

HOMILIE 2010

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z roku 2010

Obsah

O požehnání	4
Vstaň, rozsviť se, Jeruzaléme!.....	5
Boží vlastnosti se projevují v našem životě	7
Nehemiáš i Ezdráš se chtějí vrátit ke kořenům	9
Jeremiáš je povolán napravovat mezilidské vztahy	11
O svátosti nemocných	13
Strom přináší ovoce ve svůj čas.....	15
Vyjdí ven, podívej se na ty věci jinak	17
Bůh vidí, Bůh slyší a Bůh sestupuje.....	19
I nás Bůh doprovází.....	21
Bůh má řešení, a to řešení bude vždycky nové	23
Člověče, jsi povolán k životu věčnému.....	25
Tak moc mi na tobě záleží.....	26
Myšlenka zástupné oběti ve Starém zákoně	28
Já jsem tě miloval doopravdy.....	30
Každý z nás má nějaké Emauzy	32
Střípky osudů velikonočních postav.....	34
Víru křesťanskou je potřeba prožívat ve společenství	36
Duch Boží je ten, kdo dává dohromady církev.....	38
Pavel mluví o radosti z víry.....	40
Život jako cesta.....	42
Kdo má právo rozhodnout?	44
Nešlo by to bez církve?.....	46
Štěpán byl plný Ducha svatého	47
Duch svatý v obrazu větru, ohně a slova	49
Naše vztahy jsou živé, protože i my jsme živí	50
Člověče, můžeš přijít	52
Hřích a odpuštění.....	53
O lakomství	55
Svatí jsou výzvou k udržování vztahů.....	56
Opravdovost mé lásky.....	57
Bůh je host, který k nám přichází	58
Svědčit o Kristu je veliký dar	60
Obhájení víry ve světě módních názorů.....	62
Král David i Maria prožívali svoji víru	64
O Božích vlastnostech.....	66
Sirachovec psal poučení pro všední dny našeho života.....	68
O úloze prostředníka	70
Návod, jak správně slavit.....	72
Člověče, jsi to ty, kdo si volíš	74
Moudrost je třeba hledat	76
Víra a věrnost	78
Námanova víra se mění ve víru osobní.....	80
Pán nikomu nestrání, Pán je spravedlivý	82
Vyznání víry jako plod modlitby i zážitek okamžiku.....	84
Jak by asi vypadal světec dnešní doby?	86
Já jsem s vámi, když dochází k překročení hranice	87
Svědectví víry	88
Bůh při svém soudu chce odměňovat.....	89
Začněte od vztahu k Bohu.....	91
K adventu patří také postoj děkování	93

Zahrada znamená soulad	94
Vždycky máme více možností, koho požádat o pomoc.....	96
Boží Syn a člověk se setkávají ve veliké noci narození.....	97
Ježíš je ten, který sytí lidské potřeby a touhy	99
Bůh se dobrovolně stal závislým na člověku	101

O požehnání

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.01.2010 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Panny Marie, Matky Boží

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Nm 6,22-27](#); 2. čtení [Gal 4,4-7](#); evangelium [Lk 2,16-21](#);

Bratři a sestry, budeme se držet toho, co jsme si řekli na začátku a co je velmi zdůrazněno v dnešní liturgii: požehnání.

Co je to požehnání? Někomu žehnat znamená svolávat na něj Boží ochranu, Boží pomoc, ale ještě mnohem víc. Když čteme Písmo svaté od začátku, tak se tam dozvídáme, že Bůh svět stvořil a světu požehnal. Tedy požehnání je něco, co dává Bůh. Člověk o požehnání žádá, prosí, dovolává se ho, ale, co je zvláštní, jak jsme to slyšeli v dnešním prvním čtení, Bůh prikazuje Mojžíšovi a Mojžíš to nařizuje Áronovi a jeho synům, tedy kněžím, aby žehnali.

Je to zvláštní, oni to dostávají jako jednu ze svých povinností. Ne, že by se řeklo: „Bylo by dobré, abyste to dělali,“ ale přímo to: „Budete dělat!“ Tam není ani jako: „Dělejte to,“ ale: „Budete to dělat!“ Tam je rozkazovací způsob.

Proč to mají dělat? Jednak jde o to, že člověk, který o to požehnání žádá, si právě uvědomuje, že je tady mnoho věcí, na které nestačí. Prožíváme první den nového roku. Vždycky, když začíná něco nového, tak se v nás mísí dvojí pocity. Na jedné straně je to pocit očekávání a naděje, ale na druhé straně je to také pocit nejistoty, co bude, jaké to bude. Zvládnou to? Co mě čeká? Obstojím? Neobstojím? Bude to radostné? A tady tohoto pocitu právě té nejistoty Bůh přichází s tím svým požehnáním a jedna z věcí, které se tam nabízí, je ochrana. Není to ochrana v mechanickém smyslu jako: „Človče, když se mě budeš dovolávat, tak se ti nestane nic zlého, nikdo ti nezkržlí cestu, nepřeloží ti stěblo pod nohy...“ Ne. Ale je tam zamýšlena ochrana asi v tom smyslu, mluví o tom často Ježíš, jako když se pastýř stará o své ovce. Tak je vede. Vede je třeba i někam, kam by ty ovce samy nešly, ale ten pastýř ví, že to je pro jejich dobro. A dovede je na tu pastvu a dovede je taky domů.

Tento obraz byl mezi Izraelity velmi oblíben. Takto oni chápali Boží starost, protože to byl obraz z jejich každodenního života. Tedy ochrana.

Potom se tam nabízí ještě jiná věc: „Ať tobě Hospodin požehná a ochraňuje tě. Ať tobě ukáže svou jasnou tvář a je ti milostivý.“

Druhá věc, která se tam nabízí, je odpuštění. Jenom velmi pyšný a nekritický člověk se domnívá, že nedělá chyby. Odpuštění je něco, co potřebujeme. Odpuštění je ale taky něco, co máme dávat. A jestliže tedy člověk, který žádá o to požehnání, toto slyší, tak si uvědomuje: „Aha! Já sám to potřebuji a já sám to mám dávat.“ To je další věc, která nás má provázet po celý ten další rok nebo ten rok, který teď nastává.

A poslední, třetí věc: „Ať k tobě Hospodin obrátí svou tvář a dopřeje ti pokoj.“ Hebrejsky je to to slovíčko šalom. Neznamená to jenom klid zbraní, neznamená to tedy jenom to, že se nebude bojovat, ale znamená to mnohem víc. Znamená to spolupráci, snahu o to dorozumění, o to, co tolik a často v dnešním světě chybí.

Bratři a sestry, to, co jsme slyšeli v dnešním prvním čtení, se nazývá áronské požehnání. Je to taková velmi slavnostní formule. V hebrejském originále je ta formule ještě krásnější než v českém překladu. Tam se to totiž i stupňuje. Jak jste asi poznali, má to tři části, a první část v originále má tři slova, druhá pět a třetí sedm slov. Dochází tam k tomu stupňování, k tomu, že se chce říct: „Bůh dává svoje dary. Dává je postupně.“

Človče, když si třeba říkáš: „Dostal jsem hodně. Dostal jsem něco krásného. Mohu dostat ještě něco lepšího?“ To požehnání chce říct: „Ano. Neboj se, v té budoucnosti.“ Člověk si někdy říká: „To nejlepší už mám za sebou, už mě čekají jenom těžkosti.“ Ne, neboj se. V té budoucnosti Bůh má pro tebe připraveno něco krásného, něco dobrého, něco milého, něco, z čeho budeš mít radost.

Požehnání ve starozákonní bohoslužbě kněží dávali na začátku, když poutníci přišli do chrámu, a na konci, když poutníci z chrámu odcházeli. Tedy bylo tam dvakrát. Byl to takový úkon, kterým se chtělo říct: „Jste tu vítáni. Bůh o vás ví, ví o vašich krocích, ví o vašich cestách.“

Oni hodně chodili, my hodně jezdíme. Měli bychom si to uvědomit, ať přicházíme nebo ať odcházíme, Bůh nám žehná. Ale my o to požehnání musíme stát, musíme ho chtít přijmout.

Jak se zmiňovalo v komentáři, tak v dnešní době my málo žehnáme jeden druhému. My se často setkáváme s opakem. Co je opakem požehnání? No, učeně se tomu říká zlořečení, a to je hodně silné. A my se setkáváme s takovou slabší formou, ale často se s tím setkáváme. To je to, když si říkáme: „On mi vynadal.“ My si takzvaně nadáváme. To je opak. To zapomínáme tomu druhému přát něco dobrého. Nesvoláváme na něj Boží ochranu a Boží pomoc, ale svoláváme na něj ledacos jiného. Tohle nás provází každý den. Je to správné? Je to v pořádku? No, není. Proto v první hodiny nového roku se nám připomíná tady toto, že to, co nás má provázet a to, co má provázet všechny lidi, je to požehnání, protože v tom požehnání se nabízí ochrana, odpuštění a pokoj. Tyto tři hodnoty, pokud budou přítomny mezi lidmi, tak tyto tři hodnoty mají šanci posunout naši společnost někam kupředu. Jestliže nebudou v lidech tyto tři hodnoty, tak se nikam neposuneme.

Bratři a sestry, začínáme něco nového. Říkáme si: „Co to přinese? Jaké to bude?“ Prosíme o Boží požehnání, ale, jak jsem říkal na začátku mše svaté, není to jenom pasivní. Od nás se taky čeká – že uděláme to, co můžeme, že uděláme to, na co stačíme. Tak to udělejme a prosme o požehnání pro nás, pro naše rodiny. Vyprošujeme si ho každý pro sebe, ale taky žehnejme těm, se kterými se v letošním roce setkáme.

Vstaň, rozsviť se, Jeruzaléme!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.01.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sir 24,1-4.12-16](#); 2. čtení [Ef 1,3-6.15-18](#); evangelium [Jan 1,1-18](#);

Bratři a sestry, ve všech textech dnešního svátku Zjevení Páně nebo, jak se lidově říká, Tří králů, tak všechno je to nabitě pohybem. Zase pořád tam někdo chodí odněkud někam. Máme si uvědomit, že myšlenky dnešní slavnosti nás mají provázet, i když skončí doba vánoční. Ty myšlenky jsou směřovány kupředu k tomu, co budeme prožívat celý nadcházející rok, a máme se k této slavnosti vracet a z té slavnosti máme brát sílu do našeho dalšího života.

Ve Starém zákoně jsme slyšeli čtení, které se velmi podobalo tomu, které jsme slyšeli v noci z 24. na 25. prosince. Možná, když jste ho slyšeli, tak jste si říkali: „To jsem slyšel. To jsem slyšela.“ Bylo to tak. Byly tam ty stejné myšlenky o světle, o pokoji, o nalezení jakési rovnováhy, o nalezení radosti a podobně. Ale mezi dobou vzniku toho prvního a druhého textu je asi dvě stě let. To, co jsme slyšeli dneska, pochází od takzvaného třetího Izaiáše, a prorok to řekl po návratu z babylónského zajetí kolem roku 530 před Kristem.

Vrátili se do Jeruzaléma, našli zbořeniště, na kterém stálo pár chatrčí, a začali to město obnovovat a dalo jim to hodně práce. Ze začátku vlastně ani vůbec nevěřili. Říkali si: „Jako tohle bylo hlavní město?“ Hlavní město, to má být výkvět – po stránce stavební, ale i po té stránce společenské, mravní, po stránce výchovy. Prostě hlavní město má být na výši, a teď to bylo zbořeniště. Tak si říkali: „Je vůbec možné toto obnovit? Je vůbec možné zase to dostat do nějakého stavu, aby sem chodili lidé se na to dívat a obdivovali to?“ A prorok říká: „Ano. Ta obnova bude dílo vašeho snažení a Boží pomoci.“

V druhém čtení jsme slyšeli o jiné cestě, o cestě, kterou podnikají kazatelé, hlasatelé mluvící pod vlivem Ducha svatého a zvěstující, že Kristus přišel pro všechny lidi.

Dnešní slavnost do reformy, kterou provedl II. vatikánský koncil, slavnost Zjevení Páně, se slavila s ještě větší okázalostí než slavnost Narození Páně, protože dnešní slavnost připomíná, že ti mudrci od východu, to jsou pohané, a Kristus, který přijal jejich dary, jejich poklonu, tím dal najevo, že přišel pro všechny lidi, nejenom pro židy.

No, a v evangeliu jsme slyšeli docela známý příběh o lidech, kteří se vydávají na cestu, kteří jdou, aby našli, aby našli nového krále. V evangeliu tu cestu líčí svatý Matouš dvěma směry. Je to opravdu cesta, jejich putování, to, že se hýbe ta karavana, hýbou se jejich nohy, ale potom je to také putování vnitřní, cesta, kterou oni musí urazit uvnitř, každý sám v sobě, protože na té cestě je Bůh jakýmsi způsobem vychovává. První, co je asi důležité si uvědomit, je to, že i my na své cestě životem jdeme těmito dvěma směry. Někam jdeme, někam se pohybujeme, ale je důležité, abychom se také pohybovali vnitřně, abychom nestagnovali, abychom neustrnuli, abychom si neřekli: „To stačí. Něco už jsme tady vybudovali, někam jsem se dostal, i myšlenkově. To stačí.“

Když Izraelité viděli to spáleniště a ty chatrče na místě toho starého Jeruzaléma, tak si řekli: „To nestačí. Tady je potřeba nějakou zásadní obnovu. Musíme se opřít do toho a znovu to vybudovat.“ Izaiáš nelíčí to, jak to město stavěli fyzicky, to si můžeme přečíst v knihách Nehemiáš a Ezdráš, ale on líčí právě tu vnitřní cestu a říká: „To musí jít ruku v ruce a je důležité, aby se člověk nezastavil v půlce.“

Jak by to vypadalo, kdyby se mudrci od východu zastavili v Jeruzalémě a řekli si: „Už jsme tomu obětovali nějakou dobu, už jsme ušli takovou cestu a on tu není.“ Nevím, jak by to pokračovalo, rozhodně by nebyli nijak pochváleni. Spíše by pro nás byli jakýmsi varováním, že takhle ne. Varováním, že člověk se nesmí zastavit při prvních obtížích.

Další myšlenka, která by nás měla provázet v našem dalším životě, je to, že budeme muset často měnit směr své cesty. Často, že ho budeme muset měnit, korigovat. Ne úplně (někdy třeba taky se budeme muset otočit a jít jinam, zjistíme, že jdeme špatně), ale korigovat, ptát se ve smyslu, známe myšlenky a věty Františka s Assisi: „Pane, co chceš, abych dnes udělal? Co mám dnes činit?“

Je jasné, že máme teď nějaké plány, ale musíme být připraveni na to ty plány jakýmsi způsobem, jak se dnes říká, aktualizovat a přizpůsobovat realitě, ve které žijeme. Ale takhle by se to mělo týkat i těch našich plánů duchovních, v duchovním životě.

Když teď stojíme na začátku nového roku, tak si říkáme, co ten rok přinese, a možná se i bojíme a máme obavy. Říkáme si: „To zas bude!“ Když člověk chce něco dělat, tak často vidí právě ty překážky a říká si: „Jé, to bude nepříjemné. To bude dřina. Když se má něco doma budovat fyzicky, to zas tady bude nepořádek Kdo tady v tom má bydlet? Kdo tady v tom má žít?“

Uvědomme si, že nás ale čekají i krásné zážitky. Mudrci, když uviděli hvězdu, zaradovali se „nevýslovnou radostí“. Nejde jenom o to, že každý den nám přináší starosti, povinnosti, námahy, ale každý den nám taky přináší radost. Jenom jde o to, abychom tam tu radost viděli.

Bratři a sestry, nějak bych chtěl zakončit celé to povídání zase u proroka Izaiáše. Slyšeli jsme tam hned na začátku vlastně dva příkazy: „Vstaň, rozsviť se, Jeruzaléme!“ Jeruzalém pro nás, to město, je v českém jazyce rodu mužského, je ten Jeruzalém. Ale v hebrejštině je Jeruzalém rodu ženského, je ta Jeruzalém. Proto je líčen Jeruzalém jako dívka, jako žena, která má někdy zármutek, je smutná, ale jindy je veselá a raduje se jako nevěsta. Když si toto uvědomíme, tak nám budou ty jednotlivé příměry, jednotlivé výroky prorokovy trošku bližší a srozumitelnější.

Na začátku jsme slyšeli dva příkazy: „Vstaň, rozsviť se, Jeruzaléme!“ Bratři a sestry, jestli chceme nějakým způsobem se v letošním roce posunout v našem životě, hlavně na té cestě duchovní, potom si musíme uvědomit, že je třeba poslechnout Ježíše, poslechnout Boží Slovo. Boží Slovo je nám na jedné straně průvodcem a rádcem, ale když na to přijde, tak je nám také Boží Slovo jakýmsi imperativem a přikazuje nám, co máme dělat.

Homilie 2010

Boží Slovo nám ještě připomíná jednu velmi důležitou věc: Bůh pro nás chce, abychom ho hledali, abychom si dali tu práci. Ale na druhé straně Boží Slovo se zavazuje a slibuje nám, že ho najdeme, že se nemůže stát, že bychom minuli. Že tak, jako ti mudrci nakonec došli k cíli své cesty, tak že i my dojdeme k cíli cesty, že se budeme setkávat, pokud možno každý den, s Ježíšem.

Kéž tedy se radujeme v tomto roce tak, jako se radovali mudrci, když uviděli hvězdu, která je dovedla k tomu králi, kterého hledali.

Boží vlastnosti se projevují v našem životě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.01.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 62,1-5](#); 2. čtení [1 Kor 12,4-11](#); evangelium [Jan 2,1-11](#);

Bratři a sestry, jaká je hlavní myšlenka dnešní neděle, dnešních textů? Těch myšlenek se tam dá najít několik, ale takové dvě hlavní: Všechny ty texty mluví o Božích vlastnostech a zasazují ty Boží vlastnosti do vztahů. To jsou dvě velmi důležité myšlenky, které spolu úzce souvisí.

My známe ty vlastnosti, jak jsme se je učili v náboženství, že je Bůh všemohoucí, všudypřítomný, vševědoucí, ale dnešní texty nás chtějí upozornit na další vlastnosti a chtějí nám připomenout, že ty další vlastnosti se projevují v našem životě. Třeba také to, že Bůh má radost, že Bůh nás zve nebo spíš přijímá naše pozvání.

Když začneme od začátku. První čtení bylo vzato z takzvaného třetího Izaiáše, nějakých 530 let před narozením Pána Ježíše. Izraelité se vraceli z babylónského zajetí do Izraele, do své země. Na jedné straně mají radost, jsou za to vděční, na druhé straně mají obavy a říkají si: „Co nás tam čeká, jaké to bude? V jakém stavu tam tu zemi najdeme?“ Navíc to probíhalo v několika vlnách, ten návrat trval několik let, a tak ti, kteří přišli třeba v té druhé, třetí vlně, tak už měli zprávy, že je tam nečeká nic růžového, že je to tam hodně zbořeně, hodně zničeně, že je tam čeká hodně práce.

A tak jak šli, tak měli taky čas přemýšlet. A tak si říkali: „Naši proroci nám říkají, že náš Bůh je mocný, že náš Bůh je silný, že je pravý Bůh. Ti ostatní bohové, že to jsou bohové falešní. A tak jak se mohlo stát, že babylónský král, který uctívá nepravé bohy, jak to, že ti Babylóňané vyhráli, jak to, že my jsme byli pokořeni, jak to, že my jsme byli sedmdesát let v zajetí?“

Takhle, když uvažujeme, tak uvažujeme opravdu jako pohané. Pohané se předhánějí v tom, že zdůrazňují, který Bůh je silný. V podstatě ve všech pohanských náboženstvích se zdůrazňuje síla té modly. Křesťanství a už starý Izrael připomíná: „Bůh má i jiné vlastnosti, mnohé jiné vlastnosti. Nejde jenom o sílu, ale jde také o lásku a o starost a o další věci.“

Prorok jim na jedné straně teda připomíná, že do toho zajetí se taky dostali pro svoje chyby a pro svoji nevíru. Tady tuto nevíru přirovnává prorok k manželské nevěře. Musíme si uvědomit, že pro Izraelity vyznávat víru nebylo jednoduché. Uvažme, ve Starém zákoně existoval předpis, že nesměli Boha nijak zobrazit. Nesměli udělat žádnou sochu, žádný obraz, a to ani člověka, ani zvířete, protože tam bylo to nebezpečí, že by se tomu začali klanět a že by začali říkat tak, jako na poušti: „To je tvůj bůh.“ Ve starém Izraeli oni směli malovat jenom ornamenty a květiny, tedy to výtvarné umění bylo takové docela chudé.

Zkusme si představit, že tady v kostele nemáme nic. Bylo by to hodně prázdné. Zkusme si představit, že by tady nebyly teď jesličky, o Velikonocích, že by tu nebyl Boží hrob a další věci. Bylo by to o hodně chudší. A tedy prorok, aby jim nějakým způsobem aspoň trochu pomohl, tak přirovnává vztah Boha a Izraele k manželství a říká: „Bůh si vás zamiloval.“

Ve Starém zákoně existovala možnost, že muž propustil svoji manželku. Pokud se tak stalo, tak už nikdy nemohl potom přijít a říct, že si ji vezme zpátky. To už zkrátka a dobře nešlo. To bylo tak stanoveno, aby v tom nikdo moc nechytřal. Taky, když ji propustil, musel vrátit její věno. A prorok tady schválně říká: „Došlo tady duchovně k tomu, že Bůh vás jaksi propustil, ale On se vrací. On se vrací a chce to obnovit. Chcete i vy to obnovit?“

Je to hluboká myšlenka, která by nás měla provázet celý náš život: Je tu možnost obnovy. I jestliže bylo něco v tom duchovním životě nějakým způsobem pokazeno, je možné to změnit. Bůh má tu ruku pořád otevřenou a nabízí.

Prorok tady dál říká o Izraelitech: „Budeš nádhernou korunou v Hospodinově ruce, královskou členkou v dlaní svého Boha.“ Je to obraz, který nám je dost vzdálený, dost cizí. My bychom dnes to řekli asi jinak. My bychom asi dnes řekli: „Budeš snubním prstenem.“

Ty pohanské modly, ty sochy, každá z nich měla na sobě nějakou korunu, nějakou členku, a zpravidla na té koruně nebo čelence byl nějaký obraz města, toho, kde ta socha stála. Chtěli tím říct, že ta modla ochraňuje to místo. Koruna, členka zdobí toho, kdo ji má na hlavě. Ti, kteří tam přicházejí, tak to vidí a říkají: „Jé, to je nádherné!“ Ale tady je to jinak: Bůh ji drží v ruce. Proč? Protože aby ji viděl. Proto jsem říkal, že my bychom to přirovnali k tomu snubnímu prstenu. Ten, kdo nosí snubní prsten, tak ví: „Vedle mě je někdo. Vedle mě je někdo, kdo mě má rád. Někdo, pro koho já žiji a někdo, kdo žije pro mě. Někdo, na koho se já dívám a kdo se dívá na mě.“

Bratři a sestry, Izraelité se vraceli z babylónského zajetí a určitě si říkali: „No, tak my jsme zrovna moc neobstáli.“ A nakonec to končilo dneska: „Jako se jinoch zasnoubí s pannou, tak se s tebou zasnoubí tvoji synové. Jako se raduje z nevěsty ženich, tak se tvůj Bůh zaraduje z tebe.“

Určitě si říkali: „A může se ten Bůh z nás radovat?“ Kdybychom si mysleli, že Bůh se z nás bude radovat jenom tenkrát, když budeme dokonalí, tak asi ne. Ale On se raduje i z každého našeho dobrého předsevzetí, i z každého našeho dobrého úmyslu, z dobrého plánu, a proto je potřeba, abychom v tomto nebyli pesimisty, ale optimisty, abychom si řekli: „Tak dobře. Bůh se chce ze mne radovat. Tak já se budu snažit dát mu co nejvíc příležitostí tady k té radosti.“

Když se teď ještě přeneseme aspoň krátko k evangeliu. Mnoho lidí bylo překvapeno tím, že Ježíš udělal první zázrak na svatbě. Neudělal ho v chrámě, neuzdravil někoho nevyлéčitelně nemocného, nevyhnal zlého ducha. Proměnil vodu ve víno. Zachránil svatební veselí. Pro někoho je to málo, pro Ježíše to bylo důležité. Bylo to důležité, aby dal najevo: „Já jsem přišel, abych pokračoval v těch vztazích, které byly naznačeny ve Starém zákoně. Já jsem je přišel dovršit, dotáhnout do konce.“

Krásné je to, že Ježíš jim toho vína dal daleko víc, než byli schopni vypít. Naznačuje to hlubokou pravdu, že Bůh není ten, který by nám odměřoval: „Jó, tak to ti stačí. Tady ta troška, to už bys měl moc, to ne!“ My odměřujeme, ale Bůh dává plnými hrstěmi. Dává mnohem víc, než my potřebujeme. Za to máme být vděční.

Potom, když správce svatby chválí ženicha. Ženich neví za co. Ženich vůbec netušil, co se tam stalo, nevěděl. Ale byl pochválen. I my jsme často pochváleni za něco, co Bůh udělal za nás. Buďme si toho vědomi. Ale ten správce svatby řekl další takovou hlubokou pravdu: „Uchoval jsi dobré víno pro tuto chvíli.“ Ne ten ženich, ale Bůh ho uchoval. Jak jdou roky, tak my si říkáme: „No, tak co. To hezké, to už tu bylo. Teď přibývají roky, přibývají nemoci, trápení, zvládám to čím dál tím hůř. Už mě čeká jenom něco špatného, něco nepříjemného.“

Omyl. Pro každý den, pro každý rok našeho života Bůh má pro nás připraveného něco pěkného, něco krásného, něco, čím nás chce obdarovat. My to máme vidět.

A poslední myšlenka – přímlova Matky Boží. Tak, jak se Panna Maria přimlouvá u svého syna v té Káně, tak v tom církve vidí předobraz toho, jak se Maria přimlouvá teď za nás. Všimněme si, že ona zůstává na té rovině rozumové. Sděluje mu ten problém: „Už nemají víno,“ a neříká: „Něco s tím dělej,“ ani neříká, jak to dělej. Zpravidla my, když prosíme, tak taky hned navrhujeme řešení Pánu Bohu: „A takhle to vyřeš! Takhle to udělej!“ A když on to neudělá takhle, tak my řekneme: „No, já jsem ho prosil a on mě nevslyšel. Já jsem po něm něco chtěl a on to neudělal. Proč?“ On to udělal nebo udělá, ale něco jiného a často lepšího.

Bratři a sestry, zkusme ty svoje modlitby předělat po vzoru Panny Marie, abychom přednesli Bohu svůj problém, svoje starosti, svoje bolesti a přidali k tomu: „A ty to vyřešíš a já vím, že ty to vyřešíš úplně nejlépe, protože ty to umíš. Ty jsi ten, který je vedle mě. Ty jsi ten, který jde se mnou v mém životě a myslí na mě s láskou. Jsi vedle mě každý den a já na to nechci nikdy zapomenout.“

Nehemiáš i Ezdráš se chtějí vrátit ke kořenům

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.01.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Nech 8,2-4a.5-6.8-10](#); 2. čtení [1 Kor 12,12-30](#); evangelium [Lk 1,1-4](#); [4,14-21](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, slyšeli jsme o první bohoslužbě slova. Víme přesně, kdy se udála – 445 let před narozením Pána Ježíše. Podle našeho počítání to bylo v květnu (tam bylo asi teplej). Podle jejich počítání to byl sedmý měsíc, to je první měsíc. Takže slavili tenhle měsíc, i když je sedmý, Nový rok. Proč? Protože toho sedmého měsíce odešli z Egypta, z egyptského otroctví, a pro Izraelity, je to řečeno i v Písmu, je to začátek nové éry, a tak tedy každý rok je to začátek nového roku.

Tato bohoslužba, která se konala v Jeruzalémském chrámu, se stala vzorem pro každou bohoslužbu slova, která se koná v synagóze, tak, jak ji Izraelité, Židé konají dodneška v sobotu ve svých synagogách.

Takže, pokud jsme poslouchali, tak jsme slyšeli v evangeliu prvky shodné s tím, co jsme slyšeli v prvním čtení, o tom, že Ježíš vystoupil na nějaké vyvýšené místo, aby ho bylo vidět, slyšet, podali mu tu knihu, svitek, a on četl. Potom se tam také mluví o levitech, tedy o lidech, kteří vysvětlují. Zmínil to také komentář, že nerozuměli. Ty svitky byly napsány hebrejsky, ale ti lidé, kteří stáli před Ezdrášem a Nehemiášem, už mluvili aramejsky (pán Ježíš taky mluvil aramejsky). Takže potřebovali někoho, kdo by jim to přeložil vysvětlil, aby si nepřipadali jako třeba my, když se díváme na nějaký program v televizi, kde to mluví cizí řečí. Člověka to přestane po chvíli bavit a říká si: „Na co se to dívám? Nevím, o co tu jde!“ V Písmu svatém, u Božího slova je důležité vědět, o co jde. A proto tady byli levité, kteří překládali, vysvětlovali.

Tahle bohoslužba slova je zvláštní ještě tím, že se s ní začíná nová éra, můžeme říci, Jeruzalémského chrámu. Jak se k té bohoslužbě dostali? Začali se vracet z babylónského zajetí, trvalo to několik roků, vraceli se v několika vlnách, a ti, kteří obnovovali Jeruzalém, obnovovali chrám, psali těm ostatním, kteří byli v Babylóně ještě, tak jim psali o tom, jak je to těžké, jak jim to nejde a jak to vypadá, že se to možná ani nepodaří.

Tyhle dopisy se dostaly k člověku, který se jmenoval Nehemiáš. Nehemiáš byl číšníkem perského krále Artaxerxe a měl tedy vysoké postavení. Že byl číšník neznámá, že by tam někde chodil s talířema a nosil utěrku přes ruku tak, jak známe číšníka z restaurace. To byl člověk, který to měl na starosti, který to řídil, který tam rozhodoval, jak bude to stolování probíhat a takhle. Tedy mohl si říct: „Mám se dobře. Co je mi po tom, že tam někde daleko, několik tisíc kilometrů ode mě, se někdo lopotí. Vždyť já jsem v Jeruzalémě nikdy nebyl, já už jsem se narodil tady v Babylóně. Proč?“

Ne, naopak. On, když do všechno četl, tak se rozhodl, že využije svůj vliv na krále, a protože to byl dobrý služebník a věděl tedy, co na jeho krále platí, tak získal od krále peníze, vojáky, další nějaká doporučení a vydal se do Izraele, do Palestiny a pobyl tam třináct let a můžeme říct, že to celé tak nějak rozhybal. Dotáhl do konce obnovu Jeruzaléma, postavili jeruzalémské hradby, obnovili chrám. On se pak vrátil zpátky do Babylónie. Ale znovu se to zadrhlo, znovu se to zastavilo a on přišel ještě jednou a pobyl tam dalších sedm let.

Uvědomme si, že už to byl starší člověk. Nebylo to pro něho vůbec jednoduché, ale on věděl, z jakých kořenů vyšel, a že je potřeba tyto kořeny obnovit, vracet se k nim. Že je potřeba obnovit ty dobré tradice. A proto jde. Zase Nehemiáš je člověkem, který je nám vzorem. Uvědomme si, není to kněz, není to prorok, je to, můžeme říci, královský úředník, ale přesto tento člověk má otevřené srdce, otevřený rozum a podle toho jedná.

A ten dnešní úryvek nás zavádí asi někde do poloviny toho prvního období, kdy jsou v pilné práci, pracují na obnově jeruzalémských hradeb, na obnově chrámu. Ale také se ptají: „A proč to děláme? Proč to stavíme?“

Proč se něco staví? No, někdo staví dům třeba proto, aby měl kde bydlet. Ale jsou taky případy, a to tak právě většinou bývá u těch hradeb a u těch chrámů, stávalo se to i u kostelů: „No, aby ti okolo viděli. Aby viděli, že my na to máme, že my jsme víc, že, zkrátka a dobře, jsme něco lepšího.“ Ptali se: „A neděláme my to taky z nějakého takovéhohle malicherného důvodu?“ A samozřejmě Nehemiáš i kněz Ezdráš říkají: „Ne. My to děláme proto, že chceme obnovu, chceme se vrátit k těm kořenům (pro Izraelity kořeny, to je ten východ z Egypta, to je Desatero, to je Smlouva na hoře Sinaj). K tomuto se chceme vrátit.“

Ti lidé o tom něco málo věděli, málo tušili, ale znalost náboženských pojmů, náboženských věcí v té době v Izraeli byla velmi malá. A teď se dostáváme k něčemu zvláštnímu: Oni sami přišli za Ezdrášem a říkají mu: „Tak nás pouč. Tak nám to přečti. Tak nás tady v tomto směru posuň o kus dopředu.“ A proto Ezdráš a Nehemiáš po společné poradě svolávají tuto bohoslužbu slova. Ale impuls k této bohoslužbě vyšel zespodu. My jsme na tom přesně naopak, my jsme zváni na bohoslužbu, ale tam to bylo úplně zespodu: „My po tom toužíme. My cítíme, že nám to chybí, že nám chybí něco podstatného pro náš život. Jedna stránka našeho bytí, našeho duchovního života je ve stínu, je zavřená, naznáme ji. Chceme to změnit. Pomoz nám v tom.“ A proto se shromažďují. Přišli všichni – všichni, kterým to zdravotní stav dovozoval, všichni obyvatelé Jeruzaléma a blízkého okolí.

A jak ta bohoslužba probíhala? Ti lidé na východě mají ve zvyku projevovat svoje emoce nahlas. Není to tedy tak, jak my jsme zvyklí tady ze západní církve, že ty bohoslužby tak důstojně plynou, všechno má svůj čas, své místo, každý ví, kde se má postavit a takhle. Ne. Tam to probíhá, my bychom řekli, na náš vkus až chaoticky, protože první, co je, tak oni se zvedají, mávají rukama, volají, křičí amen a jiné další výkřiky.

Amen je hebrejské slovo, které znamená „tak je“ anebo „tak se staň“. Je to zvolání, které je zařazeno i do naší bohoslužby, do našich modliteb, protože ten, kdo volá to amen, chce říct: „Já s tím souhlasím. Já se k tomu připojuji. Ano, to je to, za čím si stojím.“

Všimněme si také, že tam spontánně vzniklo to, co zachováváme při čtení evangelia: lid se postavil. Uvědomil si, že to je něco důležitého, vážného. Stání znamená připravenost, ochotu vyplnit to, co slyší. Nebylo to tedy takové uhlazené, nebylo

to plánované. Bylo to spontánní a bylo to od srdce. Tam naplno vytryskly jejich emoce, to vlastně, že se z toho radovali, ale tak se radovali, že až plakali.

A nakonec to všechno vrcholí hostinou, to, že se nechtějí rozejít, že chtějí spolu zůstat, chtějí zažít přítomnost Boha ve slově. Chtějí, aby to ještě pokračovalo, a nemyslí přitom jenom na sebe, ale starají se i o ty, kdo si nemohli nic připravit.

Bratři a sestry, a tady je ten rozdíl. Jak jsem říkal, na konci mše svaté budou ohlášky. Budu číst o tom, jaké jsou mše, jaké jsou další bohoslužby, různé další aktivity, vzdělávací, možnosti setkání a takhle. A někdy my si říkáme: „A toho už je, je to vůbec potřeba?“ Máme to o mnoho jednodušší. My si můžeme otevřít Písmo svaté doma. Máme ho přeložené do našeho jazyka, rozumíme mu. Můžeme si opatřit i Písmo svaté s vysvětlivkami. Ale toužíme po tom? Anebo si říkáme: „To je škoda času. Radš půjdu něco dělat, aby za mnou byl vidět kus odvedené práce.“

Bratři a sestry, tato bohoslužba slova, tato první bohoslužba slova vznikla spontánně, ze spodu, z touhy lidí. Každý z nás by měl děkovat za to, že máme Boží slovo, že ho takhle kdykoliv můžeme otevřít a můžeme se setkat s Bohem. Ale každý z nás by tuto možnost měl využívat. Měli bychom si vždycky vzpomenout na Izraelity, pro které to vůbec nebylo jednoduché a museli překonat mnohou překážku. My v pohodlí a teple domova si můžeme otevřít Písmo svaté a čerpat z něho. Tak tedy ať nezůstane jenom třeba u předsevzetí, ale ať se to předsevzetí stane skutkem.

Jeremiáš je povolán napravovat mezilidské vztahy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.01.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 1,4-5.17-19](#); 2. čtení [1 Kor 12,31-13,13](#); evangelium [Lk 4,21-30](#);

Bratři a sestry, povolání člověka. Slyšeli jsme o tom, jak byl povolán Jeremiáš, v jaké to bylo době, kdy se to stalo. Víme to celkem přesně. Bylo to v roce 628 před narozením Pána Ježíše. Bylo to v době, kdy vládl král Josiáš, někdy je to jméno překládáno také Josiáš. Bylo to ve dvanáctém roce vlády tohoto krále. Byl to král, který se řadí mezi úspěšné panovníky.

V té době už slábla moc Asyrské říše a Izraelité více méně měli svobodu. Projevilo se to tím, že král Josiáš rozšířil území, nad kterým vládl, ale začal také provádět reformu, obnovu. Obnovu státu, obnovu náboženství, obnovu, my bychom dnes řekli, Jeruzalémského chrámu a všeho, co s tím souvisí. Opravdu ten chrám začali přestavovat, rozšiřovat, dělat ho hezčí. Ale Josiášovi šlo také o, my bychom řekli dnes, obnovu vnitřní, morální, mravní. Celý národ byl nadšený a líbilo se jim to. Měli pochopení pro to, co Josiáš dělal, měli jeho podporu a on měl podporu jejich.

Při té opravě Jeruzalémského chrámu došlo k tomu, že byly nalezeny svitky Zákona, to, čemu my říkáme dnes Pět knih Mojžíšových, hlavně kniha Deuteronomium. Může nám to připadat, co je na tom tak zvláštního. Tak i dnes, když se najde nějaká starožitnost, něco hodně starého, tak lidé se kolem toho seběhnou, píše se o tom v novinách, mluví se o tom v televizi. Ale tenkrát to bylo ještě významnější, a to proto, že Izraelité vždycky v chrámě, a později potom v synagóze, měli jenom jednu sadu svitků. A bylo to tak, že tady tuto jednu sadu svitků používali, a když už ty svitky začínaly být potrhane, opotřebované, nechali zhotovit novou sadu, nové svitky, ale ty staré neodnesli někde na půdu, do sakristie, ale spálili je. Brali to tak, že je to Boží slovo a toto Boží slovo nemá přijít do rukou nikomu, kdo k němu nebude mít náležitou úctu a kdo mu nebude rozumět. A proto ty staré nepoužívané svitky ničili. Svitků, na kterých je Starý zákon, je skutečně velmi málo. Badatelé jsou dnes smutní z toho. Stačily by nám prsty na rukou, abychom spočítali skutečně velké svitky, které se zachovaly. O to větší byla radost tady za krále Josiáše, když našli nějakou místnost, kde byly zazděné svitky. Znamenalo to, že je tam dali a řekli si: „Spálíme je později,“ a nějak na to zapoměli nebo to nebylo možné.

Izraelité, když našli tyto svitky, tak to brali jako takové znamení, že Bůh jim žehná, že je s nimi, že i Bůh podporuje tady tuto jejich reformu. Když to srovnáme s tím, co jsme slyšeli, jak Jeremiáš protestuje, že by se měl stát prorokem, tak nám to může připadat divné. Byla to doba úspěchu, doba prosperity, doba, ve které ti lidé čekali příchod Mesiáše, protože si říkali, a opravdu poslouchajte dobře: „Nám se žije tak dobře, že už se nám nemůže lépe žít. Máme pokoj v tom smyslu, že není válka, probíhá obnova našeho národa. Lepší už to být nemůže.“

Srovnáme to s tím, co my říkáme na naši dobu, a s tím, co prožíváme, jak si často stěžujeme a stýskáme a říkáme si možná i opak. Říkáme si: „Už snad ani hůř být nemůže.“

Ale Jeremiáš viděl trochu dál a věděl, že v lidských dějinách se střídají různá období a že tohle období prosperity nebude trvat dlouho. Mnozí se tedy divili a říkali mu: „Ty budeš prorokem, to budeš mít dobrý. Teď jsou dobré časy, všichni tě budou poslouchat, budou tě chválit. To fakt budeš mít dobrý.“ Ale on věděl svoje a proto se brání. Proto se brání, jednak se na to necítí.

Jeremiáš je člověk pokorný. Jeremiáš je člověk, který pocházel z kněžské rodiny, bydlel ve vesnici, která se nachází dnes asi osm kilometrů od Jeruzaléma a byl z kmene Benjamín. To je zajímavé, protože kmen Benjamín nebyl příliš pobožný. Kmen Benjamín měl pořád takové, jak bychom dnes řekli, separatistické tendence oddělit se. Ale Jeremiáš a jeho rodina byli velmi zbožní a velmi podporovali chrám v Jeruzalémě a všechno, co s tím souviselo.

Ale co je zajímavé, tak je zajímavé i to jméno. Jak to tak v hebrejštině bývá, je možné vyložit toto jméno několika způsoby. Jeden způsob je „Hospodin vyvyšší“, ale druhá možnost, jak toto jméno přeložit, je „Hospodin odejme“, „Hospodin vydá do moci nepřítele“. Čili toto jméno je takové, řekli bychom, plně paradoxů. A takový byl i Jeremiášův život. Na jedné straně prožíval blízkost Boží, na druhé straně byl pronásledován od lidí.

Když se ještě vrátím k tomu povolání. Právě povolání se pozná podle toho, že jednak je ten člověk pokorný, nevěří sám sobě a jednak, že se do toho ten člověk nehrne. Jestliže se někdo takhle do něčeho hrne, a tak to bývalo v lidských dějinách, přišli různí lidé, kteří říkali: „Já jsem poslán od Boha, od bohů, od Prozřetelnosti, já tady mám úkol na tomto světě,“ tak to vždycky bylo tak, že si to ti lidé vymysleli. Nebyli povoláni od Boha.

Jeremiášovi je slíbena blízkost Boží, Boží pomoc, ale jenom tady v tom slova smyslu: Já ti budu na blízku, budu vedle tebe. Nejsou mu slíbeny žádné zázraky, nic takového. Jeremiáš a jeho prorokování se obešlo bez zázraků. Nebylo tam něco takového jako za dnů Mojžíše, kdy Mojžíš přijde k faraónovi a řekne: „Propusť můj lid,“ faraón řekne: „Nepropustím,“ a Mojžíš řekne třeba: „Přijde tma nebo nějaká jiná rána či znamení, abys poznal, že Hospodin je pravý Bůh.“ V Jeremiášově životě nejsou žádné zázraky. Jeremiáš ohlašuje, můžeme říci, Boží rady. Jeremiáš je povolán k tomu, aby upravoval a napravoval mezilidské vztahy, tedy něco, co není nikdy hotové. Naše vztahy, to je něco, co začínáme budovat každé ráno znovu, každý den v tom pokračujeme. Tedy, je to práce, můžeme říci, celoživotní.

Bůh skrze Jeremiáše mluví a dává rady, jak ty vztahy upravit, ale co bylo pro Jeremiáše hodně těžké, bylo to, že ho neposlouchali. Nebrali vážně to, co on říkal, a to ho bolelo nejvíc. Jeremiáš je člověk, který zápasí o to své povolání, o svoji víru. Několikrát vyčítá Hospodinu, že ho povolal. Má mu to dokonce za zlé. Bůh totiž tady při tom povolání říká Jeremiášovi: „Jsi povolán ke dvěma věcem - k práci: Přepásej svá bedra, vstaň a mluv k nim vše, co ti přikážu, a právě k tomu zápasu: Nelekej se jich. Já totiž dnes z tebe udělám opevněné město, železný sloup a bronzovou zeď.“ To jsou tři výrazy pro obranu. Třikrát je to řečeno proto, aby bylo jasné, že Bůh to myslí vážně. Ale zase Jeremiáš nemohl počítat, že by v jeho životě se děly zázraky. Jeremiášovi zakazovali mluvit, zavírali ho do vězení, hodili ho do cisterny, kde bylo bláto. Hrozilo mu několikrát, že zahyne.

Homilie 2010

Bratři a sestry, Jeremiáš je postava, která je nám velmi blízká. I my prožíváme různé zkoušky, různá těžká období a i my máme to jediné, o co se máme a můžeme opřít – to je blízkost Boží. Udělejme si v tyto dny čas a začneme si listovat a číst knihu proroka Jeremiáše. Některé výroky budou pro nás třeba hůře pochopitelné, ty přeskočme, a dívejme se na to, co prorok prožívá, jak on zápasí o svůj vztah k Bohu, o svůj vztah k lidem. Tím se nechme inspirovat.

Prorok mnohokrát, jak říkám, měl nějaké připomínky k tomu, co mu říkal Bůh, ale Jeremiáš se nikdy nevzdal. V tom ať je nám jeho životní příklad pomocí a posilou.

O svátosti nemocných

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.02.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lk 6,1-2a.3-8](#); 2. čtení [1 Kor 15,1-11](#); evangelium [Lk 5,1-11](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal minulou neděli, tak příští pátek bude při mši svaté udělování svátosti nemocných, a tak bych k tomu chtěl udělat takový úvod, protože tahle svátost je opředena různými, jak to mám říct, řečmi a je hodně lidí, kteří ji nechápou dobře.

Tahle svátost prodělala dost velký vývoj v dějinách církve. Na začátku také měla úplně jiný název, říkalo se jí olej nemocných. Musíme si uvědomit, že naši předkové měli léčebné prostředky, ale neměli je v tabletách, v práscích. Měli různé čaje, byliny a měli také oleje – oleje, kterými se natírali, mazali, ale také jedlé oleje, které pili. A v církvi velmi brzy se objevil takzvaně posvěcený olej, olej nemocných. Byl to olej, který měli doma, řekli bychom, po ruce, a když někdo z té rodiny onemocněl nebo došel k nějakému úrazu, tak to nemocné místo tady tím olejem mazali. Řekli bychom tedy vlastně, tou svátostí si potom sloužili sami doma.

Vycházíme z toho, co dělal samotný Pán Ježíš, že uzdravoval. Všimněme si, že Pán Ježíš uzdravoval svým slovem. Ježíš se někdy toho člověka dotknul, ale zpravidla jenom něco pronesl, a to stačilo. Ježíš také posílá apoštoly hlásat evangelium, křtít a uzdravovat. Od Ježíše nemáme žádný text, kterým by ustanovil tuto svátost. Ten text, že ta svátost existuje, funguje, zaznamenal právě svatý Jakub. V jeho listě, je to v páté kapitole, čteme (budu to asi trochu parafrázovat):

Vede se někomu z vás dobře? Ať Pána chválí. Vede se někomu z vás zle, je někdo z vás nemocný? Ať si zavolá představené církevní obce, a ti ať ho mažou posvěceným olejem. Ať se nad ním modlí a mažou ho posvěceným olejem. Víra spojená s modlitbou nemocného pozdvihne a on se uzdraví.

Tahle svátost chce připomenout takovou věc, že člověk v těch těžkých chvílích, kdy je nemocný, kdy trpí, že není sám. Člověk si tak často totiž připadá a říká si: „Už jsem k ničemu. Co tady já teďka můžu dělat?“ Tato svátost nám chce připomenout, že ten jediný, kdo si mohl vybrat, Ježíš Kristus, jestli bude trpět nebo nebude trpět, tak si zvolil stejný úděl s námi. My si vybrat nemůžeme. Samozřejmě, když by se nás někdo zeptal: „Chceš být zdravý nebo nemocný?“, tak bychom samozřejmě řekli: „No, zdravý!“ Je to pochopitelné, je to normální. Nemůžeme si vybrat. Ježíš si vybrat mohl a zvolil stejnou cestu s námi.

Takže v té svátosti, tak, jak jí říkáme dnes, svátost nemocných, prosíme jednoznačně za to, aby ten, kdo je nemocný, aby se uzdravil, aby se mu vrátila síly. Ale jak šly dějiny, tak ve středověku se začal používat jiný název, a sice poslední pomazání. A ono to bylo ale myšleno jinak, než jak to chápe mnoho lidí. Proč poslední? Budeme počítat. První pomazání je pomazání na křtu, druhé pomazání je při udělování nebo přijímání svátosti biřmování, třetí pomazání je při kněžském svěcení, to zas nepřijímá tolik lidí, a čtvrté, neboli poslední, je při svátosti nemocných. Ostatní tři svátosti – manželství, eucharistie, pokání – tam se olej nepoužívá.

Takže z toho pohledu je to zpravidla tak, že člověk přijme pomazání při křtu, při biřmování, když vynecháme kněžské svěcení, tak potom, jakoby poslední v řadě, přijímá tu svátost nemocných. Ale to neznamená, že tím by to byla, jak se říká, konečná. To neznamená, že by tím jeho život končil, ale ve středověku to takhle začali někteří teologové chápat a takhle to i šířili, že ta svátost je přípravou na smrt. Druhý vatikánský koncil, to řekl i tridentský koncil, ale II. vatikánský koncil to zdůraznil a říká: Ne! Je to svátost, ve které prosíme za toho člověka, aby se uzdravil.

Kdo může přijmout tuto svátost? Může ji přijmout každý člověk, který se cítí nemocný, nebo člověk, který už má více roků, je takzvaně v pokročilém věku, a třeba i necítí nějaké obtíže. Může ji přijmout i dítě, pokud je to dítě ve věku, kdy chápe, že mu tato svátost může pomoci. Tady není stanoven žádný věk, jako šest, sedm, pět nebo takhle, protože je to naprosto individuální. Tedy, jakmile to dítě chápe, že je to pro jeho dobro, k jeho pomoci.

Říká se tam, že člověk má tuto svátost přijmout tenkrát, jestliže je nějak vážně nemocný. Co to je vážná nemoc? Samozřejmě jinak se na to bude třeba dívat lékař jako odborník, jinak se na to budeme dívat my. Tady takové kritérium je asi v tom smyslu, že vážná nemoc je ta nemoc, která mě nějakým způsobem omezuje. To znamená, že to nemusí být, že bych zrovna ležel na posteli, ale mohou to být i třeba nějaké alergie nebo věci, které pronásledují člověka v tom smyslu, že do nějakého prostředí nemůže chodit, nebo že nemůže něco jíst, že si musí dávat na něco pozor, jeho život je něčím omezen. Tak potom je tady místo pro to, aby člověk přijmul tuto svátost.

Jak už jsem tak trochu zmínil, člověk, když je nemocný, je upoutaný na lůžko nebo jakkoliv nemocný, tak si připadá trochu vyřazený ze společnosti. Říká si: „Ti ostatní můžou, já nemůžu,“ nebo starý člověk si říká: „Já jsem dřív zastal tolik práce a teď už mi to nejde. Já už jsem k ničemu.“ Tato svátost chce připomenout a zdůraznit, že to tak není, že i nemocný má místo mezi námi, že patří k nám lidem.

Když se ještě jednou vrátím tedy k tomu, kdo by tu svátost mohl přijmout v ten pátek. Takže všichni ti, kteří se cítí nemocní, to znamená opravdu se léčí s nějakou nemocí, všichni ti, kteří dosáhli důchodového věku, všichni ti, kteří třeba mají jít do nemocnice na nějaký zákrok, na nějaké hloubkové vyšetření nebo takhle. Zkrátka a dobře všichni ti, kteří nějakým způsobem se cítí slabí. Je to svátost pro slabé lidi. Ježíš chce říct těmto lidem: „Přidej to svoje utrpení k tomu mému utrpení, k tomu, co já jsem prožíval na kříži, a já to obrátím k dobrému, já tomu dám smysl.“ Protože člověk si často říká: „A k čemu to je? Jaký je význam toho mého utrpení?“ My tady totiž musíme říct: „Nevíme.“ Často nevíme, netušíme. Dozvíme se to na věčnosti od Ježíše, On nám to jednou řekne, ale teď, a právě v tom spočívá taky zkouška jakési naší víry a důvěry, že mu odevzdáme to, co trpíme, a řekneme: „Ježíši, a ty to použij, jak to potřebuješ. Použij to, jak ty chceš, jak je to potřebné pro spásu světa.“

Jestliže přijímají tu svátost nemocných dospělí, tak se pokládá za samozřejmé, že přijmou potom také eucharistii, to znamená, že jsou ve stavu milosti. Takže u dospělých je dost těsně spojena s tou svátostí nemocných svátost smíření, pokání. Ve středu přede mší svatou i v pátek přede mší svatou bude taková větší příležitost k tomu přijmout tady tuto svátost smíření, aby člověk byl dobře připravený. Jinak by to mělo být, řekněme, čtrnáct dnů až týden předtím.

Jestliže je to v případě úrazu nebo takhle, tak samozřejmě člověk už nemůže předtím jít ke zpovědi, tak tam je to všechno jiné, ale tady my se bavíme o tom, že tuto svátost by člověk měl také přijímat zavčas. Právě není dobré ji nechávat na poslední chvíli. Jestliže člověk umírá, tak potom církev podává takzvané viatikum, svaté přijímání na cestu, na cestu do věčnosti, ale tato svátost nemocných je zaměřena, znovu to říkám, k tomu, že prosíme za toho člověka, aby se uzdravil, aby se mu vrátily síly a mohl se vrátit do normálního života.

Ta svátost má dva takové momenty: vzkládání rukou, kdy kněz jednotlivě na ty nemocné vzkládá ruce, modlí se za ně, prosí za jejich uzdravení, a potom je to mazání olejem. Je to olivový olej a maže se na čele a na ruku. Čelo, hlava symbolizují ducha. Ruce symbolizují tělo a práci, konání. Hlava myšlení, ruce konání. A vlastně chceme říct: „Prosíme za uzdravení celého člověka – jeho hlavy, jeho těla, toho, aby člověk nabyl dobré mysli, aby mu to dobře myslelo, aby zase svými rukama mohl pracovat.“

Bratři a sestry, je to svátost, kterou církev udělovala od počátku, od těch prvních okamžiků. Je to svátost, která nám připomíná, že ani v nemoci, v těžkosti nejsme sami.

Asi bych to zakončil takovým příkladem, který už jste určitě slyšeli. Ježíš třicet let žil a pracoval na této zemi svými rukama, tři roky učil, chodil, kázal uzdravoval ty nemocné a tři hodiny visel na kříži, trpěl, nemohl se ani pohnout a tímhle utrpením zachránil svět.

Bratři a sestry, svátost nemocných nám chce připomenout, že v okamžiku, kdy trpíme, jsme podobni Kristu, Božímu Synu. Takhle to berme, takhle se k tomu stavme a vždycky si říkáme: „Nejsme sami. Nejsem sám, je se mnou Ježíš.“ A pokud jde o to, když my sami jsme zdraví, uvědomme si, že je skutkem křesťanské lásky nenechávat nemocné samotné, ale být jim nablízku, aby věděli: „Nejsi zapomenutý, nejsi opuštěný od lidí, a už vůbec ne od Boha!“

Strom přináší ovoce ve svůj čas

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.02.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 17,5-8](#); 2. čtení [1 Kor 15,12.16-20](#); evangelium [Lk 6,17.20-26](#);

My se, bratři a sestry, vrátíme k prvnímu čtení. Začnu opakováním. Prorok Jeremiáš začal působit někdy kolem roku 628 před narozením Pána Ježíše. Začalo to dobře za vlády krále Josiáše, národ prožíval obnovu, reformu politickou, hospodářskou, hlavně náboženskou, ale král Josiáš byl zabit v jedné bitvě a potom už to šlo s Izraelem s kopce. Izrael se dostává do takových jakýchsi kleští, napřed z Egypta, potom z Babylónie, a to sevření z Babylónie má takové docela tragické následky. Izraelité dvakrát povstali proti Babylóňanům, dvakrát byli poraženi a nakonec byl zničen celý Jeruzalém, chrám byl zapálen, většina lidí odvedena do zajetí. Ale teď je ještě nacházíme v době před tímto.

Jestli jste dobře poslouchali žalm, tak jste si možná všimli, že slova žalmu a dnešního prvního čtení byla velmi podobná. Ano. Jeremiáš opakuje to, co už znali Izraelité z žalmu. Ale proč to opakuje? Víceméně proto, že za ním přišli lidé a položili mu otázku, asi takovouto: „Jeremiáši, jak nám vysvětlíš, že lidé, kteří nevěří v Boha, zapomínají na Boha, někteří se mu dokonce i vysmívají, jak to, že tito lidé mají úspěch, že se jim daří na co šáhnou, získávají postavení, získávají majetek, jsou váženi? A jak to, že lidé, kteří věří, kteří se snaží žít podle své víry, nevyjdou ze svých starostí, nevědí často, jak se říká, z které do které, nemají postavení, nemají majetek a druzí se jim ještě smějí. Jak nám to vysvětlíš? Jak to tedy je?“

Vidíme, že to je otázka, která trápila tenkrát Izraelity a trápí i nás. Odpověď není jednoduchá. Jeremiáš použil Boží slovo. Připomněl slova žalmu a potom ten obraz rozvinul. Postavil jim před oči relativně jednoduchý obraz. Každopádně to byl obraz, který znali. Izraelité žili na kraji pouště. Nesmíme si hned představit Saharu, tedy písek a tak, ale je potřeba si představit kamení, rozpraskanou zemi, skálu, téměř žádnou hlínu, a co je ještě zajímavé, tak tady v tomto kamení a v tomto neúrodném kraji ta půda je ještě navíc slaná, čili tam neroste vůbec nic, a když tak, tak máloco tam přežije. Tedy obraz ze života.

Jeremiáš říká: „Představte si keř, který vyrostl někde na takovéto skalnaté pustině. Dokonce přijdou lidé a obdivují to a říkají: „To je úžasné! To je úžasné, že tady vyrostl takový keř, že se tady vůbec něco našlo, že našel nějakou půdu, nějakou živinu,“ a ten keř obdivují. Ale Jeremiáš říká: „Ale ten keř nepřinese užitek. On nevydá ovoce.“ Posláním každé rostliny je vydat ovoce, plod. Ovoce je něco, co ta rostlina dává ze sebe, ale neslouží to té rostlině. Slouží to někomu jinému, tomu, kdo přijde a kdo si to utrhe. Ten se potom z toho raduje, ten to třeba jí nebo je mu to k užítku jakkoliv jinak. A Jeremiáš říká: „Vy se nesmíte nechat fascinovat tady tím, že vidíte něco zvláštního, ale vy se musíte ptát, musíte to vidět v souvislostech. Nestačí, že vidíte ten keř a říkáte: „To je úžasné, jak on tady vyrostl na té pustině,“ ale vy také musíte vidět tu poušť a také musíte vidět, jestli to dojde až do cíle, protože nestačí dojít na půl cesty. Nestačí, aby lidský život byl naplněn způli. Je potřeba dojít do cíle.“

A teď jim dává druhý obraz: strom zasazený u potoka. My si musíme uvědomit, že v Palestině voda je mnohem vzácnější než tady u nás, že tam mají jenom jednu řeku, jedno jezero a v období dešťů se naplní koryta potoků, ale ta voda odečte a s příchodem léta se ta voda ztrácí. Voda je tam právem chápána jako jakýsi princip života, zdroj života. V tomto výroku, v tomto obraze je tou vodou myšlen Bůh – Bůh, který dává život. Ale co musí člověk udělat? Hledat.

„Podobá se stromu, který je zasazený u vody, své kořeny vyhájí k potoku.“ Tedy ten člověk hledá, ptá se. Jeremiáš chce připomenout těm, kteří se ho ptali, a chce jim říct: „Nestačí, že se díváte před sebe, možná taky za sebe, ale je potřeba, abyste se taky podívali nahoru. Náš život nemá jenom jeden rozměr.“ My bychom dnes řekli: „Náš život není černobílý, je barevný.“ Na světě taky není jenom jedna rostlina, jedno zvíře, ale svět je rozmanitý. A toto všechno je potřeba, aby člověk vnímal, aby viděl a podle toho aby řídil svoji životní cestu.

Každý člověk má vydat ovoce, plod. Ten strom ve svůj čas přináší ovoce, ne kdykoliv. To je to, jak se říká: „Ty jsi křesťan, ty to musíš všechno vydržet. Ty si musíš nechat v časem líbit, protože ty jsi křesťan, ty věříš v Boha“ a takhle. Je to zvláštní logika, je to zvláštní, co ti nevěřící od nás čekají, ale takhle to není a Boží slovo toto neříká.

Ovoce, strom, rostlina přináší „ve svůj čas“, jinak je to pohádka o Marušce a dvanácti měsíčkách. Když by dneska, teď, v tuhle chvíli někdo šel hledat nějaké ovoce na strom, na rostlinu, tak se mu vysmějí. „Ve svůj čas.“ To slovo je tam velmi důležité, to „ve svůj čas“. Tedy Bůh není takový, že by na nás nakládal něco nemožného, že by od nás chtěl něco, co bychom nebyli schopni splnit, ale ve svůj čas Bůh přináší a hledá ovoce.

Když jsme u těch stromů a toho času, tak jsem si vzpomněl na zážitek z Nepomucena. To je v Římě česká kolej, kde studují kněží a bohoslovci, která byla postavena v roce 1922, tak v jakémsi zápalu pro národ někoho napadlo, že by u té koleje vysázeli lipovou alej. V Římě, na jihu, kde rostou palmy, pomeranče, citróny, tak vysázeli u Nepomucena lipovou alej. No, a co milé lípy? No, někdy tak v březnu vykvety, daly listí a v červnu už na to listí bylo moc vedro, listí opadlo. Chvilí byla lípa holá a někdy hned zase ještě po prázdninách znovu květy, listí. Zas to vydrželo tak dva měsíce a do Vánoc se to prý ještě jednou zopakovalo. Lípy z toho byly totálně zmatené a postupně vlastně všechny zahynuly. Musely se vykácet a když se vykácely, tak se zjistilo, že vevnitř byly duté. Ne stáří, ale vysílení. Vysílením proto, že ty stromy byly zmatené, neměly sílu, nevěděly, jak se mají zachovat. Tedy, když bychom pokračovali v této logice, je potřeba na správném místě pěstovat správnou rostlinu a je potřeba vědět, že Bůh přichází ve svůj čas, aby hledal ovoce.

Bratři a sestry, prorok Jeremiáš nedal vyčerpávající odpověď, vyčerpávající odpověď nám dá Bůh, ale prorok Jeremiáš chce říct asi tolik: „Člověk, který spoléhá na Boha, který spoléhá na Hospodina, ten má zůstat za všech okolností klidný. Ten má vědět, že má ten největší poklad.“ Člověk, který spoléhá na své kontakty, na své známosti, člověk, který spoléhá na to, že si to bude umět zařídit, takový člověk si neuvědomuje, že je mnoho věcí, které si nedokáže zařídit.

Homilie 2010

Bratři a sestry, ty výroky, jak je pronesl prorok Jeremiáš, to jsou dvě takové koleje. Ty výroky jsou naprosto radikální a prorok to taky tak staví a říká: „Není třetí cesta.“ Když se to domyslí, v důsledku, ve finále jsou opravdu jenom dvě cesty. Kam se člověče otočíš? Ke komu se přidáš? Musíš se rozhodnout!

Začne příští týden doba postní a zase budeme vybízeni k tomu, abychom obnovili to svoje rozhodnutí spoléhat na Hospodina. Musíme si uvědomit, že nestačí to rozhodnutí spoléhat na Hospodina jednou udělat, ale že je potřeba ho obnovovat. Kéž tedy ty dny, které přijdou, využijeme právě k této obnově.

Vyjdí ven, podívej se na ty věci jinak

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.02.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 15,5-12.17-18](#); 2. čtení [Flp 3,17-4,1](#); evangelium [Lk 9,28b-36](#);

Když se člověk podívá na hvězdy, tak má v sobě takový majestátní pocit. Někdy ho přepadne bázeň. Mnozí básníci tvořili básně, když se dívali na hvězdnou oblohu. Je velmi známý výrok filosofa Kanta. Když se ho ptali, proč věří v Boha, tak říká: „K víře v Boha mě vede pohled na hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně.“

Abrám znal hvězdnou oblohu, dokonce podle hvězd chodili, a přesto mu Bůh říká: „Pojď ven ze stanu.“ Nejde jenom o to, aby udělal těch několik kroků, aby vyšel před stan, ale jde o to, aby se na skutečnost, kterou zná, se kterou se setkává každý den, každý večer, aby se na tu skutečnost podíval jinak, aby se v jeho přístupu něco změnilo. Pohled na tu oblohu mu bude znamením. Hvězdná obloha ho bude přivádět k myšlence na Boha.

To je jedna z možností, jak prožít dobu postní, aby věci, se kterými se setkáváme každý den, skutečnosti, které nás obklopují, nás přiváděly k Bohu, připomínaly nám Boha.

K tomu se samozřejmě musí něco stát. Abrám má zážitek, velmi silný. To, co jsme četli, bylo z patnácté kapitoly první knihy Mojžíšovy, ale nečetli jsme tu patnáctou kapitolu od začátku, a na začátku je Abrámová stížnost: „Bože, jsem v této zemi. Nic mi tady teda nepatří, ale mám hodně majetku a já už jsem starý. Brzo umřu a po mně to zdědí někdo, kdo je velmi vzdáleně příbuzný, vlastně téměř cizí člověk. Nemám, komu bych to odkázal, komu bych to předal.“

Abrám si stěžuje dost trpce a je to velmi silné, tady ta jeho stížnost. A Bůh na to reaguje tím, že mu říká: „Vyjdí ven. Podívej se na ty věci jinak.“ Mnohé věci nás znepokojují, mnohé věci nás zneklidňují a Bůh každému z nás říká: „Podívej se na to jinak. Hledej jiný pohled, může ti ulehčit. Snaž se spojit svůj pohled s mým pohledem a ponese se ti to lépe.“

Bůh mu slibuje potomka a říká mu: „Já se ti k tomu zavážu smlouvou, abys věděl, že to nejsou prázdná slova,“ a uzavřeli smlouvu obřadem, který byl v té době obvyklý. Nám ten způsob připadá už trochu morbidní a my to rozhodně děláme jinak. Oni ty smlouvy uzavírali většinou ústně. Podali si ruku, bylo u toho několik svědků, a potom byl ten velmi zvláštní obřad – rozpůlili několik zvířat, položili je ve vzdálenosti asi dva metry od sebe a potom tady tímto takovým zvláštním špalírem ti dva, kteří uzavírali tu smlouvu, prošli. A byla v tom taková zvláštní myšlenka. Říkali: „Jestliže kdokoliv z nás, kteří tady uzavíráme tu smlouvu, tu smlouvu poruší, ať se mi stane to, co se stalo těm zvířatům, tedy ať zemřou a je se mnou naloženo takto hrozným způsobem.“

Tento způsob je pro nás, jak říkám, už cizí. Co my si z toho máme zapamatovat a odnést je to, že to mysleli vážně, že i Bůh to myslí s Abrámem vážně, že i Bůh to myslí se mnou vážně. Už vůbec ta první myšlenka: Bůh uzavírá smlouvu. Smlouvu uzavírají dva subjekty, které jsou si rovné, které uznávají suverenitu jeden druhého, důstojnost jeden druhého. Proto uzavřou smlouvu. Když ne, když je jeden výš a jeden níž, tak to nikdy není smlouva. Smlouva znamená partnerství. Jestliže jeden je výš a jeden je níž, tak je to nařízení, diktát, zákon a něco takového. Bůh nás tedy uznal za sobě rovné, a proto s námi uzavírá smlouvu.

Abrám připraví všechno pro uzavření této smlouvy. Nachystá ta zvířata a brání je. Je to přirozená reakce. Dravci cítí krev, cítí, že by se tam mohli nějakým způsobem přizpůsobit, a proto se tam slétají. Někteří vykladatelé Písma v tomto obraze vidí působení, jak říkáme, temných sil, zlého ducha. Ale jiní říkají: „Není potřeba jít tak daleko. Stačí si jenom uvědomit to, že i nám se do našeho života s Bohem vkrádají, dostávají každý den potíže, překážky, a my je překonáváme, chceme je překonávat. Chceme překonat ty obtíže tak, jako Abrám odháněl ty dravce. I my musíme překonávat překážky.“

Ale Abrám usíná v určité chvíli. Nejde jenom o to, že by byl unavený, že by byl tak vysílený tady tímto. Slyšeli jsme, že i v evangeliu učedníci usnuli. Je to spánek, který sesílá Bůh, protože v určitém momentu člověk udělal všechno, co udělat mohl. Abrám připravil všechno pro uzavření smlouvy, hlídal, odháněl. Učedníci vyšli na horu Tábor, a je to pěkný výšlap, který trvá několik hodin. Byli tam. Udělali všechno co měli, co se od nich očekávalo. A teď v danou určitou chvíli už bude jednat Bůh a je potřeba, aby mu v tom člověk neprekážel, aby Bůh mohl jednat svobodně.

Je to zvláštní. Bůh dává svobodu člověku a nechává člověka jednat svobodně. V určitém momentu je potřeba, aby člověk to nechal na Bohu. To je docela obtížné poznat, kdy tento moment nastává.

Když se Abrám vzbudí, má strach, že to nezvládl, že neudělal všechno, co měl. Ještě neví, jak se věci mají. Vidění pokračuje a objevuje se oheň, pochodeň. Ve Starém zákoně se Bůh velmi často objevuje v podobě ohně. Nejznámější je zjevení Mojžíšovi v hořícím keři. Oheň je znamení ryzosti, čistoty. Když se taví kov, zůstane ryzí kov, nečistoty se spálí. Proto Bůh tak rád ve Starém zákoně používal tuto podobu, tento obraz.

A co je zvláštní? Mezi těmi zvířaty tou uličkou projde Bůh sám. Neprojde Abrám, neprojdou spolu, ale projde jenom Bůh. Bůh zavazuje sám sebe. Nežádá po Abrámovi, aby prošel s ním.

Bůh ve Starém zákoně uzavírá smlouvu téměř se všemi patriarchy. První smlouva je už s Adamem. Adam dostává úkol střežit zahradu, aby se do ní nedostalo nic zlého. Noe dostává za úkol stavět loď, aby se zachránil nebo aby ho Bůh zachránil. Ale Abrám nedostává žádný takový úkol. Od něho se očekává, že bude věřit. Nemá nic udělat, on už je v zaslíbené zemi, ale má věřit.

Myslím si, že v určitém směru je toto mnohem těžší. V určitém směru je jednodušší postavit loď, ale věřit v něco, co se stane v budoucnu, že to je obtížnější.

Bratři a sestry, jak jsem říkal, tématem dnešní neděle je proměna. Ne snad ani v nějakých dnech svátečních, ale v těch dnech všedních, v době postní, abychom ty věci, které nás obklopují, nějakým způsobem zapojili do následování Krista. Aby ty věci, které nás obklopují, nám Boha a Krista připomínali.

Homilie 2010

Abrám určitě, když se potom podíval kterýkoliv večer na hvězdy, tak si vzpomněl: „Aha, to bylo tenkrát.“ Určitě si to připomínal, než se narodil dědic, než se narodil Izák. Ale určitě si to připomínal i po narození dědice a určitě o tom Izákovi vyprávěl. „Bůh mi to slíbil.“ Vždycky, když se podíval na hvězdy, vzpomněl si na Boha a na to, k čemu se Bůh zavázal.

Bratři a sestry, jsme ve velmi podobné situaci. Nežádá se od nás ani tak, abychom něco dělali svými rukama, ale Bůh od nás očekává víru a očekává od nás, že tuto víru budeme prožívat každý den. Nejenom ve svátek, obrazně řečeno, nejenom na hoře Tábor, ale každý den našeho života, tam, kde zrovna jsme. Potom v nás bude růst vědomí, pocit, že svůj život nežiji sám, ale že Bůh jde se mnou.

Můžeme to přirovnat asi k tomu, jako když horolezci lezou na skálu. Nikdy neleze sám. Vždycky je tam někdo, kdo toho, kdo je první, jistí, kdo ho drží na laně, aby nepadl. Tak takhle Bůh drží nás. Držel Abráma, drží nás. Nezapomeňme na to, držme se toho, žijme s tímto přesvědčením.

Bůh vidí, Bůh slyší a Bůh sestupuje

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.03.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 3,1-8a.13-15](#); 2. čtení [1 Kor 10,1-6.10-12](#); evangelium [Lk 13,1-9](#);

Bratři a sestry, v dnešním prvním čtení jsme slyšeli jeden ze zásadních textů Starého zákona o tom, jak se Bůh zjevuje Mojžíšovi. Je to text, který je v mnohém podobný textu, kdy Bůh povolává Abraháma.

Povolání Mojžíše a povolání Abraháma jsou takové zásadní texty. Povoláním Abraháma je člověk povolán, řekli bychom, od nepravých bůžků, od model, k Bohu pravému. V povolání Mojžíše vidíme to, jak Mojžíš je povolán, aby tuto myšlenku o živém skutečném Bohu sdělil dalším lidem. Mojžíš je povolán k misi, k působení. Abrahámovo povolání je víc zaměřeno dovnitř, na jeho osobu, na jeho vlastní rodinu. Povolání Mojžíše je zaměřeno na venek, na ostatní, na vnější působení.

Bude dobré podívat se, v jaké situaci se Mojžíš nachází. Všichni známe to, jako to bylo s Mojžíšovým narozením. ... faraónův příkaz usmrtit všechny chlapce, ale matka Mojžíše ho schovává, pak ho dá do košíku a pošle ho po vodě, po řece Nilu. Taky pošle jeho sestru Miriam, aby se dívala, jak to s bratrem dopadne. Košík vyloví faraónova dcera, řekne: „To je hebrejské dítě. Protože jsem ho vytáhla z vody, bude se jmenovat Mojžíš, ‚vytažený z vody‘,“ a stane se toto dítě, tento chlapec adoptivním synem faraónovy dcery. Dostane egyptské vychování, egyptské školy a stává se šlechticem.

Když dopřeje, což znamenalo, že mu bylo zhruba čtyřicet let, tak vidí neúnosnou situaci svých spoluobčanů, Herejů, a rozhodne se jednat. Říká: „Teď můžu. Mám postavení, mám vliv, mám moc, možnost,“ ale bere to za špatný konec. Je v tom jeho velká pýcha: „Já vám přinesu svobodu!“ a končí to velmi tragicky, zabije Egyptana a musí utíkat. Uteče pryč, do míst, kterým my dnes říkáme Sinajský poloostrov, tenkrát se tomu říkalo země Midijan, a tam žije víceméně jako host u midijanského kněze, který se jmenuje Jitro. Ten mu dá za manželku svoji dceru Sipuru a ona porodí syna, kterého Mojžíš nazve Geršon, což znamená „Byl jsem tam hostem“. V tom jménu vidíme, že se tam Mojžíšovi asi nelíbilo. Na jednu stranu byl rád, že má nějakou střechu nad hlavou, ale necítil se tam doma.

Můžeme říci, že Mojžíšova situace je špatná. Slyšíme to v první větě dnešního čtení: „Pásl stádo svého tchána Jitra.“ Stádo, o které se stará, mu nepatří. Patří někomu jinému. Mojžíšovi v té době asi patřil ten stan, jeho manželka, jeho syn. To bylo všechno. Nemohl se vrátit do země, kde se narodil, protože tam ho hledali pro vraždu. Nemohl vlastně jít nikam. Byl, my bychom řekli, na kolenou. Byl na tom špatně, ale to, co dělal v tu chvíli, tu funkci pastýře, dělal dobře.

Co dělá pastýř? Pastýř se stará o ovce, hledá jim vodu, hledá jim pastvu. Pastýř se musí často stěhovat podle toho, kde je voda, kde je tráva. On to nedělá tak, že by toužil po nových krajinách, že by si říkal: „Tam jsem ještě nebyl, tam do bude dobrý.“ Ne, to byla nutnost. Pro pastýře stádo nebyl jenom určitý počet kusů zvířat, dobytka, ale on k nim měl vztah, protože jeden na druhém byli závislí. To byla otázka života a smrti.

Pastýř je ten, který ví, že na něm jsou závislé další životy. My bychom řekli „zvíře“. Pro něj to bylo mnohem víc, protože na životech toho stáda byly závislé lidské životy. Pastýř je ten, který to vidí v souvislostech. Způsob života pastýře, jeho putování, stěhování nám chce připomenout, že i my putujeme tímhle světem, tímhle životem. Ten příklad pastýře nám chce položit otázku, jestli náhodou nejsme moc zabydlení, jestli náhodou ten svůj život nebereme moc staticky. Pastýř byl často v nebezpečí. My bereme náš život jako zajištěný, a potom, když přijde něco, tak jsme z toho ohromeni, vykolejeni.

A také život a příklad pastýře nám staví před oči starost. Na kolik jsme starostliví o druhé? Anebo máme starost o sebe, právě o to, abych já byl zajištěný? To jsou otázky, které je dobré klást si, zvláště v době postní. Dostáváme se tedy k tomu, že Mojžíš, když byl na vrcholu sil, tak to nedopadlo dobře, kdy on chtěl vysvobodit Izrael. Teď je zhruba o dalších čtyřicet let starší a dostává novou nabídku, druhou nabídku, druhou šanci.

Bůh ho volá a volá ho stejně, jako volá Abraháma, dvakrát. To není jenom proto, aby to hezky znělo, ale tím je zdůrazněno, že to Bůh myslí vážně, tím je zdůrazněna váha toho povolání a také ta odpověď: „Tady jsem“ je stejná jako u Abraháma. U Abraháma se s tím setkáváme vícekrát. Třeba, když Bůh po něm chce, aby obětoval svého syna Izáka, tak zase na něho volá: „Abrahámo, Abrahámo!“ a on říká: „Tady jsem.“ Když ta zkouška skončí pro Abraháma dobře, Hospodinův anděl zase volá: „Abrahámo, Abrahámo!“ a Abrahám říká: „Tady jsem.“

V té odpovědi, která zní hezky, je ale obsaženo mnohé. Je tam obsažen celý člověk. Ta odpověď „tady jsem“ může být řečena: „No jo. Tak tady jsem. Když teda něco chceš, tak já jsem teda tady, no.“ Cítíme z toho tu neochotu. Anebo tam může být ochota: „Tak já teda tady jsem. Vidím, že to myslíš vážně, Bože, a tak já to myslím taky vážně, tu odpověď.“

A Mojžíš je vybidnut, aby jednak si sundal boty, protože to místo, kde stojí, je svaté. Izraelité věří, že je to to stejné místo, kde Mojžíš později dostal Desatero. Bible to neříká takhle jistě, ale Izraelité v to věří. Není na tom nic špatného a můžeme tomu věřit i my. Ale to není podstatné. Podstatné je to, že Mojžíš je vyzván, aby se vrátil do Egypta. Proč? Protože Bůh říká: „Já jsem viděl, slyšel a sestoupil jsem.“

Tady tato tři slova jsou v tom úryvku klíčová: „Viděl jsem, slyšel jsem, sestoupil jsem.“ Co tím Bůh chce říct? Viděl jsem tu zoufalou situaci, kdy Izraelité dělají jako otroci cihly. Jejich situace už je skutečně neúnosná. Slyšel jsem jejich nařikání, jejich nářek, bédování.

My si možná říkáme: „Slyší Bůh naše modlitby?“ Když se modlíme, tak je to takové uhlazené, pěkné. No, když někdo nařiká, tak to není uhlazené, pěkné. Tak je to často zoufalé. Ale tam to může mít ještě jeden rozměr. Když si člověk stěžuje, tak máme pro to také jiný výraz, že nadává, že použije i ostřejší slova, aby si ulevil. A Bůh říká Mojžíšovi: „Já jsem to všechno slyšel, já to všechno vím a já jsem sestoupil.“

Často se setkáváme s větou: „Kdyby byl Bůh, tak by něco udělal, tak by toto nedovolil!“ Už od Starého zákona nás Bůh ujišťuje, že nezůstává jenom u toho, že vidí a slyší, ale že sestupuje, že přichází blíž. Bůh sestupuje, ale volí si člověka. Bůh nezasahuje mechanicky jak hodinář do stroje, jak nějaký opravář, že by tam šáhnul a dal to do pořádku, ale říká: „Ty

tam půjdeš v mém jménu.“ Je to veliký rozdíl mezi tím prvním pokusem a tady tím druhým. V tom druhém pokusu Mojžíš nebude jednat svým jménem, ale říká: „Já tam přijdu a řeknu: ‚Bůh mě posílá, Bůh vašich otců mě posílá.‘“

Ale než k tomu dojde, tak Mojžíš protestuje. Jeho protesty jsme dnes tady nečetli, bylo by to hodně dlouhé. Jednak má důvody, my bychom řekli, rozumné – už je starý, je mu skoro osmdesát. Teď, na stará kolena? Když by mladý a mohl něco udělat, měl sílu, tak se to vymklo z ruk. A teďka? Teď tam má jít znovu? Vždyť bude pro smích. A navíc Mojžíš koktal, zadržával. Když došlo na nějakou vzrušenější debatu, tak naráz ze sebe nemohl dostat slovo. Takovéhohle člověka si Bůh volí. Máme si uvědomit, že i naše výmluvy jsou jenom výmluvy, že každý z nás říká: „A já nemůžu proto a proto. A já mám to a to, a já mám ono.“ Každý člověk, každá postava ve Starém i Novém zákoně vždycky měl, jak se dnes říká, nějaký handicap, něco jim chybělo, něco neuměli, něco jim překáželo, ale Bůh říká: „To nevádí. Proč? No, protože já tě tam posílám. To je to podstatné. To, že já tě tam posílám je klad, je plus, které převyšuje to mínus, které máš ty.“

Mojžíš tedy nakonec souhlasí, že půjde, ale říká: „No jo, ale oni se budou ptát, kdo mě posílá, a co já jim řeknu?“ Pro Orientálce jméno, to je velmi důležitá informace. Ať už jméno člověka nebo jméno Boha. Oni věřili a věří, že ten, kdo dává jméno, má moc.

Myslím, že už jsem to tady několikrát říkal. Na začátku při stvoření světa čteme o tom, že Bůh přivedl před Adama všechna zvířata, aby jim Adam dal jméno. To znamená člověk má moc nad přírodou, nad zvířaty. Rodiče dávají jméno svému dítěti. Ve Starém zákoně čteme o tom, jak různí králové přejmenovávali své služebníky a místodržící. A koneckonců také Bůh mění jméno Abrahámu na Abraham. Ježíš Šimonovi mění jméno na Petr. A v této logice se Mojžíš ptá: „Kdo jsi? Co jim mám říct?“ A Bůh mu to říká, natřikrát mu zjevuje, kdo je.

Tady je krásná ta myšlenka, Bůh nechce, abychom všechno pochopili hned, ale dává nám čas, abychom do toho dorostli. Říká: „Jsem Bůh otců, jsem ten, který slyší, a jsem ten, který sestupuje.“ Pro hebrejský název Jahve používáme pro překlad buď přechodník „Jsoucí“ anebo to překládáme větou „Jsem který jsem“. Ten přítomný čas vyjadřuje na jedné straně dokonalost. Co je dokonalé, tak se nemění. Mění se to, co je nedokonalé. Každý stroj, který se opotřebuje, potřebuje opravit, potřebuje vylepšit, zmodernizovat. Ale jestliže je něco dokonalé, proč? Tam není co měnit. Je to dokonalé, nemá to chybu. Takže na jedné straně to jméno vyjadřuje toto, že Bůh je dokonalý, ale na druhé straně to „Jsoucí“, „Jsem“, vyjadřuje myšlenku „Jsem tu pro vás“ a „Jsem s vámi“. Tam schválně není minulý ani budoucí čas, jako „Byl jsem s vámi“ a „Budu s vámi“. Jsem s vámi. Tahle věta platila pro Izraelity v Egyptě a platí i pro nás.

Bratři a sestry, i pro nás platí ta tři klíčová slovesa: „Viděl jsem, slyšel jsem a sestoupil jsem.“ Ne nějak mechanicky, ale vybírám si lidi, které vám posílám do cesty, a tito lidé vám mají zjevit moji přítomnost, že jsem s vámi. Ale na druhé straně také volám každého z vás, aby vy jste to zvěstovali těm, kteří jsou kolem vás.

Dnešní první čtení a dnešní evangelium mají společnou myšlenku v té druhé šanci. Mojžíš dostává druhou šanci, zahradník prosí svého pána, aby dal další šanci fíkovníku, už možná kolikátou, ten fíkovník tam roste roky, a čeká se.

Můžeme říct, že my všichni jsme od Boha dostali už mnoho šancí, a dokud jsme na tomto světě, budeme je neustále dostávat. Nepromarněme je. My sami do svého života si odnesme tu myšlenku „Bůh vidí, Bůh slyší a Bůh sestupuje“, ale tak jako u Mojžíše nestačí jenom, že já to vím, nestačilo by, že to věděl Mojžíš, ale Mojžíš je poslaný k Izraelitům do Egypta, aby jim to řekl, že i je Bůh vidí, slyší a k nim sestupuje.

I nás Bůh doprovází

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.03.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Joz 5,9a.10-12](#); 2. čtení [2 Kor 5,17-21](#); evangelium [Lk 15,1-3.11-32](#);

Bratři a sestry, jak už jsem říkal na začátku mše svaté, myšlenkou, která propojuje všechna dnešní čtení, je cesta, životní cesta člověka. V prvním čtení jsme slyšeli o cestě Izraelitů z Egypta do zaslíbené země, o jejím závěru. Někdo by mohl říct: „Vždyť to dobře dopadlo, došli tam.“ Svatý Pavel dává, řekli bychom, taková obecnější ponaučení, jak ten, kdo přijal křest, se má chovat, že v jeho životě začíná nějaká nová etapa, nový úsek cesty. A v evangeliu Ježíš mluví o cestách, které nevedou nikam. Ani ta cesta toho mladšího syna, který pobral majetek, odstěhoval se a šel pryč, aby si dokázal, že je dobrý, nebo že na to má. Ta cesta nevedla nikam. Ale také nikam nevedla cesta nebo cestička staršího syna, který, když se vrátí domů a uslyší hudbu, zpěv, tak se tam postaví někde u dveří, třeba se opře někde o sloup a, jak se říká, zatne se, zabejčí se a nechce udělat těch pár kroků, aby došel dovnitř.

Ale vraťme se k té cestě, kterou nám připomnělo dnešní první čtení. Jaká to byla cesta Izraelitů? Byla to cesta z otroctví do svobody. Ale oni se na cestě k té svobodě museli učit. Museli se učit, jak tu svobodu používat, jak ji žít. Z Egypta je vyvedl Mojžíš, ale do zaslíbené země je dovedl Jozue. Dospělí lidé, kteří vyšli z Egypta, nedošli do zaslíbené země, protože nevěřili. Ale to, co tu cestu rámuje, je velikonoční večeře, to, čemu říkají „hod beránka“. Hodem beránka začali tu noc, kdy vyšli z Egypta, a hodem beránka oslavili vstup do zaslíbené země. Obojí je výrazem víry.

V Egyptě se asi hodně báli, protože Mojžíš ohlásil poslední egyptskou ránu – smrt všeho prvorozeného, ale řekl: „Když natřete krví beránka veřeje, tak zachráníte svoje prvorozené.“ Určitě v Izraelitech, kteří seděli v těch domech a jedli beránka, byla malá dušička a říkali si: „Skutečně může nás krev, která je natřená na dveřích, na futrech, může nás zachránit?“ Navíc měli být připraveni na cestu. Měli být oblečeni, obuti, mít hůl v ruce, aby mohli okamžitě vyjít. A taky hned tu noc vyšli. Teď, když přišli do zaslíbené země, tak slavili stejnou večeři, ale určitě s jinými myšlenkami.

Ale zůstaňme u té cesty. Jaká ta cesta byla? Na jedné straně viděli to, že Bůh se o ně stará. Rozdělil moře, dostali Desatero, vyvedl jim vodu ze skály, padala mana, přilétaly křepelky a zažívali ještě jiné divy. Třeba to, že jejich šaty a boty po celé to putování se neznížily. Protože neměli možnost si tam pořídit něco nového, tak Bůh i v tomto směru byl s nimi. A přesto to byla cesta, při které často bloudili, často reptali.

Jednou reptali nahlas, nějaký Abiram dal dohromady kolem sebe, bible je nazývá, tlupu a snažil se vyvolat otevřené povstání proti Mojžíšovi. Ale jinak reptali po straně, jak se říká, brblali. Takové to: „Kdoví kam nás ten Mojžíš zavedl a kdoví co z toho von má a proč tady a proč nejsme v Egyptě,“ a takhle. Takové ty postranní řeči, všichni to známe.

Mojžíš místa, kde se zastavili, velmi často pojmenoval podle nálady, která byla mezi lidmi. Nejznámější dvě místa jsou Meriba a Massa. To znamená vlastně to, kde oni nějakým způsobem reptali proti Bohu a říkali: „Měli bychom se vrátit do Egypta,“ nebo: „Měli jsme tam zůstat.“ A vlastně takovým vrcholem té jejich nevíry v Boží slovo, v Boží pomoc bylo to, že když přišli na hranice zaslíbené země (oni tam došli poprvé asi po půl roce putování Sinajskou pouští), poslali zvědy, aby zjistili, jak to vypadá v zemi Kanán, a ti to zvědově se vrátili a říkali: „Tam se nemůžeme dostat. To není schůdné, tam prostě nemáme šanci. Tu zemi nikdy nezískáme.“ Jediní dva – Jozue a Kalep – říkali: „S Boží pomocí to zvládneme. S Boží pomocí se do té země můžeme dostat.“ Ale protože většina nevěřila, tak Bůh nařídil: „Otočte se! Otočte se a běžte zpátky do pouště.“ A jako trest bylo to, že všichni dospělí, kteří nevěřili, umřeli na té poušti. V tom byla ta cesta velmi těžká. Oni věděli, že do té země zalíbené nedojdou. Jediní dva, kteří tam došli tady z toho prvního pokolení, byli Jozue a Kalep.

Bratři a sestry, Bůh je stále provázel, stále jim ukazoval, že je s nimi, a jim se pořád něco nelíbilo, pořád měli nějaké připomínky. Nepřipomíná nám to něco? Nepřipomíná nám to někoho? No, každého z nás. My máme taky pořád nějaké připomínky a pořád si říkáme, že tady někde něco chybí, a takhle. Ale co chybí, co chybělo Izraelitům? Víra, důvěra. Chyběla jim také vděčnost.

Když přišli do té země Kanán, tak Bůh říká Jozuovi: „Dnes jsem z vás odvalil egyptskou hanbu.“ V čem byla ta hanba? Egyptané nazývali Izraelovy syny Hebrejové. Hebrej česky znamená bezdomovec, tedy ten, kdo nikam nepatří. Když se o někom řekne, že je bezdomovec, tak to není nic hezkého, to je taková škaredá nálepka. A Bůh říká Jozuovi: „Už máte domov. Já vám dávám zemi. Já vám ji dávám. Ne, že vy jste tak šikovní, že máte tak silné vojáky, ale já vám ji dávám.“ Abrahám sice v té zemi žil, ale ta země mu nepatřila. Abrahám měl velké problémy, když chtěl koupit kousek pole, aby tam mohl připravit hrob pro sebe a pro svoji manželku Sáru. A teď oni přicházejí k té zemi a dostanou ji. Dostanou ji jako dar. Už nebudou tedy těmi, kteří budou bez domova, ale budou mít svůj domov, budou někam patřit.

Mimo toho, že někam patří po stránce té země, tak na té cestě uzavřeli smlouvu s Bohem – patří Bohu. To je mnohem silnější rozměr, to je rozměr, který má provázet všechny lidi: „Patřím k někomu, patřím někam, někdo patří ke mně.“ Izraelité se učili těch čtyřicet let na cestě pouští tyto vztahy. Učili se je objeovat, učili se je poznávat a učili se, jak je mají žít.

Ten mladší syn z dnešního evangelia utíká z domu proto, že nechce žít ty vztahy. Odchází s tím: „Já vám ukážu. Já vám ukážu, kdo se vrátí, a to budete čubrnět.“ Oni čubrněli, to je pravda, ale dopadlo to úplně špatně. Jeho cesta neměla žádný smysl, ale otec ho vyhlíží. Stejně tak neměla smysl cesta toho staršího syna, kdy se zatnul, ale otec mu jde vstříc. Jde ven z toho domu a domlouvá mu. Všechny ty dnešní texty nám chtějí připomenout tuto hlubokou pravdu: I nás Bůh doprovází. Jako doprovázel Izraelity na poušti, jako otec vyhlížel svého mladšího syna a šel naproti svému staršímu synovi, tak Bůh doprovází nás.

Když ti Izraelité došli do země Kanán, tak Hospodin říká Jozuovi: „Tady teď něco končí. Už končí ty zázraky.“ Přestala padat mana, šaty, boty začaly být roztrhané. A co také začalo? No, začala práce. S tím, že přijali tu zemi jako dar, tak získali také povinnost se o tu zemi starat. Skončila taková ta doba těch evidentních přímých zázraků, ale neskončilo to, že

by Bůh je přestal doprovázet. Toto si nesmíme plést. Mnoho lidí takhle smýšlí. Domnívají se, když tady nejsou nějaké zázraky, Bůh na mě zapomněl. Bůh mě nevidí, Bůh o mně neví. Není to tak. Spíše se to podobá opravdu tomu, jak to Ježíš líčí v evangeliu: Starostlivý otec se dívá, sleduje z povzdálí, a když je třeba, tak pomůže.

Bratři a sestry, dnešní texty nás chtějí vybídnout k tomu, abychom svoje životní cesty svěřili Bohu, abychom poděkovali za to, že nás doprovází, že patříme k Němu, že známe toto pouto. A potom abychom také poděkovali za to, že nám dává nové a nové šance. Izraelité nedošli do zaslíbené země na první pokus, na druhý.

V evangeliu Ježíš taky napřed líčí, jak se ten syn propadá, a až je teda úplně na dně, tak se rozhodne jít zpátky. Možná v něm už byla ta myšlenka dřív vrátit se, ale ještě musela dozrát.

Poděkujme Bohu za všechny ty druhé, třetí a já nevím kolikáté šance, které nám v našem životě dává. Poděkujme za ně a hlavně, hlavně je nepropásněme.

Bůh má řešení, a to řešení bude vždycky nové

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.03.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 43,16-21](#); 2. čtení [Flp 3,8-14](#); evangelium [Jan 8,1-11](#);

Bratři a sestry, mezi evangeliem a prvním čtením každou neděli je nějaká přímá souvislost, ovšem vystopovat tady tuto přímou souvislost, společnou jednotící myšlenku mezi dnešními texty není až úplně jednoduché. Je tam, ale je trošku v pozadí, je schována. Musíme si dát práci ji najít.

Ta myšlenka byla naznačena v komentáři před prvním čtením, a sice nedívat se zbytečně dozadu, ale dívat se dopředu, k tomu, co přijde.

Všechny ty texty mluví o naději, a to je hlavní myšlenka dnešní neděle. Pomalu, ale jistě, bude končit doba postní a začnou Velikonoce a my si budeme připomínat různé věci, hlavně utrpení Ježíše Krista, ustanovení několika svátostí. Budeme se dívat na chování těch lidí, ať už Ježíšových příznivců nebo odpůrců, ale co by nás mělo provázet, tak je myšlenka na naději.

Jak to tedy je? První čtení bylo napsáno asi 550 let před narozením Pána Ježíše. Napsal ho takzvaný druhý Izaiáš v babylónském zajetí. Už to vypadalo, že bude lépe. Už se začínalo schylovat k tomu, že by snad tady byla jakási možnost návratu, a prorok z Božího vnuknutí, z Božího vedení jim říká asi toto: „Dřív, než se vydáte na cestu svýma nohama, než se vrátíte do Izraele, do Palestiny, tak je potřeba, abyste se dali na cestu vnitřně, na cestu duchovní, abyste přemýšleli, co se tam stalo, jak žili vaši otcové, proč se dostali do tohoto zajetí, co vy byste měli udělat, až se vrátíte domů, aby se situace neopakovala, abyste se opravdu poučili z jejich chyb.“ A prorok na jedné straně připomíná zázračné vysvobození z Egypta, ale chce říct jednu jednoduchou myšlenku: „Bůh se neopakuje. Dějiny spásy jdou neustále dopředu, ale neopakují se. Bůh má dost fantazie na to, aby se stále objevovalo něco nového, aby jeho jednání bylo stále nové a tím pádem pro nás překvapující.“

My často ve svých modlitbách vzpomínáme na to, co bylo, a přemýšlíme o řešeních, která už se stala. A prorok už tady těch 550 let před narozením Krista říká: „Nemylte se. Bůh má řešení, a to řešení bude vždycky nové.“ A dál je prorok varuje tady před tím zbytečným vzpomínáním.

Víte, je to takový paradox, protože velká část z přikázání takzvaného Mojžíšova zákona je uvozena slovy: „Izraeli, pamatuj. Izraeli, nezapomeň. Izraeli, vzpomeň.“ A teď to pokračuje: ... na něco, na to, že Bůh pro tebe něco vykonal. A teď prorok říká: „Nevzpomínejte!“ Pro nás tady toto slovo nemá nějakou důraznost, ale je to doslova trhlo za uši a říkali si: „Jak to? Proč nemáme vzpomínat? Vždyť tam to máme nařízeno! Jak to, že teď prorok říká: Nevzpomínejte.“

Prorok to dál vysvětluje. Jde o takzvané plané vzpomínání, my tomu říkáme sentimentální, kdy oni byli v Babylóně a říkali si: „No, jó. My jsme tady v Babylóně, na nás Bůh zapomněl. Ale když byli naši předkové v Egyptě, tam poslal Mojžíše. Tam byly ty egyptské rány, jó, a faraón musel a my tady nic. Tady je klid, tady se nic neděje. Jó, a potom šli přes tu vodu a vona stála nalevo, napravo. Tady ani žádná voda není...“

Vzpomínali, srovnávali, ale špatně. Utápěli se v té minulosti. A proti tomu prorok brojí, varuje a říká: „To nedělejte. Bůh má pro vás připravenou cestu, cestu záchrany. Aby ta cesta záchrany měla nějaký smysl, je potřeba, abyste byli připraveni. Abyste byli připraveni přijmout to, co Bůh nabízí.“ Prorok jim bere tady toto plané vzpomínání, aby jim dal místo toho naději. Aby je upozornil na tuto skutečnost, aby jim řekl: „K tomu se upněte, k tomu, co bude!“ Samozřejmě, ptejte se: „Bože, co uděláš?“ Ale taky se ptejte každý sám sebe: „A jak já na to odpovím? Čím naplním Boží nabídku?“ Takhle už je prorok připravoval na návrat do jejich vlasti.

Bratři a sestry, a stejně tak jedná Ježíš v evangeliu. Ježíš nepitvá to, co se stalo. On dobře ví, že tam tu ženu přivedli proto, aby jeho uvedli do úzkých. Že nešlo o ten přestupek, nešlo o tu ženu, ale šlo o to chytit Ježíše. Vůbec to nijak nerozmazává, nevrací se k tomu, ale obrací se do budoucnosti a říká: „Jdi, a jednej jinak, jednej lépe.“

Bratři a sestry, na takovýchto křížovatkách se nacházíme každý den. Každý den se rozhodujeme a máme v podstatě nejenom dvě možnosti, ale máme tři možnosti. První možnost, první výběr volit je jestli budu volit dobro nebo zlo. Už s tím máme někdy dost problémy, vybrat to dobré. Ale pak je tady ještě další možnost, třetí varianta: Volit to lepší, eventuelně to nejlepší. A to už málokdy. Málokdy, protože dnešní doba je hodně zaměřená na průměr: „Jo, tam buď schovaný, takhle v klidu se prostě svez. Tam se někde schovej tady do toho. Je nebezpečné, abys byl na konci, na chvostu, ale je taky nebezpečné, abys byl úplně v čele, to se nevyplácí, takže se někde schovej.“

Bratři a sestry, ty dnešní texty nás vybízejí a říkají: „Človče, nezapomeň, že můžeš volit dobro a zlo, máš samozřejmě volit to dobro, ale také často můžeš volit mezi dobrým a lepším. Nespokoj se jenom tady s tímto, ale vol to lepší.“

Bratři a sestry, jsme na vrcholu doby postní. Už se bude schylovat k Velikonocům. Budou tady věci, které bude potřeba na Velikonoce připravit po té stránce vnější. Je to v pořádku, ale nezapomeňme, že s tou přípravou vnější musí jít ruku v ruce i ta příprava vnitřní. Jinak to nebude. Jinak nebudeme připraveni na to, co nám Bůh chce dát.

Abych dokončil tu myšlenku, že ty dějiny spásy jdou pořád kupředu a že Bůh má vždycky nové řešení, tak je měl tady toto nové řešení i pro Izraelity v Babylóně. Oni čekali a říkali si: „Přijde Mojžíš. Přijde někdo, kdo nás vyvede odsud.“ Přišel. Přišli lidé jako Ezdráš a Nehemiáš. Nebyl to jeden člověk, ale bylo to několik lidí. Vrátili se z Babylóna ne proto, že by voda stála nalevo napravo, ale že perský král Kýros se podepsal, že řekl: „Ano, mají nárok vrátit se domů.“ Tedy zdánlivě by se řeklo: „Nic. Žádné řinčení zbraní, žádné armády, žádná voda nalevo napravo, žádné rány, a teď se můžeme vrátit.“ Zdálo se jim to příliš obyčejné, ale zase proroci říkají: „To není vaše zásluha, že se můžete vrátit domů. To je dar od Hospodina.“

A potom, oni se nevraceli najednou, ale vraceli se na několik etap. Nešli všichni společně, ale postupně. Tedy bylo to jiné, bylo to mnohem takové klidnější. Někdo by řekl: „Tady na tom nebylo nic zázračného.“ Jenom ti, kteří do toho viděli, kteří

Homilie 2010

---

se na to dívali z toho duchovního pohledu, tak přiznali a řekli: „Ano, je to dar Boží. Je to dar, který jsme dostali.“ Ale proběhlo to nesmírně klidně a proběhlo to „po tichu“.

Bratři a sestry, nenechme se ošálit a oklamat tím, že velké věci se dějí jenom v nějakém hluku, lomozu a podobně. Ne, Bůh velmi často promlouvá nenápadně a potichu, ale přesto jsou to velká obdarování, která dává, a byla by škoda, kdybychom je propásli. Soustředme se na to hlavně o letošních Velikonocích.

Člověče, jsi povolán k životu věčnému

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.03.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

KVĚTNÁ NEDĚLE

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 50,4-7](#); 2. čtení [Flp 2,6-11](#); evangelium [Lk 22,14-23,56](#);

Bratři a sestry, začínáme Svatý týden. Jsou to nejdější a nejdůležitější svátky v církevním roce. Přestože chceme něco oslavovat, budeme mít svoje každodenní povinnosti. Budeme chodit do práce, děti ještě budou chodit do školy, běh našich domácností se nemůže zastavit. Přesto bychom si měli uvědomit to, co jsme slyšeli v těch pašijích. Tam spěchali, hrozně spěchali. Bylo potřeba tu záležitost s Ježíšem vyřídit, než začnou svátky. Vezmeme si z toho jakési varování, příklad, kudy ne. Nenechme se zavalit těmi povinnostmi, tím vším, co máme, ale uvědomme si, že to, co se stalo před těmi dvěma tisíci lety, že to není jenom něco, na co vzpomínáme, ale je to záležitost, která by se klidně mohla opakovat. Kdyby bylo potřeba, Ježíš by kvůli každému zvlášť jednotlivě, kvůli mně, kvůli tobě, kvůli každému z nás by byl ochoten podstoupit to znovu.

Bratři a sestry, v těch pašijích nevystupují jenom lidé, postavy, jak jsme to slyšeli, ale v těch pašijích vystupujeme my. Je to příběh každého z nás. Každý z nás tam hrajeme, každý z nás tam patříme.

Zamysleme se teď v tom týdnu, který začíná, kde tam jsme. Možná zjistíme, že ta role, kterou tam hrajeme, není příliš lichotivá, příliš dobrá. Od toho ty svátky slavíme, abychom to mohli změnit, abychom se mohli posunout k lepšímu.

Bratři a sestry, začínáme slavit Velikonoce. Jsou to svátky smrti, utrpení, ale také zmrtvýchvstání Ježíše Krista, svátky, které nám mají připomenout: „Člověče, jsi povolán k životu věčnému.“

Tak moc mi na tobě záleží

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
01.04.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZELENÝ ČTVRTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 12,1-8.11-14](#); 2. čtení [1 Kor 11,23-26](#); evangelium [Jan 13,1-15](#);

Bratři a sestry, tato mše svatá se nazývá Mše na památku večeře Páně, nebo jak my lidově říkáme Poslední večeře. V dnešních textech jsme slyšeli o dvou posledních večeřích – o poslední večeři, kterou slavil Pán Ježíš s učedníky ve večeřadle dřív, než začal trpět, a o poslední večeři, kterou slavili Izraelité v Egyptě, než odešli z egyptského otroctví. Obě ty večeře mají mnoho společného, jedna druhou doplňují, a můžeme říct, že Ježíš staví na tom, co apoštolové, tedy účastníci té jeho poslední večeře znali.

Začněme tedy po pořádku od té starozákonní poslední večeře. Je líčena ve druhé knize Mojžíšově, a předtím tam byly líčeny egyptské rány. Naráz dochází k jakémusi přerušení a je tam líčeno, co mají udělat těsně předtím, než odejdou z Egypta. Svátky se nazývají pascha a celé ty svátky jsou jaksi v pohybu. Pořád se tam něco hýbe. Izraelité chodí při těch svátcích a Izraelité také v době Pána Ježíše na ty svátky chodili. Ježíš šel s apoštoly do Jeruzaléma. Ale byl tady jeden moment – moment té paschalní večeře, kdy se zastavili. Kdy se zastavili a měli si připomenout, co to všechno znamená.

To první čtení můžeme přirovnat k radám, které Izraelité dostávají na cestu. Mluví se tam o tom, že si mají sbalit věci, oblečení, ale že se také mají posílit předtím, než se vydají na cestu. To jsou velmi důležité momenty, důležité prvky. Jde se tam natolik dopodrobna, že se tam říká, co se s tím beránkem smí dělat, co se s ním nesmí dělat a nápadně to připomíná Kristovo utrpení na kříži. Ale co je tam ještě důležité je to, že se tam mluví o tom, kdy se to má udělat. Má se to udělat v polovině měsíce, který se nazýval abib, později nisan. Abib je kanánské slovo a znamená klas. Oni si také v tu chvíli připomínali úrodu. Klas je plod, něco, co dozrálo. Ve Starém zákoně Hospodin chce říct: „Nazrál čas, abyste odešli z Egypta, abyste se stali svobodní, abyste nikomu neotročili.“ V Novém zákoně Ježíš chce říct apoštolům: „Nazrál čas, abych vás opustil. Dál půjdete sami.“ Ale i Ježíš dává apoštolům rady na cestu. K tomu ještě dojdeme.

A potom, nikdo tady tuto večeři nemá slavit sám. Rodina, která by byla tak malá, si má vzít lidi ze sousedství, aby stačili sníst beránka. Víme přesně, kolik to bylo. Nemělo jich být kolem stolu méně než deset. To je docela velká skupina. My bychom dnes řekli: „To je docela velká rodina,“ ale oni to brali: tak deset a víc nás má být, ale aspoň deset.

Bratři a sestry, tyto svátky by nikdo neměl slavit sám. Koneckonců pro eucharistii, pro to, čemu my říkáme svaté přijímání, církev latinsky používá termín *communio*, což znamená společenství – aby nikdo nebyl sám, ani když je mu dobře, ani když je mu zle. To je další důležitá myšlenka poslední večeře – poslední večeře starozákonní i poslední večeře novozákonní.

A jak jsem už zmínil, Pán Ježíš šel na svátky. To tam bylo totiž na konci: „Budete tento svátek slavit po všechna pokolení jako ustanovení věčné.“ V originále tam je takový obrat, jako „budete chodit na tyto svátky“. V době Pána Ježíše všichni Izraelité, kteří mohli, šli do Jeruzaléma. Byla tam důležitá ta cesta, aby odložili všechny svoje povinnosti, všechno to, co dělali doma, a aby se vydali na pouť. Nebyla to pouť dlouhá, pokud bydleli v Palestině, pokud bydleli mimo hranice Palestiny, tak to byla pouť dlouhá, ale šlo tam o to vyprázdnit hlavu od těch starostí, nechat všechny ty povinnosti, které mám doma, nechat je tam venku. Už se tím nezaobírám, co musím, co mám vyřídit, co mám ještě udělat, ale myslet teď na to podstatné, na to, že Bůh mě vysvobozuje.

Před tímto textem ze Starého zákona, jak jsem už zmínil, jsou líčeny egyptské rány. Tedy Bůh se projevuje jako ten, který je mocný, který je silnější než egyptští bohové, než egyptské modly, a v tuhle chvíli se začíná projevat jako Bůh starostlivý, Bůh, který připravuje skrze Árona a Mojžíše Izraelity na cestu. Ale žádá za to něco. To něco je víra: „Vezmete krev beránkovu a natřete veřeje a příčný trám,“ jak my říkáme, futra.

Někdo by řekl: „To je za chvíličku, to je hned.“ No jo, ale ... Co to znamená, když to udělám? To znamená, že se přihlásím k Hospodinu, že všem těm Egyptanům, kteří bydlí okolo, ukážu a řeknu: „Já nevěřím v ty vaše modly, ale já věřím v Hospodina, v Boha Jahve, v jiného Boha.“ No jo, ale tím mnoho riskuji. Co když se v tu noc, která přijde, nic nestane? Co když ten Bůh není tak silný, jak Mojžíš s Áronem říkají? Nic se nestane, my se ráno probudíme, přijdou egyptští vojáci a řeknou: „Tak, a do práce. A dělat cihly! A vy jste si moc mysleli a ještě vám přidáme té roboty,“ a možná i někoho zavřou nebo dokonce zabijí.

Ale pak taky ještě nastává jiná varianta. Co když se ten Bůh splete? Co když Hospodin nedokáže tak dobře rozlišit a pobije nás taky?

Bratři a sestry, troufám si říct, že Izraelité v tu noc byli všichni vzhůru a čekali, čekali jak to dopadne, jestli se vůbec dožijí jitra druhého dne a kam půjdou. Jestli příběhnou egyptští biřici a budou je hnát do práce, anebo jestli přijde Mojžíš a řekne: „Tak jdeme. Bůh nás volá, abychom šli do svobody.“ Čekali mnoho a to jejich očekávání se naplnilo, ale museli do toho vložit víru.

A jak je to s tou novozákonní poslední večeří? Ježíš se chystá opustit učedníky a říká jim: „Od teď půjdete sami. Taky se vydáte na cestu. Už nepůjdu před vámi, ale půjdu za vámi. Budu vás jaksi jistit zezadu, ale vy musíte jít.“ Ježíš jim dává taky rady na cestu, ale už to nejsou rady typu: „Tohle si sbalte, tohle nechte doma,“ a tak, ale jsou to rady, kterým říkáme životní zásady. Ježíš něco řekne slovy a něco ukáže skutkem – umyje nohy. Přesto, že říká: „Ne všichni jste čistí,“ umyje nohy i Jidášovi, i tomu, o kterém ví, že není čistý.

Bratři a sestry, to je veliké gesto, gesto, které chce říct: „Nemusíš se bát. Bůh je vždycky spravedlivý a vždycky milosrdný. Jestliže ty, človíčku, o to požádáš, uvidíš tvář Boha milosrdného, odpouštějícího.“

Ještě bych chtěl zmínit jednu epizodu, kterou zmiňuje jenom svatý Marek. Když přišli do Jeruzaléma, tak se apoštolové ptají Ježíše: „Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři?“ A on říká: „Půjdete do města a potkáte muže, který nese na rameni džbán s vodou. Za ním půjdete, vejdete do domu, kam vejde on, a řeknete: Mistr vzkazuje ...“

Může se nám to zdát banální, ale proč? Také nás mohlo napadnout: „A nemohli se splést? Třeba, co kdyby šli za jiným mužem se džbánem na rameni?“ V podstatě se nemohli splést. Nosit vodu ze studny domů byla práce žen. Ten muž byl naprostá výjimka. Opravdu byl jediný. To bylo něco vyjímečného.“

Co tím chce Ježíš říct? „Já jsem přišel vyměnit věci. Přišel jsem vyměnit pořádek věcí. To, co doteď bylo považováno za vyjímečné, se teď stane častým nebo běžným.“ Ježíš říká: „Přišel jsem to téměř převrátit na ruby. Přišel jsem vám ukázat, co máte dělat.“

Apoštolové před tím, než jdou slavit velikonoční večeři, tak se dohadují o tom, kdo z nich je největší a kdo má právo sedět Ježíšovi nejbliž. A Ježíš co? Ježíš jim všem umyje nohy, aby jim tím vyrazil z ruky jejich trumfy, aby umlčel jejich prázdná slova.

Bratři a sestry, toto gesto umytí nohou ukazuje, jak Boží Syn je ochotný jít blízko k nám, že je ochotný pro každého z nás udělat cokoli. Za chvíli toto gesto budeme prožívat i tady v tomto domě Božím. Bratři a sestry, uvědomme si, že Boží Syn je ochotný toto udělat pro každého z nás. Bylo by nám hloupé nechat si nohy umýt od Ježíše? Byli bychom tak jako Petr, anebo jako Jidáš se budeme tvářit, že se nic neděje?

Děje se. Boží Syn přichází a chce zůstat. Jde o to, abychom my ho přijali, abychom ho neposlali pryč. Ježíš říká: „Chápete, co jsem vám udělal?“ Musíme říct: „Pane, ještě úplně ne, ale chceme se to učít.“

Co to znamená nechat si umýt nohy? Přijmout pomoc, nechat si odpustit, přijmout podanou ruku. A nohy umývat? To právě znamená odpouštět, podávat ruce, zapomínat.

Bratři a sestry, jsme na tom všichni stejně, ale pro každého z nás přišel Ježíš, aby nám umyl nohy, aby nám řekl: „Tak moc mi na tobě záleží.“ S pokorou přijměme toto jeho gesto, tuto jeho starost. Vzpomeňme na to častěji, když budeme přistupovat ke svatému přijímání.

Myšlenka zástupné oběti ve Starém zákoně

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.04.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

VELKÝ PÁTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,13-53,12](#); 2. čtení [Žid 4,14-16; 5,7-9](#); evangelium [Jan 18,1-19,42](#);

Bratři a sestry, dnešní den, Velký pátek, v liturgickém chápání je zcela vyjimečný den. Církev neslaví slavnosti, neděkuje Bohu ve svátostech, ale konají se obřady na památku umučení Páně. Dnes si připomínáme událost, to, co se stalo v historii jednou. Protože to bylo dílo Božího Syna, tak není potřeba to opakovat, ale je potřeba si to připomínat.

O tom, jak se to stalo na ten Velký pátek s Ježíšem, to jsme slyšeli z vyprávění svatého Jana. V prvním čtení z knihy proroka Izaiáše jsme slyšeli, jaký to má dosah do celých dějin. Obě ta vyprávění mluví o stejné události, ale každý ten autor to podává úplně z jiného pohledu. Svatý Jan to líčí jako kronikář v čase, co se v kterou hodinu dělo s Ježíšem a jeho blízkými. Prorok Izaiáš, ten to vidí z hlediska, řekli bychom, celého světa, celého lidstva.

Izaiášův text vzniknul, jak jsme to slyšeli už v komentáři před čtením, někdy kolem roku 550 před Kristem. Napsal ho takzvaný druhý Izaiáš a jedná se o čtvrtou píseň o Božím služebníkovi. Tato čtvrtá píseň o Božím služebníkovi míní Ježíše Krista, ale ty předchozí písně o Božím služebníkovi chtěly říct, že Božím služebníkem má být celý izraelský národ. Nezapomeňme na to. Tato myšlenka je důležitá a propojí se to, doufám, na konci mé promluvy. :)

Izaiáš se ptal v Babylóně: „A jak to tady s nama skončí? Přijde někdo, kdo by nás zachránil?“ A prorok odpovídá a říká: „Ano, přijde, a zachrání nejenom Izrael, ale zachrání celý svět.“

Oni se ptali: „A přijde nějaký nový Mojžíš?“ A prorok říká: „Ano. Přijde nový Mojžíš, přijde nový Jeremiáš, přijde nový Job.“ Narážky na všechny tyto tři postavy totiž jsou v této písni. Ale prorok dál říká: „Přijde někdo mnohem víc, bude to Boží Syn a nebude se opakovat to, co se stalo v Egyptě. Bůh má nové plány.“

A teď prorok líčí, jak bude vypadat služebník. Izraelité viděli v Babylóně na jaře vždycky každého roku, jak vystoupil babylónský král a vedl slavnosti k pohanskému bohu Mardukovi, a bylo to všechno velkolepé, nádherné. A prorok říká: „Nenechte se tím oklamat. Nenechte se oklamat tím, jestli je něco velkolepé, jestli to stálo hodně peněz, ale ptejte se, co je v základu. Má to myšlenku?“ A oproti tady tomuto králi a jeho přepychu prorok říká: „Boží služebník v okamžiku, kdy bude zachraňovat svět, bude vypadat hrozně. Někteří se ani na něho nebudou chtít podívat, jak bude jeho tvář zohavena.“ A připomíná a říká: „Za to může zlo.“

Na začátku, když Bůh stvořil svět, tak čteme v Bibli, že stvořil člověka k svému obrazu. Prvně člověk odmítne Boha, potom odmítne to, že člověk by byl obrazem Božím a potom začne platit to přísloví, které říká: Člověk člověku vlkem. Ztratí se to, že jsme bratři a sestry. Bohužel někdy teď je to zprofanováno, ale měli bychom toto chápat v tom správném biblickém slova smyslu, že jsme Boží děti a my všichni jsme bratři a sestry.

Prorok chce dál říct jednu velmi důležitou věc, pro kterou je tento text, který jsme slyšeli v prvním čtení, považován za nejdůležitější text Starého zákona, protože v tomto textu Bůh poprvé zjevuje a vyslovuje myšlenku, že za naše hříchy bude potrestán někdo jiný, myšlenku takzvaného zástupného utrpení, zástupné oběti.

Doslova se tady říká: „A přece on nesl naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi, ale my jsme ho pokládali za zbitého, od Boha ztrestaného a ztýraného.“ Trest byl náš a bolest byla Ježíšova. On vzal náš trest a trpěl za něj.

Bratři a sestry, dál prorok mluví o hříších, které tohoto Božího služebníka dovedli k tomuto velkému utrpení, a říká: „Nejsou to hříchy ze slabosti, ale jsou to opravdu velké hříchy – hříchy nenávisti, odporu, nepřátelství, zrady. To, když se člověk staví zády k Bohu, to, když se člověk staví zády k jinému člověku a vymýšlí, jak by tomu druhému uškodil.“

Troufnu si říct, že tady nám snad může trošičku, jak se říká, odlehnout, protože to, čím trpíme, jsou většinou hříchy ze slabosti. Troufám si říct, že tady snad není nikdo, kdo by v sobě živil nepřátelství vůči Bohu nebo vůči druhým lidem. Ale na druhou stranu prorok okamžitě říká, že si máme uvědomit, že Ježíš, Boží služebník, zemřel za hříchy především vyvoleného národa a za hříchy těch, kteří v něho uvěřili. Čili ten postoj: „Tam ti venku, to jsou ti špatní, ti to potřebují,“ – a prorok říká: „Ne. My, tady vevnitř to potřebujeme. Jsme to my, kvůli kterým Boží služebník zemřel tak hroznou smrtí.“

Bratři a sestry, po pádu prvních lidí do hříchu přišlo na svět zlo. To zlo tady bylo, je a bude. S tím neheme. Otázka je, jak se k tomu zlu postavíme, jaký postoj zaujmeme. A to je další hluboká myšlenka, o které mluví prorok: „Byl týrán, ale podrobil se. Neotevřel svá ústa, jako beránek vedený na porážku, jak ovce, která mlčí před stíhači.“

Učíme se od Ježíše mnoho věcí, učme se od něho i trpět. Bůh není ten, který by na nás sesílal utrpení. Bůh, protože dal člověku svobodnou vůli, tak riskoval, že se člověk postaví proti Bohu a že řekne ne. Bůh rozhodně si utrpení nepřeje, Bůh ho nestvořil a Bůh ho na nás nesesílá. Utrpení je následkem hříchu. Bůh ho pouze takzvaně připouští, právě pro tu svobodu. Ale taky ukazuje, jak to máme nést, abychom se pod tím nezhroutili, abychom neztratili ze zřetele ten cíl, aby nás to nepřemohlo.

Potom dál mluví prorok o ponížení Ježíše Krista: „Odstraněn byl soužením a nespravedlivým soudem. Kdo se stará o jeho právo?“ Tady tuto větu je možné přeložit taky trošku jinak: Odstraněn byl bez vazby a bez soudu.

Platilo, že svobodní lidé byli, jak se říká, zavřeni do vazby, museli být vyslechnuti a pak byl soud. Ale otroci ne. Jestliže pán toho otroka řekl: „Tehle otrok si zaslouží být potrestán,“ tak oni řekli: „Ano, když to myslíš ty, pane.“ Nebyl soud, nebyla vazba, otroka popravili. A tohle se v podstatě stalo s Pánem Ježíšem. Tam nebyl žádný soud. Bylo to zmanipulované, ukřičené. Ukřičeli ho. Proto taky Ježíš téměř celou dobu mlčí, protože ví, že to nemá cenu, že oni už se rozhodli. Kdo se stará o jeho právo? O právo otroka se nestaral nikdo. Nikdo se neptal: „Jak se jmenuješ? Z jaké jsi rodiny? Cos udělal nebo neudělal?“ To prostě nikoho nezajímalo a toto se do písničky naplnilo na Pánu Ježíši a on to strpěl.

„Hrob mu vykázali se zločinci, posmrtný domov s boháči.“ Nad tímhle místem mnozí krouží hlavou. Dalo by se o tom mluvit dlouho, ale je tady jedno velmi jednoduché přirovnání a pomůže nám pochopit celou tu situaci. Vzpomeňme na Ježíšovo podobení o boháči a Lazarovi. Tedy Ježíš sestoupil po své smrti do šeuolu, do podsvětí, aby odsud vyvedl duše spravedlivých, aby dokončil soud, aby vyvedl ty, kteří tam byli, můžeme říci, nespravedlivě, ale ty „boháče“ (tím boháčem jsou tam myšleni lidé, kteří jsou sobečtí, kteří myslí jenom na sebe, ten boháč v tom podobení nikdy nemyslel na Lazara, na toho člověka, který byl nemocný a který ležal u dveří jeho domu) tak u těchto lidí, kteří byli plni sobectví, aby Ježíš potvrdil a řekl: „Ano, dostaneš to, co sis vybral. Staral ses o sebe na zemi, chtěl ses mít dobře, chtěl být sám, budeš to mít i na věčnosti. Budeš sám.“ Být zatracen znamená být sám, bez Boha, bez lidí.

A konečná poslední myšlenka, kterou tady nacházíme, je myšlenka na věčný život. Toto je místo, kde poprvé Bůh slibuje věčný život. Nejenom tomu služebníku, ale všem. „Uzří potomstvo, které bude žít dlouho. Skrze něho se zdaří Hospodinův plán.“ A teď to ještě pokračuje v tom smyslu, že uvidí světlo. Věčný život je tady líčen jako světlo.

Bratři a sestry, texty Janova evangelia, Janových pašijí a Izaiášova píseň o Božím služebníku jsou texty, které patří k sobě. Tady v té písni se střídají verše ve třetí osobě jednotného čísla: „On udělá, on ponese,“ a pak je tam první osoba množného čísla: „My jsme měli trpět, my jsme se obrátili zády, my jsme zradili.“ A zase: „On to vezme za nás.“ Ale také se tam střídají časy: „Bylo a bude. Nesl na svém rameni. Neměl podoby, ani krásy,“ ale: „Uzří světlo, uzří potomstvo.“ Je to proto, aby tam bylo naznačeno právě to, že Kristova vykupitelská oběť se dotýká všech lidí – těch, co tu byli, těch, co tu jsou, i těch, co tu budou.

Bratři a sestry, úplně nakonec bych chtěl zmínit dvě osoby z pašijí, aby se to právě propojilo. První postava není moc kladná, je to žena. Druhá postava, můžeme říci, je kladná, je to muž. V tomto není žádný záměr, prosím vás, a nikdo v tom nehledejte nic takového. Dala by se najít i opačná dvojice. Tou první postavou, kterou mám na mysli, je služka vrátná u dveří veleknězova domu - služka vrátná, která Jana pustí a Petra si takzvaně vychutná: „I tys byl s ním! Já jsem tě viděla! My to víme!“ Pustila Jana, znala ho, to znamená, že věděla, že Jan patří k Ježíšovým učedníkům, a jemu neřekla ani slovo. A Petra dostala do kouta a tak ho zasáhla, že Petr dostal strach o svůj život, začal koktat, začal zapírat. To jsou podle mého názoru ty hříchy, které má na mysli prorok Izaiáš, když mluví o nepřítelství, zradě, o naschválnosti, o tom, kdy jeden člověk druhého takhle tlačí do kouta a chce mu ukázat, jakou má nad ním moc.

Tou druhou postavou je Josef z Arimatie, poslední postava, o které jsme slyšeli v pašijích. Slyšeli jsme o tom, že byl Ježíšovým učedníkem. Byl to člen velerady. Ve veleradě se hlasovalo, jestli Ježíše odsoudí nebo ne. Do velerady patřilo sedmdesát lidí a Josefa z Arimatie přehlasovali. Mohl si říct: „Tak konec. Já jsem se zastal Ježíše, udělal jsem, co šlo. Teď půjdu domů.“ Nešel, ale dál se zajímal o to, co se stalo. Protože Ježíš byl odsouzen jako zločinec, musel jít za Pilátem, aby si vyžádal to tělo.

Uvědomme si, tenkrát jít pro to tělo, to znamená říct: „Já tomu člověku věřím. Já nesouhlasím s tím, že jste ho nechali zabít. Mně se to nelíbí.“ Upozornil na sebe. Upozornit na sebe je často nebezpečné. Udělal to a nabídl svůj hrob. On udělal všechno, co v tu chvíli bylo možné udělat. Udělal víc, než byla jeho povinnost, víc, než musel. Udělal, co mohl. Bratři a sestry, toto si odnesme z dnešního Velkého pátku a snažme se udělat, co můžeme, myslím v dobrém slova smyslu.

A teď teda ten úplný konec. Jak to říkal prorok Izraelitům v babylónském zajetí: „Bůh si přeje, aby celý národ se stal Hospodinovým služebníky,“ tak můžeme říct: „Ježíš Kristus si moc a moc přeje, abychom my všichni se stali Božími služebníky. Kvůli tomu zemřel na kříži.“ Nikdy na to nezapomeňme.

Já jsem tě miloval doopravdy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.04.2010 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Velikonoční vigilie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 1,1-2,2](#); 2. čtení [Gn 22,1-18](#); evangelium [Lk 24, 1-12](#);

Bratři a sestry, v dnešní liturgii je celá řada myšlenek. Vybral jsem z nich dvě: cesta a křik, nebo zvolání. Vlastně všechna čtení, která jsme slyšeli, obsahují tu myšlenku cesty. Už i to první, můžeme říci, že stvoření světa, stvoření člověka, že to je cesta z nebytí k bytí, z neexistence k existenci. Druhé čtení mluvilo o cestě Abraháma, který je podroben zkoušce a má obětovat svého syna Izáka. Třetí čtení mluvilo o cestě, o začátku cesty, kdy Izraelité odcházejí z Egypta a ještě jsou v Africe. Potom ta další čtení mluvily, můžeme říci, o cestě duchovní, vnitřní, kterou má člověk urazit, aniž by někam šel, ale ve své hlavě. Troufám si říct, že tato cesta je jedna z nejtěžších. V podstatě o tom stejném mluvil svatý Pavel. A poslední cestu, jak jsme slyšeli, vykonaly ženy v evangeliu, šly v neděli ráno k hrobu.

Chtěl bych se zastavit u té cesty Izraelitů a u cesty žen ke hrobu. Ta dvě čtení jsou spolu velmi úzce spojena a ty myšlenky jsou téměř stejné. Izraelité se vydávají na cestu. Odcházejí ze země, která měla na vrcholu té pyramidy faraóna, člověka, který o sobě říkal, že je bůh a že si může dovolit všechno, člověka, který se opíral o armádu, o sílu a všem to dával pocítit. A tady dochází ke střetu, především k myšlenkovému střetu těch dvou kultur, kdy Izraelité říkají: „Ale to není možné. Faraón je jenom člověk, ale pravým Bohem je Hospodin.“

Izraelité se vydávají na cestu jaksi s dovolením tady tohoto všemocného faraóna. Izraelité urazí jeden den cesty, první den cesty a to nadšení, které měli, když odcházeli z Egypta ráno, tak večer už tam nějak není. A co jim to kalí ještě víc toto nadšení, je vědomí nebo spíš to, že viděli, jistota, že za nimi jsou faraónovi vojáci, že on si to rozmyslel a ve své samolibosti řekl: „Tak to teda ne! Vy se vrátíte.“ Představme si dokonce, že Izraelité už opustili hranice Egypta, Egyptské říše, už tedy byli mimo dosah faraóna. Ale on si říká: „A proč ne?“

Proto tento úryvek tolikrát opakuje: „Faraónovy vozy, faraónovy koně, faraónovi jezdcí, faraónovo vojsko,“ a tady toto, aby zdůraznili na jedné straně tu obrovskou sílu pronásledovatelů a slabost pronásledovaných, aby na jedné straně vynikla mohutnost zla a na druhé straně nepatrnost dobra. Ale, jak jsme slyšeli, to dobro zvítězilo. Zvítězilo zásahem Božím. Izraelité se samozřejmě báli a křičeli. Tak se dostáváme k tomu křiku. Křičeli k Mojžíšovi a Mojžíš se obrací k Bohu. A co mu říká Bůh? „Co ke mně křičíš? Poruč synům Izraele, ať táhnou dál. A ty vztáhni svou hůl, vztáhni ruku nad moře.“ To je všechno.

My bychom to dnes řekli takhle: „Uklidni se! Uklidni lidi a vztáhni ruku nad moře.“ Mohlo by se říct: „No, to je hodně málo.“ Co to žádá? No, velkou víru, hodně velkou víru. A Mojžíš to udělá.

Bratři a sestry, uvědomme si, že na naší životní cestě od nás Bůh žádá víru a často od nás žádá „obyčejné věci“ a nám často ty obyčejné věci připadají zatěžko. Říkáme si: „Kdyby chtěl něco neobyčejného, ... ale takové obyčejné?“ Mojžíš má udělat těchto několik gest a potom už jedná Bůh.

V tom samém úryvku je ještě jiný křik – křik egyptských vojáků, kteří také křičí: „Hospodin bojuje za Izraele.“ ale cítíme, že to je jiný křik. Tam to první byl křik nejistoty, křik, který bychom možná mohli přirovnat k tomu, když apoštolové jeli s Ježíšem na jezeře a Ježíš spal v lodičce, a oni ho budí a říkají: „Je ti jedno, že hyneme?“

Křik těch egyptských vojáků je opravdu plný zoufalství. Je to křik v okamžiku, kdy člověk poznává, že jednal špatně a že se to nedá napravit, že už není cesta zpět.

Bratři a sestry, Izraelité, když přešli přes Rákosové moře, co před nimi bylo? Poušť. Otevřela se cesta do zaslíbené země. To je paradox Velké noci – aby získali, museli opustit. Jakkoliv to živobytí v Egyptě bylo těžké, byla to pro ně jakási jistota a Bůh po nich chtěl, aby se této jistoty vzdali.

To stejné zažily ženy v hrobě ráno. Proč tam šly? Aby se setkaly s tím, co jim zbylo po Mistru a Pánu, aby se postaraly o jeho mrtvé tělo. To byl výraz jejich lásky, jejich náklonnosti, jejich starostlivosti. A teď tam přišly a to tělo tam nebylo. Písmo nelíčí, jestli tam něco křičely nebo jestli byly potichu, ale jak známe lidi z východu a ze Středního východu, oni často projevují svoje emoce nahlas. Osobně si myslím, že to neproběhlo potichu a že ten výkřik také neměl daleko k zoufalství. Proč? „Vzali nám i to poslední.“ Je vůbec nenapadlo, že by Ježíš mohl vstát z mrtvých. „Vzali nám to poslední. I to jeho tělo nám ukradli. Ani to nám nechťejí nechat.“ Až později se začíná otvírat prostor pro to, aby se ukázalo, že to je jinak, a je to zase zásahem Božím.

Bratři a sestry, vyprávění o odchodu Izraelitů z Egypta provázelo izraelský národ celými jeho dějinami. Dlouho si ho vyprávěli, dlouho se tradovalo. V té formě, jak jsme ho četli, bylo zaznamenáno v době babylónského zajetí, kdy jim bylo opravdu zle, kdy proti nim stálo mnoho zla, kdy proti nim stáli mnohem silnější protivníci, a oni si připomínali: „Stačí udělat málo, stačí věřit – věřit a z naší strany udělat to, co udělat můžeme.“ Obrazně řečeno, vztáhnout hůl, anebo, my bychom řekli z hlediska Nového zákona, připravit vonné masti a jít k hrobu.

Bratři a sestry, texty, myšlenky dnešní noci vzkříšení nám chtějí připomenout, že naše víra vždycky se srazí s míněním tohoto světa, že to nebude jednoduché, že často nebudeme vědět, co si o tom myslet, a to, co budeme mít, je jenom třeba Písmo, svátosti a víra ve zmrtvýchvstalého Krista. Máme si uvědomit, že svůj život nežijeme „jako“, ale doopravdy. Chtěl bych to demonstrovat tím, co jsme tady zažili dneska ráno při nácviu. Ministranti chodili se svícemi, se svícníky a se svícemi, ale měli je zhasnuté, protože to byl nácviu, bylo to „jako“, a pořád nám to nějak nešlo a pořád to bylo: „Nemačkejte se tolik a dávejte pozor a drž tu svíčku rovno a co s tím děláš.“ A pak nás napadlo zapálit jim je. A v okamžiku, kdy každý z nich držel tu svíčku zapálenou, tak už to nebylo jako, už to bylo doopravdy a tady bylo opravdu ticho jak v kostele. Předtím já jsem pořád říkal: „Ticho, u Božího hrobu se lidé modlí,“ teď jsem nemusel říkat nic.

Máme si uvědomit, že pro Ježíše Krista, pro Boha Velikonoce nejsou jako, ale doopravdy. Jedné mystičce, jmenovala se Anděla z Foligna, Ježíš při jednom zjevení řekl: „Uvědom si, já jsem tě nemiloval z legrace, ale doopravdy. Pro mě to byla vážná záležitost.“ Máme si uvědomit, že ty Velikonoce pro Boha, to je vážná záležitost. Berme to tak a přijmeme to tak.

A nakonec ještě jeden příběh, možná jednu skutečnost. Někoho to pobaví, někdo nad tím zakroučí hlavou. Ten faraón, který nechtěl propustit Izraelity z Egypta, se jmenoval Ramesse II. a celé se to odehrávalo asi 1250 let před narozením Pána Ježíše. Po něm se začali střídat faraónové a někdy podle našeho počítání kolem roku 1225 před narozením Pána Ježíše vládl faraón, který se jmenoval Mermemtah, a tenhle faraón vedl také války a dostal se až do země Kanán a tam zvítězil. Když se vrátili domů, tak v jednom chrámu v Thébách nechali vytesat desku, která oslavuje vítězství faraóna Mermemtaha, a na té desce je napsáno, že tenhle faraón, teď je tam ten rok, který by odpovídal tomu našemu roku 1225, porazil Izraelity natolik, že je všechny vyhubil a nezbylo jim žádné potomstvo. Jenže, jak my víme, v té době Izraelité, o kterých jsme četli tady v té druhé knize Mojžíšově, nebyli v zemi Kanán, ale byli někde na poušti a zrovna dostávali Desatero.

To je historická pravda nebo skutečnost, ten nápis, ale každý z nás asi řekne: „Tady něco nesedí. Ano, bratři a sestry, tam je mnoho otazníků. Buď se spletli nebo to bylo nějak jinak.“ Často se střetneme s tím, že to, co nám bude tvrdit jenom rozum, že pokud se opřeme jenom o skutečnosti, které jsou někde napsané, tak to bude málo. Jistě, setkáme se s lidmi, kteří budou říkat: „Nevěř pohádkám,“ ale uvědomme si, že naše víra není pohádka, že to není něco jako, ale že to bylo natolik skutečné, že Ježíš Kristus kvůli tomu umřel a vstal z mrtvých.

Bratři a sestry, naše životní cesta se podobá tomu okamžiku, kdy Izraelité vystoupili z Rákosového moře a byla před nimi cesta do zaslíbené země. Anebo, můžeme říci, v okamžiku, kdy ženy vstoupily do hrobu, střetly se s Božími anděly a ti jim řekli: „Nehleďte živého mezi mrtvými. Není tady.“

Bratři a sestry, kámen je odvalený, cesta je volná přes Rákosové moře. Záleží na nás, jestli projdeme a jestli řekneme: „Ano, Pane. Chci s tebou pokračovat, chci jít dál do zaslíbené země, kterou mi ukazuješ, kterou mi nabízíš!“

Každý z nás má nějaké Emauzy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.04.2010 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 10,34a.37-43](#); 2. čtení [Kol 3,1-4](#); evangelium [Jan 20,1-9](#);

Bratři a sestry, naším průvodcem o letošních Velikonocích byl především evangelista svatý Lukáš. Na Květnou neděli jsme slyšeli zprávu o umučení Ježíše Krista, pašije, z jeho pera. V noci při slavnosti Vzkříšení, při vigílii Vzkříšení jsme slyšeli zprávu o tom, jak ženy utíkají nebo spíš spěchají ke hrobu v neděli ráno, aby se postaraly o Ježíšovo mrtvé tělo, aby ho pomazaly vonnými mastmi. A teď jsem vybral úryvek, který patří do neděle večer nebo spíš odpoledne, jak dva učedníci jdou do Emauz.

Když srovnáme ty dvě cesty, myslím cestu žen a tady těch dvou učedníků, tak v tom vidíme veliký, ale veliký rozdíl. Ženy mají cíl své cesty a ta jejich cesta má smysl, postarat se aspoň o to mrtvé tělo, pomazat ho, udělat, co je možné udělat. Ale cíl cesty učedníků, kteří jdou do Emauz? Ta cesta nemá cíl. Oni taky nevěděli, jestli zůstanou v Emauzích nebo jestli půjdou ještě dál. Oni mají strach, jestli se nebude dál zatýkat, jestli to nebude pokračovat, ty represe, a tak bude lepší být dál.

Ale pak je tam ještě jiný moment, a sice moment zklamání. Oni věřili v Ježíše, oni na něho spoléhali a teď se stalo něco, s čím nepočítali, a oni se s tím neumí vypořádat. Nešlo to podle jejich plánu, a tak se v nich cosi zlomilo a oni jdou pryč. Pro ně je Ježíš skutečně mrtvý, je to uzavřená záležitost a chtějí to uzavřít také tím, že půjdou jinam, že se odstěhují, aspoň na čas.

Jeden z nich se jmenoval Kleofáš, jak se jmenoval druhý, nevíme. Kleofáš je zkrácená verze řeckého jména Kleopater, z čehož je to ženské jméno Kleopatra, a znamená to „otcova sláva“. Jestli tenhle Kleofáš dělal opravdu čest a slávu svému pozemskému otci, nevíme, ale tomu nebeskému asi moc ne. Pokud si dobře vzpomínáte, tak vám možná utkvělo z Velkého pátku jméno podobné – Marie Kleofášova. Je to žena, která je jmenována, že stála pod křížem. S největší pravděpodobností tato Marie Kleofášova byla jeho manželka.

Jak se jmenoval ten druhý, nevíme. Písmo neuvádí jeho jméno. Protože je to Boží slovo, tak to není náhodou, že tam to druhé jméno chybí. To je přímo výzva, abychom tam každý doplnili, dosadili svoje jméno. Abychom si uvědomili a řekli si: „Aha, to je příběh o mně. To je příběh o mně, kdy já se schovávám, kdy já mám nějaké bolavé místo, které nechci ukázat.“

A kde jsou ty Emauzy? A tady musíme říct, to je další taková zajímavá věc: „Ale to je náhoda. My nevíme.“ My nevíme přesně, kde ty Emauzy ležely. Samozřejmě ti badatelé, kteří se tím zabývali, jedni řekli: „Bylo to tady,“ a byl tam postaven kostel, a druzí říkají: „Ale kdepak. To je úplně na druhou stranu,“ a není v tom jednota. A zase je to takové symbolické, příhodné tady pro tento příběh. Každý z nás má nějaké Emauzy, nějaké místo, kam chodíme, kam se schováváme a kde nechceme vidět nikoho a nic.

A co dělá zmrtnýchvstalý Ježíš? Připojuje se k nim. Neříká jim: „Kam to jdete? Vždyť ta cesta nemá význam! Vy jste se spletli, vy máte být v Jeruzalémě.“ Ne, přidává se k nim. Přidává se k nim trošku jinak než jsme zvyklí. Ježíš během svého pozemského života chodil spíš asi před apoštoly, ukazoval cestu a říkal: „Půjdeme tam a tam,“ a vedl to. V tuto chvíli jde vedle nich, nebo skoro můžeme říct, až za nimi. Ujímá se jich a začíná s nimi rozhovor.

Víte, mnoho věcí se vyjasní, když lidé spolu mluví. Mnoho věcí se vyjasní, když lidé mluví s Bohem, když se modlí. Na oba směry této komunikace bychom neměli zapomínat. Ježíš je ten, který je aktivní a ptá se. Oni k tomu nenašli odvahu. „Proč jste smutní?“ A teď oni mu říkají: „Ty nevíš?“ Ježíš to prožil, Ježíš byl ten hlavní účastník všech těch událostí a oni mu říkají: „Ty nevíš?“ I my často říkáme Ježíšovi věci, které on prožil. Je tam totiž jeden problém: „Cosi jakoby zadržovalo jejich oči, takže ho nemohli poznat.“

Co to je to něco, co zadržuje naše oči? To jsou naše nesprávné představy o Ježíšovi, o Bohu. To je to, když si myslíme, že Bůh je ten, který nás hlídá, takový strážník na křižovatce, který dbá na dodržování dopravních předpisů, anebo soudce, který to rozděljuje, který se podívá do té knihy, přečte ty paragrafy a pak je všechny patřičně podělí nějakým trestem. Anebo na druhou stranu, když si myslíme, že Bůh je ten, který, jak bychom řekli, ucpává díry. Když my na něco nestačíme, tak honem zavoláme: „Pane Bože, pomoz!“ A on podle našich představ musí! Nemusí. On nám rád pomůže, ale také tam musí být to: „Člověče, ty se přičiň, ty udělej to, na co stačíš.“

A tak bych moh' ještě pokračovat v těch nesprávných představách. Toto všechno brání, abychom se setkali s Ježíšem. Nicméně, uvědomme si, on neodchází, ale jde s nimi. Není s nimi, že by je pozdravil a řekl: „Tak se mějte, tak šťastnou cestu.“ On s nimi jde. Ta cesta trvala několik hodin. Bratři a sestry, nesmíme si myslet, že po první pětiminutové modlitbě nám bude všechno jasné. To je proces, který bude trvat delší dobu.

No, a teďka dojdou k tomu místu, kam měli namířeno, a on dělá, že chce jít dál. Ježíš se nevnucuje. Protože Bůh dal člověku svobodu, a když člověk řekne ne, Bůh i Ježíš to respektují. Ale jim bylo dobře s ním, a tak říkají: „Zůstaň,“ a zvou ho dál. On samozřejmě na toto čeká a v okamžiku, kdy uslyší to pozvání, tak se dějí ještě mnohem větší věci. Vzal chléb, pronesl požehnání, lámal ho. Co udělal s tím chlebem? Proměnil ho ve své tělo. Slavil s nimi mši svatou, možná můžeme říct polovičku, ale bylo to tak.

A toto je moment, který by nás všechny měl velmi potěšit. Ježíš i po svém zmrtnýchvstání je stále stejný, nezměnil se. Víte, jak to bývá. Když někdo dostane funkci, tak říkají: „Jemu to stouplo do hlavy. S ním už není řeč.“ S Ježíšem je řeč i po jeho zmrtnýchvstání. Je to ten stejný Ježíš, který na Zelený čtvrtek umyl nohy všem apoštolům včetně Jidáše a tento Ježíš slaví další mši svatou s učedníky, kteří nejsou zrovna vzorem, s učedníky, kteří už s ním nechťejí nic mít a jdou raději pryč.

A pak se jim ztratil. Proč? Protože oni ho poznali a teď zákonitě muselo přijít rozhodnutí: „Zůstaneme v Emauzích nebo půjdeme dál anebo se vrátíme?“ A Ježíš se ztrácí proto, aby oni dostali prostor, aby to nevypadalo, že na ně tlačí, aby jim zůstala zachována svobodná vůle. A oni se rozhodnou, že se vrátí.

Oni se vrátí do Jeruzaléma a setkají se s církví, s ostatními apoštoly. Kdyby zůstali v Emauzích, tak už bychom o nich asi nikdy nevěděli a asi by nebyla tato epizoda zaznamenána v Písmu svatém, ale oni se vrátili a i když nejsou nikde už jmenovitě potom uvedeni, určitě byli při Ježíšově nanebevstoupení a při seslání Ducha svatého. O to všechno by přišli, kdyby zůstali v Emauzích. Ten, kdo se oddělí, tak se také ochudí. To je další myšlenka, kterou nám přináší Velikonoce: Být spojený s Ježíšem.

Anebo ještě tady můžeme najít jeden takový aspekt. Izraelité, když odešli z Egypta, tak šli do zaslíbené země, říká se, čtyřicet let. My nevíme, jestli to bylo přesně na den nebo na měsíc, ale používá se tato číslovka. Když spočítáme čas od Ježíšovy smrti do okamžiku, kdy apoštolové se přesvědčí o tom, že Ježíš žije, to znamená, kdy doběhnou do toho prázdného hrobu, první z nich – Petr a Jan, tak uplyne zhruba taky asi čtyřicet hodin (třicet devět, čtyřicet hodin). Oni už se tedy Petr, potom Máří Magdaléna setkávají s Ježíšem po těch asi zhruba čtyřiceti hodinách. A co emauzští učedníci? No, kdyby byli v Jeruzalémě, tak by se s ním taky mohli setkat, ale protože jdou do Emauz, tak se s ním setkávají o půl dne později, o nějakých, řekněme, šest hodin později.

Co tím chci říct? Nejde o ty hodiny, ale jde o to, že když se člověk nechá vést Bohem, když si uvědomí, že ta cesta, kterou má pro mě připravenou Bůh, je pro mě skutečně ta nejlepší, tak na tom neprodělá. Ale když začne vymýšlet nebo já nevím, jak bych to nazval, tak zpravidla ztratí. Nic nevyzíská, ale ztratí.

Bratři a sestry, emauzští učedníci napřed slyšeli Ježíše, slyšeli Boží slovo a pak s ním slavili eucharistii. To jsou dva prvky, které my prožíváme každou neděli. Teď končí bohoslužba slova a začne bohoslužba oběti. Nakonec tam bylo řečeno, že jim hořelo srdce, nadchli se a vrátili se do Jeruzaléma. Boží slovo je pořád stejné, Ježíš je také pořád stejný. Přejde k nám tak, jako přišel k emauzským učedníkům, tak, jako to slavili apoštolové s Ježíšem na Zelený čtvrtek. Záleží na nás, jak my to přijmeme a jak se k tomu dál postavíme. I nám může, každému z nás, hořet srdce. Ať se tak stane.

Střípky osudů velikonočních postav

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.04.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Pondělí velikonočního oktávu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,14.22-33](#); 2. čtení [Mt 28,8-15](#);

Bratři a sestry, chtěl bych se dnes zastavit u několika postav z pašijí, z těch velikonočních událostí. Jsou to postavy, které jsou tam nějak tak zmíněny, mluví se třeba o nich velmi krátce, ale patří k tomu obrazu a jsou to takové střípky, které by nám mohly pomoci ten obraz doplnit. Takže něco málo bych chtěl říct o Marii Magdaléně, o Pilátovi a o Barabášovi. Nebude toho mnoho.

Slyšeli jsme o tom, jak Marie (my říkáme Marie Magdalská, ona vlastně se jmenovala Marie z Magdaly) hledala Pána Ježíše u té hrobky. Ukazovalo to na její odvahu. Mezitím, co apoštolové ještě byli zavřeni ve večeřadle, tak ona už Ježíše hledá, a tady ta její odvaha je odměněna tím, že ona jako první člověk se setkává se vzkříšeným Ježíšem a dostává to právo tady tuto radostnou zprávu oznámit ostatním apoštolům.

Jak jsem teda říkal, ona pocházela z města, které se jmenuje Magdala, to město se nacházelo na břehu Genezaretského jezera, řecky se to město nazývá Tarichea a je to odvozeno z činnosti, čím se tam živila většina obyvatel, a sice živila se rybolovem, a Tarichea česky znamená slaneček. Takže město pojmenovali podle toho, co tam vyráběli.

Marie z Magdaly byla žena bohatá. Píše o tom svatý Lukáš, že ona, potom nějaká Jana, Zuzana a další ženy vydržovaly nebo spíš přispívaly Ježíšovi, apoštolům na obživu, dávaly jim peníze, aby měli z čeho žít. Potom je také vlastně Marie Magdaléna jmenována právě pod křížem a je jmenována mezi těmi ženami, které Ježíše jdou pomazat.

Svatý Lukáš v sedmé kapitole svého evangelia píše o Marii Magdaléně, že Ježíš z ní vyhnal sedm zlých duchů. Tady musíme říct: „No, my přesně nevíme, co tím chtěl Lukáš říct.“ Ta sedmička není číslo, jako by se řeklo jedna, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm, ale to je číslo plnosti. On tím chce asi říct tolik: S Marií Magdalénou, když se setkala s Ježíšem, myslíme ještě s Ježíšem jako kazatelem, se stala velká změna. Asi taková, jako když my vidíme někoho, kdo úplně změnil svůj život, tak řekneme: „Já tě nepoznávám. Ty jsi se úplně změnil. Ty jsi úplně jiný člověk.“ Toto se stalo s Máří Magdalénou, ale Máří Magdaléna má také smůlu, nebo spíš ta její postava. V šesté kapitole, tedy o kapitolu dříve, svatý Lukáš líčí událost, jak je Pán Ježíš na večeři v domě nějakého farizea, který se jmenuje Šimon, a do domu tohoto farizea přijde veřejná hříšnice, tedy prostitutka. Lituje svých hříchů, maže Ježíšovi nohy olejem, pláče, utírá je svými vlasy, ale tam není zaznamenáno jméno této ženy. Přesto mnoho lidí to spojilo a řekli: „To byla Marie Magdaléna.“ To není celkem jaksi možné a není to vůbec pravděpodobné, protože, jak jsem řekl, Marie Magdaléna byla bohatá žena. Ona to neměla zapotřebí.

Tady ten názor, že Marie z Magdaly byla prostitutka, se objevuje od třetího století v Egyptě a drží se úporně jako klíště. A tady ta postava té Máří Magdalény už se toho nikdy nezbavila. Když se zeptáte někoho z lidí, tak řekne: „Jo, to je ...“ Ne! Byla to žena skutečně vyjímečná, která tedy podporovala Ježíše hmotnými prostředky, nelitovala svých peněz, na druhou stranu vidíme, že to byla také žena velmi odvázná a byla to žena, která, když potkala Ježíše, tak se ho držela. A v tomto všem vlastně ona je nám vzorem.

Když se vrátíme ještě trošičku zpátky do Velkého pátku a do toho okamžiku, kdy Ježíš stojí před Pilátem, tak se tady setkáváme vlastně s člověkem, který zastupoval římského císaře. On pobýval v Palestině mezi lety 26-36, dvakrát za sebou měl ten úřad místodržícího neboli prokurátora a byl to člověk, který toužil po moci. Toužil po moci a toužil po penězích a byl ochoten tomu víceméně podřídit všechno. Jeden Žid, jmenoval se Filón a žil v Alexandrii, tedy v Egyptě, napsal o Pilátovi tato slova, není to zrovna lichotivé. Píše o něm: „Pilát je člověk nepoddajné povahy a navíc arogantní, tvrdý, schopný pouze uplácení, násilí, únosů, brutality, mučení, poprav bez procesu, děsivých a neomezených krutostí.“ Toto napsal žid, to nenapsal žádný křesťan. Mohl to napsat proto, že byl v Egyptě, že nebyl v Palestině, že tedy Pilátova moc na něho nedosáhla.

U evangelistů se to různí. Někteří evangelisté jaksi u něho chválí tu snahu, že chtěl Ježíše propustit, ale zase jiní říkají: „To nebude tak, že on by se chtěl zastávat nevinného, ale to je tím, že chtěl udělat něco na truc veleradě.“ Pilát byl člověk, který hnal ty věci do krajnosti, často Židy provokoval a snažil se je právě přimět k tomu vyprovokovat tam povstání. Bylo to proto, že přes Piláta, přes jeho pokladnu také odcházely daně do Říma a on hodně kradl. Samozřejmě, když by tam vzniklo povstání, přišla by armáda, tak by nikdo nic nevyšetřoval a byla by to skvělá příležitost, jak to všechno zahladit, jak to všechno smazat. Toto se mu teda nějak nepodařilo a on těch peněz taky dlouho neužil, protože císař Nero mu nakonec na ty podvody přišel a poslal ho do vyhnanství.

Taková odbočka. Nevím, jestli jste se třeba neřadili na televizi Noe včera, běžel tam film Quo Vadis a tam v tom filmu je Nero zobrazován jako blázen. Nero byl taky krutý, ale nebyl to blázen. Nero byl naopak velmi schopný (v tom je to horší, že byl krutý a schopný) a měl velmi úspěšnou zahraniční politiku Římské říše, nicméně proti křesťanům se stavěl velmi nepřátelsky. Nebyl to hlupák. Že je Nero hlupák, to se taky rozšířilo pod dojmem právě toho románu Quo Vadis a vůbec literárních děl polského spisovatele Sienkiewitze. Je to stejná situace, jako když Alois Jirásek u nás popsal husitské války, jako takovou dobu romantickou, kdy všem bylo dobře, a dobu po skončení třicetileté války, kdy se u nás stavělo, všechno obnovovalo, označil jako dobu temna. Ono to bylo přesně naopak. Takže to jsou takové jakési omyly, které se drží mezi lidmi.

Pilát měl vedle sebe manželku, která, i když byla pohanka, byla zbožná, měla ho ráda a, můžeme říci, nebyla zkorumpovaná, nebyla to postava, která by byla necitelná. V Matoušově evangeliu, to budeme číst příští rok, uslyšíme o tom, jak posílá vzkaz svému muži: Nic neměj s tím spravedlivým. Kvůli němu jsem v noci špatně spala, nebo v noci jsem mnoho vytrpěla.

Římané byli lidé zbožní a sny považovali za poselství od Bohů, a tady právě vidíme tu její jakousi úctu k tomu, co se jí zdálo, ale také tu lásku k svému muži. Ona chce, aby se vyhnul komplikacím. Nicméně on to neslyší. On hraje jinou hru.

On se snaží rozdělit ty židy a nabízí jim, že jim propustí vězně. Mimochodem, tam se říká, že „toto staré privilegium“. Tento starý zvyk není nikde jinde citován, není nikde jinde znám. Je docela možné, že si ho Pilát i vymyslel pro tu chvíli, protože si říkal: „Takhle se z toho vymaním, dostanu se z toho,“ a nabízí jim, že jim propustí buď Ježíše nebo Barabáše.

Kdo to byl tady ten Barabáš? Patřil do skupiny lidí, kterým se říká zéloti anebo Římané jim říkali síkary. Síka je taková kratší dyka, kterou oni nosili pod šaty schovanou, a jestliže uviděli někde o samotě nějakého římského vojáka, úředníka římského nebo někoho, kdo spolupracoval s Římany, tak ho nezřídka zabili. Často zezadu, ze zálohy. Samozřejmě byli chyceni, málokdy se jim podařilo utéct, a museli počítat s tím, že tedy budou postaveni před soud, odsouzeni a popraveni. Do určité míry to byla také taková sebevražedná mise. Byli to lidé, kteří se domnívali, že násilím, brutalitou, zabíjením pomohou svému náboženství, své vlasti, svému národu. Vidíme, to je stejné u všech těch sebevražedných útočníků tenkrát i dneska. Oni si myslí, že tím něco změní a že tím někomu pomohou. To není pravda.

Takže tenhle Barabáš se dostal do vězení za vraždu právě nějakého vojáka, úředníka nebo někoho podobného, ale v mnoha očích lidí byl hrdinou, a proto ti lidé to měli těžké, koho si zvolit, koho vybrat. Buď tedy kazatele, který hlásá jakousi morální očistu národa anebo bojovníka, který se zbraní vystoupil proti nenáviděným Římanům. Pro obyčejné lidi to bylo velmi těžké se rozhodnout.

Několik starý rukopisů udává ještě jednu podrobnost. Co je jisté, tak je jisté to, že Barabáš, to je příjmení, to není jméno. Znamená to „syn otce“, „bar abba“. Bar je syn, abba je otec (i Ježíš několikrát použil toto oslovení pro Boha, pro svého nebeského Otce) a několik těch rukopisů říká, že Barabáš se jménem jmenoval Ježíš. Ježíš znamená hebrejsky „Bůh je spása“, Jehošua, a bylo to jméno velmi oblíbené a velmi časté mezi Izraelity. V tom případě by to bylo ještě komplikovanější, protože Pilát by jim potom říkal: „Mám vám propustit Ježíše Barabáše anebo Ježíše nazývaného Kristus (Kristus znamená Pán)?“ A chtěl ty lidi nějakým způsobem rozdělit. Nepodařilo se mu to, protože kněží řekli: „Vyberte toho hrdinu. Ten si nezaslouží, aby zemřel v římském vězení.“ A tak křičeli: „Barabáše!“ a tak to dopadlo, jak to už známe.

Nakonec bych chtěl říct to, že se tam objevuje několikrát slovíčko zločinec, ať už Barabáš byl zločinec nebo když velekněží žalují na Ježíše před Pilátem, tak říkají: „Kdyby nebyl zločinec, tak bychom ti ho nevydali.“ V tomto případě zločinec neznamená kriminálník, jako že něco ukradl nebo i třeba někoho zabil, ale znamená to, že se staví na odpor proti Římanům. My bychom spíš řekli povstalec. U Ježíše tím ti velekněží chtěli říct: „Neuznává císaře, neodvádí nebo nechce platit daně,“ a takhle. Bylo to vlastně takové to, co my bychom dnes označili za zločin takzvané velezrady. Vždycky, jak se použijí tady tato velká slova pro tu zradu, velezradu a takhle, tak málokdo má odvahu těchto lidí se zastávat a zkoumat, jestli je to vůbec pravda.

Budu končit. Bratři a sestry, osudy všech těchto lidí nám mohou být nějakým ponaučením - ty kladné, abychom je následovali, ty záporné, aby nám byly varováním, ale stejně bych skončil tím, co jsem říkal na začátku. Podívejme se na Marii z Magdaly a uvědomme si: Ježíš Kristus k nám přichází, často nepozorovaně, často ho nevidíme, ona ho taky hned nepoznala, ale protože ho hledala, On ji oslovuje a dochází k tomu setkání. Vždycky tam musí být ty dva momenty: lidské hledání, snaha nalézt, a potom Bůh, který přichází, aby se nalézt nechal. Bůh přichází, jde o to, abychom my ho hledali.

Víru křesťanskou je potřeba prožívat ve společenství

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.04.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 5,12-16](#); 2. čtení [Zj 1,9-11a.12-13.17-19](#); evangelium [Jan 20,19-31](#);

Bratři a sestry, před týdnem jsme slavili slavnost zmrtvýchvstání Pána Ježíše. Co se stalo za ten týden? Jak moc ta myšlenka, že Ježíš vstal z mrtvých pro každého z nás, jak moc je v nás živá?

My jsme dnes slyšeli takový zvláštní úryvek ze Skutků apoštolů. Možná, když bych se zeptal, o čem to bylo, tak bychom měli problémy tady na toto odpovědět. Sice se tam něco dělo, ale bylo to takové povšechné, a to je pravda.

Svatý Lukáš, který je autorem Skutků apoštolů, rád používá tady takové úseky, biblisté tomu říkají sumář, a tenhle, který jsme my teď slyšeli, byl už třetí ve Skutcích, a Lukáš používá tady ty sumáře proto, aby pospojoval děje.

Co předcházelo? Předcházelo líčení o tom, jak Barnabáš odevzdal apoštolům peníze, které utržil za prodej pole, aby je mohli použít pro chudé. Ale jak také potom přišli dva manželé, kteří se jmenovali Ananiáš a Safíra, prodali své pole, část peněz si schovali, ale řekli, že nesou všechny. Myslím, že tady ten úryvek nebo ten příběh toho Ananiáše a Safíry je velmi důležitý proto, abychom pochopili, že první křesťanská obec nebyla bez chyby, že tam byli lidé.

A potom následovalo to, co jsme četli v prvním čtení, a pokračování by bylo o tom, jak velerada nechala opět apoštoly zatknout, už poněkolkáté. A svatý Lukáš mezi tím, mezi těmi dvěma ději shrnul, jak vypadal život první farnosti, jak jsme to slyšeli v komentáři, nebo spíš první diecéze.

„Apoštolové konali mnoho znamení a zázraků v lidu.“ V týdnu jsme slyšeli čtení o tom, jak Petr, když šel s Janem do chrámu, Ježíšovým jménem uzdravil ochrnutého člověka. Když bychom před nějakými padesáti, šedesáti lety řekli: „Já jsem viděl zázrak,“ nebo: „Slyšel jsem, že se někde stal zázrak,“ tak by se nám asi lidé smáli. Říkali by: „Ty na to ještě věříš? To už je nemoderní. To už jenom taková ti prostáčky ... Dneska se to dá všechno vysvětlit.“ Dnes se doba úplně změnila. Je mnoho lidí, kteří hledají nadpřirozené jevy, zázraky, nevysvětlitelné věci a často za nimi jdou až nekriticky, a tak se jim stává, že se takzvaně spálí, naletí – někomu, kdo si všiml, že ve společnosti je tato nálada, „poptávka“ po těchto nadpřirozených jevech a jsou lidé, kteří je vyrábějí na objednávku.

Zázraky jsou možné, ale zázraky se nedějí v žádném případě pro pobavení lidí. Každý zázrak, každý div způsobený Boží mocí má svůj hluboký význam. V první řadě jde samozřejmě o to někomu pomoci. V druhé řadě ten, skrze něhož se to děje, neupozorňuje na sebe, ale na Boha. Tady se neříkalo, jakým způsobem to apoštolové dělali, ale u Petra, u toho prvního zázraku, jsme to slyšeli: „Ve jménu Ježíše Nazaretského, jeho mocí, říkám ti, vstaň!“ A potom, ten zázrak není vykonán proto, aby ten dotyčný zvětšil svoji slávu, ale aby mohl mluvit, aby mohl zvěstovat Ježíše. Jestliže něco tady z těch, jak to mám říct, známek, pravidel chybí, tak potom můžeme říci: „Tady není něco v pořádku a za tím nestojí Bůh, ale nějaký člověk, který si z toho chce udělat živnost, který chce získat něco pro sebe.“

„Všichni věřící se jednomyslně shromažďovali v Šalamounově podloubí.“ Šalamounovo podloubí bylo na východní straně Jeruzalémského chrámu, a jak z evangelií víme, tak i Ježíš tam rád chodil a rád tam učil. Ta věřící obec se tam neshromažďovala k nějakým bohoslužbám, bohoslužby konali po domech. Shromažďovali se tam k modlitbě a shromažďovali se tam k vyučování, k tomu, aby si sdělovali svoje zkušenosti, svoje zážitky s vírou, s náboženstvím, aby jeden druhého nějakým způsobem upevňovali ve víře.

Dneska, když by nám někdo řekl: „Tak mi pověz, jak prožíváš svoji víru,“ tak mu většina z nás řekne: „A co je ti do toho? Po tom ti nic není.“ My jsme poznamenaní, jinak se to říct nedá, tím, že za minulého režimu nám bylo říkáno: „Víra, náboženství, to je soukromá záležitost každého člověka, to musí zůstat doma, to se nesmí projevovat na veřejnosti.“ Víra je záležitost člověka a jeho svobodného rozhodnutí v tom smyslu, že ten člověk může a má právo říct: „Ano, věřím,“ anebo: „Odmítám to.“ Ale jestliže víru přijíme, víru křesťanskou je potřeba prožívat ve společenství, ve farnosti, v diecézi, s konkrétními lidmi, kteří jsou kolem mě.

Všimněme si, když Ježíše zatkl a ukřižovali, apoštolové a vůbec jeho učedníci se začali rozutíkat. Někteří se zavřeli ve večeřadle, někteří utíkali do Emauz, někteří šli do Galileje ke Genezaretskému jezeru. A co dělá Ježíš po zmrtvýchvstání? Obchází je všechny. Začíná ve večeřadle, jak jsme to slyšeli dneska v evangeliu, potom jde za emauzskými učedníky, potom jde do té Galileje a spojuje je a říká jim: „Spojte se! Buďte pohromadě. Je třeba, abyste svoji víru prožívali společně. Ne každý z vás sám, ale společně.“

Prožívat víru společně, to znamená žít s církví. Není to jednoduché. V církvi jsou jenom lidé a vždycky v ní budou a vždycky církev bude mít chyby, ale je to cesta, kterou ustanovil Ježíš, a tak si to přál, abychom společně předávali, upevňovali se ve víře, abychom společně šli za ním. Ne jako jednotlivci, každý sám, ale každý sám s těmi druhými. Ne izolovaně, ale spolu.

A tak oni se schází na místě, kde s nimi byl Ježíš. Co je tam ještě tak zvláštního nebo krásného je to, oni by si mohli říct: „My jsme něco jiného. My už do chrámu chodit nebudeme. Chrám, to je Starý zákon, my jsme Nový zákon. My už nepatříme k vám!“ Ne, oni tam chodili a chodili tam tak dlouho, dokud velerada nevydala zákaz, dokud je odsud nevyhnali. Je to takové jakési upozornění, abychom my zbytečně nevyklízeli pozice, abychom se nestahovali dovnitř, ale abychom byli tam, kde být můžeme. Samozřejmě máme se vyvarovat každého fanatismu, máme se vyvarovat každého přehánění, ale máme si uvědomit, že víra je něco podstatného v našem životě.

Konec konců to říká i další věta: „Z ostatních se k nim nikdo neodvažoval připojit, ale lidé o nich mluvili s velkou úctou.“ A pokračuje to: „Stále rostl počet mužů i žen, kteří přijímali víru v Pána.“ Tak jak to bylo? Neodvažovali se připojit, ale stále rostl počet těch, kteří přijali víru.

Neodvažovali se připojit ti, kteří se chtěli připojit nezávazně, na chvíli. „Dneska nemám co dělat, tak budu tady s váma,“ nebo: „Nemám nic pilnějšího, tak tady můžu zůstat, ale nic si od toho neslibujte.“ Ne. Šli tam za nimi ti, kteří si to

rozmysleli a řekli vážně: „Já věřím. Já věřím a já vím, že ta víra, to není jenom nálepka tady na hrudi, kterou se budu pyšnit, nebo na čele, ale víra, to je kořen, to je základ. Z toho musí vyrůstat můj život.“

Neodvažovali se k nim připojit z několika důvodů. Jednak ty zázraky, které apoštolové dělali, dotvrzovaly, že jsou posláni od Boha, jednak znali to, jak to dopadlo s Ananiášem a Safírou, kteří lhali apoštolům a potom zemřeli, ale také věděli, že apoštolové už několikrát nebo vícekrát byli pro svou víru pronásledováni, zavřeni ve vězení od velerady. A toto všechno byly důvody, které vedly ty lidi k tomu, že si říkali: „Musím si to dobře rozmyslet. Jestli ano, jestli se tam přidám, tak se tam přidám jednou provždy. A jestli ne, tak tam radši nebudu ani chodit.“

Ten morální kredit, který získali apoštolové a vůbec ta první křesťanská obec, spočíval právě v tom, že oni vydávali to svědectví i za cenu toho pronásledování. Mluvílo se o nich s velkou úctou. Znovu bych řekl, ne, že by nebyly vidět chyby, ale mluvilo se také s úctou o tom, jak ta první církev ty chyby dokázala řešit, že se k tomu stavěla čelem. Naše společnost nikdy nebude dokonalá, Ježíš nám nikdy nesliboval ráj na zemi. Každý si s sebou neseme svoji povahu, svoje klady, svoje zápor a s tím musíme žít. Ale záleží právě, jak s tím budeme žít a jak budeme řešit problémy, které vzniknou. Jestliže skutečně budeme hledat řešení, potom i my budeme mít úctu těch druhých. Jestliže budeme dělat, že se nic neděje, tak to nedopadne dobře. Ale o tom nechci mluvit.

„Dokonce i na ulici vynášeli nemocné a kladli je na lehátka a na nosítka, aby, až půjde Petr okolo, alespoň jeho stín padl na někoho z nich.“ Od těch prvních okamžiků tady vidíme, že Petr je ten hlavní z apoštolů. Stín, to je něco, co na východě je docela vzácné. Kdo jste tam byli, tak víte, že často člověk hledá a říká si: „Já bych si někde sedl do stínu. Kde tady je nějaký strom, nějaký keř? Není.“

Každý Izraelita toužil po tom mít u svého domu zasazený strom, keř, kde by si mohl k večeru sednout, kde by mu bylo dobře. Stín byl považován za Boží požehnání, za Boží přízeň. A také vícekrát ve Starém zákoně, v žalmech i v jiných textech můžeme nalézt obrat, kde se mluví o tom, že Bůh ukryje člověka ve svém stínu. Je to básnický obrat, který vyjadřuje Boží přízeň, Boží požehnání, Boží ochranu. Ti lidé nečekali (možná někteří čekali, ale ...) jakmile padne ten stín z Petrovy postavy na ty nemocné, že nemocní budou uzdraveni. Tahle mechanicky to nefungovalo. Jestliže Petr se u někoho zastavil, tak mu připomněl, že bude uzdraven ne proto, že na něho padl Petrův stín, ale mocí Ježíše Krista, v Ježíšově jménu. Ale ti lidé věděli: „Ano, Petr je člověk, skrze něho nám promlouvá Bůh. Petr nám předává Boží poselství, něco velmi důležitého pro náš život.“

Bratři a sestry, prožíváme dobu velikonoční, ta je ještě dokonce delší než doba postní (ta trvá vlastně čtyřicet, velikonoční padesát dnů) a doba postní nás vybízela k tomu, abychom se ptali a říkali si: „Kde se zapřu? Co si odřeknu, abych byl blíž Bohu, Ježíši, aby moje víra byla opravdovější?“ Doba velikonoční nás má vést k tomu, abychom si řekli: „Co udělám navenek, aby moje víra byla víc vidět, aby moje víra byla opravdovější? Jakým způsobem prohloubím projevy své víry?“

Bratři a sestry, apoštolové, první křesťané od začátku byli pronásledováni. Kdyby si řekli: „Tak se někde zavřeme ve večeřadle nebo někde jinde, ať na nás není moc vidět, tak by asi tak rychle nerostl počet mužů a žen, kteří každý den přijímali víru, ale oni byli vidět, oni v tom sloupcí Salamounově byli, bylo možné za nimi přijít, bylo možné s nimi mluvit. To byla vlastně taková podaná ruka, otevřená náruč, jak ta první křesťanská obec fungovala. Z toho bychom si měli vzít taky příklad a měli bychom se to snažit napodobit.“

Bratři a sestry, prosíme za to, aby každá naše rodina v naší farnosti fungovala podobně, abychom dokázali ty těžkosti, které přijdou, řešit podle evangelia, abychom dokázali vydávat svědectví, ne svědectví hrané, ale svědectví opravdové, aby naše skutky dotvrzovaly to, v co věříme a co vyznáváme. Kéž tedy se tak stane a mějme před očima první jeruzalémskou obec křesťanů.

Duch Boží je ten, kdo dává dohromady církev

P. Mgr. Leo Zerhau

18.04.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 5,27b-32.40b-41](#); 2. čtení [Zj 5,11-14](#); evangelium [Jan 21,1-19](#);

Myslím, že jsem zde v poměrně živé farnosti. Ráno jsem byl v Lažánkách, to také vypadalo velmi příznivě, i když všechno je samozřejmě relativní a asi zde není celá Veverská Bítýška, takže ještě pořád je komu zvěstovat evangelium. Na druhou stranu jistě ani vy ještě nejste svatí, že byste nepotřebovali poslouchat Boží slovo. I tam, kde to vypadá pěkně, tak se člověk nemá nechat mýlit a má nadále pomáhat a dávat nějaké skutky lásky, které tomu druhému pomohou. Dávat Boží slovo je skutek lásky.

Také já potřebuji obrácení a jsem rád, že mohu slyšet tento rozhovor Ježíše s Petrem, protože se dotýká i mého života, i mě se Ježíš ptá, jestli ho miluji. Samozřejmě někdy pro to člověk nemá uši, ale jde o zásadní otázku mého života, určitě i vašeho.

Jsme zde tedy shromáždění, poměrně bohatě jsou zde ministranti a rodiny, starší, mladší lidé, a ten, kdo nás vede dohromady, kdo působí to, že jsme se tu takhle sešli, tak je samozřejmě Ježíš, jehož svíce tu hoří a který tu bude přítomen na oltáři, který k nám hovoří v Božím slově, ale duší církve, jak říkají církevní dokumenty, je Duch svatý, Duch Boží, který působí, že mezi námi je něco víc než jenom sympatie nebo společný obřad, povinnost. Duch Boží, který není vidět a kterého je i těžké nějak popsat, protože on opravdu má něco společného s tím slovem dech, duch, vdech, něco, co vane a co není vidět, co cítíme, cítíme působení. Když vane vítr ostrý nebo jemný, tak cítíme na kůži nebo na hlavě, já to cítím víc než mnozí z vás na své hlavě, když vane vítr :, ale nevidíme, nevidíme vítr. A podobně Duch Boží – je možné pozorovat to, co působí, ale jej samotného si nemůžeme zachytit nebo nemůžeme nějak přesně ho popsat.

Tak tento Duch Boží je ten, kdo je velmi důležitý v církvi, kdo stojí jako takový zásadní pramen duše celé církve. Když vyznáváme to vyznání víry, tak říkáme: „Věřím v Ducha svatého,“ a pak hned potom říkáme: „Věřím ve svatou církev obecnou.“ Ducha svatého a hned za tím je církev. Duch Boží je ten, kdo dává dohromady církev.

Jak působí Kristus a jak působí jeho Duch? Je v tom nějaký rozdíl nebo je to vůbec nějak důležité tyto věci rozlišovat – Ježíše Krista a Ducha svatého? Máme se víc modlit ke Kristu nebo k Duchu svatému? Jak to je s Duchem svatým?

Víme, že celá velikonoční doba má svůj začátek a svůj konec. Začátek velikonoční doby, to je slavnost vzkříšení, to je ta noc a potom ten den, to nedělní ráno. Kristus vstává z mrtvých. Najednou vidíme Krista, který je vítěz nad smrtí. Tak to je začátek té velikonoční doby, a konec velikonoční doby, to je slavnost Seslání Ducha svatého. Učedníci najednou, kteří mají strach, kteří mají pochybnosti tak jako Petr jsme dnes viděli v evangeliu, tak začínají se chovat úplně jinak, začínají hlásat evangelium tak, jak jsme to slyšeli v prvním čtení: „Odcházel z velerady s radostí, že směli pro to jméno trpět příkoří.“

Najednou se něco v apoštolech změnilo. Ne, že by jim nějak přeskočilo, jak si mysleli mnozí z těch, kteří byli kolem nich, ale něco v jejich srdci se změnilo. Do jejich srdce zvláštním způsobem sestoupil Duch svatý, ten, který spočíval na Ježíši Kristu. Tak ten najednou spočívá zvláštním způsobem na apoštolech. Konají zázraky, mají odvahu hlásat.

Kristus - to slovo Kristus je myslím z řečtiny, Chrestos nebo hebrejsky Mašijah, Mesiáš, je pomazaný, ten, na kom spočívá Duch svatý. Pomazali olejem někoho, třeba proroka, krále a vyprošovali Božího ducha pro toho člověka. Kristus je pomazaný, on má plnost Ducha, on je pomazaný Duchem svatým. On sám to o sobě říká: „Duch Páně je nade mnou. Pomazal mne, abych přinesl chudým radostnou zvěst, zajatým propuštění, zarmouceným radost ...“ Tak Ježíš je pomazaný Duchem svatým, on je plný Ducha svatého. Tak do určité míry můžeme říct, že Ježíš Kristus a Duch svatý patří k sobě. Dokonce říká jeden autor hned na začátku křesťanství, svatý Irenej, že to jsou jakoby dvě Otcovy ruce. Otec má dvě ruce (to si tak můžeme představit, ne, že by skutečně měl ruce) a ta jedna ruka, to je Syn, a ta druhá ruka, to je Duch svatý, a oni oba působí. Syn se stává člověkem, jedním z nás, ale co by nám to pomohlo, kdyby byl jenom jedním z nás, ale neměl s námi nic společného. A Duch svatý, který způsobil, že se Syn stal člověkem, protože vyznáváme, že se narodil z Marie Panny skrze Ducha svatého (on tam dělá to spojení, Duch svatý, Duch Boží působí, že Bůh se může stát člověkem, tento zázrak, že dvě úplně nespojitelné věci najednou jsou spolu – Bůh a člověk, že Ježíš Kristus je opravdu Bůh a opravdu člověk) tak tento Duch svatý, to pouto, ten, který sjednocuje, tak najednou nás sjednocuje s Kristem. Působí, že my můžeme v něj uvěřit, můžeme s ním žít a že také my sami se můžeme proměňovat a můžeme se stávat Božími dětmi. Tak jako Kristus je Boží Syn, tak i my se máme stávat Božími dětmi, takovými jako adoptivními.

Tak vidíme, že Kristus a Duch svatý vždycky působí spolu, že patří k sobě. Duch Boží provází jednání Ježíše Krista a Kristus nám jej chce dát. On chce, abychom zakusili tak jako on, že jsme Boží děti, že patříme Otci, že můžeme k němu volat: „Abba, Otče!“ A tak Kristus nám dává svého Svatého ducha a Duch svatý nepřichází k nám a neříká: „Já jsem Duch svatý. Podívejte se na mě!“ ale Duch svatý, když přichází do našeho srdce, tak nám říká: „Podívej se na Krista. Toto je opravdu Boží Syn.“

Ducha svatého nemůžeme nějak uvidět, zachytit, ale on působí najednou, že jsme fascinováni Kristem. Duch svatý je ten, který probudí v našem srdci lásku ke Kristu. Najednou si všimneme: „Kristus je to!“ tak, jako si toho všiml apoštol Jan v tom dnešním evangeliu. Řekl Petrovi: „Pán je to!“ Apoštol Jan měl Ducha svatého v srdci. On jediný byl u kříže, vytrval. Ostatní učedníci utekl. On byl plný Ducha svatého, poznal Pána a Petr najednou poznává také.

Tak toto v nás působí Duch svatý, že najednou vidíme Pána, že jsme jím přitahováni, že mu uvěříme, přestáváme váhat. To je proces, ale Duch svatý v tomto nám pomáhá. A on působí, že Kristus je tu s námi. Tak, jako způsobil, že se Kristus mohl narodit z Marie Panny, že panna počala, tak on působí, že Kristus je zde na oltáři. Svoláváme Ducha svatého, prosíme, aby dal Pán rosou svého Ducha, aby se tyto dary staly tělem a krví Ježíše Krista. Ve svaté zpovědi zase prosíme, aby Duch svatý očistil srdce.

Tak Duch svatý, jehož příchod znovu si budeme vyprošovat na konci této velikonoční doby, to je vlastně ten největší dar, jaký nám Ježíš dává. Nebo možná můžeme říct, že on je taková ta pošta, kterou nám přicházejí ty velké dary od Pána. Bez Ducha svatého jsme jenom organizace, lidé, kteří se sešli, ale Duch svatý působí, že jsme Boží děti, že jsme v kontaktu s Bohem a že můžeme dělat velké věci, i když jsme úplně obyčejní lidé. Že můžeme sloužit Pánu a že můžeme být prospěšní také lidem kolem nás, že jim můžeme přinést světlo.

A tak příchod Ducha svatého si také vyprošujeme.

Pavel mluví o radosti z víry

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.04.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 13,14.43-52](#); 2. čtení [Zj 7,9.14b-17](#); evangelium [Jan 10,27-30](#);

Bratři a sestry, čtvrtá neděle velikonoční bývá nazývána nedělí Dobrého pastýře. Je to kvůli evangelním textům, kde je vždycky zmíněn ten úryvek, kdy Ježíš o sobě říká: „Já jsem dobrý pastýř.“ Ale jak pokračuje Ježíšova péče teď, kdy Ježíš už není viditelný na této zemi? Skončilo to anebo je stále Ježíš dobrý pastýř? Stále je dobrý pastýř, ale není to tak, že by se Ježíš zjevoval každému člověku jednotlivě. Ta cesta, kterou Ježíš zvolil pro svoje působení, je cesta mnohem nenápadnější, mnohem jednodušší, a sice Ježíšovo slovo se k nám dostává skrze další, druhé lidi.

Takhle se tato zvěst taky dostala do Antiochie v Pisídii. Přinesli ji tam dva lidé, Pavel a Barnabáš. Oba je známe, víme o nich hodně. Můžeme říci, že Pavel předstihl Barnabáše, Barnabáš byl ale jeho učitel. Pavel měl zjevení, když šel do Damašku, když tam šel zatýkat křesťany. Ježíš se mu zjevil a Pavel poznal mnoho věcí z tohoto zjevení, ale potom byl Pavel sám. Báli se ho. Báli se, že to Pavel hraje, nevěřili mu a ten, kdo měl odvahu k němu přijít, byl právě Barnabáš. Barnabáš, o kterém Písmo říká, že pocházel z Kypru, byl to Žid, byl levita, to znamená pomocník v Jeruzalémském chrámu. A potom zmiňuje Písmo jeho další vlastnost, a to je štědrost, protože prodal svoje pole, peníze donesl apoštolům, aby apoštolové tyto peníze použili na péči o druhé, my bychom dnes řekli „na charitu“.

Tak tedy tento Barnabáš našel odvahu jít za Pavlem prozkoumat důvody, proč se Pavel hlásí naráz k Ježíšovi, co se tam stalo. A když zjistil, že Pavel se obrátil upřímně, z hloubi srdce, tak ho vzal na svoji apoštolskou cestu. Ta cesta vedla z tehdejší Sýrie do dnešního Turecka. Vyrázili z města, které se jmenuje Antiochie. Oni zase došli do Antiochie, ale do jiné. Proto je zdůrazněno, že to je Antiochie v Pisídii. A tady dochází ke zvláštnímu obratu – žák předběhl svého mistra. Pavel se dostává před Barnabáše. Předčí ho svou aktivitou, svým zápallem pro evangelium, svým nasazením. Také když dnes se učí, studuje Písmo svaté, nebo i děti v náboženství ve škole, tak se neučí o Barnabášově cestě, ale o první cestě apoštola Pavla.

Apoštol Pavel nasadil tak velké tempo při té cestě, že jejich spolupracovníci nestačili. Nejznámější případ je případ evangelisty Marka, Jana Marka, který jim nestačil, a proto se od nich odloučil. Barnabáš si přál taky zvolnit, ale Pavel to považoval za ztrátu času. Pavel měl, můžeme říci, energie a zápalu na rozdávání, vyloženě tím přetěkal. Přesto Pavlovi nechyběla určitá skromnost, nechyběla mu nějaká sebereflexe, Pavel byl ochoten se zastavit a naslouchat. To jsme slyšeli hnedka v druhé větě. Ale možná bych ještě měl říct, kdy a kde byli.

Celý ten děj se odehrává někdy kolem roku 48 po narození Pána Ježíše a, jak už jsem zmínil, dostali se do dnešního Turecka, připluli do Perge a potom šli asi nějakých stošedesát, stosedmdesát kilometrů do vnitrozemí a dostali se právě do Antiochie v Pisídii. Toto město leželo na hranici dvou provincií, to jen tak pro úplnost, to je vedlejší. Přišli a v sobotu šli do synagogy.

Pavel se drží té zásady, že evangelium je třeba prvně hlásat Izraelitům. Pán Ježíš také šel prvně k Izraelitům. Ježíš o sobě říká: „Jsem poslán ke ztraceným ovčím domu izraelského.“ Šli tedy do synagogy a posadili se. Nevzali si hned slovo, nezačali hned mluvit, ale vyslechli čtení ze Starého zákona, která se předčítala tu sobotu, a začali mluvit až v okamžiku, kdy byli vyzváni.

Potom následuje taková dlouhá Pavlova řeč. Tu jsme dnes neslyšeli, my jsme slyšeli až reakci, reakci lidí. Někteří se radují, někteří žálí. Pavel zdůrazňuje to, že Boží slovo je určeno pro všechny lidi. Evangelium nabízí na jedné straně návod, jak žít život na této zemi, a na druhé straně slibuje život věčný. Poprvé ve Skutcích apoštolů tady na tomto místě se dočítáme o spojení víry a radosti, o tom, že víra přináší radost.

A tady se dostáváme k první myšlence. Jak prožíváme svoji víru? Katechismy ještě i v polovině minulého století mluvily o plnění náboženských povinností. V okamžiku, kdy se začne mluvit o plnění povinností a o tom, že někdo má nějakou povinnost, tak lidé utíkají, snaží se zbavit povinností. Říkají: „Já toho mám tolik. Mám toho až dost.“ Ale Pavel nemluví o přijetí nějakých povinností, mluví o radosti z víry. Říká: „Človče, uvědom si, že můžeš, uvědom si, že smíš, že máš možnost, a toto ti přináší radost.“

Právě proto měl Pavel tak velký úspěch a proto taky na něho žálili. Samozřejmě i místní židé se snažili získat pohany, obrátit je na židovskou víru, ale úspěch neměli. Proč? No, to nevíme, ale dá se to domyslet. Když jenom připomenou známé věci, podle rabinů v Písmu svatém ve Starém zákoně je 365 příkazů a 248 zákazů. Když s tím na někoho vyrukují a řeknu: „Tohle, tohle, tohle nesmíš,“ vždyť jenom to přečíst vezme hodně času. Natož si to pamatovat a uvést to do života! Tak každý řekne: „No, tohle nepotřebuji.“ Ale Pavel přichází a říká: „Já vám nabízím radostnou zvěst, jak žít tenhle život a jak získat život věčný,“ a samozřejmě mu tleskají, radují se z toho.

Další důvod k žárlivosti těch místních židů bylo to, že Pavel mluví o Ježíši z Nazareta. Velerada rozeslala dopisy většině židovských obcí po celém tehdejší světě, kde zakázala mluvit o Ježíši z Nazareta, a důrazně prohlásili, že Ježíš z Nazareta není očekávaný Mesiáš. Pavel to porušuje v synagóze a říká: „Je! Ježíš z Nazareta je ten slíbený Zachránce, na kterého jsme tak dlouho čekali. Už přišel!“

A potom bychom tam mohli najít ještě nějaké další důvody, proč na Pavla žálí. A dozvídáme se, co teda udělali. Poštvali „zbožné ženy a přední muže“ toho města a ti Pavla, jak se říká, vypískali. Pavel musí odejít z jejich města. A tady se setkáváme s něčím, co se stává i nám, s čím se setkáváme my téměř každý den. Téměř každý den jsme v situaci, kdy se musíme rozhodnout. Na jedné straně stojí tradice, na druhé straně stojí to, čemu se říká pokrok. Není možné žít tak, jak se žilo třeba před padesáti lety. Ale co tedy si zachovat a co odložit jako nepotřebné? To je otázka, to je velmi složitá otázka.

Písmo nám tady na příkladu Pavla chce připomenout a chce říci: Existují dvojí tradice. Tradice živé, tradice, které nám pomohou prožívat naši víru, ale jsou také tradice mrtvé, které je třeba odložit.

A jak je to s tím pokrokem? No, úplně stejně. Nejde jenom o to hnát se dopředu a říkat: „Jenom nové, nové, nové je dobré. Staré je špatné.“ I ten pokrok může být bezhlavý, a když se dělá moc změn, tak to nemusí nutně vést k povzbuzení života z víry, ale může to vést naopak i k tomu, že lidé víru odloží.

Tedy na jedné straně jde o to ukočírovat pokrok, aby to nebyl zběsilý úprk někam do neznáma, ale naopak aby to byl opravdu pokrok, to znamená krok kupředu v prožívání víry, a jde také o to udržet dobré tradice, zachovat je a předat je dál. Obojí rozpoznat není vůbec jednoduché. Toto se týká každého z nás, celé církve, diecéze, farnosti, rodiny, prožívání víry v rodině.

No, a teď tady vidíme, co teda udělali – poštvali, aby měli pokoj, aby se Pavla zbavili. Na jedné straně jsou tedy lidé, kteří mají nějakou autoritu: „Židé poštvali zbožné ženy a přední muže toho města.“ Tito židé, kteří poštvali ty druhé, mají největší vinu. Oni zneužili svoji autoritu.

Otázka pro nás, pro každého z nás: K čemu používám já svoji autoritu? Každý z nás má nějakou autoritu, každý z nás je někomu nadřízen. Používám ji k tomu, abych spojoval, stmeloval? Anebo abych rozeštvával, abych šířil takzvané ty zákulisní řeči, abych dělal to, čemu se dnes říká intriky. Anebo používám svůj vliv, svoji autoritu, svoje možnosti k tomu, abych se snažil lidi nějakým způsobem stmelit?

To je jedna věc. A pak jsou tady ti, kteří byli takzvaně zmanipulováni: zbožné ženy a přední mužové. Mohli by to být i zbožní muži, přední ženy asi tenkrát ne. Autor Lukáš zdůrazňuje, že byli zbožní, to znamená měli víru, měli vztah k Bohu, ale zapoměli používat rozum a nechali se zmanipulovat. Někdo jim řekl: „To je špatně. Křičte!“ A oni křičeli.

Bratři a sestry, s tím se taky setkáváme velmi často. Velmi často nám někdo předá nějaké mlhavé informace, týká se to i sdělovací prostředků, týká se to i mezilidských rozhovorů. Někdo něco málo řekne a my hned jsme ochotní křičet, my jsme ochotní se přidat. Ale to je špatně. Měli bychom používat svůj rozum a než se k něčemu přidáme, než se rozhodneme pro nebo proti, tak bychom to měli dobře zvážit. Je to těžké neplout s davem a nepřidat se k těm, kteří okamžitě křičí, ale je to nutné.

Jako poslední bych, bratři a sestry, zdůraznil tu radost z víry, protože i nám často říkají: „Jste smutní. Je to takové odtažené a pořád se tam jenom něco přikazuje a zakazuje.“

Bratři a sestry, zamysleme se nad tím, jak moc je naše víra radostná. My často mluvíme o tom, jestli je naše víra pevná, jestli je hluboká, jestli jsme vzdělaní ve víře a ta radost se nám nějakým způsobem z toho ztrácí. Patří to k tomu. Nejde jenom o nějaké veselí, ale jde o hlubokou radost z toho přesvědčení: Ježíš mi nabízí cestu jak žít. Je to cesta, která vede k cíli, je to cesta vyzkoušená, cesta osvědčená. A to je ten důvod k radosti.

Kéž se nám tedy podaří tuto radost z víry prožívat, pokud možno, každý den, a kéž tedy máme aspoň z polovičky nebo ze třetiny to nadšení pro víru a pro hlásání evangelia tak, jak je měl svatý Pavel.

Život jako cesta

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.05.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 14,21b-27](#); 2. čtení [Zj 21,1-5a](#); evangelium [Jan 13,31-33a.34-35](#);

Bratři a sestry, když se podíváme na první čtení a na evangelium, tak vidíme, že se tam jedná o cesty. Pavel a Barnabáš se vracejí do Antiochie v Sýrii a Jidáš odchází z večeřadla, aby přivedl vojáky, služebníky velerady, aby zatkli Ježíše. Jsou to dvě cesty, ale každá ta cesta je úplně jiná, každá ta cesta je vedena jinými úmysly a odehrává se v úplně jiné atmosféře.

Můžeme říci, že hlavní takovou myšlenkou dnešní neděle je právě ta cesta. Apoštolové Pavel, Barnabáš chápali svůj život jako životní cestu. To je takový základní princip, z kterého vycházeli. Je možné jako základ pro život si vybrat jinou myšlenku, ale potom to bude mít samozřejmě zase nějaké důsledky a následky.

Ten text, který jsme slyšeli v prvním čtení, byl takový sumář. Znovu se tam opakovalo všechno to, kudy Pavel a Barnabáš prošli, zdůrazňuje se, že se vrátili ještě jednou, než tu cestu ukončili, že ustanovili církevní představené a nakonec je zmíněna radost, se kterou se vrátili zpátky do Sýrie. Na jednu stranu je to tedy takový text, řeklo by se, výplňový, ale na druhou stranu i tento text nám může poskytnout několik myšlenek, které mohou být povzbuzením, možná i trochu varováním pro náš život. Každopádně jsou to myšlenky, které nám budou k užítku.

Takže tedy ta cesta, život jako cesta. Žijeme v době, kdy se mluví o tom, že společnost se čím dál tím víc propojuje, že člověk je čím dál tím víc mobilní. Ale na druhou stranu mnoho lidí ve svých myšlenkách je takzvaně statických: „Proč já bych se měl pohnout? Ať se pohne ten druhý. Proč já bych měl ustupovat? Ať ustoupí ten druhý.“ Mnoho lidí na tomto světě má postoj typu: „Já tady budu pořád, já neodejdu, já tady zůstanu, já se měnit nebudu,“ ale to jsou všechno postoje chybné.

Život jako životní cesta, jako setkání se. To, že jsou tady vyjmenována města, která Pavel a Barnabáš navštívili, nejde o to, abychom jim začali závidět, abychom si říkali: „Jé, ti se měli, ti toho hodně viděli!“ Když si uvědomíme, že většinu těch cest vykonali pěšky, tak je nám jasné, že jim nemáme co závidět. Ale proč je toho tady tolik vyjmenováno? Protože oni se setkali s velkým množstvím lidí, velké množství lidí přivedli k víře. Jak to říkal komentář k prvnímu čtení, to byly stovky, možná i tisíce lidí, které oni přivedli k víře a které pokřtili na své první cestě. Setkali se s lidmi. Nešlo jenom o nějaké zdvořilostní setkání, ale šlo o upřímné setkání, kdy Pavel a Barnabáš nechali těm, se kterými se setkali, nahlédnout do svého nitra a na oplátku zase tito lidé, ti jejich noví přátelé je pustili, jak se říká, k sobě.

Co je obsahem našich setkání, co my řešíme, když se setkáme, když spolu mluvíme? Pavel, Barnabáš a ti ostatní řešili, my bychom řekli, zásadní otázky kudy směřovat svůj život. Co řešíme my? Troufám si říct, že mnohdy řešíme věci, které jsou mnohem a mnohem povrchnější. Řešíme, co si chci koupit, co jsem si koupil a potom řešíme co se kde stalo nepříjemného. Tak nám to předkládají mnohé sdělovací prostředky. Sdělují nám různé katastrofy a různé průšvihy. Málokdy nám sdělí událost, že se něco podařilo, že někde něco dobrého vzniklo, to je spíš výjimka, a hodně je to nesenou povrchností.

Naše setkání, pokud z nich chceme mít skutečný užitek a skutečnou radost, tak musí být hlubší, musí jít k věcem skutečně důležitým. Ať už i některé problémy jsou opravdu důležité, ale i potom k věcem, které jsou radostné, ale vždycky k věcem důležitým.

Pavel a Barnabáš než se rozloučili s těmito církevními obcemi, tak jim ustanovili starší, my dnes bychom řekli, biskupy, kněze a jáhny, především biskupy a jáhny. Je tam zmíněno, že předtím, než je ustanovili, tak se modlili a postili. Církevní praxe v některých bodech je i dnes taková, v některých bodech se liší, ale zůstává tam i pro nás ten moment „modlili se a postili“.

Co dělali? Ztišili se! Než udělali toto důležité rozhodnutí, tak se ptali sami sebe a ptali se Boha. Udělali v sobě ticho. Odstranili věci, řekli bychom, hlučné a v tichu přemýšleli. V tichu přemýšlet před důležitým rozhodnutím, tato zásada je stále platná, tak jako tenkrát, i dnes.

Zase, žijeme v době, která je velmi hlučná. Mnoho lidí nedokáže být potichu. Jsme svědky toho, že hraje někde něco. „Proč to máš puštěné? Posloucháš to?“ „Ne, to je jenom tak, aby tu nebylo ticho.“ Někdy to nevádí, že něco hraje jenom tak, ale někdy je potřeba, aby bylo ticho. Každý ten přijímač má jeden kolík, kterým to jde vypnout. Je důležité mluvit s lidmi, je důležité být v kontaktu, komunikovat, ale je také důležité umět se ztišit. Jestliže se ochudíme o tento rozměr našeho života, o to ztišení, potom se může stát, že v tom zmatku a hluku nepostřehneme věci, které jsou důležité, které jsou podstatné, a budeme si říkat: „Proč já jsem, když jsem se rozhodoval, proč jsem si třeba nedal víc práce, proč jsem o tom víc nepřemýšlel?“ Takže tedy přes všechnu rychlost, se kterou žijeme, přes všechn ten hluk vědomě snažme se v sobě zachovat ticho, především tenkrát, když jde o důležitá rozhodnutí.

Pavel a Barnabáš se nakonec vrátili do Antiochie v Sýrii a vypravovali celé církevní obci, co všechno Bůh s nimi vykonal. Vidíme tady velkou pokoru. Oni tam mohli přijít tak, jak přicházelo vojsko do Říma, a vykonat, jak se říká, triumfální vjezd. Mohli říct: „Tolik a tolik kilometrů jsme nachodili, tolikrát a tolikrát jsme byli ve vězení, tolik a tolik lidí jsme získali pro víru,“ mohli se nechat poplácávat po ramenách a já nevím co jiného. Nic takového. Přes to všechno, co dokázali, tak zůstali úžasně pokorní a říkají, co všechno Bůh vykonal s nimi dvěma i s těmi ostatními lidmi. A v tom je zase veliký rozdíl mezi dnešní dobou a přístupem Pavla a Barnabáše.

Skončili svoji cestu. Skončili ji s úspěchem a radovali se. Byli určitě hodně nadřeni, hodně unavení, ale šťastní. Toto víc ještě vynikne v okamžiku, kdy srovnáme tady tento závěr cesty s tou cestou, o které jsme slyšeli v evangeliu, kdy Jidáš odchází z večeřadla, aby Ježíše zradil, aby přivedl jeho nepřátele.

Já tady nechci odsuzovat Jidáše. Ježíš, když mluví o Jidášovi, tak říká: „Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se nenarodil,“ a poslední slova, poslední oslovení, které Ježíš adresuje Jidášovi, tak je: „Příteli, políbením zrazuješ Syna člověka!“ Ale je to přítel. Já tady chci spíš zmínit tu cestu. Jidáš byl velmi blízko Ježíšovi, ale sám potom se té blízkosti zřekl a odešel.

Odchází z večeřadla sám. Proč, to nevíme. Jestli v tom byla jeho pýcha, jestli v tom byla nějaká, já nevím, deprese nebo co v tom všechno bylo, to nevíme, ale vidíme v tom tu tragédii. Odchází sám, odchází v noci.

Pavel a Barnabáš celou tu dobu pracovali společně. I to je důležitá myšlenka – pracovat společně, pro dobro pracovat společně. Jidáš byl sice jeden z dvanácti apoštolů, ale v tuto chvíli byl hrozně sám. Pavel a Barnabáš radosti i bolesti nesli spolu. Nezlomilo je to na jednu stranu a na druhou stranu nezpychli. Vracejí se a děkují, chválí. Troufám si říct, že nikdo z nás by nechtěl být v kůži Jidáše, který odchází z toho večeřadla, aby něco udělal. Cítíme, že je to tam nějak špatně, že on ztrácí. Kdežto Pavel a Barnabáš celou tou svou námahou mnoho získali. Nejenom, že mnohé získali pro evangelium, ale i oni sami touto činností byli velmi obohaceni. A to je poslední myšlenka: dobro, které člověk rozdává kolem sebe, obohacuje i jeho.

Bratři a sestry, troufám si říct, že každý z nás by chtěl zažít tu radost, kterou zažili Pavel a Barnabáš, když se vrátili do Antiochie v Sýrii a mohli říct: „Skrze moje ruce Bůh udělal tolik a tolik dobrého.“

Bratři a sestry, naše přání se často plní, nebo spíš lépe řečeno Bůh je plní. Nezapomínejme za to děkovat a nezapomínejme za to děkovat v modlitbě, ale také o tom mluvěme, protože dnešní svět mnoho slyší o tom, co se nepovedlo, o různých tragédiích, o různých zklamáních, o tom, kdy lidé něco pokazili. Je potřeba, aby se do tohoto světa, do našeho světa vrátila slova radostné zvěsti: „Bůh vykonal a já jsem mohl být u toho a já mu za to děkuji.“

Kdo má právo rozhodnout?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.05.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 15,1-2.22-29](#); 2. čtení [Zj 21,10-14.22-23](#); evangelium [Jan 14,23-29](#);

Bratři a sestry, v prvním čtení jsme slyšeli opravdu zásadní zprávu, zásadní text o tom, jak vznikla, můžeme říci, rozepře mezi Pavlem, Barnabášem a některými dalšími židy, kteří se obrátili ke křesťanství, a jak se to potom celé řešilo. My jsme v úryvku neslyšeli text, který by pojednával o tom samotném zasedání jeruzalémského nebo apoštolského sněmu, ale slyšeli jsme závěr, výstup z tohoto jednání, zápis, list, který posílají do Antiochie.

Ale vezmeme to po pořádku. Někteří lidé přišli z Judska do Antiochie. Svatý Lukáš, autor Skutků apoštolů, si dává velmi pozor, aby zdůraznil, že ti, kteří přišli, byli sice z Judska, z Jeruzaléma, že to byli židé obrácení na křesťanství, ale že neměli v té církevní obci žádné postavení, nebyli žádnými představenými, někým, kdo by to nějak vedl, a tato iniciativa, tyto názory, které oni měli, že to byl jejich soukromý názor.

Proč je měli? „Nedáte-li se obřezat!“ Jinými slovy, musíte přijmout všechno, co je ve Starém zákoně pod tím pojmem Mojžíšův zákon. Proč tyto názory hlásali? Možná byli úzkostliví, nevíme. Možná ale také byli horliví pro Starý zákon. Možná také měli obavy z tak radikální změny. Co by to totiž znamenalo, že nebude už platit Mojžíšův zákon? To znamená, že také svoje postavení, výsadní postavení ztratí Jeruzalémský chrám. To znamenalo úplně převrácení naruby všeho toho, na co byli zvyklí.

Nám je tato otázka celkem jasná, ale tam to tenkrát tak jasné nebylo, a zkusme se vžít do jejich situace, když po nás se žádá nějaká radikální změna, hodně radikální. Často se stává, že když máme změnit maličkosti, tak se nám nechce, tak nám to připadá těžké. A když by to mělo být něco zásadního? Můžeme teď se třeba zastavit jenom u té otázky, kdy II. vatikánský koncil z latiny změnil liturgickou řeč na národní jazyky. To není zásadní změna, to je doplňková změna, protože slova zůstala stejná, změnil se jenom jazyk, přesto kolika lidem to připadalo zatěžko. Mnozí lidé to vítali a jásali, a mnozí říkali: „Církev ztratila jednotu. Jaké to bylo krásné, když já jsem přišel kdekoliv ve světě na mši svatou, všude se mluvilo stejně, já jsem věděl, co mám odpovídat,“ a takhle. A II. vatikánský koncil ale na to řekl: „Ne. Je důležitější, aby ti domácí byli všichni zapojeni, aby se nemuseli učit nějaký cizí jazyk, ale aby od malička byli aktivně činní při liturgii, při všech bohoslužebných úkonech.“ A znovu zdůrazňuji, ten jazyk, to byla změna doplňková, tam se nezměnilo nic zásadního. Ale tady u toho, co jsme slyšeli ve Skutcích apoštolů, šlo o velmi zásadní otázku.

No, co by se stalo, kdyby se ukázalo, že tito lidé by měli „navrch“? Já nechci říct, že by měli pravdu. Došlo by k velké změně. Církev by přestala hlásat Ježíše Krista zmrtvýchvstalého, ale začala by hlásat Mojžíše, Mojžíšův zákon, a to by bylo úplně něco jiného. Proto Pavel, Barnabáš tak horlivě vystupují proti tomuto názoru a říkají: „To přece není možné! Ježíš říká něco jiného, co máme dělat, abychom dosáhli spásy. A ne, že máme zachovávat Mojžíšův zákon.“

Dokonce, Skutky uvádějí, došlo k hádce. To je něco nelichotivého. Někteří autoři duchovní literatury popisují první církevní obce jako takové idylické. Všechno v pořádku, všichni se nasmívali na sebe, všichni si vycházeli vstříc a člověk, když to čte, tyto popisy, tak si říká: „To snad ani není možné!“ Písmo nám podává pravý obraz, reálný obraz. Drželi spolu, scházeli se k modlitbě, dělili se o svůj majetek, ale dokonce se spolu pohádali. Hádky není nic příjemného, není to nic přitažlivého, nic hezkého. Apoštol Pavel a Barnabáš to ale brali jako věc zásadní, a proto, Pavel byl prudší povahy, tak do toho šli naplno. Ale stejně to k ničemu nebylo. Ta hádka proběhla v Sýrii, v Antiochii.

Potom, když nějak ochladli ty emoce, tak si uvědomili, že je potřeba tuto otázku řešit. Kdo to má řešit? A tady jsme u první myšlenky, která platí i u nás v našem normálním každodenním životě: Kdo má právo se k tomu vyjádřit? Kdo má právo rozhodnout? Kdo do toho vidí? Žijeme v době, kdy u nás většina lidí mluví úplně do všeho, a to samozřejmě není v pořádku a není to správné, a mnoho těch lidí nemá ten správný vhled a nejsou odborníky na tu danou problematiku, ale myslí si, že se k tomu mohou vyjadřovat. My tady vidíme, že obě ty strany uznaly: „My to tady nerozhodneme. K tomu se musí vyjádřit někdo další. Musí se k tomu vyjádřit ti, kteří mluvili s Pánem Ježíšem, kteří ho znali osobně, a oni vědí, co Ježíš řekl.“

Toto všechno proběhlo někdy na podzim roku 49 po Kristu. Nám je to jasné. Ježíš po svém zjevení říká apoštolům, a tak to čteme v evangeliích: „Posílám vás. Jděte, učte, křtěte všechny národy.“ Nic se tam neříká: „Učte je zachovávat Mojžíšův zákon.“ Když nám je to takhle jasné, proč jim to tenkrát nebylo jasné? Připomenul bych, jsme na podzim roku 49. Teď všichni bifmovanci by měli vědět, proč jim to nebylo jasné. No, protože evangelia ještě neexistovala. První evangelium bylo napsáno někdy kolem roku 64. Nebylo to písemně zaznamenáno. Proto oni říkali: „Musí nám to někdo potvrdit, kdo tato slova od Pána Ježíše slyšel, kdo tam byl u toho zjevení.“ A proto posílají do Jeruzaléma.

Co by bylo zajímavé (mluví se tady o tom, že teda jeli do Jeruzaléma), Pavel, Barnabáš, tady se potom říká „někteří z těch lidí“, bylo by zajímavé vědět, jestli jeli spolu (museli jet lodí nebo pěšky), jestli šli spolu, jeli spolu anebo jestli každý zvlášť. To se tu neříká, nevíme, jestli dokázali překonat rozdílnost názorů a cestovat společně. Faktem je, že přijeli do Jeruzaléma a o této otázce se rokovalo. Sešli se apoštolové, už tam nebylo všech dvanáct apoštolů v Jeruzalémě, ale ti, kteří tam byli, a starší církevní obce. A teď apoštolové, tedy ti, kteří byli u toho zjevení, vydali svědectví a museli říct: „Ježíš nic neříká o Mojžíšově zákoně. To byl opravdu Starý zákon, Stará smlouva. Ježíš přišel uzavřít Nový zákon, Novou smlouvu a tady už platí něco dalšího. Skutečně jsme se posunuli a tady tento posun je dalekosáhlý. Ale tento dalekosáhlý posun byl nutný k tomu, aby mohly uvěřit všechny národy, celý svět.“

A tak nakonec píší dopis, vydávají jakýsi závěr, svědectví o tom, na čem se usnesli. To není jenom usnesení. To nebylo diplomatické jednání. Diplomaty hledají kompromis. Říká se, že diplomacie je umění možného, tedy domluvit se za každou cenu. Tady nešlo o to najít kompromis, tady šlo o to najít pravdu, hledat pravdu. Toto bych podtrhl jako druhou myšlenku: Uznat, že ten druhý má pravdu. Protože často jsme svědky toho, že lidé se prou mezi sebou: „Já mám pravdu!“ a jeden druhého takzvaně ukřičí. Jeden nedá prostor druhému, ale zatlačí ho do kouta, zašlape, ukřičí.

Tady, co je na tom krásné a to tam sehrálo taky velkou roli, bylo to, že to rozhodnutí nepadlo okamžitě. Víte, ta cesta z Antiochie do Jeruzaléma trvala nějakou dobu. Potom v tom Jeruzalémě zase nějakou dobu byli spolu, modlili se, mluvili spolu a tak dále. A ono, když se nespěchá, když má člověk čas a možnost si ty věci promyslet, tak je to zase jiné. Kdežto když někoho dostanu, jak se říká, pod tlak, a právě zatlačím do kouta: „A rychle se musíš rozhodnout a rychle mně musíš dat za pravdu,“ tak ten člověk se zapříchí a nic. Nedojde k dohodě, často nedojde k dohodě. Jestliže je čas, jestliže má prostor, tak potom je to jinak.

No, a potom tedy ta jeruzalémská autorita rozhodla. Rozhodla a postavila se za toto rozhodnutí. Neřekli: „Dohodněte se. Nějak si to v té Antiochii udělejte,“ ale postavili se k tomu čelem. Bylo jasné: „Musíme rozhodnout a musíme toto rozhodnutí umět obhájit.“ To je další, možná třetí, čtvrtá myšlenka. Autorita (každý z nás je někomu autoritou), když vydá nějaké rozhodnutí, tak si ho musí obhájit. Nestačí jenom říct: „Rozhodl jsem! Takhle. Bude to. Tečka. Basta.“ Ale umět také říct: „Proto a proto to chci takhle. Proto a proto to takhle má být.“

Posílají dopis. Dopis, který je, můžeme říci, zase velmi potěšující, dopis, ve kterém se přiznává a říká, že to, co jim bude uloženo, je břemeno. Každý příkaz, každý rozkaz je břemeno. A věděli, že je správné, aby byla ukládána břemena pouze v té nejmenší míře. Dnes jsme často svědky toho, jak různé autority ukládají nesmyslná břemena a nakládají na lidi úplně nesmyslné věci.

Vzpomínám si na to, jak tady byla svatba. Nevěsta myslím byla ze Slovenska, ženich byl tady odsud, už je to nějaký rok (myslím, že už se to trochu změnilo). A matrika, česká strana, chtěla potvrzení, aby ze Slovenska bylo přivezeno určité potvrzení (nevím už opravdu o čem). No jo, ale problém byl v tom, že na Slovensku se žádné takové potvrzení nevydávalo. Tak to skončilo na tom, že slovenská ambasáda v Praze vydala potvrzení o tom, že příslušné potvrzení se na Slovensku nevydává, a česká strana byla spokojená. Myslím, že to je opravdu výsměch člověka, to, že člověk se stává kolonkou, číslem, formulářem, případem.

Apoštolové si byli tohoto vědomi a říkají: „Bude to břemeno, ale chceme uložit pouze břemeno v nejnútnejší míře. A to, co ukládají jako břemeno, tak to jsou některé zvyky ze židovství, mám na mysli to požívání krve, vůbec zvyky ohledně kuchyně a takhle, které mají usnadnit soužití pohanokřesťanů a židokřesťanů. Tedy není to tak, že by ti, kteří měli ten názor, kteří chtěli, aby dál platil Mojžíšův zákon, že by zase oni byli zatlačeni do kouta, že by bylo řečeno: „Všechno je špatně a vy musíte na to všechno zapomenout.“ Bere se tam ohled.

A to je snad asi poslední myšlenka, s kterou bych to chtěl skončit. Při všem tom hledání pravdy, při všem našem snažení je potřeba brát ohled. Bratři a sestry, a to je něco, co velmi chybí v naší společnosti, ve všech směrech. A potom se mluví o tom, že je tu agresivita, že, já nevím co, se tu děje. Chybí tu ohled a úcta člověka k člověku. My, jako křesťané, víme, proč si máme vážit jeden druhého – protože v sobě všichni nosíme Boží obraz. Tak kéž se nám s Boží pomocí podaří i toto uskutečňovat a ukazovat v našem životě.

Nešlo by to bez církve?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.05.2010 - středa, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nanebevstoupení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 1,1-11](#); 2. čtení [Ef 1,17-23](#); evangelium [Lk 24,46-53](#);

Bratři a sestry, v prvním čtení i v evangeliu jsme slyšeli o Ježíšově nanebevstoupení, ale byly to dvě různé zprávy. Byly to zprávy, které byly napsány s odstupem času. Nejdřív ta, kterou jsme slyšeli v evangeliu, a za několik let po ní ta ve Skutcích apoštolů. I když to zapsal stejný člověk, tak on u toho nebyl. Lukáš nebyl v té době učedníkem Ježíše Krista, znal to tedy z doslechu, a proto se ty zprávy liší.

V té první, té evangelní, jde Lukášovi o to, aby vylíčil radost učedníků z toho, že Ježíš jim říká: „Já s vámi budu pořád, i když už mě nevidíte, i když už se mě nebudete moci dotknout tak, jako Tomáš, já vás budu stále provázet.“ Nevadilo jim, že Ježíš odchází. Když se loučíme my, lidé, tak nám to vadí, jsme smutní. „S velikou radostí odcházeli do Jeruzaléma.“

Ve Skutcích jde Lukášovi už trošku o něco jiného. Tam už jde o to šíření evangelia, šíření víry. A samozřejmě už v době první církve byli lidé, kteří se ptali: „A kdo je ten, řekněme, dědic Ježíše Krista? Kdo je jeho nástupce, pokračovatel?“ A Skutky na to odpovídají: „To je dvanáct apoštolů.“

Už v té době byli lidé, kteří se ptali: „A nešlo by to bez církve?“ Věřit v Boha, ano, ale proč církev? K čemu tady je? S církví jsou jenom problémy. V církvi jsou lidé, hříšní lidé, na druhou stranu svatí, ale těch je méně, hříšní jsou všichni, a z toho pramení problémy. Nešlo by to bez církve?

A jak to evangelium, tak Skutky říkají: „Ale Ježíš chtěl, abychom k němu šli společně, se svými chybami, se svými přednostmi, s tím, co umíme, ale i s tím, co neumíme, co nám nejde, ale společně.“ A proto Ježíš ustanovil církev a církvi svěřil svoje dary. V církvi se totiž realizuje spása, protože církev dostala svátosti. Svátosti se realizují v církvi. Mimo církve nelze slavit svátosti. A to je ten velký poklad, který neseme. My ty svátosti přijímáme, jsme na nich účastní, my je prožíváme.

Bratři a sestry, na nás na všech by mělo něco spočinout z té radosti apoštolů, kteří se vraceli z Betánie, a čekají na příchod Pomocníka. Proč bychom se měli radovat? No, že i nás Ježíš uznal za dospělé, protože i o nás platí to, co platilo o apoštolech: „Už není potřeba, abych vás vedl za ruku. Do slova a do písmene: Vy už jste schopní jít sami, vy už to zvládnete.“

Když řeknou rodiče svému dítěti: „Běž něco vyřídit, třeba zajdi na nákup. To zvládneš,“ tak to dítě má radost. Já si pamatuju na to, když jsem jako malý jel poprvé domů tramvají. Tam nebylo zbylí a já jsem z města musel dojet domů tramvají. Na jednu stranu jsem měl strach, ale na druhou stranu jsem měl radost, že mi moje matka věří a říká: „Ty to zvládneš. Ty dojedeš.“ A toto říká Ježíš apoštolům a to platí i pro nás: „Už jsem vám řekl, co potřebujete vědět, a teď to bude na vás. Zvětší se prostor vaší svobody, zvětší se také prostor vaší odpovědnosti, ale vy to zvládnete. Nenechám vás samotné, nebude to v tom smyslu, jak se říká: „Hodím tě do rybníka a teď plav!“ Pošlu vám Pomocníka.

Co dělá Pomocník? Ježíš používá slova „budete pokřtěni Duchem svatým“. Někteří lidé se domnívají, že jde skutečně o nějaký nový obřad. Ne, to není pravda, ale jde o to, co popisoval apoštol Pavel v listě Efezanům: „Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, ať vám udělí dar moudře věci chápat a jejich smysl odhalovat, takže budete mít o něm správné poznání. Ať osvítí vaše srdce, abyste pochopili, jaká je naděje těch, které povolal.“ Toto všechno, bratři a sestry, dělá Duch svatý, působí Duch svatý. Potřebujeme to. Bez něho bychom se nedokázali dobře orientovat. Bez něho bychom nepochopili celou tu hloubku té nabídky, která tu je.

Bratři a sestry, Ježíš Kristus odchází, ale nenechává nás samotné. Dává nám velký úkol a říká: „Budete mými svědky.“ Patřilo to apoštolům, patří to i nám. Říká: „Z Jeruzaléma po celém Judsku a Samařsku, ano, až na konec země.“ Tím se myslela země, kterou oni znali. Pro ně to bylo Středomoří, pro ně to nebyla celá zeměkoule a stejně tak ani pro nás se tím nemyslí celá zeměkoule, ale myslí se tím: „Budete mými svědky tam, kam přijдете, tam, kde budete. S těmi lidmi, se kterými se setkáte, máte o mně svědčit“.

Je to úkol velmi těžký, velmi odpovědný, ale na druhou stranu radostný. Ta radost by měla převážet nad tou odpovědností, nad tou závažností toho úkolu. Odnesme si z toho to, co jsme slyšeli na konci evangelia: „S velikou radostí se vrátili do Jeruzaléma. Byli stále v chrámě a velebili Boha.“ Scházejme se tedy v radosti v tomto kostele, ve všech kostelích, scházejme se s radostí v modlitbě k tomu, abychom chválili a velebili Boha, a abychom se ujišťovali o tom, že nejsme sami a že Ježíš odešel proto, aby nám u Otce připravil místo a zase se s námi setkal.

Štěpán byl plný Ducha svatého

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

16.05.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

7. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 7,55-60](#); 2. čtení [Zj 22,12-14.16-17.20](#); evangelium [Jan 17,20-26](#);

Bratři a sestry, my se vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení. Proč teď, v době velikonoční, čteme úryvek, který známe ze svátku svatého Štěpána, tedy z 26. prosince? Je to kvůli té první větě: „Štěpán plný Ducha svatého,“ protože prožíváme období mezi nanebevstoupením a sesláním Ducha svatého a osoba Ducha svatého nám má být bližší.

Je to těžké. Obrazů Ducha svatého existuje málo, snad ten jediný, symbol holubice, ale jinak je těžké ho nějak zobrazit, představit si ho, ale co známe, co si dokážeme představit a o čem víme, že to potřebujeme, jsou jeho dary. Štěpán byl plný Ducha svatého a veden Duchem svatým se stal jáhnem. Jako jáhen se tedy měl starat o to, čemu se říká „denní potřeby věřících“, měl na starosti především to, čemu se říká charita a chystání bohoslužeb, ale protože byl plný Ducha svatého, tak nezůstal jenom u toho, co mu bylo svěřeno „úředně“, ale také podle svých sil, podle svých schopností hlásal evangelium a při tomto hlásání evangelia se dostal do jakéhosi střetu s Ježíšovými odpůrci.

Toto se odehrálo v té první době církve několik málo let po Ježíšově nanebevstoupení a sesláním Ducha svatého. Když bychom to chtěli celé dobře pochopit, tak je potřeba, abychom si přečetli šestou a sedmou kapitolu ze Skutků apoštolů. Je tam líčena dlouhá rozprava, kterou Štěpán má s těmi, kteří popírají Ježíše Krista jako Zachránce a Vykupitele. Štěpán dokázal při celé té dlouhé rozpravě právě proto, že byl veden Duchem svatým, udržet se, aby nesklouzl k nějakým laciným argumentům. Štěpán neurážel ty spoludiskutující, neponižoval je, nezesměšňoval je, ale držel se věcně argumentů a dokázal v síle Ducha svatého dobře vysvětlit a obhájit svoji víru. Ale oni ne. Oni ne a čím dál tím víc cítili, že jim, jak se říká, ujíždí půda pod nohama. Ale byl tady jeden problém, oni měli svou pravdu a tu nehodlali změnit, té se nehodlali vzdát. Štěpán ukazuje na Ježíše, tedy na Pravdu s velkým P, a říká: „Je potřeba změnit svoje myšlení, je potřeba přijmout nové věci.“ Ale to oni nebyli ochotní udělat. Oni byli „zabetonováni“ v tom svém a o nějaké změně, o tom, že by vůbec připustili, že jim Štěpán zvěstuje Pravdu, to je vůbec nenapadlo, a tak ho ukřičeli. Skončily argumenty a nastoupila hrubá síla.

Takovou poslední kapkou bylo to, že Štěpán má zjevení. „Pohleděl k nebi a spatřil Boží Slávu a Ježíše, jak stojí po Boží pravici.“ Oni byli, řekněme, úřední představitelé židovského náboženství, oni byli těmi, kteří ho zastupovali. V jejich očích Štěpán nebyl nic. Štěpán neměl nějaké vzdělání ve víře, v židovském náboženství. Pro ně to byla nicka, a tato nicka má zjevení. Jak je to možné? Dá se to vůbec připustit? No, pro ně ne.

Štěpán, když hlásal Ježíše Krista, tak se tady objevuje formulace, říká: „Vidím nebesa otevřená a Syna člověka.“ Co to je otevřené nebe? Známe to ze Starého zákona – otevřené, zavřené nebe. Za časů proroka Eliáše se nebe zavřelo na sedm let. Jsou to typicky biblické obrazy, náboženské obrazy, které chtějí popsat vztah Boha ke světu, a Štěpán říká: „V Ježíši Kristu se vám jednou provždy a definitivně nebe otevřelo. Bůh řekl: „Člověče, už se k tobě nikdy neotočím zády. Nikdy už ti nezavřu ty dveře. I když ty budeš mít, člověče, sebevíc chyb, budeš sebevíc se vzdalovat, ty dveře zůstanou otevřeny. Jednou provždy. To je definitivní rozhodnutí.““

Dá se to říct taky jinak. My vnímáme, že v Bohu jsou dvě takové tváře – tvář milosrdenství a tvář spravedlnosti, a v tom okamžiku Ježíšova zmrtvýchvstání se k nám víc natáčí ta tvář Božího milosrdenství a Božího odpuštění. Tím nechci říct, že by úplně zmizela ta tvář soudu, spravedlnosti, to ne, ale je bližší ta tvář milosrdenství. Ale to se jim vůbec nehodilo. To se ani dnes nehodí mnoha lidem. Mnoha lidem, kteří z náboženství dělají strašáka, kteří ho nehlasají jako radostnou zvěst, ale kteří ho hlásají jako „lidé bojte se, třeste se, strachujte se“. V okamžiku, kdy se lidé bojí a strachují, tak jsou snadněji manipulovatelní, snadněji ovladatelní. Poslouchají, protože se bojí, a často je z toho i dobrý kšeft. A Štěpán ukazuje úplně něco jiného. Ukazuje náboženství radosti, svobody, volby, svobodné volby. „Člověče, máš otevřené dveře. Můžeš vejít. Jsi zván. Vejdí.“ Došly argumenty a nastupuje hrubá síla.

Ale ještě bych chtěl zmínit maličký detail, a sice je tam v tom zjevení: „Štěpán uviděl Syna člověka, jak stojí po Boží pravici.“ Je to maličká změna oproti jiným zjevením, která najdeme v Písmu svatém v Novém zákoně. Tam Syn člověka sedí. Proč je tady ta změna, proč stojí? Biblisté nacházejí vícero možností, jak vyložit tento drobný detail, ale většina z nich se kloní k takovému, myslím, velmi pěknému výkladu. A sice, Ježíš Kristus stojí proto, aby přišel na pomoc Štěpánovi, který zažívá těžkou a rozhodující chvíli svého života. Syn člověka vidí, co se děje se Štěpánem a není jenom ten, který by se na to pasivně díval, ale vstupuje do toho se svojí pomocí.

„Na Štěpána se vrhli a vyvedli ho za město.“ Je to to, čemu se říká lynčování, nic jiného. Je to prachsprostá vražda. Asi v tu chvíli, jak šli tím městem, tak si to uvědomili, protože je tu změna. Oni se snaží vzbudit zdání, že všechno proběhlo podle Mojžíšových nařízení, podle toho, co přikázal Mojžíš, jak to čteme ve třetí a ve čtvrté knize Mojžíšově. Ale je to jenom zdání. Je to jenom zdání a tím chtějí nějakým způsobem ospravedlnit tento zločin. Pořád to je a zůstává zločin.

Teď přeskočíme úlohu Šavla, ale je velmi důležitá a ještě se k ní vrátíme. Budeme pokračovat v tom, co se dělo se Štěpánem. Štěpán se modlí: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“ Štěpán vědomě opakuje slova svého Mistra. Když si nalistujeme v Lukášově evangeliu okamžiky Ježíšovy smrti, tak tam budeme číst ta stejná slova, téměř stejná, kdy Ježíš říká: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ Štěpán říká: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“ Smysl je naprosto stejný. Jako Ježíš se svěruje do Otcovy náruče, Štěpán se svěruje to Ježíšovy péče.

A potom ta druhá věta: „Pane, nepřičítej jim tento hřích.“ Opět kopíruje Ježíše. Štěpán byl Ježíšův učedník a toto, co tady říká, je naprosto vědomé, jasné. Pro nás to má být povzbuzením a příkladem. Jako byl Štěpán Ježíšovým dobrým učedníkem v dobách, řekněme, slávy, kdy byl jako jáhen, kdy byl jako kazatel, měli ho rádi, chválili ho, že mu to jde dobře, tak byl také Ježíšovým učedníkem a následovníkem tenkrát, když šlo do tuhého a když bylo zle.

A ta úloha Šavla? V celém tom úryvku vidíme působení Ducha svatého ve dvou rovinách. U Štěpána, kdy je to působení naprosto zjevné, téměř až slavnostní, a potom u Šavla, kde je to působení neznatelné. Lukáš, který napsal Skutky

apoštolů, zmiňuje Šavla schválně, protože Šavel se postupně stane hlavní postavou Skutků apoštolů, o něm to bude hlavně tahle kniha, a Pavel (nebo Šavel) se po svém obrácení stane pokračovatelem v tom, co dělal Štěpán. Oni jsou si velmi podobní. Oba dva nedělali jenom to, co měli, to, co museli, čím byli pověřeni, ale dělali, co uměli, co znali, co považovali za důležité a dobré.

Štěpán byl veden Duchem svatým tady v této rozhodující chvíli svého života. Šavel v tuto chvíli ještě vůbec nic neví a nic netuší. Ve Skutcích čteme, že Šavel schvaloval, že zabili Štěpána. Tedy Šavel nemá vůbec tušení o tom, že ho Duch svatý vede k tomu okamžiku obrácení.

Bratři a sestry, obojí potřebujeme. Potřebujeme vedení Duchem svatým, ve všední dny i v rozhodující okamžiky našeho života, ale jak jsem říkal na začátku mše svaté, záleží na nás. Duch svatý je nabídka, možnost. Záleží na nás, jestli přijmeme tuto možnost, tuto nabídku.

Nakonec bych řekl asi toto. My nevíme často, které ty dary Ducha svatého potřebujeme, a tak se modleme třeba takto:

Duchu svatý, vím, že Tě potřebuji, že potřebuji Tvé dary. Potřebuji je dnes, potřebuji je teď, v tuto chvíli. Protože nevím co, ale Ty to víš, tak se svěřuji do Tvé ochrany, zvu Tě do svého života a prosím Tě, dávej mi všechno to, co potřebuji, abych dnešní den prožil jako správný učeník Ježíše Krista.

Amen.

Duch svatý v obrazu větru, ohně a slova

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.05.2010 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Sslání Ducha Svatého

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,1-11](#); 2. čtení [1 Kor 12,3b-7.12-13](#); evangelium [Jan 20,19-23](#);

My budeme, bratři a sestry, přemýšlet a rozjímat o tom, kdo je to Duch svatý a proč ho potřebujeme. O Duchu svatém se v Písmu svatém mluví od samého začátku. Mluví se tam o tom, že když Bůh stvořil prvního člověka, vdechl mu dech života. Pro Ducha svatého se ve Starém zákoně velmi často používá toto pojmenování – Dech života. Bůh si nepřeje mít kolem sebe jenom nějakou beztvorou hmotu, kopec hlíny, ale Bůh chce rozdávat život a rozdávat život. A tak Bůh také se o ten život stará a obnovuje ho. A když končí Ježíšovo poslání na tomto světě, tak Ježíš, řekněme, tuto starost předává Duchu svatému. Ježíš říká svým učedníkům: „Potřebujete někoho, kdo vás povede. Potřebujete Ducha svatého, Dech života.“ Co žije, dýchá. Když je něco mrtvé, tak už to nedýchá. Dýcháme my lidé, dýchají zvířata, mluvíme o tom, že dýchají i rostliny.

Kdo je to Duch svatý? Těžko hledáme definici, těžko ho nějakým způsobem zobrazit, ale dokážeme zobrazit jeho projevy, dokážeme zobrazit, co Duch svatý působí. Je zajímavé, že také Lukáš ve Skutcích apoštolů se nějak nezdržuje popisem, nějakou definicí Ducha svatého, ale mluví o tom, jak Duch působí, jak se projevuje. Duch svatý, tato třetí božská osoba, je nám dána k tomu, abychom lépe, více prožívali svoji víru, aby do naší víry byla zapojena, pokud možno, celá naše osobnost. My často svoji víru prožíváme pouze rozumem, někdy taky city, ale dost často pouze rozumem, a máme s tím problémy, protože ve víře jsou místa, která jsou nad rozumem. Náš rozum přesahuje a přesahuje možnosti a schopnosti našeho chápání. A Duch svatý nám přichází na pomoc. Duch svatý je ten, který chce nám ukázat, že máme do své víry zapojit smysly.

Uvedu takový jednoduchý příklad, někteří s vás ho uslyší už potěti. Když koupíme dítěti nějakou hračku, tak dítě má tu schopnost, že chce tuto hračku, tento předmět prozkoumat všemi smysly. Podívá se na tu věc, osáhá ji, poslechne, jestli z ní nejdou nějaké zvuky, přičichne k ní a dá ji do pusy, začne ji olizovat. A my mu říkáme: „To nedělej, to se nemá.“ A jak jdou roky, tak člověk přestává zapojovat všechny svoje smysly a nejraději se jenom dívá z povzdaleka, tam je to bezpečné, z nějaké větší vzdálenosti. Možná ještě poslechnu, ale jenom tak, abych byl někde schovaný, aby to nevypadalo, že mám příliš velký zájem, jak se říká, že to „moc žeru“. Duch svatý je ten, který přichází, aby nám řekl: „Človče, neboj se zapojit do své víry všechny smysly, prožívat ji naplno.“

Lukáš v líčení prvních Letnic mluví ve třech obrazech. Používá obraz větru, obraz ohně a obraz slova. Vítr se taky těžko maluje, ale všichni známe, jaké jsou projevy větru. Začíná to kývajícími se stromy ve větru a může to skončit až třeba nějakým hurikánem, utrženou střechou a odnesenými domy. Každý z nás víme a máme tu zkušenost, co to je setkat se s větrem, vystavit svoje tělo působení větru. Někdy je ten vítr nepříjemný, ale někdy je také příjemný. Duch svatý je často přirovnáván k vánku, který přichází, aby osvěžil, aby povzbudil. Ale někdy je také přirovnáván k vichru, který burcuje.

Obraz ohně je velmi podobný. Oheň umíme už zobrazit a všichni víme, že oheň má zásadní schopnost očišťovat, odstranit strusku z kovu. Oheň spálí to, co je podřadné, a zůstane to, co je pravé, ryzí, skutečné, hodnotné. Všichni víme, že setkání s ohněm je zásadní. Když si šáhneme na horká kamna, když šáhneme na tuto svíci, tak to bude mít velké následky, velké důsledky. Poznamená mě to. Tyto vlastnosti má oheň pozemský. Duch svatý, setkání s ním, mě také poznamená, ale nezničí mě. Naopak. Chce mi ukázat nové možnosti.

A to slovo? Slovy se začali projevovat apoštolové. Otevřeli dveře a vyšli ven. V řeckém originále jsou pro termín hovořit použita dvě slova. To první slovo by se česky dalo přeložit jako „povídali si“. Apoštolové si povídali s těmi, kteří tam stáli, kteří tam přišli a ptali se: „Co se tady děje? Proč ten hukot, proč to všechno?“ Mluvili, povídali si o Pánu Ježíši, o tom všem, co oni zažili. Jak je to dneska s náboženstvím? No, když by někdo přišel a řekl: „Tak já vám tady budu povídat,“ tak bychom asi kroutili hlavou. Často je to přednáška, je to něco učeného, musí to být na úrovni, nejlépe plně cizích slov, a pak si člověk řekne: „Ale já tomu nerozumím. Já nevím, o čem to je.“ Duch svatý vedl apoštoly k tomu, že mluvili způsobem, který byl srozumitelný jejich posluchačům, a navíc to byl způsob velmi lidský.

A potom je tam použito druhé sloveso, které můžeme přeložit asi tímto způsobem: „Mluvili o Ježíši Kristu se zaujetím, s nadšením.“ Nebylo to jako: „No jo, tak nás poslali. Tak my tady máme takovej úkol, nařídili mně to, tak já vám tady teď teda něco řeknu. Tak to teda vydržte.“ Nebylo to jako „mouchy, sežerte si mě“. Ve středu bude památka svatého Filipa Neriho. Tuším, že to řekl právě on, že smutný svatý je smutný svatý. Jestli církev chce dnes být přesvědčivá, jestliže my chceme být přesvědčiví v předávání víry, musí v tom být obojí. Schopnost povídat si o těch věcech, nepřednášet, nemluvit učeně, nemluvit v cizích slovech, v cizích pojmech, ale mluvit lidsky a mluvit s nadšením, se zaujetím.

Bratři a sestry, Letnice se často přirovnávají k otevřeným dveřím. Apoštolové se přestali starat o sebe, o svůj strach, o svoje starosti a vyšli ven. Toto poselství platí i pro nás. Máme dost svých starostí, dost svých obav, ale toto všechno by nám nemělo bránit v tom, abychom i my otevřeli dveře svého srdce a podívali se, co se děje kolem nás. Nemá nám to bránit v tom, abychom i my vystaveni větru, ohni, slovu. Bratři a sestry, Duch svatý je pořád stejný a chce přijít, ale záleží na nás, jestli my ho k sobě pustíme, jestli mu to dovolíme.

A nakonec bych chtěl připomenout důležitou věc. Duch svatý dává dary, to víme, ale Duch svatý dává ty dary všechny všem. Duch svatý, když ho požádáme, přijde. Přijde do našeho života a obdaruje nás. Ne jedním nebo dvěma dary, ale všemi. Zase je to jenom na nás a na naší svobodě.

Letnice to jsou svátky, kde se čeká zapojení lidí. Apoštolové otevřeli dveře a začali mluvit a ti lidé poslouchali. Někteří možná odešli, ale většina z těch, kteří tam stáli, si řekli: „Tak sem chci patřit. Mezi tyto lidi chci patřit. Chci zažívat to, co zažívají a prožívají oni.“ Kéž to platí i o naší farnosti i o naší církvi. Kéž s pomocí Ducha svatého jsme společenstvím, kam ty ostatní chtějí patřit.

Naše vztahy jsou živé, protože i my jsme živí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.05.2010 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nejsvětější Trojice

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Př 8,22-31](#); 2. čtení [Řím 5,1-5](#); evangelium [Jan 16,12-15](#);

Bratři a sestry, dnes neslavíme nějakou konkrétní událost z dějin spásy, ale slavíme, připomínáme si Boží existenci, základ Boží existence a je to pro nás těžké si to představit. Představit si nějakou konkrétní událost, to není celkem problém. Představíme si lidi, co kdo dělal, jak to probíhalo, kde to probíhalo a podobně. Ale představit si, jak žije náš Bůh, je pro nás velmi těžké.

Písmo svaté a především Boží Syn Ježíš nám přichází na pomoc. On ve všech svých vyjádřeních používá pojmy, které známe z našeho, řekl bych, běžného života. Proto Ježíš sám sebe nazývá syn, o Bohu mluví jako o otci, protože všichni známe, víme, jaký je ten vztah dítě-rodíč, otec-syn nebo to může být i matka-dcera, to je jedno. Pohlaví v tomto případě vůbec nehraje roli. A potom také Ježíš mluví o Duchu, mluví o něm jako o pomocníku, o dechu, o tom, který ožívuje. Všechno toto nám pomáhá, abychom aspoň částečně pronikli do této otázky, do této problematiky.

Když to shrneme, tak nám Ježíš chce sdělit velmi důležitou věc, a sice náš Bůh není samotář, žije ve společenství tří osob. Tedy dnes slavíme slavnost, svátek vztahů. Náš Bůh žije ve vztazích. Základem jeho existence jsou vztahy – vnitřní vztahy, a potom vztahy k nám lidem a k celému stvoření.

Bratři a sestry, když budeme pokračovat, když bychom hledali v Písmu svatém místa, kde se mluví o tomto životě Boží Trojice, tak tam najdeme všechny dobré a krásné vlastnosti tak, jak bychom je třeba i my chtěli zažívat ve svém životě. Ježíš Kristus mluví o Otci v tom smyslu, že se s ním rozděluje, dělí: „Z mého vezme a vám to dá.“ Jinými slovy, není tam žádná zárlivost, není tam sobeckost, že by někdo držel něco pro sebe a nechtěl to tomu druhému dát. My pro toto máme termín láska agapé, láska, která dává. Ale když budeme se dívat dál, tak tam najdeme i výrazy, které jsou takové, troufám si říct, milé. Zajímavé, překvapivé, milé.

Když se podíváme na první čtení ze Starého zákona, jak bylo naznačeno v komentáři, ve Starém zákoně nebyla zjevena Boží trojjednost, Boží Trojice. Proč? Protože pro Izraelity to bylo ještě těžší. Tam bylo veliké nebezpečí, že oni by si řekli: „Aha, tak to jsou tři Bohové. Ne jeden Bůh ve třech osobách, ale tři Bohové.“ A proto tajemství trojjednosti Boha zjevil až Ježíš Kristus.

V prvním čtení z knihy přísloví se mluvilo o Moudrosti. Pod tímto pojmenování jsou ukryty osoby Syna a Ducha svatého. Téměř na konci toho čtení byl takový krásný a právě milý obraz: „Hrála jsem si.“ Moudrost si hrála. Kdy si dítě hraje? Když se cítí v bezpečí, když se cítí dobře. Hráť si je vlastní projev dítěte, to přísluší dítěti. A dítě si hraje, kdykoliv to jde, ale jestliže přijde nějaké nebezpečí, tak i to dítě odloží svoji hru. Někdo by mohl říct: „To je takový zvláštní obraz, obrát,“ ale je určitě poučný a milý.

Jednotlivé osoby v Boží Trojici působí a žijí tak, že se cítí v bezpečí. Vyzařuje z Boha bezpečnost. Jak je to v našich vztazích? Co vyzařuje z našich vztahů? Svátek Nejsvětější Trojice nás má vést k tomu, abychom obnovili svoje vztahy, abychom se dívali na to, jak žije Bůh, a abychom alespoň něco maloučko z toho se snažili uskutečnit ve svém životě. Něco málo. Máme se nechat inspirovat.

V tom prvním čtení se mluvilo dále o živlech. Už ve starověku si lidé všimli, že svět je tvořen v podstatě čtyřmi skutečností. Je tu voda, vzduch, oheň, hlína (země). Tady v tom prvním čtení se mluvilo především o vodě a o hlíně. Palestina je země velmi hornatá. Někdy tam voda chybí, někdy je jí tam zase naopak moc. Izraelité měli respekt před horami a měli respekt před vodou. Říkali si: „Podívejte, jak ty hory jsou mohutné, jak ta voda je rozlehlá, veliká, není vidět na druhou stranu, na druhý břeh, a někteří se tomu začali klanět. Ale svatopisec říká: „Pozor, vy zapomínáte na toho, kdo stojí za tím, kdo stojí v základu, a na toho myslíte, k němu se modlete a jeho obdivujete.“

Bratři a sestry, všechna tato obrazná vyjádření nám mají pomoci, mají nás inspirovat pro náš život, abychom i my se snažili hledat to, co je pro náš život potřebné, abychom se snažili postavit svůj život na pevném základu. Ne na něčem, co platí chvíli, rok, dva a pak se přijde na to, že to je špatné, ale na něčem, co je osvědčené, vyzkoušené. A potom máme na tom dále stavět.

Bratři a sestry, i my jsme byli povoláni k víře společně. I my prožíváme vztahy na několika rovinách. V našem životě jsou to vztahy v rodině, jsou to vztahy na pracovišti, jsou to vztahy ve farnosti a já nevím ještě, kolik rovin bychom dokázali najít. Všechny tyto naše vztahy se vyvíjejí, není to nic hotového. Když třeba nějaký truhlář udělá stůl, my si ho koupíme, postavíme si ho doma v kuchyni, ten stůl tam stojí. Než ho někdo odnese, tak ten stůl tam bude, ale s našimi vztahy to takto není. Naše vztahy se neustále vyvíjejí. Jsou živé, protože i my jsme živí. Buď se ty vztahy prohlubují, máme k sobě blíž a blíž, anebo se naopak rozvolňují, máme k sobě daleko, jsme si cizější. Naše vztahy jsou živé, protože i my jsme živí. Nelze se říct: „Tak já už jsem si vybudoval vztahy v rodině. Pomyslně si je zavřu tady do nějakého šuplíku a ony tam budou.“ Ne, nic takového. Naše vztahy vytváříme každý den a každý den začínáme znovu. Dnešní slavnost nám chce připomenout, že je potřeba do těchto věcí investovat. Když budeme listovat evangeliem, tak několikrát tam objevíme, jak Ježíš po skončení celodenní námahy odchází na osamělé místo, aby se modlil, aby rozmlouval se svým Otcem, aby dále utužoval ty vztahy v Nejsvětější Trojici, aby se ty vztahy nějakým způsobem nerozvolnily, neztratily.

A to byl Ježíš. I v tomhle je nám příkladem, bratři a sestry. Dokonce vztahy v Boží Trojici nám ukazují, že to tam nebylo vždycky jednoduché. Ježíšův výkřik na kříži: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil!“ ukazuje na určité napětí, které v těch vztazích vzniklo. Ale dále nám také ukazují postoje všech tří božských osob, že se ty vztahy nikdy nepřerušily, neskončily. A to je další hluboká myšlenka pro náš každodenní život.

My často máme tendenci říct: „Tak moc jsi mě naštvál, naštvála. Už s tebou nebudu mluvit. Už s tebou nepromluví. Je to konec. Přeruším s tebou všechny vazby, všechny kontakty.“ Slavnost Boží Trojice nám připomíná a říká: „Takhle by ses, člověče, chovat neměl. Všechny vztahy lze obnovit, lze je oživit, pokud je dobrá vůle z obou stran.

Bratři a sestry, mohli bychom nad tímto vším ještě dost dlouho rozjímat a dost dlouho se tím obírat. Žijeme ve vztazích. Žijeme v době, která na toto moc nedbá. Žijeme v době, která buduje, ale především hmotné věci. Žijeme v době, kdy mnohé vztahy jsou porušené, mnohé vztahy umírají a je to bolestivé, ale nemá smysl nad tím lkát, nemá smysl se nad tím nějakým způsobem rozčilovat. Je potřeba dělat něco, co pomůže k tomu, aby se ten stav zlepšil. Jak říká jedno přísloví: Lepší, než nadávat na to, že je tma, je škrtnout aspoň sirkou a rozsvítit malé světélko.

Bratři a sestry, nechme se v našich vztazích inspirovat těmi vztahy, které panují v Nejsvětější Trojici. My jsme lidé, jsme hříšní a chybující lidé, ale můžeme aspoň něco málo udělat. Tak každý podle svých schopností, podle svých možností a sil to s Boží pomocí zkusme.

Člověče, můžeš přijít

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.06.2010 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Těla a krve Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 14,18-20](#); 2. čtení [1 Kor 11,23-26](#); evangelium [Lk 9,11b-17](#);

Bratři a sestry, protože bezprostředně po mši svaté bude následovat eucharistická adorace, tak teď bych chtěl zmínit jenom jednu myšlenku z druhého čtení, kdy apoštol Pavel píše: „Právě tu noc, kdy byl Kristus zrazen, vzal při večeři do rukou chléb ...“

Jednak je to nejstarší zmínka o Poslední večeři. Apoštol Pavel tam nebyl v tu chvíli, nebyl ještě učedníkem Ježíše Krista, ale velmi dobře si Pavel uvědomuje, co znamená eucharistie, co znamená mše. Je to znamení jednání Boha.

„Právě tu noc, kdy byl Boží Syn zrazen.“ Tady je zase jednání člověka. Co dělá člověk odvrácený od Boha? No, zlo. Buduje něco? No, nebuduje, boří, ničí, zrazuje, ztrácí. A co dělá Bůh, jak na to reaguje Bůh? Bůh je, můžeme říci, nad tím. Bůh to přemáhá tím, že zůstává, neodchází, ale naopak nabízí tomuto člověku, který se k němu otočil zády, možnost, aby se vrátil zpět.

V červnu jsou dva velké svátky – slavnost Těla a krve Páně a Božského srdce Ježíšova – a obě ty slavnosti nám chtějí připomenout, že Bůh se k nám neotočí zády, že je to člověk, který se obrací k Bohu, eventuálně druhému člověku zády, ale Bůh ne.

Eucharistie nám připomíná nabídku, otevřenou nabídku: „Člověče, můžeš přijít. Je to jenom a jenom na tobě. Jsem tady. Jsem tady pro tebe, jsi pro mě jedinečný, mám pro tebe čas.“

Bratři a sestry, děkujeme za tuto nabídku, žasněme nad ní a co nejčastěji ji také využijeme.

Hřích a odpuštění

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.06.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

11. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Sam 12,7-10.13](#); 2. čtení [Gal 2,16.19-21](#); evangelium [Lk 7,36-8,3](#);

Bratři a sestry, dnešní texty nám předložily, troufám si říct, velmi obtížné téma. Jsou to spíš dvě témata – hřích a odpuštění. Ty dnešní texty nás chtějí upozornit na skutečnost, kterou všichni známe – každý člověk je hříšný, každý člověk někdy něco zkazí, ovšem ne každý člověk je ochoten si to přiznat. To je jedna strana mince, a druhá strana mince, druhá myšlenka dnešní neděle mluví o odpuštění, o tom, jak získat odpuštění.

Jedna ta strana mluvila o tom, jak se to stane, že se člověk dostane do hříchu, že se do toho, lidově řečeno, zamotá. Druhá část příběhu mluví o tom, co člověk má dělat, aby se z toho vymotal, aby se zbavil této zátěže, aby mu bylo odpuštěno. A tady zase musíme říci: Bůh nabízí odpuštění, ale zdaleka ne všichni lidé to přijmou, zdaleka ne všichni lidé o to odpuštění požádají. To je první a nutná podmínka – požádat o to, aby mi bylo odpuštěno.

Budeme srovnávat dnešní první čtení a evangelium. Evangelium je nám samozřejmě bližší. První čtení, to co se stalo v životě krále Davida, se stalo asi tisíc let před narozením Pána Ježíše. A začlo to velmi nenápadně, začlo to Davidovou leností. David sjednotil dvanáct izraelských kmenů a musel vést války proto, aby přežili. Ale postupně se smysl těch válek změnil. Už to nebyly války za zachování jejich existence, války obranné, ale začaly to být války útočné. A v tuhle chvíli David nějak zlenivěl a už si říká: „A proč já bych se tam trmácel? Zůstanu doma. Mám na to lidi.“ Poslal vojevůdce Joaba a další, aby bojovali. On zůstal doma.

Mimochodem, taková maličkost, která ale měla velký vliv na to, co se potom stalo. Když byl David doma ve svém paláci, bylo velké vedro a on se nudil, a tak si nechal vynést podušky na střechu paláce a tam tak ležel a nic nedělal. A v té nudě uviděl na střeše dalšího paláce Batšebu, manželku svého důstojníka Uriáše. A protože se nudil, tak pro ni nechal poslat a měl s ní poměr. Za nějakou dobu Batšeba mu vzkázala, že počala dítě, a David v tuto chvíli nedokázal, jak se lidově říká, postavit se k tomu jako chlap. Nedokázal přiznat Uriášovi, co se stalo. A v tuhle chvíli ten hřích Davidův začíná být hodně těžký. Doteď, co se stalo, David neplánoval. To mu nějakým způsobem, můžeme říci, uteklo, nezvládl to. Ale pak začal plánovat a začal plánovat, jak se zbavit Chetity Uriáše.

V tomto momentě se začíná David podobat tomu farizejovi, který pozval Ježíše na hostinu, protože ten to už taky plánoval, o čem se budeme bavit, jak se budeme bavit. Cílem nebylo Ježíše pohostit, ale chytit za slovo. Farizejové nastražili léčku a čekali, jestli se Ježíš do této léčky chytí. Ježíš se nechytí. David nechal odstranit Uriáše. Navlékl to tak, že Uriáš zahynul v bitvě, ale byla to vražda a ti, kteří byli okolo, to věděli.

Prorok Nátan je poslán ke králi Davidovi, aby ho upozornil na to, že udělal něco špatně. My si často říkáme, jestli tady na světě není dvojí spravedlnost – jedna pro ty dole a jedna pro ty nahoře. Těm nahoře, my si říkáme, jim všechno projde. Stává se. Stává se, že projde, protože lidská spravedlnost je nedokonalá, ale ten příběh z dnešního prvního čtení nás chce ujistit o tom, že Bůh měří všem lidem úplně stejně. V jeho očích není nikdo víc a není nikdo míň. My často si čteme texty ze Starého zákona, kdy proroci jsou posláni, řekli bychom, k prostým lidem, aby je napomínali, aby je varovali před nějakým špatným jednáním. Dnes jsme slyšeli o tom, jak je prorok Nátan poslán k tomu nejvyššímu. Je to varování jednomu člověku, tomu nejvýše postavenému, který má být vzorem, ale v tuhle chvíli vzorem rozhodně není.

Zkusme se vžít do situace proroka Nátana. Co si asi říkal? Jak se mu šlo k Davidovi? „Vyhodí mě? Nechá mě zavřít? Vyměje se mi? Bude mě vůbec poslouchat? Jak to dopadne?“ Troufám si říct, že měl Nátan určitě obavy, jak to s ním dopadne, ale protože je veden Duchem svatým, tak nezačíná přímo a říká obrazný příběh: „Králi, v jednom městě byli dva lidé. Jeden byl bohatý, měl mnoho ovcí, koz a dobytka, a druhý byl velmi chudý a měl jedinou ovečku. K tomu bohatší přišel pocestný a ten bohatčí mu měl předložit něco k jídlu, ale nechtělo se mu dát ze svých ovcí. Šel a vzal ovečku toho chudáka a tu připravil a předložil té návštěvě k jídlu.“

V tu chvíli král vykřikne a říká: „To je velká nespravedlnost. Ten člověk bude potrestán, nahradí to čtyřnásobně,“ a Nátan na to říká: „Ten člověk jsi králi ty!“ A potom už to čtení pokračuje, jak jsme to dnes slyšeli.

Ježíš předkládá také farizejovi příběh, příklad, a tady vidíme na konci toho příběhu rozdíly. U Nátana to dopadne dobře. David uzná: „Zhřešil jsem. Udělal jsem chybu, velkou,“ ale farizeus neuzná!

Bratři a sestry, tady ten moment, kdy Boží Syn je neúspěšný v tom hlásání pokání, té obnovy, tento moment bychom si měli velmi dobře zapamatovat. Měli bychom si ho připomenout vždycky, když jsme my sami neúspěšní, když se snažíme poukázat a říct: „Toto je špatně. Mělo by se to dělat jinak. Toto je chyba, dělejme to lépe.“ Vždycky, když jsme odmítnuti, vzpomeňme na Božího Syna, který to sám zažil, který to strpěl. Ježíš se nezvedl v tu chvíli a neřekl: „Já jdu pryč,“ neřekl: „Já s tebou končím,“ nebo: „Ty si to vypiješ. Počkej, ty uvidíš!“ Nic takového. Ježíš tam zůstal a pokračuje v tom dialogu. Ježíš nepřerušil svoje vztahy s tímto hříšníkem, který nechtěl uznat, že udělal něco špatně.

Král David byl člověk, který byl velmi energický. Bylo to výhodné tenkrát, když bylo potřeba něco rychle rozhodnout, když bylo potřeba obhájit království, když bylo potřeba obhájit víru, ale vymstilo se mu to tady v tomto případě. Nepřemýšlel.

Bratři a sestry, přes všechny ty chyby, které David měl, tak v něm zůstalo to, čemu se říká svědomí. A když Nátan to jeho svědomí, které spalo, probudil a říká: „Udělals to špatně,“ tak David reaguje a říká: „Ano. Máš pravdu.“ U toho farizea to svědomí už bylo mrtvé. Když Ježíš se snaží ho upozornit na to, že v jeho životě není něco dobře, říká: „Šimone, rád bych ti něco řekl,“ tak on mu říká: „Jen mluv, mistře!“ Jak se říká, svědomí jak dálnice nebo jak formanská plachta. Absolutně si nepřiznává, že by něco bylo špatně, že něco na Ježíše chystali, že na něho číhali a podobně. Vůbec, vůbec nic.

Bratři a sestry, každou mši svatou po modlitbě Otčenáš následuje modlitba kněze, ve které prosíme za to, abychom se nedostali do područí hříchu. Zkusme si to vždycky potom uvědomit, když to budu říkat. Co to je to područí hříchu? To je ten stav svědomí, ve kterém byl ten farizeus Šimon: „Všechno je v pořádku. Přece já ne! Ti okolo jsou hříšníci, no, ale já,

Pane, já jsem úplně v pořádku!“ A v tu chvíli Bůh nemůže přijít se svým odpuštěním. Musí to fungovat jako u Davida: „Zhřešil jsem.“ David navíc říká: „Zhřešil jsem proti Hospodinu.“ David se provinil proti lidem, ale proč říká, že zhřešil proti Hospodinu? Protože si uvědomuje, že Hospodin je tvůrce. My bychom dnes řekli, že je autor. V tuto chvíli jsem si vzpomněl na všechny možné billboardy, jak na ně různí lidé něco domalovávají – někomu kníra, někomu brýle, někdy zadělají jedno oko a podobně, vyčerní zub a tak. Někdy je to jenom taková legráčka, že ten, kdo jde okolo, tak se nudí a něco tam domaluje. Ale zpravidla to dělá schválně, protože si uvědomí, kdo tam je vyfocený, čí podoba tam je, a udělá to proto, že toho člověka nemá rád. Nemá toho člověka po ruce, aby mu to řekl, tak to dá najevo aspoň takhle.

V dějinách lidí často když někdo zničil nějaký obraz, nějaké dílo – malířské, sochařské – tak nešlo jenom o to, že zničili to dílo, ale že se tím chtěli pomstít tomu tvůrci, autorovi. A toto si uvědomuje i David. Nátan ho k tomu přivedl a říká: „Tím, co děláš zlého, tak se neproviňuješ jenom proti sobě, proti Batšebě, proti Uriášovi, ale proviňuješ se proti Hospodinu, protože on je autorem toho všeho a ty ničíš jeho dílo. A koneckonců proviňuješ se i proti sobě, protože ty jsi součástí toho díla.

Bratři a sestry, abych to celé nějak zakončil. Ono by to nemělo v žádném případě skončit nějak pesimisticky, protože oba ty texty skončily radostně, skončily odpuštěním. Nátan říká Davidovi: „Hospodin ti odpouští.“ Ježíš říká ženě: „Tvá víra tě zachránila, spasila. Jdi v pokoji.“ Ale je tam ten moment, to odpuštění bylo nabídnuto ještě třetímu člověku, farizejovi Šimonovi, a jemu odpuštěno nebylo, protože o to nepožádal. Protože neudělal to, co David, to, co udělala ta žena, protože oni oba řekli: „My jsme udělali něco špatně,“ to je první věc, a druhá věc: „Nám je to líto. Mně je to líto. Já chci být lepší.“ Toto jsou dvě nutné podmínky. „Ano, Pane, stalo se. Je mi to líto. Odpusť mi to.“ A v tuhle chvíli začne pracovat Boží odpuštění, Boží milosrdenství.

Bratři a sestry, můžeme říci, že tady ty dnešní texty mluví o tom, že bylo odpuštěno dvěma třetinám. Jedna třetina, Šimon, to odmítl. Kéž tedy, ať v našem životě se stane cokoli, patříme mezi ty dvě třetiny. Ať jsme podobní té ženě, jejíž jméno neznáme, ať jsme podobní Davidovi a řekneme: „Ano, Pane. Udělal jsem to špatně, odpusť mi.“ A naopak farizeus Šimon ať je pro nás varováním, že takhle to nepůjde a že tudy skutečně cesta nevede.

O lakomství

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

04.07.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

14. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 66,10-14c](#); 2. čtení [Gal 6,14-18](#); evangelium [Lk 10,1-12.17-20](#);

V evangeliu jsme dnes svědky, jak Ježíš rozesílá daasedmdesát učedníků, kteří dostávají zcela zdarma moc uzdravovat a mají ji také zcela zdarma aplikovat. Současně mají tito učedníci, tito poslové právo nechat se živit z toho, co jim kdo nabídne, a to bez zbytečného ostýchání. Když jim náhodou někde nedají nic, tak si z toho nemají dělat těžkou hlavu a mají jít prostě o dům dál.

Poněkud jinou situaci nám ukazuje dnešní druhé čtení, kde galatská církev opečovávala a vykrmovala své věrné kazatele, což se nelíbí apoštolu Pavlovi, který si většinou na živobytí vydělával poctivou prací, a přitom klidně mohl využít práva na odměnu za apoštolskou činnost. Apoštol Pavel ale stejně jako Ježíš dává přednost jakési praktické svobodě.

Poslaný učedník nemá právo nic vymáhat, má být svobodný od závislosti na majetku, a tak zkusme se i my dnes zamyslet nad naším vztahem k majetku. Nebezpečí určitě netkví v majetku samotném, ale v něčem jiném. Bible, Písmo se nás nikde neptají, kolik toho máme, ale kladou nám zcela jinou otázku. Kladou nám otázku, čím se cítíme být zajištěni.

Dokud máme majetek my, není to určitě vůbec nic špatného. Horší je, když majetek vlastní, tedy spoutává nás. V ten okamžik totiž ztrácíme svobodu a stáváme se velice zranitelnými. Je to třeba vidět i na velice jednoduchém příkladu. Za CK Rakousko-Uherské monarchie bylo mezi poslanci daleko méně korupce, než je tomu dnes. Důvod je jednoduchý. Poslanci totiž tehdy nepobírali žádný poslanecký plat, ani neměli právo na náhradu za ušlý zisk nebo jiný příjem. Kdo dělal poslance, byla to funkce jeho cti. Byla to záležitost čestná, nikoliv výdělečná. A tak není divu, že tito lidé byli daleko méně zranitelní skrze majetek, než jsou poslanci dnešní.

Křesťanská víra se k závislosti na majetku staví kriticky ze dvou důvodů. Jednak proto, co dělá lakomství se společností, kterou začne ovládat, a jednak proto, co dělá s jednotlivcem, který se na ně zaměřuje.

Jak se tedy můžeme uchránit od lakomství? Překvapivě lékem není ani půst, ani modlitba, ani almužna, ale svěcení zasvěcených svátků. U židů to bylo dodržování sabatu, který byl pravidelnou týdenní připomínkou toho, že smyslem života není kariéra, není to práce, nejsou to peníze, nejsou to obchody a kupodivu to není ani úspěch. My křesťané bychom tedy v neděli, jeden den v týdnu, měli odložit své běžné starosti a úkoly. Je to den, kdy bychom neměli odpovídat na služební maily, vyřizovat pracovní telefony, číst pracovní zprávy, plánovat služební cesty anebo nakupovat to, co není potřebné. Je to den, kdy máme jít na procházku, kdy se máme sejít se známými nebo neznámými křesťany při bohoslužbě, máme si číst jen tak pro radost a máme si dopřát i nějaké to dobré jídlo. Tím nejenže splníme Boží a církevní přikázání, ale také neztratíme svobodu Božích dětí.

Jeden aforismus říká: Budeš shledán lehkým, jestliže to, co máš, váží víc než to, co jsi. Aby tomu tak nebylo, nám může pomoci i obyčejné svěcení neděle.

Amen.

Svatí jsou výzvou k udržování vztahů

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

05.07.2010 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 61,1-3](#); 2. čtení [2 Kor 4,1-2.5-7](#); evangelium [Lk 10,1-9](#);

Nejen Ježíšovi učedníci, nejen svatý Cyril a Metoděj, ale všichni jsme jako křesťané posláni k lidem úspěšným i k lidem neúspěšným, k lidem, kteří propadli slávě, penězům nebo třeba i drogám. Všem těmto lidem máme přinášet Boží slovo, máme jim zvěstovat a svědčit o své víře a máme to dělat takovým způsobem, aby naše svědectví pro ně byla pozitivní nabídka, aby se neobrátili k Bohu ze strachu, ale aby důvodem jejich obrácení byla radost.

Právě v tomto duchu jednali dnešní světci, svatý Cyril a Metoděj. Na svou misi se důkladně připravovali a byli vysláni byzantským císařem Michalem III. Je pravdou, že za jejich misí stála také politika a nejenom náboženství, protože v tehdejší době se víra a politika silně prostupovaly.

Konstatin sestavil slovanské písmo a ty části bible, které se četly při bohoslužbě, tak přeložil do slovanského jazyka. Když bratři přišli k nám, setkali se s pochopením, ale stejně tak i s nenávisí a odporem. Především bychom měli opustit představu, že před jejich příchodem na naše území zde křesťanství nebylo anebo, takřkajíc, jsme ještě lezli po stromech. Zřejmě již v osmém století na naše území dorazili misionáři z Irska a Anglie. Tito mniši přinesli zajímavou pokrokovou věc. Přinesli možnost opakovat svátost smíření. Přinesli zvyk pravidelné zpovědi a dokonce doporučovali už i to, že člověk by měl mít svého zpovědníka, což byla na tehdejší dobu téměř náboženská revoluce.

Po nich na naše území přišly také latinské misie z Německa. Ovšem oba tyto proudy neměly velký úspěch. Irští mniši možná proto, že víc než předávání víry sledovali to, že se chtěli stát mučedníky. Němečtí misionáři zase zřejmě nepodávali víru přijatelným způsobem pro nás Slovany. A tak jsme tyto misionáře nechali, ať si mluví, a žili jsme si po svém.

Radostnou zvěstí se pro nás stalo až hlásání evangelia skrze Cyrila a Metoděje. Podařilo se jim totiž předat tuto zvěst jako radost. Stali se významnými patrony a svědky víry. Svědci ale nemají být jenom předmětem naší úcty, nějakými neživými hrdiny dávných příběhů, které si občas přečteme, ale máme si uvědomit, že jsou součástí společenství církve. A tak nestačí si o nich jenom občas něco přečíst anebo vyslechnout nějaké to více či méně nudné a zdoluhavé kázání, ale žít křesťansky znamená žít s nimi skutečné společenství lásky.

Vztahy ke svatým se nebudují tím, že nahlédneme do liturgického kalendáře, ale skrze náš skutečný život. A tak přiznejme se otevřeně, kdo z nás jsme se někdy obrátili třeba ke svatému Cyrilovi či Metoději s prosbou o pomoc, aby třeba pomohl naší víře anebo aby pomohl víře našeho souseda nebo sousedky?

Je pravdou, že modlitba zabere určitý čas, co by to ale bylo za společenství, kdybychom netrpělivě odměřovali minuty či sekundy toho, co obětujeme pro naše vztahy k druhým. Svatí jsou tedy pro nás jakousi výzvou, výzvou k uživení a udržování vztahů, a to jak vztahů k nim, tak vztahů k lidem a vztahů k samotnému Bohu.

Ať se vám to tedy na přímluvu svatého Cyrila a Metoděje v životě daří.

Opravdovost mé lásky

P. Mgr. Jiří Buchta

11.07.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

15. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 30,10-14](#); 2. čtení [Kol 1,15-20](#); evangelium [Lk 10,25-37](#);

Bratři a sestry v Kristu, všichni známe jeden z prvních příběhů Bible, kdy Adamův syn Kain zabil svého bratra Ábela, a na tomto příběhu je výstižně vyjádřeno, a děti v náboženství se to učí, jak to zlo v Kainově srdci pomaličku narůstalo přes Boží varování. Bůh mu říkal, aby s tím něco udělal, aby to zlo si ho nepodmanilo. Kain Boha neposlechl a nakonec svého bratra zabil.

Ale je tam ještě jedna významná, ale taková málo povšimnutelná věc, kdy po bratrovraždě Bůh hledá Ábela a ptá se Kaina: „Kaine, kde je tvůj bratr?“ a on na to odpovídá: „Nevím. Což jsem strážcem svého bratra?“ Bůh na tuto Kainovu výhradu neodpovídá, začíná s obžalobou Kaina, ale mezi řádky je cítit, jako by Bůh říkal Kainovi: „Ano, ty jsi strážcem svého bratra.“ Nejenom zloba učiněná vůči druhému člověku je špatná, ale již samotná lhostejnost. Vzpomeňme na podobenství o boháči a Lazarovi, kde to Pán Ježíš říká naprosto jasně.

V knize proroka Izaiáše jsou napsána slova: „Slyšte Hospodinovo slovo, sodomská knížata. Poslechněte příkaz našeho Boha, komorský lide. Vaše ruce jsou plné krve.“ Vždycky, když slyším toto slovo při mši svaté, tak to chápu velice osobně, že to není nasměrováno jenom v tehdejší době, ale že to je nasměrováno i do dnešní doby, nám lidem dnešní doby, ale potom jsem si říkal: „Ale copak jsem někoho zabil? Copak jsou mé ruce plné krve?“

Bratři a sestry v Kristu, a co skutečnosti, kdy žijeme ve svém sobectví, kdy neslyšíme volání trpících a potřebných, kterým bychom měli pomoci? Jen co je velký počet dětí v naší společnosti, které jsou zabitě před svým narozením. A my žijeme v této společnosti. Děláme všechno pro to, co udělat můžeme? Víme, že nejsme v takovém postavení, abychom mohli změnit zákony, ale můžeme se snažit proměňovat smýšlení lidí v prostředí, ve kterém žijeme. Všude tam, kde říkáme: „To není moje věc, o to se nemusím starat. To ať si vyřeší druzí lidé,“ potom se podobáme lidem, které Bůh jednou bude volat k odpovědnosti za utrpení druhých a nevinných – o kterém jsme věděli, ale nic jsme pro to neudělali. A přitom mnohdy by stačila jenom snaha projevit odvahu, alespoň souhlasně nepřikyvovat anebo vyslovit svůj názor tam, kde to není sympatické, kde lidé dnešní doby myslí nějak jinak. Nebát se a ozvat se. A pokud už nemůžeme skutečně vůbec nic udělat, leží nám to aspoň na srdci, utrpení nevinných a potřebných lidí. Modlíme se za to, prosíme Boha tam, kde my nemůžeme pomoci.

Všichni známe události, kdy děti, když mají vykonat nějakou práci a nechce se jim, tak se dokážou do krve hádat, aby to udělal ten druhý. A přitom se někdy nad tím usmíváme, že by stačilo prostě to vzít a udělat a bylo by po všem, a to zdůvodňování skutečnosti, že to nemám dělat já a že to má udělat ten druhý, nás mnohdy stojí více úsilí než provedení samotného činu.

Se stejným problémem přichází zákoník za Ježíšem. V tehdejší době se vedly diskuse o tom, ne kdy mám něco pro druhého udělat, ale kdy ten člověk není už můj bližní a já pro něho nemusím nic dělat, kdy jsem od požadavku lásky osvobozen. Velké úsilí, velké diskuse, ale špatným směrem. A můžeme obdivovat Ježíšovu lehkost, se kterou z té nastražené léčky (Lukáš píše, že přišel, aby ho pokoušel) jak z toho Ježíš úplně jednoduše vyklouzl. Proč? Protože Kristus to měl v hlavě poskládané, on věděl, jak ty věci jsou.

Cesta, ve které se snažím vykroutit z odpovědnosti za druhého, nikam nevede. Pokud hledám cestu, abych to nemusel dělat, tam není řešení. Jakmile se potkám někdy s nějakým člověkem a mé cesty se s ním zkříží nebo dokonce zapletou, už nikdy nemohu říci před Bohem, že ten člověk je mi lhostejný.

Bratři a sestry v Kristu, toto všechno je v nás, ta lhostejnost vůči druhým lidem. Na začátku toho krátkého zamyšlení jsem záměrně použil výraz, že Kain je syn Adamův. Každý z nás je syn nebo dcera Adama. Každý neseme v sobě tento postoj lhostejnosti vůči druhým. Můžeme říci, že máme rádi své bližní, že nám na nich záleží, ale nemilujeme v nich spíše sami sebe? Matka, která miluje své dítě velkou mateřskou láskou, je krásná a vždycky v dějinách lidstva byla opěvovaná. Odpusťte mi to, ale, víte, ona může být i sobecká a živočišná, kdy ta matka miluje své dítě jako součást svého života a teprve až přijde chvíle, kdy ta matka se má vzdát svého dítěte, kdy mu má dát prostor, aby žil svůj vlastní život, aby ho k sobě neměla připoutaného pupeční šňůrou, potom se ukáže opravdovost její mateřské lásky. Mnohé ženy, víme, že to nedokážou.

Naše láska začíná tam, kde nejprve cítíme, že jsme přijímáni a milováni – v rodině mezi blízkými. Je to nutné, potřebné a my jsme se tam učili nebo učíme milovat druhé lidi, ale opravdovost mé lásky se ukáže až tam, kdy se mám stát služebníkem druhých lidí a oni mi to nemají čím odplatit. Jak to říká Pán Ježíš – je to v Lukášově třinácté kapitole, třináctý, čtrnáctý verš: „A dáváš-li hostinu, pozvi chudé, zmračené, chromé a slepé. Blaze tobě, neboť nemají ti čím odplatit, ale bude ti to odplaceno při vzkříšení spravedlivých.“

Bůh je host, který k nám přichází

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.07.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

16. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 18,1-10a](#); 2. čtení [Kol 1,24-28](#); evangelium [Lk 10,38-42](#);

Bratři a sestry, jak už jsem zmínil na začátku mše svaté, dnešní texty nám předkládají dvě návštěvy. My prožíváme období návštěv. To není náhodou, že ty texty slyšíme právě teď, v období prázdnin, volna, kdy se víc než kdy jindy setkáváme mezi sebou. Oba ty texty pro nás mohou být jakýmsi povzbuzením, návodem, inspirací. Víc bych se chtěl zdržet u prvního čtení z první knihy Mojžíšovy.

Kde se to stalo, kde se Abrahám setkal se třemi muži? Říká se tam, že to byla doubrava Mamre. Co to je doubrava? To je malý lesík, v našich lesích zpravidla jehličnatý, ale na Středním východě vždycky listnatý. Les nebo i lesík, pár stromů tady v těch krajinách Izraele, to je velká vzácnost. Stromy byly neobyčejně ceněny. Proč? No, protože poskytovaly stín. V jejich stínu si člověk mohl odpočnout, v jejich stínu rostla tráva, v jejich stínu bylo dobře. A tak nejenom že lidé na kraji nebo tady v těchto lesících bydleli, ale v nich budovali oltáře. A taky Abrahám tady v té doubravě Mamre postavil Hospodinu oltář. Proto to nebyl jenom obyčejný les, ale pro Abraháma a jeho rodinu to byla svatyně, mohli bychom říci kostel. Místo, kam chodil obětovat, místo, kde se modlil k Hospodinu on i celá jeho rodina. A teď slyšíme, jak na kraji toho místa si Abrahám postavil stany a žil tam.

Slyšeli jsme také o tom, jaké bylo počasí, což pro to vyprávění je hodně důležité. Bylo to asi takové počasí, které jsme až do dnešní noci zažívali také my – velké vedro, kdy jakákoliv činnost, i když měl člověk jenom dojít, tak se zpotil, bylo to obtížné a člověk už nevěděl, co má dělat. A tak Abrahám i všichni z jeho domu vlastně jen tak sedí a čekají, až to největší vedro přejde.

Abrahám sedí ve dveřích svého stanu a dívá se. Co se děje? Přicházejí tři lidé a je jasné, že to nejsou obyčejní poutníci. Proč? No, protože v tom vedru by nikdo nikam nešel. V podstatě jsou tu dvě možnosti. Buď jsou to lidé, kteří jsou v nějaké tísní, to znamená utíkají před něčím, před někým, anebo jejich návštěva má hlubší, nějaký jiný význam. Každopádně Abrahám z těch okolností poznává, že nejde o obyčejnou cestu, protože na obyčejnou cestu by se všichni vydali brzy ráno, anebo naopak večer, pozdě večer a šli by přes noc.

Abrahám tedy poznává, že je to nějaká zvláštní návštěva a podle toho také jedná. Běží vstříc a zve je. Chápe, že je to někdo, kdo k němu přichází s nějakým zvláštním posláním a ví, že by je mohl minout, nebo že oni by ho mohli minout. Je to obraz, který známe i ze života Ježíše Krista. Ježíš Kristus se nehnul k nikomu dovnitř, do domu. Když ho někdo pozval, Ježíš vstoupil, vešel a byl s těmi lidmi, ale nebylo to tak, že by se Ježíš zval sám. Ježíš čekal, až ho někdo pozve, a bylo jedno, jestli to byl farizeus, celník a nebo kdokoliv jiný. Jestliže byl Ježíš pozván, vstoupil.

Je to obraz, který nás upozorňuje na hlubokou skutečnost našeho duchovního života. Bůh přichází, ale protože nám dal svobodu, čeká na naše pozvání. Jestliže ho nepozveme, nevstoupí, zůstane přede dveřmi.

Abrahám tedy zve ty hosty, aby vstoupili dovnitř, a teď dělá to, co bylo v orientě zvykem, co bylo normální – umývá jim nohy. Na jedné straně šlo o gesto, které bylo nutné. Pocestní byli zaprášeni, špinaví z té cesty. Na druhé straně to bylo gesto pokory a přijetí. Můžeme teď vzpomenout i na to, jak Ježíš při Poslední večeři umývá apoštolům nohy. Je to to stejné gesto. Tím, že ten hostitel buď sám umyl svým hostům nohy, anebo i že poslal služebníka, aby umyl těm hostům nohy, tak ten hostitel říká: „Nejste cizí, ale jste moji vlastní.“ Ježíš, když umyl apoštolům nohy, tak říká: „Už vás nenazývám učedníky nebo služebníky, ale přáteli. Přijal jsem vás za vlastní. Patříte ke mně, patříme k sobě.“

A potom dál Abrahám organizuje hostinu. Sáře říká: „Napeč,“ vybírá tele, posílá služebníka, aby ho upekl. Co je zvláštní, tak je to to, že Abrahám měl spousty služebníků. Mohl zapleskat, mohl si je zavolat a říci: „Ty udělej tohle, ty udělej tohle,“ zkrátka a dobře rozdělit práci. Ale Abrahám sám jde a část té práce sám udělá. Je to zase znamení toho, jak moc si té návštěvy váží, jak moc ví, že ta návštěva je důležitá.

Ty přípravy nebo celá ta hostina, to je něco velkého. Množství mouky, z které se napekly koláče nebo chleba, tele, to je velké množství pečeného masa. A oni tam na to byli tři plus Abrahám, tedy čtyři osoby. Bylo připraveno tolik jídla, že nebylo možné, aby čtyři lidé za jedno odpoledne toto snědli. Proč tak enormní přípravy? Proč tolik jídla nashromážděného a připraveného? Protože Abrahám chce ukázat, že na této návštěvě nebude šetřit. Že dává to nejlepší, ale že také dává hodně. Ne jenom trochu, ale to nejlepší, co mám, a vrchovatě.

Ale to není všechno. Abrahám nejen, že tuto návštěvu pohostil, ale, můžeme říci, on ji také přijal. On se s nimi posadil a byl s nimi. Nejenom, že by vedle sebe seděli, nebo naproti sobě, ale byli spolu, setkali se. Tady se dostáváme k evangeliu a k tomu, co Ježíš vytyká Martě. Marta Ježíše zahrnula množstvím věcí a tím to skončilo. Ona se s ním nesetkala. Ona ho opravdu obklopila vším možným, donesla třeba i to nejlepší, ale Ježíš dává najevo a říká: „To nestačí.“ Naopak Ježíš říká: „Kdybysme tady seděli bez ničeho, jak se říká „nasucho“, bez jídla, bez pití, ale byli bychom tady spolu, tak by to mělo větší význam.“ A to je důležitější, být spolu. To vnější – jídlo, pití – to napomáhá k tomu, aby se lidé setkali, aby se sjednotili, ale to není ten hlavní důvod. Hlavní důvod je být spolu, opravdu se setkat, sdílet jeden s druhým. Abrahámovi se to podařilo, podařilo se to Marii z dnešního evangelia, Martě ne.

A teď, jak to pokračuje? Nebo spíš bychom se měli zastavit u té osoby, kdo k Abrahámovi přišel. Byli tři. My, když si řekneme tři, tak nás hned napadne Boží Trojice. Také jedna z neznámějších ikon ruského malíře Rubleva se jmenuje Nejsvětější Trojice a Trojice je tam znázorněna jako tři andělé, kteří přišli na návštěvu k Abrahámovi. Dnes vykladatelé Písma svatého říkají, že to není správný výklad, že tady nemáme myslet na Trojici, ale na něco jiného. Ve starověku, když přišel někdo k soudu a něco říkal, něco tvrdil, tak hledali další dva svědky, kteří by potvrdili, co ten člověk říká, a jestliže to ti dva lidé potvrdili, tak řekli: „Ano, tento člověk říká pravdu.“ Přišli tři proto, že chtějí Abrahámovi, a především jeho manželce Sáře, oznámit důležitou věc, důležitou zprávu, a to číslo tři je znamení pravdivosti, pravdivého svědectví.

„Budeš mít syna.“ Sára se tomu směje. Ona je ve stanu. Protože bylo vedro, tak ženy byly ve stanu, protože nebyly tak oblečené. Nebyly oblečené tak, aby mohly náležitě uvítat návštěvu. Proto zůstaly vevnitř. Tedy Sára tuto návštěvu nevidí, ale Hospodin vidí Sáru i přes stanové plátno a ví, že se Sára směje. Usmívá se tomu, co Hospodin říká. Je to smích, ve kterém je vyjádřena její nevíra. Nevěří, že se to může stát. Říká si: „Oba jsme staří, je pozdě na to mít děti,“ ale Bůh ji jakýmsi způsobem napomíná a říká: „Je to pravda. Za rok uvidíš. Budeš mít syna.“

Nad Boží nabídkou je možné se pousmát a říct: „Bože, podle lidských měřítek je tvoje nabídka jakýmsi způsobem už nerealizovatelná,“ ale je nutné s touto nabídkou počítat a brát ji vážně.

Bratři a sestry, prožíváme období dovolených, ale tento text je ještě hlubší. Tento text nám nabízí jeden velmi pěkný obraz, který může provázet celý náš život, myslím hlavně ten život duchovní. Tady jsme slyšeli o tom, jak Bůh přichází k člověku. Bůh, který je na jedné straně nepochopitelný, přesahuje naše možnosti chápání, tak přichází a bere na sebe naše lidské potřeby. Ti poutníci byli unavení, špinaví, měli žízeň, měli hlad. Bůh se snižuje k nám, aby nám dal najevo, jak je nám blízko. Bůh přichází jako návštěva ke každému z nás. Mnoho lidí se ptá a říká si: „Jak si mám toho Boha představit? Jako kdo vypadá, jako kdo nějakým způsobem se projevuje?“ a mnozí lidé si ho představují jako nějakého strážníka, který na nějaké křižovatce hlídá dopravní předpisy a pokutuje ty, kteří udělají nějaký přestupek. Mnozí si ho představují jako ředitele nějaké továrny, ústavu, školy, který napomíná neposlušné žáčky nebo nespolehlivé zaměstnance, a mnozí si ho představují jako soudce, který má moc rozdávat tresty anebo naopak udělit milost. Ale Písmo svaté nám dnes nabízí jiný obraz: Bůh je návštěva, Bůh je host, který přichází ke každému z nás. Možná někdy přichází nevhod, nečekán, nezván tak, jak to bylo u Abraháma. Ale Abrahám ho nepřehlédl, nenechal ho přejít, naopak, i když to bylo nečekané, Abrahám nabídl to nejlepší a to nejvíc, co měl.

Bůh je tedy host, který k nám přichází. A my? Nejsme žádní provinilci v tomto obraze, ale jsme hostitelé. Máme co nabídnout. Každý z nás dostal, hodně, a Bůh se spokojí s tím, co mu každý z nás nabídne. Je to pro něho dobré. On tím nepohrdá, ale naopak váží si toho a přijímá to.

A nakonec? Nakonec v tom obraze, který jsme slyšeli z Písma svatého, se to proměnilo. Abrahám, který dal to nejlepší, co měl, za to dostal to, co neměl – syna, dědice, to, po čem toužil, co mu chybělo, co si moc a moc přál.

Bratři a sestry, Bůh přichází, aby s námi byl, aby se s námi sdílel a aby nás obdaroval. Nezapomeňme na to a děkujme mu za to.

Svědčit o Kristu je veliký dar

P. ICDr. Mgr. Karel Orlita, soudní vikář

25.07.2010 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Jakuba, apoštola

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 3, 1–9](#); 2. čtení [2 Kor 4, 7-15](#); evangelium [Mt 20, 20-28](#);

Moji drazí bratři a sestry, dnes máme slavnost, jak jsem říkal na začátku mše svaté, protože má svátek náš patron svatý Jakub. My ho vidíme tam na obraze nad svatostánkem. Vidíme, jak je tam zachycen, jak vlastně káže slovo Boží. Svatý Jakub, kdo to byl? Kdo je to ten náš patron? Abychom ho totiž mohli následovat, tak ho musíme znát. Kdo to byl? Byl to apoštol. Jeho bratr byl Jan, jejich otec Zebedeus, matka Salamona. Byl to jeden z těch apoštolů, kterého Ježíš vzal na horu Tábor, kde se proměnil. Často Ježíš pozval apoštola Jakuba právě v okamžicích důležitých, jeho zvěstování, jeho hlásání. Sám Ježíš je nazval, že jsou to syni hromu.

Slyšeli jsme v evangeliu o tom, jak oni (skrže vlastně matku, jiný evangelista říká, že oni sami žádali) žádají to, aby mohli pít kalich. Jaký kalich? Kalich utrpení. Právě apoštol Jakub byl první z těch, kteří umřeli mučednickou smrtí. Bylo to už v roce 44 po Kristu, kdy byl zabit králem Herodem Agripou I. A potom jeho ostatky se z Jeruzaléma dostaly v 8. století do dnešního Španělska a tam v roce 1816 právě 25. července byl vysvěcen chrám a vy jste slyšeli a možná někteří s vás tam šli na pouť do Santiaga de Compostela, tedy do místa, kde spočívají ostatky svatého Jakuba. A tam dnes je zvláště velká slavnost. Ta slavnost začala už včera večer. Byl tam veliký ohňostroj, teď tam jsou slavné bohoslužby, provází tuto slavnost různé tradice, v chrámu Santiago de Compostela visí veliké kadidlo, veliká kadidlová mísa.

V době středověku to bylo nejnavštěvovanější město, místo poutnické. Tedy velice významný svatý. Ale to, co je důležité pro nás v dnešní době je, že to byl někdo, koho máme následovat, kdo byl příkladem života pro Krista. On byl apoštol. Apoštol. Co znamená apoštol? Apoštol, to znamená ten, kdo je poslaný. On byl poslán Ježíšem Kristem. Ježíš Kristus, když odcházel, řekl: „Jděte a křtěte, hlásejte evangelium.“ On byl poslaný do celého světa. Kým byl poslaný? Byl poslaný Kristem. Kam byl poslaný? Do celého světa. Kdy byl poslaný? Podle vůle Boží byl poslaný. A jaké poslání měl? Hlásat slovo Boží. A toto poslání nespočinulo pouze na apoštolu Jakobovi, toto poslání náleží celé církvi, tedy každému z nás. Každý z nás je poslaný, můžeme říci, je takový apoštol, apoštol Ježíše Krista. Aby někdo mohl být apoštol, tedy mohl zvěstovat, mohl přinášet radostnou zvěst, musí tuto radostnou zvěst nejprve znát, tedy musí poznat Ježíše Krista. Bez poznání nemůže být zvěstování. A kdo zná Pána? Ten, kdo ho následuje. Tedy následování, z toho přichází poznání a potom dál z toho vychází hlásání. A kdo Krista následuje? Ten, kdo se nechává vést svojí intuicí, pouze tím, co myslí on sám? Ne. Ten, kdo zachovává slovo, které Ježíš řekl. On řekl: „Jestliže zachováte moje slovo, přijdeme k vám a učiníme si u vás příbytek.“ Ježíš chce přijít do našeho srdce.

Tedy, abychom mohli následovat, musíme ho znát. Abychom ho mohli znát, tak podmínkou pro poznání je láska. Tedy odtud všechno začíná. Jestliže Boha milujeme, jemu věříme. Jestliže ho milujeme, tak se k němu modlíme, tak ho hledáme, a tak ho také potom nacházíme v modlitbě. A potom, když ho známe, když ho nacházíme, tak ho můžeme následovat, můžeme následovat ta slova, která on říká. A když ho následujeme, tak můžeme potom hlásat skrže skutky i skrže slovo to, co Ježíš říká. A to je poslání pro každého z nás. To si máme vzít od svatého Jakuba. On toužil následovat Krista. Možná v té chvíli, jak řekl Ježíšovi: „Můžeme pít kalich. Můžeme!“ Asi si nedokázal všechno představit, co to znamená, ale chtěl. My také v této chvíli nemůžeme znát všechno to, co Pán Bůh bude od nás v životě žádat, ale důležité je to naše rozhodnutí, naše vůle to chtít. My vidíme, že máme třeba mnoho slabostí, ale důležité je chtít se stát svatým, chtít následovat. Důležité je chtít milovat našeho Pána. Ten, kdo chce, kdo ho hledá, tak Pána nalézá.

Kdybychom četli evangelium dnešní neděle, tak bychom tam slyšeli právě tu Ježíšovu výzvu: „Hledejte, naleznete. Tlučte a otevře se vám. Budete moci vstoupit.“ Ano. Apoštol Jakub hledal. Hledal Ježíše, hledal Pána. Byl s ním, nikdy ho neopustil. Ano, sice je pravda, že ho zradil spolu s apoštoly, ale hned toho potom litoval. Navrátil se spolu s ostatními apoštoly. Byl věrný. A proto si zasloužil ten veliký dar, že mohl zemřít mučednickou smrtí, že mohl prolít svoji krev.

Řekl jsem, že si zasloužil ten dar. Svědčit o Kristu je veliký dar. Povolání být zvěstovatelem evangelia je veliký dar. Ten je dán jenom někomu, koho Bůh si vyvolil. Pán to říká, že přijdou k němu ti, které Otec vyvolil, které poslal. My někdy na tuto skutečnost zapomínáme. Někdy si říkáme, ať nás Pán nikam nepovolává, ať po nás nikdo nic nechce. To není pravda, protože ten, kdo pracuje pro Boží království má zásluhu Božího království, a Pán každému z nás dal hřivny – proto, abychom tyto hřivny zhodnotili, aby přinesly plody, ovoce. Pán chce po nás, abychom přinášeli ten užitek – šedesátinásobný, nebo stonásobný dokonce. Ale jak to máme udělat? Podívejme se na apoštola Jakuba. Jak jsi to udělal, Jakube, ty? Ty jsi přijal Ježíšovo slovo. Přijal jsi jeho naučení, když Ježíš říká zcela jasně: „Kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je vaším otrokem.“ Mohl si apoštol Jakub říct: „No jo, tak Ježíš říká hodně věcí. Snad toto není tak důležité.“ Ale on to tak neudělal. On to vzal opravdu za své. On se stal služebníkem, tím posledním, jinak by nemohl jít pro Krista jako mučedník. To bylo to rozhodnutí být na tom posledním místě, protože ten potom je veliký.

Co to znamená být na posledním místě? Znamená to, že máme stát někde za sloupem, někde schovaní? Ne, především tím se myslí poslední místo v tom duchovním rozměru. To znamená, že Boží vůle, Ježíšovo slovo má to první místo. A potom to naše já je až na tom posledním místě. Že to hledání Boží vůle vždy je na tom prvním místě. Potom opravdu poznáváme Pána. Potom splňujeme tu podmínku být pokorní, abychom poznali našeho Pána. A můžeme zvěstovat, můžeme hlásat.

Moji drazí bratři a sestry, nezapomeňme na tento krásný příklad apoštola Jakuba být opravdu těmi služebníky, protože být služebníkem Ježíše Krista, to je něco ohromného a velikého. Když někdo někomu slouží nebo, dneska bychom řekli, pracuje třeba v nějaké firmě, v nějaké významné, tak i on sám je významný, a my sloužíme našemu Pánu, Ježíši Kristu. Tedy to, že jsme služebníci Kristovi, je velká věc. Ať svatý Jakub, náš patron, nám vyprošuje vytrvalost. Ať nám vyprošuje stálost. Ať nám vyprošuje to následování Ježíše Krista ve všem. Ať nás na jeho přímlovu Duch svatý naučí k tomu, abychom hledali vždycky to poslední místo, abychom uměli stále, vždycky, v každém okamžiku plnit Boží vůli, aby to naše

já, naše chtění, to, co se nám líbí, šlo někam dopředu, aby na tom prvním místě byla láska k Bohu a láska k bližnímu, protože proto jsme posláni, abychom milovali Boha a bližního. A to se máme naučit v našem životě, to je smysl našeho života, a potom jsou ty další věci.

Amen.

Obhájení víry ve světě módních názorů

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.08.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

19. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 18,6-9](#); 2. čtení [Žid 11,1-2.8-19](#); evangelium [Lk 12,32-48](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení bylo vzato z Knihy moudrosti. Je to nejmladší kniha Starého zákona. Vznikla nějakých padesát, šedesát let před narozením Ježíše Krista. Z tohoto důvodu někteří, hlavně reformované církve, ale i někteří židé, ji nezařadili do seznamu knih Starého zákona, protože se jim zdála málo starobylá.

Když jsme ji slyšeli, tak určitě nám ten text připadal těžko srozumitelný. Říkali jsme si možná: „To je nějak jiné, než na co jsme zvyklí ve Starém zákoně. Takové nějaké komplikované.“ Ano, protože tato kniha nebyla napsána hebrejsky ani aramejsky, ale byla napsána řecky v originále. Napsal ji Izraelita, žid, nevíme jak se jmenoval, nevíme, čím byl, tušíme, že byl mladý, když ji psal, a víme, kde bydlel. Bydlel v Egyptě, v tehdejších hlavních městě, které se jmenuje Alexandrie. A proč tuto knihu psal? Je to kniha, kterou napsal pro povzbuzení svých vrstevníků.

Jaká byla situace židů, Izraelitů v Egyptě? V první řadě byli menšinou, tedy obklopovala je většina obyvatel jiné národnosti a jiného náboženství. Po stránce hmotné většinu z nich se vedlo dobře, obchodovali. Alexandrie je přístav, dařilo se jim. Ale v očích Egyptanů byli lidmi druhé kategorie. V očích Egyptanů byli divní. Chovali se jinak, oblékali se jinak, slavili jiné svátky. Že mluvili jiným jazykem, to by až tak ani nevadilo, ale v tomhle oni se přizpůsobovali. Tehdejší svět mluvil řecky. Ale byli jiní a tato jinakost dávala důvod k tomu, že se jim Egyptané posmívali a říkali: „Vy nežijete. Vy nežijete tak, jak žijeme my. Vy nežijete naplno.“

Může nám to připadat zvláštní, ale tehdejší doba byla dobou nových převratných vynálezů, byla to doba kulturní, kdy se chodilo do divadla, hrála se dramata. Byla to doba, kdy se filosofovalo, tedy vedly se debaty o smyslu života, o poslání člověka, o těchto otázkách a o všem dalším, a toho všeho se Izraelité nezúčastňovali. A ti Egyptané jim říkali: „Vy patříte do muzea. Vy se nehodíte do této doby.“ A to všechno vedlo k tomu, že mladí Izraelité, kteří už třeba ani neznali jazyk předků, nikdy třeba nebyli v Izraeli, v Palestině, v Jeruzalémě a na těch místech, tak že tito židé odkládali víru. Odkládali víru v Hospodina a začali se přizpůsobovat. Proč? Chtěli být jiní. Nebo spíš stejní. Nechtěli, aby se jim někdo smál. Chtěli se zařadit, nechtěli vyčuhovat. Nechtěli se lišit.

Ptali se svých rodičů: „A jak nám to zdůvodníte, jak nám to vysvětlíte, že my věříme jinak, že věříme v jiného Boha? A co z toho budu mít, že v toho Boha budu věřit? A jak mám svoji víru obhájit?“ A mnozí nedokázali svoji víru obhájit a proto ji opustili.

A právě do této situace, která je velmi podobná situaci naší, kdy se ztrácí víra v rodinách, v křesťanských rodinách, do této situace byla napsána Kniha moudrosti. Autor vede Izraelity k tomu, aby dokázali obhájit svoji víru, a všechno to vztahuje k ústřednímu momentu, kdy to všechno začalo, a to byly první Velikonoce. Připomíná Izraelitům a říká: „My už jsme v téhle zemi byli jednou, už je to víc jak tisíc let a faraón si z nás udělal otroky. Ale Bůh nás v tom nenechal. Bůh se nás ujal, on nás vysvobodil.“

Ten autor říká: „Dívejte se na věci, které byly, a uvědomte si pro budoucnost, že to co platilo, bude platit i dál. To, na co bylo spolehnutí, na to bude možné se spolehnout i dál. Věci, které nazýváme módou, jsou v určitém slova smyslu velmi nebezpečné. Móda se týká oblečení, tady o tom nechci vůbec mluvit, ale chci mluvit o tom, čemu se říká módní názory. Někdo přijde s nějakým objevem, oči navrch hlavy: „To je novinka, to tu ještě nebylo,“ a je módní třeba kupovat určité zboží, určitou věc a naráz to všichni mají. Je módní sledovat určitou televizi, číst určité noviny. Je módní hlásit se k určitým názorům. A tohle může být nebezpečné, protože se to mění, protože to nemá žádnou oporu, žádné opodstatnění.

Autor Knihy moudrosti říká: „Nenechte se takhle ovlivňovat, ale snažte se držet věci, které jsou platné, protože ony platí a platit budou stále, pořád.“ Vrací tedy Izraelity nebo připomíná jim ten moment prvních Velikonoc, vysvobození z Egypta a říká: „Když vás Bůh vysvobodil tenkrát, ujme se vás i teď,“ a připomíná, jak to probíhalo.

To, o čem jsme dnes četli, to byla připomínka prvních Velikonoc, ale nešlo tam jenom o nějaké opakování těch dějů. Spíš tam bylo naznačeno, co to znamená a co to znamená pro každého věřícího. Pro nás ten jazyk je dost nesrozumitelný. Hebrejšтина, hlavně ta stará, je jazyk velmi chudý. Má málo slov, má málo výrazových prostředků. Netvoří žádná složitá souvětí, žádné složité větné konstrukce. Naopak řečtina, to je nejsložitější evropský jazyk, tenkrát i dnes, a řečtina dokáže se vyjadřovat velmi květnatě, pro nás velmi komplikovaně. Autor Knihy moudrosti použil současný jazyk, tak, jak se tam tenkrát mluvilo. Byl tedy vzdělaný, měl filosofické vzdělání, ale nepoužívá toto vzdělání pro to, aby obhajoval nějakou filosofii, ale aby obhajoval víru v Boha, v Hospodina.

A co jim tedy připomíná? První myšlenka je myšlenka potrestání zla. Žijeme v době, kdy i nám se zdá, že to zlo je všemocné, že je všudypřítomné a že mu nikdo nedokáže zabránit. Ten autor tady zmiňuje okamžik, kdy byli zabiti prvorození egyptští synové. Izraelité to chápali jako trest pro Egyptany, protože nějakou dobu předtím egyptský faraón nařídil svým vojákům, aby zabíjeli narozené hebrejské chlapce. Zachráněn byl pouze Mojžíš. Izraelité ten moment, kdy zase naopak zemřeli prvorození Egyptané, brali jako trest a říkali: „Vidiš? Tys chtěl zabít nás a myslel sis, že se tě to nedotkne. Ale teď se to obrátilo proti tobě a přišel na tebe trest.“

Potom to dál pokračuje: „Pak tvůj lid už očekával záchranu spravedlivých a zkázu nepřátel. Neboť čím jsi trestal protivníky, tím jsi oslavil nás, když jsi nás povolal.“ Tím se má na mysli ten moment, kdy Izraelité přešli přes Rákosové moře a jejich pronásledovatelé tam zahynuli. Oni dosáhli svobody, ti, kteří jim tu svobodu chtěli vzít, naopak zahynuli.

Ale důležitá jsou ta poslední slova: „Když jsi nás povolal.“ K čemu je povolal? K tomu, aby zvěstovali na celém světě tuto záchranu. „Vždyť skrytě obětovali zbožné děti dobrých rodičů.“ Izraelité měli jeden velký úkol – každý rok slavil Velikonoce, každý rok si připomínat tuto záchranu, toto vysvobození z Egypta. Ten svátek Velikonoc neslavili někde v chrámě, v synagoze, ale slavili ho doma, v rodinách, a každý otec rodiny vedl tu bohoslužbu. Samozřejmě sousedé se

ptali: „A co to slavíte? Co to je? Co si připomínáte? A proč to je?“ A oni měli příležitost svědčit o Bohu, o tom, co zažili, o tom, co se stalo, a tak se stávalo to, že ty Velikonoc nebyly jenom připomínkou něčeho, co bylo kdysi, ale oni do těch Velikonoc byli vtaženi.

Proč slavíme my? Jak slavíme my naše svátky? Protože musíme? Protože nás sem někdo poslal? Protože se to tak vždycky dělalo, protože naše rodina to tak dělá anebo proto, že chceme, protože se do toho cítíme vtaženi? Ti Izraelité si měli uvědomit při oslavě Velikonoc, že kdyby bylo potřeba, že Bůh by pro ně klidně znovu zopakoval to, co se stalo tenkrát, když vyváděl Izraele z Egypta. Pro každého z nás by to Bůh udělal znovu. Máme tedy slavit nejenom naoko, nejenom podle litery, ale celým srdcem, celou svou silou, celou svou bytostí, jak umíme.

Potom dál to pokračuje o tom, že ti, kteří přijali tuto víru, budou mít stejný podíl na stejných dobrech i stejných nebezpečích, když předtím zaspívali chvalozpěv otců. Tady se připomíná poslední moment té záchrany. Když vyšli z toho Rákosového moře, tak měli samozřejmě radost z toho, že byli zachráněni, že už jim nic nehrozí, že už je nikdo nepronásleduje. Mojžíšova sestra Miriam vzala bubínek a začala tancovat a zpívat. Zpívali žalmy. Potom se k ní přidali další lidé a několik stovek až tisíců lidí tam na břehu Rákosového moře začalo tančit a zpívat. Měli radost. Měli radost z toho, že byli zachráněni, že jejich Bůh se ukázal jako Bůh pravý.

Bratři a sestry, jak prožíváme my svoji víru? Jako radost anebo jako břemeno? Jako systém zákazů a příkazů anebo jako radost z toho, že jsme byli povoláni, že známe Boha, že k němu můžeme přijít, že ho můžeme oslovit, že nás slyší? Autor Knihy moudrosti nechtěl na svoje současníky naložit žádné další břemeno. Nepřipomínal jim příkazy, nařízení, ale připomíná jim záchranu, důvod k radosti a říká jim: „Z toho se poučte. Na tom stavějte. To je ten základní moment vaší víry.“ To je víra starozákonní, víra novozákonní čerpá svoji sílu z okamžiku zmrtvýchvstání Ježíše Krista, ale vždycky je to radost.

Církev nám tento text předkládá v létě, v době dovolených. Když je dovolená, člověk nějakým způsobem jednak hodnotí ten uplynulý půlrok, a jednak potom taky plánuje, co udělá, kam půjde, čím se bude zabývat. Samozřejmě je to v pořádku, je potřeba si udělat plán, ale udělejme ten plán, řekněme, pro celou naši osobnost. Neplánujme jenom po stránce hmotné, co zařídíme, co vybudujeme, ale plánujme také po té stránce ducha. Plánujme, jak se postavím ke své víře, co udělám pro to, abych dokázal svoji víru obhájit, abych, když to bude potřeba, dokázal vydat dobré svědectví. Plánujme také, co uděláme dál, jak budeme tu víru prožívat. Ať už tady v kostele anebo v našich rodinách, aby bylo víc vidět tu radost. Radost, která tam je, ale často je tam jenom skrytá, aby ti, kteří jsou kolem nás, ji uviděli, aby uviděli naše nasazení a radost z toho, že máme Boha, že ho známe a že v něho věříme.

Král David i Maria prožívali svoji víru

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.08.2010 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Sam 6,1-23](#); 2. čtení [1 Kor 15,54-58](#); evangelium [Lk 11,27-28](#);

Bratři a sestry, dnes začínáme slavit nanebevzetí Panny Marie. Je to nejmladší článek víry, takzvané dogma, které bylo vyhlášeno až v polovině dvacátého století, ale církev v to věřila už předtím. Co tedy slavíme nebo proč to slavíme, můžeme říci, s takovou radostí? Je to svátek, který lidé velmi rádi slaví. Je to mariánský svátek, který má velkou oblibu. Proč tedy? Co je v zárodku tohoto svátku? Můžeme se odrazit od poslední věty dnešního evangelia: „Blahoslavení (nebo šťastní) jsou ti, kdo slyší Boží slovo a zachovávají ho.“

Nanebevzetím měl skončit život každého člověka na této zemi automaticky. První lidé, když by nezhřešili, když by se nepostavili proti Bohu, když by jejich život skončil na této zemi, odešli by do nebe. Ale to se nestalo. Proč se to nestalo? Protože sice slyšeli Boží slovo, Boží požadavek, ale nezachovali ho. A v tomto stavu se vlastně nacházíme všichni, toto jsme zdědili po Adamovi. Po pádu lidstva do hříchu sem přišla smrt a otázka, co bude dál. A dlouho, dlouho lidé neznali odpověď, jak to bude, až přichází Ježíš Kristus, který říká: „Přišel jsem, abych vás zachránil, abych to dal do pořádku. Ale nebude to automaticky. Nebude to tak, že by se to vrátilo, že bych jako nějaký hodinář šáhl do stroje a tamto spravil.“ Říká: „Každý z vás bude muset přiložit, obrazně řečeno, svoji ruku k dílu. Každý s vás bude muset přemýšlet, jak to udělat, aby do toho nebe došel.“

Ježíš nám otevřel dveře, Ježíš nám sdělil, že Bůh na nás čeká, že nás zve, ale je na nás, jestli my tou cestou půjdeme. Bůh nikomu z nás nebere svobodu. A my si dnes připomínáme Ježíšovu matku Marii, která šla touto cestou. Ona šla ještě o trochu dřív, dřív než ti ostatní, protože ona, dlouhou dobu jenom ona věděla, kdo je Ježíš. A právě tady pro toto její, řekněme, význačné postavení si ji bereme jako vzor – vzor, který chceme následovat, jak chceme jít za Ježíšem Kristem.

Ale chtěl bych se zastavit chvíli u prvního čtení, protože to první čtení mluví, řekli bychom, o jiném člověku, ale zase o člověku, který přemýšlí, jak bude prožívat svoji víru, a přemýšlí, jak by do toho zapojil i ty ostatní, a to je král David. Slyšeli jsme o tom, jak král David nechal přenést Archu úmluvy do Jeruzaléma. Když bychom si našli ten text v Písmu, v Bibli a četli bychom první knihu kronik, tak bychom zjistili, že ten text je mnohem delší a je delší o jména. Je tam vyjmenována spousta lidí, kteří tam byli účastní, ale kteří tam něco dělali. Jsou tam vyjmenovávaní ti zpěváci, jsou tam vyjmenovávaní levité, levitské rody, celé rody – to je spousta jmen. A toto všechno má svůj význam. Chce se tím říct: „Každý z vás má místo.“

Zkusme si představit to, co tam oni dělali. Archa úmluvy – znamení, že Bůh je mezi Izraelity. Dřevěná schrána potažená zlatem, vevnitř jsou desky Desatera, mana, Mojžíšova a Áronova hůl. Tahle schrána bydlí tak jako Izraelité ve stanech. Putuje s nimi pouští. Když se dostanou do zaslíbené země, tak je pořád ještě ve stanu. Izraelité byli už dost dlouho v zaslíbené zemi, ale pořád ještě neměli hlavní město. Hlavním městem byl Hebron. Až král David se zmocnil Jeruzaléma. Obnovil toto město a jako poslední věc, takové dovršení té obnovy, se rozhodl, že přenesou Archu úmluvy do města.

Ten první pokus nedopadl dobře. Oni tu archu vezli na voze. Vůz táhla dobytčata a ta dobytčata nějak uhnula z cesty a hrozilo, že archa se převrhne. A tady zasáhl člověk, který se jmenoval Uza, chtěl tu archu podržet, jenže přestoupil zákaz, nikdo z lidí se neměl té arch dotýkat, a zaplatil za to – na místě zemřel. My bychom řekli: „Ale proč ho takhle Bůh potrestal? Vždyť on chtěl udělat dobře!“ Ale musíme se vrátit ještě o kus zpátky. Oni tu archu měli nést na tyčích, oni ji neměli vůbec vézt na voze. A tady se právě dostáváme k něčemu, co je v zárodku toho, kdy člověk říká Bohu ne. Člověk si říká: „Já si to ulehčím. Pane Bože, ty to se mnou nemyslíš úplně dobře. Já to sám se sebou myslím lépe a já přece svému životu rozumím lépe než ty. A já mám svůj rozum, a tak já si to udělám po svém.“

Proto tady u toho druhého přenesení už se mluví o tom, že „synové levitů přenesli Boží archu na tyčích na svých ramenou, jak to poručil Mojžíš podle Hospodinova zákona“. Pro nás to zní jako nějaký technický popis, ale pro ně to bylo vyznání toho: „Ano, my uznáváme, Bože, že ty to s námi myslíš nejlépe.“

Proč nesli tu archu synové levitů? No, protože archa byla těžká, byla z pozlaceného dřeva, a jak víme, zlato je těžké. A oni tenkrát poprvé si říkali: „Proč bysme se s tím tahali? Dáme to na vůz, povežeme to.“ Ale tím vznikly problémy. Tady našli jiné řešení. Nesli ji synové levitů, tedy mladí muži, mladí silní muži. A to je další hluboká myšlenka: Člověče, když budeš chtít, když budeš přemýšlet, vždycky najdeš způsob, jak prožívat svoji víru, jak žít svoji víru. Ne jenom to odbýt, ne jenom to nějak splnit, ale jak žít svoji víru.

Král David, když se chystalo tady to druhé přenesení archy, tak se rozhodl to pečlivě připravit. Král David je ten, který vydal instrukce, jak to má být. Každému určil místo a každému řekl: „Ty budeš dělat toto a ono.“ Dobře to připravil a potom, když se to, můžeme říci, dalo to celé do pohybu, tak nebyl tam žádný zádrhel. Ti, kteří měli nést, nesli, ti, kteří měli zpívat, byli rozestavení podél cesty, zpívali. Lidé zdravili, proběhlo to tak, jak mělo, protože tam byla důkladná příprava.

I my, bratři a sestry, když chceme prožít svoji víru, svoje náboženství, musíme se připravit. Dneska žijeme v době, kdy téměř každé povolání vyžaduje přípravu a dokonce i když člověk vykonává nějakou práci, nevystačí s tím, co se naučil před dvaceti lety ve škole, ale musí pořád pokračovat, pořád se připravovat. Ale v náboženství? Spousta lidí si říká, že vystačí s tím, co se naučili v páté třídě základní školy, a myslí si, že to tak stačí. Je to k jejich vlastní škodě.

A co je ještě dál krásnější, král David, když se to celé rozběhlo, on se zařadil mezi ty, kteří zpívali a tančili před archou. O tom jsme tady dnes neslyšeli, ale on pro sebe nežádal žádnou výjimku. Často to bývalo tak, že ve starověku král se považoval za Boha. Říkali o sobě: „Já jsem Bůh.“ Král David zdůrazňuje a říká o sobě: „Já jsem služebník Hospodinův. Tak jako vy, já jsem jeho sluha.“ V tom je obrovský rozdíl mezi Davidem a těmi ostatními králi. Král David uspořádal celou starozákonní bohoslužbu tak, jak ta bohoslužba probíhala za života Panny Marie a za života Ježíše Krista. Ta liturgie ve Starém zákoně v Jeruzalémském chrámu na jednu stranu byla velmi složitá, ale na druhou stranu to bylo něco, z čeho oni čerpali sílu. A, bratři a sestry, my to známe velmi dobře. V době socialismu církvi zůstaly kostely, to, co se dělo vevnitř, a u

nás se vyvinula velmi krásná liturgie, smysl pro prožívání bohoslužby. Nechci se nikoho dotknout, ale když vyjedeme za hranice, tak vidíme ten obrovský rozdíl. V málokteré zemi v cizině se ve všední den zpívá, v málokteré zemi jsou ministranti, v málokteré zemi ve všední den lidé tak prožívají liturgii jako u nás.

Bratři a sestry, Panna Maria, její zbožnost také vyrůstala z toho, co tu bylo. My se někdy domníváme a říkáme si, že ta Panna Maria byla, zkrátka a dobře, naplněna milostí a všechno to už jí šlo lehko, automaticky. To není pravda. Panna Maria je člověk tak jako my. Panna Maria chodila do školy, Panna Maria se učila všechny ty věci, jako se učí malé dítě, a mimo toho všeho se učila prožívat svoji víru. Ten základ tam dal právě král David. On v celé té liturgii navazuje na Mojžíše, ale přitom používá svůj rozum. Není to jenom něco automatického, že by říkal: „Takhle, takhle to uděláme, takhle to bude.“ Ne, král David je ten, který říká: „Člověče, zapoj se.“ A tohle vidíme i u Panny Marie. Přes ta staletí, která je dělí, vidíme právě tady toto, jak Maria tu víru prožívá. Bůh nabídl Marii milost, ale i Maria měla svobodnou vůli, a kdyby Maria řekla: „Ne, já si na to netroufám,“ nebo: „Já nechci,“ tak by anděl odešel a Bůh by hledal někoho jiného. Ale Maria ve své pokoře, právě v tom, že žila svoji víru, říká: „Dobře. Ať se stane, jak ty chceš. Nerozumím tomu, nevím, co bude, ale ať se stane, jak ty chceš.“

To je jeden ten moment. My dnes slavíme ten druhý moment, řekli bychom ten moment cílový, kdy ona došla k cíli své cesty. Můžeme si říct, že my se nacházíme na jiném momentu – na tom momentu, kdy archa Hospodinovy úmluvy se dává do pohybu. Můžeme si náš život přirovnat k té cestě, kdy nesli Archu úmluvy do Jeruzaléma, kdy se z toho radovali, že mají Boha a že Bůh bude mezi nimi a že je bude provázet.

Bratři a sestry, toto jsou celkem hluboké myšlenky – myšlenky, o kterých bychom měli přemýšlet. V Bibli v Novém zákoně častěji čteme slova, že Matka Boží po tom všem, co viděla a slyšela, rozvažovala ve svém srdci. Matka Boží nejenom vždycky mluvila. Jejích slov v Písmu svatém není mnoho. Poslední její slovo je na svatbě v Káni Galilejské, kdy říká těm služebníkům: „Udělejte všechno, co vám Ježíš nařídí,“ a pak už jenom mlčí. Stojí pod křížem, modlí se s apoštoly ve večeřadle a přijímá Ducha svatého. Ale toto všechno svědčí o tom, že prožívala svoji víru.

Bratři a sestry, i my jsme svoji víru zdědili. Někdo nám ji předal někdo se o to zasloužil, ale je na nás, jak ji budeme prožívat, je na nás, jak ji budeme předávat, je na nás, jak o těch všech věcech budeme rozvažovat ve svém srdci. Ať tedy to prožíváme tak, abychom i my jednou byli vzati do nebe, abychom se tam setkali s Pannou Marií, s králem Davidem, se všemi těmi, kteří jsou našimi vzory a kteří nás předešli se znamením víry.

O Božích vlastnostech

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.08.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

21. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 66,18-21](#); 2. čtení [Žid 12,5-7.11-13](#); evangelium [Lk 13,22-30](#);

Bratři a sestry, v prvním čtení jsme dnes slyšeli úryvek z poslední kapitoly knihy proroka Izaiáše. Je to kniha hodně dlouhá, má šedesát šest kapitol, a zaznamenává události, které se staly v průběhu dvou století. Proto také tomu člověku, který pronesl tyto výroky z Božího popudu, se říká třetí Izaiáš, protože je jasné, že žádný člověk, i kdyby to byl prorok, nemohl žít na této zemi dvě stě let. Tento třetí Izaiáš vystupuje na konci babylonského zajetí v okamžiku, kdy se mají vracet zase domů, a to je právě ta potíž.

Musíme si uvědomit, že Izraelité byli v babylonském zajetí víc než sedmdesát let, to znamená, že ti, kteří tam byli dovedeni z Jeruzaléma do Babylóna, i třeba jako malé děti, tak tam umřeli. A teď ti, kteří se mají vracet do Palestiny, do Izraele, tak tu zemi nikdy neviděli, nikdy tam nebyli. Jenom o ní slyšeli a slyšeli, že je to tam všechno v rozvalinách, že je to tam všechno zničené a oni považovali za svůj domov Babylón. A teď přijde někdo a říká: „Ale vy nejste tady doma. Vy máte domov jinde. Běžte tam!“

A oni se ptali: „A opravdu je to Boží vůle, Boží přání? Anebo si to zase někdo vymyslel tak, jako si Nabuchodonozor vymyslel, že naše předky přestěhuje sem z Jeruzaléma. Není to zase výmysl perského krále Kýra? Není to zase jenom nějaký politický tah? Opravdu za tím stojí Bůh?“

Člověk, když se stěhuje, tak vychází, opouští jakousi jistotu a jde do nejistoty, a to zpravidla ví, kam se stěhuje – do nějakého domu, do nějakého bytu. Oni věděli, že až tam dojedou, dojdou, že tam nebude nic, že si ten dům budou muset postavit. Tedy opouštěli jistoty a šli do veliké nejistoty, a ptají se: „Má to smysl? Je to v pořádku? Opravdu toto po nás Bůh chce?“ A odpovídá jim Bůh skrze třetího Izaiáše a, mezi jiným, říká to, co jsme dnes četli.

Co to je tento úryvek? Je to úryvek, který teologové popisují jako nejhutnější z celého Starého zákona. Jsou v něm myšlenky, které přesahují Starý zákon a objevují se v Novém zákoně. Jsou tam myšlenky, ze kterých žijeme dnes i my, dojdeme k tomu. Je to text pro nás dost obtížný, dost těžký.

Tento text, který jsme slyšeli, mluví především o Bohu, o Božích vlastnostech, o tom, jaký Bůh je a jaký Bůh není. Musíme si uvědomit, že většinu toho, co známe o Bohu, řekli bychom, o Bohu Otcí, o Boží Trojici, nám řekl Ježíš. Před Ježíšem poznatky, vědomosti Izraelitů byly mnohem menší než vědomosti naše. Jeden z těch úryvků, který přispíval k tomu, aby věděli aspoň něco, je ten úryvek, který jsme dnes četli. Jak to začínalo? „Znám jejich skutky a jejich myšlenky.“

To je první: „Znám!“ Bůh tedy ví. Ví, jací jsme my lidé. Ví o naší nestálosti, ale, a to je pro tento úryvek důležité, ví o našem strachu. Věděl o strachu těch, kteří se měli stěhovat, věděl o jejich obavách a zná i obavy naše. Celý ten úryvek zdůrazňuje, řekli bychom, Boží přízeň, Boží nabídku a má povzbudit ty, kteří tyto řádky budou číst. Je to vedené tímto směrem. Tedy první: Bůh vás zná. Ale nejenom v tom smyslu jako jménem, ne v tom smyslu jenom, že by věděl o vašich trápeních, ale že se o taky o ně zajímá.

Druhá myšlenka: „Přijdu, abych shromáždil všechny národy a jazyky.“ To je druhá právě vlastnost. To, co Bůh vidí, ho nenechává lhostejným a jedná. „Přijdu, abych shromáždil všechny národy a jazyky.“ Tím je myšlena událost, která se stala v Babylóně kdysi, dávno, a sice zmatení jazyků, rozdělení lidí. V základu tohoto rozdělení byla pýcha, snaha člověka vyrovnat se Bohu. Postavíme si věž, nepotřebujeme Boha. Rozdělení jazyků je v Bibli chápáno jako trest za tuto pýchu, trest za hřích. A teď prorok říká: „Ale Bůh je ten, který toto dokáže překonat. Bůh, v kterého věříte a který vás posílá, abyste se přestěhovali, tento Bůh je silnější než všechno zlo, jeho život je silnější než smrt, on je nejsilnější, on shromažďuje.“ Zlo rozděluje, staví bariéry, Bůh je ten, který spojuje, bariéry odstraňuje.

Tedy „přijdu“. První je to, že „Vím, vím o tobě člověče a přicházím, abych ti pomohl. Na tobě je, abys to přijal.“ Na začátku toho rozdělení bylo to „nepotřebujeme Boha, nepotřebujeme jeho pomoc“. Pýcha. Opakem pýchy je pokora. „Potřebuji tvou pomoc!“ Na nás je tedy, když on přichází se svou pomocí, abychom pokorně jeho pomoc přijali.

„Přijdou a uzří mou slávu.“ Tady nejde o nějakou přehlídku, nějakou manifestaci, ale tady jde o něco jiného. Tou slávou se myslí to, že Bůh je spravedlivý, že soudí spravedlivě, protože v té době si říkali: „Obyčejný člověk nemá šanci se dovolat spravedlnosti. Soudí se podle toho, kolik kdo zaplatí, soudí se podle toho, kdo toho kolik soudci dá. Prorok připomíná a říká: „Boží soud není podplatitelný.“ Ale hlavně má prorok na mysli Boha jako toho soudce, který přichází, aby dobré odměnil. Nemluví se tady o trestání zla, ale naznačuje se tu odměna dobra.

Proč se tu nemluví o tom trestání? Protože je to úryvek, který má povzbudit Izraelity, aby se nebáli přestěhovat. Kdyby se tady ještě mluvilo o potrestání chybujících, tak by ztratili i zbytek odvahy a nikam by nešli.

„Udělám na nich znamení a pošlu některé z nich.“ Další Boží vlastnost je to, že Bůh nás chce zapojit do svého plánu záchrany světa. Počítá s námi! Mohl by to udělat všechno sám, ale nechce to udělat sám. Počíná si jako rodič, který, když vychovává své dítě a něco ho učí, tak ten rodič řekne: „Zkus to,“ i když ví, že to bude trvat dlouho, že ten výsledek nebude tak dokonalý, že kdyby si to udělal sám, já nevím, něco zavázal, něco zapnul, měl by to dříve a bylo by to provedeno lépe, ale jde o to dítě, jde o to, aby se to to dítě naučilo. A takhle jedná Bůh. Tedy on říká: „Potřebuju tě.“

A teď se tady mluví o národech. Všechna ta cizokrajná jména, to jsou jména národů. Ne zemí, ale národností. A já jsem si dal tu práci, že jsem to našel. Ty první tři, to je na jih od Palestiny. Jsou to kmeny, které bydlely na břehu Rudého moře a v Egyptě. Potom ty další tři, ty jsou zase naopak na severu – v dnešním Turecku a dokonce až na březích Černého moře. No, a těmi dalekými ostrovy se myslí Řecko. Z našeho pohledu to není tak daleko, ale z jejich pohledu to bylo nepředstavitelně daleko. Z jejich pohledu to bylo tak, že když se tam někdo vydal, tak se málokdy vrátil zpátky. Došel tam a usadil se tam. Občas poslal nějaký dopis, ale zůstal tam. Podniknout takovou cestu, takovou dalekou cestu, k tomu musel být důvod, pádný důvod. A když tady prorok říká: „Já je pošlu,“ tak tím chce říct: „Znát Boha, to je velmi pádný

důvod. Mluvit o Bohu, to je velmi pádný důvod.“ Protože i Izraelité občas trpěli tím, čím trpíme my, že se za svého Boha styděli. Že se za něho styděli a nechtěli o něm mluvit.

Bratři a sestry, my nemusíme nikam chodit, nikam jezdit a sami dobře víme, jak je to často těžké vydat svědectví o své víře, o Bohu. Tady tento koncept, o kterém mluví prorok, to je koncept misíí. Když církev po objevu nových světadílů začala vysílat misionáře, tak přemýšleli, na čem to postavit, jakou tomu dát myšlenku do základů a vzpomněli si právě na tento úryvek z proroka Izaiáše, který byl řečen pět set let před narozením Pána Ježíše. Ten koncept těch misíí je pořád stejný a vychází se tady z tohoto místa.

„Přivedou všechny vaše bratry ze všech národů jako dar Hospodinu,“ a teď se tam vyjmenovávají všechny možné dopravní prostředky té doby – na koních, na vozech, na nošítkách, na mezcích, na velbloudech ... „na mou svatou horu do Jeruzaléma.“ Znovu se opakuje ta myšlenka spojení v dobrém. Jeruzalém – hlavní město Izraele, znamená to místo pokoje. Myslí se tím zde to, že Bůh je dárce pokoje. Každý člověk ale o ten pokoj musí požádat, pokud ho chce, pokud o něj stojí. A potom se každý člověk stane místem pokoje. Potom se každý člověk má šanci stát Jeruzalémem. A o toto tady jde. Je to zase nějaký dar, který Bůh nabízí pro náš život, ale chce, abychom my si o něj svobodně řekli. Rozhodně nám ho nevnucuje.

A poslední myšlenka, o těch obětech, ta je stejná, o které potom několikrát mluvil Pán Ježíš. Izraelité do Jeruzalémského chrámu přinášeli oběti. Něco, nějaké zvíře, nějakou věc, ale vždycky to bylo něco mimo mě. A prorok už tady říká: „To nejcennější, co člověk může dát, je, že dá něco ze sebe.“ Třeba se mi vůbec nechce, třeba bych si chtěl odpočinout, ale někdo přijde a o něco mě žádá. A já, ač nerad a třeba i s brbláním se zvednu a pomohu. To má největší cenu, největší význam, protože já jsem přemohl sám sebe. Neřekl jsem mu: „Tady máš peníze a běž si to koupit,“ ale šel jsem s ním. Neřekl jsem mu: „Hele, tam se nějak postarej o sebe,“ ale já jsem se mu věnoval, dal jsem něco ze sebe. A toto je obrovská změna postoje, řekli bychom, v náboženství, v duchovním životě, kterou už říká prorok zase víc než pět set let před narozením Pána Ježíše. Ježíš o tomto několikrát mluvil, několikrát to najdeme v evangeliích a moc a moc to zdůrazňuje.

Bratři a sestry, na tomto úryvku jsme si měli přiblížit několik Božích vlastností. První bylo, že nás zná. Ví o našich chybách, ale neodrazuje ho to. Ví o našich slabostech a z toho plyne druhá: Přichází se svou nabídkou. Na nás je, abychom tu nabídku pokorně přijali. Každý z nás má být misionářem. I když jsme každý nějaký, každý máme nějaké chyby, Bůh z nás chce mít zvěstovatele svého jména. A to poslední: To nejcennější, co můžeme Bohu nebo i lidem nabídnout, není nějaká věc, ale něco, co dáme sami ze sebe, co se týká mého já.

Ať nás tyto Boží vlastnosti, tato nabídka povzbudí tak, jako povzbudila většinu těch Izraelitů, že se potom přestali bát, zvedli se a většina z nich se z Babylóna přestěhovala skutečně do svého domova, do země, kterou jim dal Bůh.

Nezapomeňme, když to dotáhneme do konce, na této zemi jsme na cestě, jsme poutníci. Domov znamená být s Bohem. K tomu se všichni upínáme.

Sirachovec psal poučení pro všední dny našeho života

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.08.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

22. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sir 3,19-21.30-31](#); 2. čtení [Žid 12,18-19.22-24a](#); evangelium [Lk 14,1.7-14](#);

Bratři a sestry, ve všech textech dnešní neděle slyšíme povzbuzení k tomu, abychom byli pokorní, a naopak je tam varování před pýchou. A pak je tam ještě jedna myšlenka, která je mi velmi důležitá, a to vytrvalost. Mluví o tom všechna tři čtení, dokonce jsme to slyšeli i ve vstupní modlitbě.

Vrátíme se zase k prvnímu čtení. Kdo to byl Sirachovec? Celým jménem se ten člověk jmenoval Ježíš ben Sira a byl to žid. Byl to žid, který žil v Palestině, zřejmě, to nevíme už jistě, to byl kněz. Každopádně to byl člověk, který měl velmi blízko k Jeruzalémskému chrámu. Byl nadšený pro bohoslužbu a pro všechny ty věci, které s tím souvisely, ale byl taky znepokojený tím, co se dělo v jeho okolí. A tak někdy kolem roku 190 před narozením Pána Ježíše veden duchem svatým sepsal svoje dílo. Co je zvláštní, tak toto jeho dílo se nám nezachovalo tak, jak on ho napsal. On ho napsal hebrejsky. Předal to svým příbuzným a víme, že jeho vnuk, který se o šedesát let později přestěhoval do Egypta, to v Egyptě přeložil do řečtiny. Z původního hebrejského textu se zachovaly jenom nějaké citáty od svatého Jeronýma a takhle, ale jinak ten text máme v řečtině. A právě proto, že ten text máme jenom v řečtině, tak někteří ho odmítají. Odmítají ho židé, kteří ho nezařadili do seznamu knih Písma svatého. A po nich toto zopakovali reformátoři, evangelíci, to znamená Luther, Kalvín a ostatní. Takže knihu, které my říkáme Kniha Sirachovcova, najdeme pouze v takzvaném katolickém překladu Písma svatého. Patří mezi takzvané deuterokanonické knihy. Říkám to tady schválně proto, že když si budete tu knihu chtít přečíst, tak se mnohým může lehce stát, že když budou doma listovat Písmem svatým, Starým zákonem, tak tam tu knihu nenajdou. Je potřeba mít teda katolický překlad.

A o čem píše Sirachovec nebo Ježíš ben Sira? Jsou to výroky. Jsou to výroky, které jsou za sebou poskládány bez nějakého hlubšího smyslu. Zdá se, že jak on žil, díval se kolem sebe, zažíval různé situace, tak na to reagoval tím, že psal. Psal poučení, psal chvály, ale psal také varování.

V té době, kdy on psal, Izraelité už zase neměli svobodu. Oni v té době žili pod řeckou nadvládou. Asi většina z vás ví, kdo to byl Alexandr Veliký a Alexandr Makedonský, který dobyl velkou říši, obrovskou říši a před svou smrtí rozdělil tuto říši mezi svoje generály. Jedním z nich byl také nějaký Seleukos. A v té době, kdy žil Ježíš ben Sira, vládly jeho děti, vnuci, pravnuci v Palestině. Říkalo se jim Seleukovci. A oni se snažili násilím vnutit Izraelitům řecké zvyky. Samozřejmě, jak už to tak bývá, ten národ se rozdělil. Někteří to přijímali s nadšením, někteří to odmítali. Ti Řekové přicházeli a říkali: „Podívejte, my jsme aspoň nějaká civilizace. Stavíme chrámy, máme nádherné sochy, hrajeme divadlo, skládáme básně, písně, máme to, čemu se říká geometrie, aritmetika. Vy jste „sto let za opicema“.“

Měli pravdu, třeba v té geometrii, v té aritmetice, to ano, ale všechno ostatní bylo špatně. Proč? Protože přicházeli s velkou pýchou. Vyvyšovali se nad Izraelity a zapomínali, že i oni, Řekové, mohou být od Izraelitů o něco obohaceni, že i oni mohou získat. Protože když budeme srovnávat řeckou filosofii a filosofii hebrejskou, tak Řekové jednoznačně zvítězí. Ale když budeme srovnávat náboženství, tak řecké náboženství, to je pohádka. Tam jejich bohové mají lidské vlastnosti, hádají se mezi sebou, dělají si naschvály. To je pohádka, které dospělý člověk nemůže věřit.

Mohli by získat, ale nezískali, protože přicházeli k židům jako „my vám tady ukážeme, jak vypadá pravá civilizace, my vás poučíme“. A jak jsem říkal, někteří to sice brali s nadšením, ale někteří se proti tomu rozhodli postavit. A těsně po tom, co Ježíš ben Sira dokončil svoji knihu, vypuklo to, čemu se říká Makabejské povstání.

O čem je tedy konkrétně ten dnešní úryvek? Začíná oslovením: „Synu.“ Nejde o to, že by Sirachovec chtěl oslovit svého pokrevního syna, ale oslovuje všechny čtenáře. Oslovení „synu“ je v té knize častokrát a je tam záměrně. Není tam oslovení „můj žáku“, „můj služebníku“, nevím co ještě, ale je tam oslovení „synu“. Syn je ten, kdo patří do rodiny, kdo patří ke mně, a Sirachovec chce říct: „Všichni, kteří věří v Hospodina, v Boha, patří k sobě. Tvoří rodinu. Nezapomínejte na to. Patříme k sobě.“ A teď dál vyzývá toho čtenáře ke skromnosti. Právě to, co viděl každý den, právě ten opak, s čím se setkával, a chce mu připomenout důležitou věc: Nestačí, že mám něco, nějaký nápad, o který se chci podělit s ostatními. Nestačí, že mám nějakou myšlenku, dobrou myšlenku, dobrý nápad. Já to musím ukázat, prezentovat, sdělit také dobrým způsobem. Jestliže někde právě přijdu nabubřele, pyšně a budu říkat: „Já vás poučím. Vy jste hloupí, vy tomu nerozumíte, ale já jsem přišel a já vás to naučím,“ tak to odrazuje. To odrazuje posluchače, to odrazuje ty, kteří by měli přijmout to nabízené, a staví to takovou pomyslnou zeď, bariéru, překážku.

Kdežto, když někdo přijde a řekne: „Myslím si... Přišel jsem na tohle. Co o tom soudíte? Podívejte, nestálo by to za úvahu?“ tak je to úplně něco jiného a těm, kteří to mají přijmout, se to přijímá daleko snadněji.

Koneckonců mohu uvést příklad i z našich národních dějin, kdy k našim předkům na Velkou Moravu přicházeli misionáři z Německa. Ne, že by ti misionáři z Německa neuměli česky, nebo spíš staroslověnsky, jak si mnozí mysleli, oni uměli staroslověnsky, ale sdělovali evangelium způsobem, který pro naše předky byl nepřijatelný. Proto žádají naši předkové v Cařihradě, aby dostali misionáře, kterému budou rozumět a který bude rozumět jim. A nešlo jenom o jazyk, ale šlo právě o ten způsob, kterým se bude víra předávat.

Bratři a sestry, myslíme na to. I my jsme často svědky takového arogantního jednání, kdy někdo přichází s velkou pýchou a myslí si, že přináší, já nevím, nové světlo do světa. Ale ta pýcha mu brání také, aby viděl vlastní hranice, vlastní omezení.

Potom pokračuje. Pokračuje Sirachovec takovým varováním: „Pro vládu domýšlivce není uzdravení, neboť se v něm uchytilo ošklivé býlí.“ Přirovnává zlé skutky a zlé návyky k plevelu. Plevel je něco, co všichni známe ze zahrady. Když se nám tam usídli, je těžké se ho zbavit. My proti různým plevelům dnes bojujeme chemickými přípravky. Na tohle musíme zapomenout a musíme si uvědomit, jak to bylo před tou chemií, kdy člověk musel na kolena a začít plet, rukama vytrhávat a dalo to hodně práce. A když to vytrhal špatně a kousek tam zůstal, tak plevel tam byl pořád. A Sirachovec chce

připomenout a chce říct: „Člověče, dej si pozor. Zlé návyky, které máš, pokud si to nebudeš hlídat, pokud nebudeš bdělý a pozorný, ony se budou pořád prohlubovat. Ony v tobě zakoření a bude to čím dál tím horší a každopádně to bude čím dál tím těžší se něčeho zlého zbavit. Nezapomeň na to. Jestli se chceš něčeho zbavit, musíš na začátku, než se to v tobě zakoření.“

Potom dál mluví také o tom, že také dobré dílo, které člověk koná, že i to v něm zakoření a zůstává. Ale my jsme dnes slyšeli tady to varování.

Bratři a sestry, kniha Sirachovcova je druhou knihou Starého zákona, kterou používáme v liturgii nejčastěji. Tou knihou, kterou používáme úplně nejčastěji, jsou žalmy, ty zpíváme při každé mši, při každé bohoslužbě, ale potom je to kniha Sirachovcova. Je to zajímavé, že to nejsou ani Knihy proroků, že to nejsou ani knihy Mojžíšovy, ale právě tato sbírka výroků. Někdo by mohl říct: „Ty výroky už jsou staré, to už dnes neplatí.“ Ale platí. Kdyby to byly výroky jenom lidské, tak už by možná neplatily, ale nezapomeňme, že i tyto výroky byly sestaveny pod vnuknutím a vedením Ducha svatého. Tuto knihu my zařazujeme v tom seznamu mezi knihy poučné nebo naučné a může být tato kniha i poučením a naučením pro nás, ale je potřeba, abychom si ji otevřeli a abychom si z ní četli.

Sirachovec psal to, co viděl a zažíval ve všední dny, proto to může být poučením i pro všední dny našeho života. Takže vezměme si Písmo svaté a ve všední dny zkusme nalistovat tuto knihu a pomalu po částech si z ní číst. Určitě to bude obohacení i pro nás.

O úloze prostředníka

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.09.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

24. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 32,7-11.13-14](#); 2. čtení [1 Tim 1,12-17](#); evangelium [Lk 15,1-32](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení a dnešní evangelium mluví o úloze prostředníka a o obnově smlouvy. Známe, myslím, všichni definici, která říká, že Ježíš Kristus je jediný prostředník mezi Bohem a lidmi. Tuto funkci prostředníka ve Starém zákoně zastával Mojžíš. To, co je pro nás Ježíš Kristus, pro Izraelity byl Mojžíš – Mojžíš, který byl Bohu velmi blízko a přednášel Hospodinu záležitosti Izraele.

Slyšíme, že tady došlo asi půl roku po odchodu z Egypta k takové docela zásadní roztržce. My bychom to označili, že Izraelité porušili první přikázání, přestali věřit v jednoho Boha. Začalo to nenápadně. Mojžíš odchází na horu Sinaj a je tam čtyřicet dnů, čtyřicet nocí, tedy něco přes měsíc je pryč, a oni v tu chvíli se cítí opuštěni, sami: „Bůh je někde daleko, je vysoko, my s ním nemáme kontakt. Ten, který nám ten kontakt zprostředkoval, tu není. Navíc jsme na poušti.“

Šlo tam i o takovou věc, že lidsky se čekalo, že oni půjdou z Egypta jinou cestou, úplně jinou cestou, blíž k pobřeží, ale cesty lidské nejsou cesty Boží a Bůh schválně přikázal Mojžíšovi, aby vedl Izraelity přes poušť, aby Izrael jednak byl o samotě, aby měli čas přemýšlet a aby získal tu zkušenost, že Bůh se o ně postará i na poušti. Ale teď oni jsou na té poušti krátce, podle nich měli jít někudy úplně jinudy, ten, co je tam zavedl, je pryč. Co teď? Zpanikařili, dostali strach: „Co uděláme? Jsme tu sami, jsme opuštěni, ale musí tu být někdo, kdo nás odsud vyvede!“

Jak se říká, strach je špatný rádce. V okamžiku, kdy člověka zachvátí panická hrůza, přestává rozumně uvažovat, tak dělá věci, které by s klidným rozumem nikdy neudělal. Dělá věci, o kterých později, když se na ně dívá, tak říká: „Jak jsem toto mohl udělat, takový zmatek? Jak jsem mohl udělat taková rozhodnutí, která teď považuji za úplně zcestná?“

Oni se bojí a začalo to nenápadně: „Chceme nějaké znamení. Chceme něco, co nás odsud vyvede. Ale může nás něco vyvést? Ne! Může nás vyvést někdo.“ A tak z toho „něco“ se stal „někdo“ – bůžek. Zapomněli na smlouvu, kterou nedávno uzavřeli a zapomněli na ty zázraky, které se staly v Egyptě, a naopak vzpomněli si na to, co zažívali v Egyptě – množství chrámů, množství model a sáhli po tom, co jim bylo nejbliž, po té představě, která byla nejpohodlnější.

Proč Bůh to tak moc kritizuje? Proč Bůh, který je tolik shovívavý, proč Bůh, který má tolik pochopení, toto v žádném případě nechce pochopit a nechce nějak, řekněme, přijmout? Protože tady je pod tím ještě jedna myšlenka: „Uděláme si takový obraz Boha nebo takového Boha, který bude poslouchat nás. Uděláme si takového Boha, který po nás nebude nic chtít. Naopak my si s ním budeme moct udělat, co budeme chtít. Kam tu sochu postavíme, tam bude stát. Co před ní položíme, to tam bude.“

Bratři a sestry, je možná snadné odsoudit Izraelity, ale my se často nacházíme v podobné situaci – strach z budoucnosti, nejistota. Co, jak? Jsem sám, ten Bůh je někde daleko, vysoko. Jak se mám zachovat?“ A začínáme zmatkovat. A začíná to nenápadně: „Musím mít nějakou jistotu.“ To mnoho lidí říká: „Já se přece musím o něco opřít. Tady něco musí být,“ a pak z toho „něco“ se stane taková modla, takový bůžek, na kterého já začnu spoléhat mnohem víc než na Boha, než na skutečného Boha.

Jak jsme slyšeli v komentáři, tento úryvek nás zase seznamuje s některými Božími vlastnostmi. Mluví se tady o Bohu za pomoci lidských vlastností. Je to problém, těžko to popsat, ale ten svatopisec si dal jeden jasný cíl: Vysvětlit těm, kteří to uslyší nebo budou číst, že Bůh je osoba, že Bůh není nějaká slepá síla, že Bůh není osud, nebo já nevím co jiného, ale je osoba, která mě slyší!

Začíná dnešní úryvek slovy: „Hospodin promluvil k Mojžíšovi: ‚Sestup dolů, neboť tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země ...‘“ Hospodin o Izraelitech vždycky mluví jako o svém lidu: „Můj lid ...“ Teď říká Mojžíšovi: „Tvůj lid ...“ Je v tom vidět, že Bůh neschvaluje to, co udělali. Je v tom vidět to odsouzení, už ten odstup: „Jestliže neděláte to, co po vás žádám, nemůžete si myslet, že je všechno v pořádku a že jsme nejlepší kamarádi.“

Je to roztržka. A teď jak tu roztržku zhladit? Bůh se hněvá. Písmo svaté používá termín „Spravedlivý hněv“. Chce tím vyjádřit to, že Bůh není náladový, že Bůh se takzvaně nenaštává, že Bůh nejedná nelypsatelně, ale jestliže se Bůh nějakým způsobem zachová, zareaguje, má to svůj důvod - svůj důvod a svoji příčinu.

No, a co? Vypadá to, že bude trestat, a nabízí Mojžíšovi: „Udělám z tebe velký národ!“ Je to lákavá nabídka, legitimní. Z Mojžíše by se stala podobná osoba jako z Abraháma, ale Mojžíš to odmítá. Tady patří slovíčko obět. Mojžíš se toho vzdává. Něco, co by mohl získat, nějakou výhodu, odmítá: „Ne, já ji nechci.“ To je těžké. Těžké je něčeho se vzdát. Víte, když se mluví o oběti, tak my často čteme v knihách o nějakých věcech, jak někdo někomu něco dal a takhle, ale vzdát se takovéhle nabídky? Vzdát se různých nabídek, které máme, které dostáváme a myslet na ty druhé? Velmi obtížné. V tomto je nám Mojžíš velkým vzorem. Nemyslí v tu chvíli na sebe, ale na všechny ty lidi.

Uvědomme si, že Mojžíš stojí na kopci, ti lidé jsou dole a oni zatím neprojevili žádnou lítost. Oni neuznali, že udělali chybu. Oni nepřišli a neříkají: „Mojžíši, přimluv se za nás. Nějak to tam vyžehli, ať to dobře dopadne.“ To on neví, jestli vůbec se budou chtít vrátit, ale nečeká. Nečeká na ně a už za ně prosí, už se za ně přimlouvá. To je další návod, co máme dělat: Když uvidíme, a bude to v našich sláchech, že můžeme nějakou roztržku urovnat, tak se to snažit hned urovnat. Nečekat, až nás o to někdo bude žádat, až za námi někdo přijde, jak my říkáme, s prosíkem. A tato Mojžíšova velkomyslnost, to, jak myslí na lidi, kteří někde tančí pod kopcem kolem Zlatého telete, vyburcuje Hospodina k tomu, že obnovuje svoji smlouvu.

Když budeme číst Starý zákon, tak velmi často tam uslyšíme o smlouvě. První smlouvu uzavřel Bůh už s Adamem. Odevzdal mu zahradu a Adam měl zahradu obdělávat a střežit. Ale Adam smlouvu nesplnil. Potom uzavírá Bůh smlouvu třeba s Noem. Noe postaví loď a bude zachráněn. A tak, jak budeme listovat stránkami Bible, tak se tam dočteme o tom, že Bůh uzavírá smlouvu s Abrahámem, že mu dá zemi, že mu dá syna, s Izákem, s Jákobem a tak můžeme pokračovat. Tu smlouvu bylo třeba obnovovat. Jednak proto, že to byla třeba smlouva s jedním člověkem a ten zemřel, a

potom ji bylo potřeba obnovovat také z toho důvodu, že lidé tu smlouvu porušovali. A tady slyšíme o tom, jak znovu Bůh obnovuje svoji smlouvu s Mojžíšem a říká: „Dovedu je tam, dám jim zemi.“ V Novém zákoně za nás tu smlouvu uzavřel Ježíš Kristus, a protože ji uzavřel Ježíš, tak už není potřeba ji obnovovat a ta smlouva od časů Ježíše Krista bude platit až do konce světa.

Bratři a sestry, říkal jsem, že ten úryvek mluví o úloze prostředníka. Prostředník je ten, který se má přimlouvat, který má zprostředkovat odpuštění. To je to, o čem mluví Pán Ježíš v dnešním evangeliu – o tom, že někdo je ztracen - ale Bůh dává šanci nalézt. Bůh dává šanci nového začátku. Dal ji Izraelitům, aniž o to požádali (jim to domluvil Mojžíš), dává nám tu šanci taky, ale je na nás, jestli ji přijmeme. Když se podíváme na dnešní evangelium, tak tam jsou tři skupiny: celníci, hříšníci, farizejové. Celníci a hříšníci jsou kolem Ježíše, farizejové stojí dál. Celníci a hříšníci se radují, protože vycítili možnost toho odpuštění, Ježíš jim to připomenul, tak oni skutečně mají dobrou náladu, protože si říkají: „Můžeme začít znovu.“ Farizejové jsou naštvaní, nazlobení, zamračení, protože to nejde podle nich. Podle nich se mělo trestat.

Bratři a sestry, záleží na nás, na každém z nás, do které skupiny se zařadíme, kam se postavíme – mezi ty, co se radují, anebo mezi ty, co chtějí trestat a co se mračí? Dobře volme a dobře si vyberme!

Návod, jak správně slavit

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.09.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

25. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Am 8,4-7](#); 2. čtení [1 Tim 2,1-8](#); evangelium [Lk 16,1-13](#);

Bratři a sestry, jestli to počítám dobře, tak letos už čtvrtým rokem se tady scházíme takhle vždycky odpoledne, buď je to nějaká neděle na konci měsíce září anebo na začátku října, abychom jednak poděkovali za úrodu, a jednak abychom si připomněli výročí postavení tohoto kostela, tedy místa, kde děkujeme, kde prosíme. Věřím tomu, že všichni sem přicházíme s dobrou náladou, že přicházíme s upřímným srdcem a, jak se lidově říká, chceme ten okamžik prožít. Jsme svátečně, slavnostně naladěni, což potom má vyústit i do toho pokračování, které bude na faře po mši svaté. A teď si představte, že by někdo přišel a narušil to. Jak? Těmi slovy, která jsme slyšeli v prvním čtení.

To se stalo. Stalo se to v městě, které se jmenovalo Betel, to je město v severním Izraeli, a stalo se to za vlády krále, který se jmenoval Jeroboam II. a vládl čtyřicet let. Jsme v osmém století před narozením Pána Ježíše. Ten král Jeroboam byl celkem dobrý politik. Dokázal rozšířit říši, ale, jak my bychom dnes řekli, to náboženství mu moc neříkalo. Tady v tom byl takový laxní. Naopak mu vadilo, že chodili Izraelité se modlit do Jeruzaléma do chrámu, a tak založil nový chrám, novou svatyni v městě Betelu. Byla to skutečně konkurence Jeruzalémskému chrámu.

Na pomezí mezi těmi královstvími žil člověk, který se jmenoval Amos. Sám o sobě říká, že nebyl prorok, ale že ho Bůh povolal. Že byl pastýřem a povolal ho a poslal ho, aby šel prorokovat právě do toho Betelu. Jeho proroctví jsou proroctví, kdy vytýká. Vytýká chyby a varuje před následky těch chyb. Z toho slova je vidět, že to není člověk, který by byl studovaný. Je to člověk prostý. Mluví takovým jednoduchým jazykem, používá hodně obrazů ve svých výroch.

A teď on přišel do Betelu při oslavě dožínků na podzim a taky tam byli všichni vysvátkovaní, všichni se tvářili svátečně, probíhaly obřady a prorok si vzal slovo a začíná mluvit, a de facto je obžalováva z přetvářky a říká: „Vy se tady tváříte, jako kdybyste se na ten zisk zapotili, jako kdybyste opravdu se na to nadřeli, ale většinu z toho jste získali nepoctivě!“ Mluví k těm špičkám, ke šlechtě, k těm boháčům a říká: „Vy jste to nezískali poctivou prací, námahou, ale vy jste to získali kšeftařením, podvodem, a tady se teď tváříte, jakože je všechno v pořádku.“

Samozřejmě oni tím byli velmi pobouřeni, velmi se jim to nelíbilo a prorok Amos měl několik takových vystoupení v tom Betelu. Skončilo to tím, že ho odsud vyhnali, král ho nechal vojáky vyvést pryč a on se vrátil zpátky domů ke svým stádům.

Bratři a sestry, ale to, co říkal Amos, nebylo jenom jeho slovo, ale bylo to slovo Boží a to Boží slovo nám chce dát návod, jak správně slavit, aby se i nám nestalo, že by nám někdo mohl vytknout něco, co jsme slyšeli v dnešním prvním čtení nebo evangeliu.

Jak tedy máme dobře žít a dobře slavit? První věc, kterou prorok zdůrazňuje, tak je to, že chce připomenout a chce říct: „Ten, kdo se hlásí k Bohu, nesmí zapomenout na svého bližního.“ To je věc, která je nám celkem dobře známá. My známe z úst Pána Ježíše, kdy se mluví o přikázání lásky k Bohu a k bližnímu. Ježíš říká: „Věřit v Boha znamená také vidět bližního, mít s ním soucit“, to, čemu se říká charita.

Amosovi současníci byli lidé, kteří se hlásili k Hospodinu, ne, že by se nehlásili. Konali mnoho modliteb, konali mnoho, my bychom dnes řekli, náboženských úkonů. Chodili do shromáždění, obětovali, slavili svátky, ale to byla jedna strana. A pak říkali: „Potom je tady náš život, naše obchody, naše živnost, a do toho nám Hospodine nemáš co mluvit.“ A tady právě přichází prorok a říká: „Není žádná oblast lidského života, do které by Hospodin, Bůh neměl co mluvit.“ On to připomíná na té záležitosti živnosti, obchodu, vydělávání peněz, ale když se zamyslíme nad sebou, tak zjistíme, že i nám hrozí stejná nebezpečí, že i my si říkáme v koutku srdce: „Pane Bože, toto ti dám, a do toho mi nemluv. Tady do toho tě pozvu, ale to je moje věc tady to druhé, a už tady s tímhle před tebou nepůjdu.“ Myslíme si to stejně, co si mysleli ti staří Izraelité, že když tam Boha pustíme, že o něco přijdeme, že ztratíme, řečeno obchodnický, že proděláme. Ale opak je pravdou.

Hospodin je varuje a říká jim (česky je to přeložené): „Hospodin přísahal při Jakubově chloubě.“ V originále je tam ostřejší výraz: „Při Jakubově pýše.“ „Na věky nezapomenu na žádný jejich skutek.“

Celé to proroctví Amosovo skončilo varováním, že pokud se nezmění, že přijde trest, že přijde asyrský král a odvede je do vyhnanství, do zajetí. Tak se taky stalo. Co to je ta Jakubova pýcha? Vzpomeňme na to, kdo to byl Jákob a co zažil ve svém životě. Najdeme to v první knize Mojžíšově a bylo by užitečné si to přečíst. Jeho otec je Izák, starší bratr se jmenuje Ezau a dědeček se jmenuje Abrahám. Jákob a Ezau byli dvojčata. Ezau byl o několik minut starší, ale byl starší a měl tedy nárok na prvorozencké požehnání. Ale, jak všichni víme, Jákob mu ho ukradl. Když to Ezau zjistil, Jákob musí utíkat.

Utíká ke svému strýci Lábanovi. Utíká s tím, co má na sobě, s holí v ruce, s pláštěm přes ramena. Když ujde jeden den cesty a lehne si večer ke spánku, přikryje se tím pláštěm, pod hlavu si dá kámen, protože nemá nic jiného. A v noci se mu zjeví Hospodin a říká mu asi toto: „Ty jsi teď nositelem těch prvorozeneckých práv, ale z toho plynou taky povinnosti. Ty mě máš uctívat, ty máš hlásat moje jméno. Ty se máš modlit ke mně, k Hospodinu. A Jákob, který má akorát to požehnání, jinak nemá nic a musí utíkat, tak začíná smlouvat: „Hospodine, když mě budeš chránit na této cestě, když v pořádku dojdu k Lábanovi, když mě budeš chránit u Lábanu a budeš mi tam žehnat, když se v pořádku vrátím domů, já tě tu budu uctívat.“

Jsou to asi čtyři věci, čtyři podmínky, které si Jákob klade, a říká: „Pak já něco udělám.“ To je velká pýcha, zvláště od člověka, který nemá vůbec nic, který je, jak se říká, na dně a jde mu o život. A co udělá Hospodin? Hospodin řekne: „Tak teda dobře.“ My bychom řekli: „Je to neúcta.“ Ano, je to neúcta, ale Hospodin strpěl i tuto neúctu, protože ten Jákob byl upřímný. On říkal to, co si myslel, a Hospodin to od něho vzal. Ale co se Hospodinu, co se našemu nebeskému Otci nelíbí, je přetvářka.

Bratři a sestry, my dnes tady stojíme, abychom děkovali, abychom chválili, abychom poděkovali za všechno to, co jsme v uplynulém, řekněme, tom vegetačním roce dostali. Přicházíme a věřím tomu, že děkujeme z upřímného srdce a že jsme

se během toho roku zapotili. Že přicházíme a můžeme upřímně říct: „Pane Bože, já jsem se snažil, snažila a tys nám všem požehnal. My ti za to děkujeme a děkujeme ti taky za tvá napomenutí, za tvoje vedení, kdy nám ukazuješ, čeho se máme vyvarovat a naopak, čeho se máme držet, abychom s čistým a radostným srdcem před tebe mohli kdykoliv předstoupit, a aby to nebylo divadlo, ale aby to byla skutečně bohoslužba upřímná, radostná.

O tom mluvil svatý Pavel v listě Timoteovi. Už nebudu dál mluvit a řekl bych: „Přečtěme si, ať už ten list Timoteovi anebo z první knihy Mojžíšovy co zažil Jákob a jak ho skutečně Bůh všude provázel. A děkujeme za to, jak Bůh provází nás.

Člověče, jsi to ty, kdo si volíš

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
26.09.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
26. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Am 6,1a.4-7](#); 2. čtení [1 Tim 6,11-16](#); evangelium [Lk 16,19-31](#);

Bratři a sestry, zůstaneme zase u dnešního prvního čtení. Na první pohled je nám jasné, že prorok někoho kárá, ostře, ostře hubuje lidi, kteří jsou finančně zajištěni, mají se dobře a o nic se nestarají, tedy lidi velmi sobecké. Jenže je to složitější a je to mnohem těžší na pochopení. A co ještě víc, je to Boží slovo, to znamená, že ty výtky, které tam Amos říká, platí vždycky, i tedy pro naši dobu, i pro nás, a bylo by špatné to přechíst, mávnout nad tím rukou a říct: „Mě se to netýká.“

Abychom dobře pochopili ty souvislosti, tak teď bude takové dějepisné okénko. Všichni asi víme, že Izraelité měli za krále Davida. David vládl dvanácti kmenům Izraele. Po Davidovi vládl jeho syn Šalamoun, to ví asi taky většina. Ale kdybych se zeptal, kdo vládl po Šalamounovi, to by bylo zajímavější. Tady už by to asi bylo slabší. Jmenoval se Roboám a za Roboáma došlo ke vzpouře, kdy se vzbouřilo deset kmenů a odtrhli se. Říkají se jim Severní nebo Izraelské království. A tady pod vládou té davidovské dynastie zůstali dva kmeny: Juda a Benjamin. Proto se tomu jižnímu království často také říká Judské království.

Už vidíme v tom ten nepoměr: dva – deset. Mluvili stejnou řečí, vyznávali stejného Boha (to rozdělení byla záležitost politiky, ne náboženství), ale nebyli schopni se domluvit. A tady začíná ten zádrhel. Navíc oni chtěli, aby se to království sjednotilo, ale nikdo nechtěl uhnout. Ti ze severu říkali: „Nás je víc, my budeme vládnout!“ Ti na jihu říkali: „Ale my jsme potomci Davidovi. My budeme vládnout!“ A rozpoutala se válka nebo spíš války. Nebylo to trvalé, ale s určitými přestávkami to trvalo dlouhá desetiletí. A protože nebyli schopni jeden porazit druhého, tak si brali za spojence sousední pohanské národy. Ten úryvek, který jsme dnes četli, ten byl pronesen někdy kolem roku 750 před narozením Pána Ježíše a bylo to v době, kdy to severní království přemohlo to jižní, kdy dobyli Jeruzalém. A proto se tam mluví o tom, že na Siónu i v Samaří (to bylo hlavní město toho severního Izraele) vládnou stejní lidé.

A teď už se dostáváme k tomu, co nám říká z dnešního čtení. Možná pro ty, kteří tu nebyli minule, bych měl zopakovat ještě, kdo to byl Amos. Byl to člověk, který žil v jižním království, byl to pastýř a zemědělec, člověk nevzdělaný, který nepocházel z nějaké významné rodiny. Zvláštním Božím zásahem byl povolán za proroka a byl poslán do toho severního království. Tam byla svatyně v městě, které se jmenovalo Betel, a on tam byl poslán, aby káral. Úkol velmi složitý, nelehký. Uvědomme si, on je pro ně cizinec, nevzdělanec, trochu pobuda a toto tam sehrálo také svou roli. Jeho poselství nebylo přijato a byl králem vykázan a vrátil se zpátky ke svým stádům, ke své původní profesi.

Tak, a teď teda co nám říká Amos. Co říkal tenkrát těm lidem a co říká nám? První, co kárá, je ta válka. Znovu: „Dostali jste tu zemi od Hospodina, jste jeden národ, mluvíte stejným jazykem, vyznáváte stejné náboženství a nejste schopni se domluvit. Vy jako národ jste měli být svědectvím o Bohu. Tento svůj „národní úkol“ jste nesplnili. Naopak vedli jste války a ti na tom severu, kteří tu válku vyhráli, tak ještě řekli: „Bůh nám žehná. My jsme udělali dobře, že jsme tu válku vedli. My jsme vyhráli, Bůh nám požehná.“

Amos toto kárá a říká: „Kdepak. Bůh neschvaluje to, co vy děláte, ale vy mu podsouváte svoje úmysly a chcete, aby on řekl, že děláte dobře. Vy se neptáte: „Děláme dobře?“ Vy si děláte to, co chcete, a po Bohu chcete, aby vám to odkýval.“

Prorok Amos odsuzuje tady tu válku. Byla to skutečná válka, skutečné soupeření mezi lidmi stejného národa. A tady už jakýsi převod do současné doby. I my často vedeme různé války, soupeříme mezi sebou o různé věci a často jsou to malichernosti. Jsou to malichernosti a je to úplně, jak se říká, mimo. I po nás chce Ježíš, abychom byli svědky. Ten, kdo věří v Boha, ten, kdo věří v Ježíše, od toho se čeká víc. To jim říkal už Amos, to stejné zopakoval Ježíš. Jsme si toho vědomi? Víc jsme dostali, víc se od nás bude čekat. A měli bychom se zaměřit na věci podstatné. Oni utopili svoji energii ve věcech nepodstatných. Na jedné straně organizovali ty války mezi sebou a na druhé straně, a teď už prorok mluví k určité vládnoucí skupině v tom severním království, která žila ve městě, které se jmenovalo Samaří, a říká: „Vy si žijete v přepychu a nestaráte se o to, co se děje kolem vás.“

Jednak tedy prorok kárá sebelásku a říká: „Víra a sobectví, sebeláska se vylučují. To nejde. Protože Bůh všechno, co udělal, bylo dobré a udělal to z lásky.“ Může to znít jako fráze, ale je to hluboká pravda, a chce po člověku, aby ho člověk v tomto napodoboval. Tedy sebeláska a víra se vylučují.

A potom prorok připomíná, že víra vždycky bude mít nějaký sociální rozměr. Zase pro nás to není nic nového. Proč? Známe Ježíšovo přikázání lásky k Bohu a lásky k člověku. Od časů Ježíše, kdy to řekl Boží Syn, tak to bylo jasné. Ale tady, když to říká Amos, tak to byla novinka. Uvědomme si, že Amos to říká nějakých 750 let před narozením Krista.

No, a co dál? Tam dál, jak on popisuje to, jak si žijí, tak pro nás je to takový obraz jakési hostiny, opravdu přepychové hostiny. Ale tam jde ještě o něco víc. Tam jsou použita slova, obrazy a věci na té hostině (to znamená to víno, olej), to byly věci, takzvané prvotiny. Izraelité měli za povinnost, kterou jim předepsal Mojžíš, první víno, první olej, ty první plodiny, které sklídlí, přinést do chrámu jako oběť, dát je Hospodinu na poděkování za to, že sklídlí. Ale tady jsme svědky toho, že si to přivlastnili lidé. Jinými slovy ti lidé o sobě říkají: „My jsme bohové. My jsme něco víc než vy ostatní.“ Mluví tady prorok proti obrovské pýše některých lidí.

Pýcha je taková zlá vlastnost, která se velmi úporně drží, a je schopná chytanou se kohokoliv. A zase člověk proti tomu může bojovat jedině pokorou. To znamená, že se zamyslí, ptá se: „Jdu dobře? Dělám dobře?“ Oni se neptali. Jim to bylo jedno.

No, a poslední myšlenka, která má přesah i do dnešní doby, je to, kdo to říká. Už jsem o tom mluvil. Amos byl pro ně cizinec. Sice mluvil stejnou řečí, ale byl to cizinec. Byl to nevzdělanec, člověk odněkud z vesnice, od dobytka, pastýř. A on nám tu bude něco říkat!

Zkusme si teď představit, že by sem přišel někdo z ciziny, bez vzdělání, neměl by způsoby, neměl by vychování a začal by nám říkat, že děláme něco špatně. Co by bylo první, co by nás napadlo? Řekli bysme si: „No, co si to dovoluješ? Jak to, že ty nás tady chceš poučovat?“ a udělali bychom stejnou chybu, jako udělali ti, kteří v Betelu a v Samaří slyšeli proroka Amose.

My se často chováme podle rčení „šaty dělají člověka“. Přijde někdo, kdo má oblečení, vystupování. Když ještě uslyšíme o tom, že má nějakou školu, tak si říkáme: „To bude určitě pravda. To musí být pravda! Takový vzdělaný člověk by přece neříkal nějaké hlouposti!“ Ale ono to tak není. My bychom to měli převrátit a v první řadě poslouchat, co ten člověk říká. „Je to dobré, je to špatné? Myslí to se mnou dobře? Je to rada pro mě užitečná?“ A až třeba potom vidět, kdo to říká. V první řadě vidět, co říká. Vidět to poselství, nebo spíš slyšet. Jak říkám, Samařané a i lidé dnešní doby dělají tu chybu, že napřed se dívají na toho, kdo to říká, a to jim brání v tom, aby slyšeli, co říká.

Bratři a sestry, tyto texty církev zařazuje na konec církevního roku schválně. Na konci církevního roku se zamýšlíme nad takzvanými posledními věcmi člověka. Máme si připomenout, jak se říká, věčný cíl, věčný život. Často se mluví o dvou životech, ale všechna ta dnešní čtení která jsme slyšeli, zvláště evangelium připomíná a chce říct: „Je to jeden život. Je to jeden život, který člověče budeš žít na této zemi a u Boha. A základy toho života u Boha, to už si stavíš tady. Jestliže jsi schopen nějak projevit lásku, jestliže v sobě máš aspoň trošku pokory, jestliže jsi člověk, který je schopen sebereflexe, jestliže jsi člověk, který je schopen dívat se kolem sebe, Bůh toto všechno odmění. Jestliže sis vybral pýchu, sebelásku, Bůh ti nebude bránit a dá ti to.

Člověče, jsi to ty, který si volíš, jak bude vypadat tvůj život na této zemi a jsi to také ty, kdo si volíš, jak bude vypadat tvůj život na věčnosti.

Moudrost je třeba hledat

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
28.09.2010 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
Svátek sv. Václava*

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 6,9-21](#); 2. čtení [1 Petr 1,3-6;2,21b-24](#); evangelium [Mt 16,24-27](#);

Bratři a sestry, pro dnešní slavnost byla vybrána čtení, hlavně první čtení z knihy Moudrosti, které je připisováno králi Šalamounovi. A v té knize Moudrosti jakoby král Šalamoun se obrací ke svým kolegům vládcům a dává jim rady, jak moudře kralovat, jak moudře zařídít věci veřejné. My dneska už víme, že jistojistě tu knihu nenapsal král Šalamoun, že je to jedna z nejmladších knih Starého zákona, že dokonce nevznikla v Palestině, ale vznikla zase v Egyptě a byla napsána řecky. A troufáme si říct dneska, že jako je kniha Kazatel, kniha Moudrosti a kniha Sirachovcova, že ti autoři se snad i znali, každopádně znali svoje díla. Možná se znali i osobně. Žili v době, kdy se to hodně měnilo, ale oni se snažili ukázat na to dobré a užitečné, co si máme vzít z minulosti. Žili v Egyptě, kde sice vládla jedna dynastie, ale ti králové se střídali. Potom tam nastoupili Římané a vůbec to nebylo ideální. Setkávali se s tím, čemu se říká korupce, tady ty různé nešvary a tyto věci a vzpomínali si a připomínali si to, že když Hospodin vyvedl Izraelity z Egypta, tak jim říká: „Já budu vašim Bohem a já budu vašim Králem. Já se o vás budu starat. Budu se o vás starat lépe než kterýkoliv jiný člověk.“ Ale Izraelitům to bylo málo.

Nicméně také tady ten autor knihy Moudrosti (nevíme vůbec, jak se jmenoval, kdo to byl) také připomíná situaci, jak by se to řeklo, obyčejného člověka. Čemu je obyčejný člověk vystaven? Je vystaven lákání různých myšlenkových směrů. I tenkrát to byly horoskopy, věštění z hvězd, z karet, předpovídání budoucnosti, různé tajné nauky a další směry. Byla toho celá spousta v tehdejší Egyptě a autor knihy Moudrosti chce připomenout: „Ale toto všechno jsou jenom náhražky. Je tu jeden pravý Bůh, ale od toho, kdo stojí nahoře, kdo vede, se čeká, že bude ukazovat na ty pravé hodnoty.“ A tady hned nemusíme myslet na politické autority, na ty nejvyšší nahoře. Když si to dobře uvědomíme, tak každý z nás je někomu nadřizen, když vynecháme děti. Každý z nás je tady pro někoho nebo má být pro někoho tím ukazatelem.

Autor knihy Moudrosti v té části, kterou jsme četli, připomíná důležitou věc a říká: „Tu Moudrost je třeba hledat.“ Čím je člověk starší, čím je mu víc roků, anebo čím má vyšší postavení v nějaké organizaci, v nějaké společnosti, tak tím víc na něho doléhá pokušení myslet si, že už to všechno ví. Vždyť do školy přece chodí děti. Těm říkáme: „Nauč se to. Ty to ještě neumíš, ty to neznáš.“ Ale aby dospělý vysoce postavený člověk řekl: „Já něco neumím, já tomu nerozumím,“ to se považuje za hanbu. A tak mnohdy ti lidé dělají, že tomu rozumí, hrají si na to. Ale tak to není.

Už tedy dva tisíce let nám Boží slovo připomíná důležitou věc: Kdo chce být moudrý, musí se to učit, musí to hledat. A je jedno, kolik je mu roků, je jedno, v jakém je postavení. Naopak, čím je ten člověk starší a čím je výše postavený, tím usilovněji by měl hledat tuto skutečnou moudrost.

Když budete číst Písmo svaté a knihu Moudrosti, tak zjistíme, že ta Moudrost je tam psána s velkým M. Autor tím myslí Boží vlastnost. Někteří vykladaelé Nového zákona říkají: „Tato Moudrost je předobrazem Ducha svatého, který dává dar moudrosti.“ Je možné to takto vykládat. Ten autor knihy Moudrosti neznal Boží Trojici. Mluvil o jediném Bohu, o jediném Bohu Otci a zdůrazňoval, že z jeho moudrosti, z jeho díla, z jeho stvoření se můžeme učit. Snažil se svoje čtenáře nadchnout, aby toto hledali, protože člověk ve svém životě usiluje, hledá ledacos. Chceme ledacos získat. Říkáme si: „Bylo by dobré, kdybych toto měl,“ nějakou věc doma. „Kdybych získal něco. Ale moudrost? Na to snad ani nemám čas. To může někdo jiný, kdo má spousty času, kdo nemá co dělat, ale já mám hodně práce.“

Autor říká: „Ne, není to tak.“ Nenechte se tímhle nějakým způsobem zmýlit. Představuje tu Moudrost jako krásnou ženu a říká: „Jako když po ulici projde krásná žena, tak všichni se za ní otočí a všichni si jí všimnou a všichni pro ni budou nadšeni, ale ta Moudrost je spíš jako popelka, která zůstává někde skryta a je to škoda.“

A potom říká: „Co je motivem, když někdo usiluje to tuto moudrost? Že si ji zamiloval.“ Totiž z té moudrosti bude mít člověk jenom dobrý pocit, že dobře poradil, bude mít klidné svědomí, bude mít v sobě radost, ale nebude z toho mít žádný prospěch viditelný v tom smyslu, že by vydělal peníze. Peníze se dají vydělat chytračením, peníze se dají vydělat tvrdou prací, ale zpravidla ten, kdo jedná moudře, tak tento člověk se nesoustřeďuje na tyto hodnoty. Tento člověk dává přednost jiným hodnotám.

„Jediný důvod, proč hledat moudrost, je láska.“ Můžeme o tom přemýšlet, je to určitě důvod k zamyšlení, důvod k úvaze a je to velmi zajímavé.

Bratři a sestry, chtěl je získat, aby o tom přemýšleli, ale byl si moc dobře vědom toho, že těch, kteří se budou těmito věcmi zaobírat, bude menší část. Většina to odbude tím: „Nemám na to čas.“ Ale také mnozí se budou vymlouvat a nepřiznají, že tomu nerozumí. Neřeknou: „Pro mě je to těžké. Já bych se musel vzdělávat, já bych musel postupovat a mně se nechce.“

My dnes slavíme svátek svatého Václava, člověka, který je považován za moudrého knížete. V čem byl moudrý? Těch věcí bylo víc. Nechtěl bych tady teď sklouznout do nějakého chvalo zpěvu, do nějaké chvalořeči. Svatý Václav byl člověk, který se snažil na té myšlence křesťanství posunout celý český národ víc kupředu. Snažil se ten národ nějakým způsobem sjednotit. Bral to tak, že křesťanství je myšlenka, která dává dobrý základ pro jednotu celého národa, pro to, aby tady byl vybudován nějaký stát. Do té doby víceméně tady bylo kmenové uspořádání a teď se to začínalo měnit. Na vrcholu stáli Přemyslovci a ty ostatní knížata říkali: A proč se to má měnit? Proč se máme vzdát nějaké struktury, kterou tady máme, která tady byla několik staletí?“ A svatý Václav jim odpovídal: „Abychom dokázali společně něco vybudovat, vytvořit.“ Nejde o to jenom se něčeho vzdát, ale jde o to společně získat, vybudovat něco. Svatý Václav byl ten, který se snažil vidět dál, než jenom, řekli bychom, za hranice vlastního dvora. V té době se rozhodovalo, ke které té vladařské větvi se mají České země připojit, jestli k bavorské nebo saské. V tu chvíli to vypadalo, že ti Sasové zvítězí. To říkala Drahomíra a jeho bratr Boleslav. A Václav říkal: „Ne. Uvidíte, že zvítězí ta bavorská strana.“

Viděl dál, ale to nebylo samozřejmé. To bylo dáno tím, že se o ty věci zajímal a že do nich měl vhléd. To, co říkal Václav, to nebyly jenom takové řeči u piva. To nebylo to, že on by taky všemu rozuměl, ale to bylo dáno tím, že skutečně byl vzdělaný, že usiloval o moudrost.

Myšlenka svatého Václava pokračuje i po jeho smrti. Tady je ještě asi důležité si připomenout, že zdaleka ne všichni ho chápali, zdaleka ne všichni ho přijímali. Kdyby ho všichni přijímali, tak by nezemřel jako mučedník. Dokonce i ti nejbližší mu vlastně nerozuměli a domnívali se, že to s nimi nemyslí dobře.

Myšlenka svatého Václava provází dějiny celého českého národa. Od dvanáctého století se tam dostává na povrch to, že svatý Václav je považován za věčného dědice českého trůnu a těm panovníkům, kteří zrovna vládnou, ten trůn pouze propůjčuje. To je myšlenka, která přímo vychází z knihy Moudrosti, kdy se chce říct tomu králi, který stojí na špici té pyramidy: „Jsi jenom člověk. Nezapomeň na to, že i když jsi hodně vysoko, jsi jenom člověk. Jako člověk jednou zemřeš a budeš se zodpovídat ze svých činů. Jsi nahoře ne proto, aby sis toho užíval, ale jsi nahoře, aby ses taky staral, abys myslel na ty, kteří jsou pod tebou.“

A potom konečně za vlády Karla IV. byl svatý Václav ustanoven za takzvaného zemského patrona. Dneska se ten svátek jmenuje trošku jinak: svatého Václava mučedníka, hlavního patrona českého národa. Zní to tak trošku současné (když se řekne zemského patrona, tak to zní trošku archaicky), ale obojí znamená trošku něco jiného. Ten Karel IV. si přál, aby Václav byl ochráncem, patronem všech lidí, kteří žijí v Českém království. Tady už se nemluví o jednom národě, o českém národě, ale o všech lidech, kteří žijí na tom území. To znamená, on říkal: „Všichni, kteří tady jsme, se na něho můžeme dívat jako na svůj vzor a každý si od něho něco můžeme vzít. Každý se od něho můžeme něčemu naučit a ten Václav nás bude spojovat, i když jsme z různých zemí, mluvíme různými jazyky, pocházíme z různých kulturních tradic. A toto je velmi hluboká myšlenka.“

Bratři a sestry, a to platí pořád. Každý z nás si z jeho života může něco vzít. Pro každého z nás Václav může být inspirujícím člověkem. On byl nadřizený. Jak jsem říkal, i my jsme každý někomu nadřizený. V mnohem menším měřítku, ale je to tak. Ale on byl také příkladem těm, kteří byli pod ním. To o nás platí úplně stejně, možná snad ještě i víc.

Bratři a sestry, ať tedy ty myšlenky, ty zásady, podle kterých žil a jednal svatý Václav, jsou živé i dnes – v našich zemích, v našem veřejném životě, ale i v našich rodinách.

Víra a věrnost

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
03.10.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce*

27. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Hab 1,2-3; 2,2-4](#); 2. čtení [2 Tim 1,6-8.13-14](#); evangelium [Lk 17,5-10](#);

Bratři a sestry, na první pohled to tak nevypadá, ale hlavní myšlenkou všech dnešních textů je víra z pohledu věrnosti. Ve Starém zákoně ve staré hebrejštině pro víru a věrnost bylo jedno jediné slovo, jeden jediný výraz. Nový zákon už to rozlišuje. V Novém zákoně my často, když uvažujeme o víře, tak o ní uvažujeme jako o důvěře v Boha. Ale dnes nám Písmo předkládá zase otázku víry, ale z pohledu věrnosti. Být věrný tomu, co jsem jednou přijal, k čemu jsem se jednou přihlásil.

Dnešní texty chtějí vybudovat nás, kteří je slyšíme, čteme, abychom byli věrní ve své víře, ale (zase není to na první pohled tak vidět) ty texty také připomínají, že Bůh je věrný nám lidem, že Bůh, který povolal tento svět k bytí, který ho stvořil, tak je mu věrný. Bůh nikdy neřekl: „Zničím ho a udělám nějaký lepší svět.“ Řekl: „Ne. Jste tady, já vás беру, já s vámi počítám. Je tu pro vás místo.“ Takže takhle se dívejme na ty texty, které jsme slyšeli.

Vezmeme zase čtení z knihy proroka Habakuka. Takové zvláštní jméno. Dokonce ani nevíme, co to jméno přesně znamená. Jsou dvě možnosti. Buď to znamená obětí, někdo někoho objímá, anebo je to označení pro jednu rostlinu, která roste ve vodě. Každý si může vybrat. Co o tomto člověku víme? Víme, že své proroctví pronesl v Jeruzalémském chrámu. Dokážeme to určit v rozpětí asi pěti let- někdy mezi lety 605 až 600, maximálně nějakých 597 před narozením Pána Ježíše. Jeho proroctví je velmi krátké. Kniha proroka Habakuka je spíš knížka, má tři kapitoly, ale jsou to kapitoly, které jsou velmi důležité pro nás. Proč? To, co jsme slyšeli v prvním čtení, je otázka, kterou prorok klade Hospodinu, otázka velmi naléhavá: „Jak dlouho, Hospodine?“ Křičí: „Proč mi dáváš hledět na bezpráví?“

Prorok volá Hospodina k odpovědnosti. Říká mu: „Ty jsi ten svět stvořil. Já vím, že ty jsi nejvyšší dobrý, spravedlivý, ale proč teda dopouštíš, aby se na tomto světě děly takové věci? Proč to dovoluješ?“ Zaznělo to i v komentáři. My se ptáme úplně stejně a dáváme Bohu úplně stejné otázky.

Abych to zasadil trošku do souvislostí, co se tam stalo. Judské království vedlo válku s Egyptem a král Joziáš v té válce zahynul. Joziáš byl velmi významný judský král, který provedl reformu celé říše i celého náboženského života a je považován za velmi dobrého panovníka. Po něm nastoupil jeho syn, který mu, jak se říká lidově, nesahal ani po kotníky a začalo období zmatků, kterého se snažili využít různí lidé ve svůj prospěch a snažili se, zase lidově řečeno, urvat, co se dá. Navíc se ještě začíná objevovat velký nepřítel – Babylónská říše. A prorok se ptá: „Proč musel zahynout ten dobrý král? Proč teď máme tak špatného krále? Proč jsou tady tyhle zmatky? Bože, proč to dopouštíš?“ A co je zvláštní, je to, že Bůh odpovídá.

Víte, když budeme číst pozorně tyto řádky, tak uvidíme, že Habakuk nebyl člověk slepé víry, ale živé víry. Nebyl člověk, který by jenom slepě odříkal naučené modlitby, plnil si svoje náboženské povinnosti, ale on o své víře přemýšlel. On se zaobíral těmito otázkami a hledal na ně odpověď. A proto se ptá. Je to překvapivé, že Bůh to strpí, a ještě překvapivější je to, že Bůh odpovídá. Ale, a úplně nejvíc, překvapuje to, že tento dialog je u Habakuka zaznamenán dvakrát. Dvakrát se prorok ptá a dvakrát mu Bůh odpovídá.

Bratři a sestry, v tomto je vyjádřena Boží věrnost nám, lidem. Bohu nevádí naše otázky, pokud jsou upřímné. Pokud upřímně hledáme odpověď, Bohu to nevádí. Mnohdy totiž lidé se takzvaně vytáčí, vymlouvají. Všichni to známe. Když se nás dítě na něco zeptá, my nemáme zrovna náladu nebo nevíme, co říct, tak řekneme: „Buď zticha. Teď na to nemám čas.“ Bůh nic takového neříká. Naopak říká Habakukovi: „Mám na tebe čas a odpovím ti.“

Ta Boží odpověď, kterou dává prorokovi, je všeobecná. Proč? No, protože je určena nejen prorokovi, ale taky nám. V té odpovědi Bůh žádá trpělivost a říká: „Všechno má svůj čas. Ve svůj čas pochopíš můj plán. Je potřeba, abys ve své víře byl pevný i v momentě, kdy tomu nerozumíš, abys v té víře byl pokorný, abys připustil tu možnost, že jsou tu věci, které přesahují tvůj rozum, nebo že teď zrovna neznáš odpověď.“

A potom prorok se dozvídá, že Bůh bude jednat jinak, než jednal dosud. Izraelité byli zvyklí, že Bůh je zachraňoval z různých obtížných situací i za cenu zázraku – odchod z Egypta, živil je na poušti – a tak to čekali, že to bude takhle pořád. A prorok se dozvídá důležitou změnu: „Ne, už to tak nebude. Ano,“ říká Bůh: „budu se o vás starat dál, ale už to nebude za cenu takových zjevných zázraků. Spíš to bude nenápadné. Budete muset to hledat, budete muset na to dávat pozor, ale budu se o vás starat.“

Abych to vysvětlil, vzpomněl jsem si na jeden příběh ze života Terezie z Avily. Žila ve Španělsku v době, kdy tady v této části Evropy, kde žijeme, bylo to, čemu se říká reformace, kdy vystoupil Martin Luther a mnoho lidí odpadlo od katolické víry. Terezie v té době se snažila reformovat karmelitánský řád. Jezdila od kláštera ke klášteru a prováděla tu reformu, utvrzovala své spolusestry ve víře a snažila se, aby jejich život byl co nejvěrnější evangelium. A při jedné té cestě, kdy jela otvírat nový klášter, se její kočár dostal do rozvodněné řeky. Koně se splašily, kočár uvázl ve vodě a vypadalo to, že se převrhne. A ona v tu chvíli se začla modlit, ale jinak, než my bychom čekali, a říká Bohu: „Bože, proč mi to děláš? Já tam přece nejedu kvůli sobě. Já tam jedu kvůli tobě. Kdyby bylo na mně, tak budu v Avile ve svém klášteře, nikam nebudu chodit, budu se modlit, budu s tebou. Ale já jsem na té cestě kvůli tobě! Proč mi to děláš?“

A Bůh jí odpovídá (ona měla ten dar, že si takhle s Bohem povídala), Bůh jí říká: „Terezie, já jsem tvůj Bůh, ne tvůj podkoník!“

Bratři a sestry, mnoho lidí v době proroka Habakuka i v době naší si myslí, že Bůh je ten, který takzvaně ucpává díry. Tam, kde se něco děje, že on zasáhne za cenu zjevného zázraku. Ne, tak to není. Co máme udělat, je potřeba, abychom udělali. A jak to dopadlo s tou Terezíí? Kočiči uklidnili koně, uvolnili kola od vozu a vytlačili vůz na břeh. Ale udělali to ti kočiči!

Dnešní čtení končilo větou: „Spravedlivý bude žít pro svou věrnost.“ Jak jsem říkal, ten Starý zákon měl jedno jediné slovo pro víru a věrnost, ale to je ono. Spravedlivý bude žít pro svou věrnost. Bratři a sestry, a to je to, k čemu jsme povoláni – aby naše víra nebyla jenom nějakou nálepkou, abychom to neměli napsané jenom na tričku, ale abychom žili ze své víry.

Tato otázka nebo tato věta, myšlenka neskončila ve Starém zákoně. Svatý Pavel ji rozvinul v listě Římanům, potom ji ještě cituje v listě Galaťanům, dokonce se tím zabývá i autor listu Židům. Je to takový program: žít ze své víry, zůstat věrný, usilovat o spravedlnost každý den, nejenom v neděli.

Bratři a sestry, i my žijeme v době, kdy je mnoho věcí, které se nám nelíbí, je to doba rychlá, doba překotná, s mnoha věcmi nesouhlasíme, mnoha věcem nerozumíme. Často se ptáme tak, jako se ptá prorok. Ptejme se upřímně, hledejme odpovědi, ale buďme trpěliví. Buďme si jistí, že Bůh odpoví, ale ve svůj čas. A to, co máme udělat my, je to, abychom usilovali o to, abychom žili ze své víry. Naše víra má být aktivní, má být jednak ve slovech, ale potom také v činech. Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Námanova víra se mění ve víru osobní

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.10.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

28. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Král 5,14-17](#); 2. čtení [2 Tim 2,8-13](#); evangelium [Lk 17,11-19](#);

Bratři a sestry, hlavní myšlenkou dnešních textů je opět víra a zase to bude z trošku jiného pohledu. Víra je velmi rozmanitá. Celý ten příběh ze Starého zákona se odehrává někdy mezi lety 560 až 540 před narozením Pána Ježíše. Nedokážeme to určit přesně, kdy. Je to proto, že králové, za jejichž éry se to odehrává, tam nejsou jmenováni. Je jmenován Náman a je jmenován prorok Elizeus. Není jmenován ani damašský ani izraelský král.

Ti králové jsou tam vedlejší. Ten příběh jednak vypráví o tělesném uzdravení člověka, ale vypráví i o tom, jak jeden člověk našel víru. Ne, že by Náman ze Sýrie neměl víru. My jsme dnes četli jakési rozuzlení toho příběhu, takový ten radostný konec. Dovolím si tady převyprávět to, co tomu předcházelo, protože to spolu velmi úzce souvisí a pro pochopení je to důležité.

Náman byl velitel vojska syrského krále. Byl to velmi zdatný vojevůdce. Vybojoval pro svého pána několik vítězství, a to i na úkor Izraelitů, ale onemocněl. Onemocněl malomocenstvím. Jestli jste si všimli, když Ježíš v evangeliu uzdravuje ty malomocné, tak se tam používá termín „byli očištěni“. V tehdejší době pod ten termín malomocenství se schovaly všechny kožní nemoci – léčitelné i nevléčitelné, různé typy poškození kůže a takovéto věci. Neměli v tom úplně jasno. V duchovním slova smyslu malomocenství bychom mohli přirovnat k těžkému hříchu. Člověk, který je malomocný, je vyřazen ze společnosti. Musí stát těch několik metrů daleko, nesmí se přiblížit k nikomu a k ničemu a musí křičet: „Nečistý!“ Ne malomocný, ale nečistý. A toto zlé potkalo Námana.

Náman jako osoba byl člověk zbožný. Když se řekne to jméno Náman, tak nám to nic neříká, ale jeho současníkům to říkalo hodně. A sice jeho současníci při vyslovení tohoto jména okamžitě pochopili, že tento člověk uctívá dva pohanské bůžky – Adonise a Tamuse. Proč to tady zmiňuji? Náman byl člověk, který byl vychován v náboženství. Proč uctíval zrovna tyto bůžky? No, protože ho to doma naučili, protože mu to řekli a on je považoval za bohy pravé. Byl to člověk, který jim přinášel oběti po každém vítězství, děkovali jim za to, že se mu daří. A také v okamžiku, kdy onemocněl, je začal prosit o uzdravení, ale nepomohlo to. Obešel všechny možné léčitele, které měl ve svém okolí, a nic. Až mu jedna hebrejská otrokyně, která byla zajata jako dítě při jedné z válečných výprav, řekla: „V Izraeli je prorok a ten by tě mohl uzdravit.“

A tady Náman je poprvé pokořen, protože ti moudří, ti studovaní, ti chytří neuspěli. Ale hebrejská otrokyně mu říká, že zná řešení – jemu, který je druhý po králi - tak nějaká otrokyně říká: „Já vím, co bys měl udělat, a vím, kdo by ti mohl pomoci. Je to pro něho naprosto něco neslýchaného. A když to hned vyložím v tom duchovním slova smyslu, my se často také považujeme za experty ve víře a říkáme si: „Máme to jasné.“ I my počítejme s tím, že může někdo přijít a může nás překvapit.

Vyprávím vám si moment ze života faráře Arského, kdy on jednou přišel do kostela a tam uviděl jednoho sedláka, jak on tam sedí před svatostánkem. V té době bylo zvykem, že se všichni lidé modlili nějaké naučené modlitby. Bylo evidentní, že tento sedlák neodpovídá žádnou modlitbu, a když se zvedl ten sedlák, tak za ním Jan Maria Vianney šel a říká: „Cos tam dělal? Jak se modlíš?“ A sedlák mu říká: „On vidí mě a já vidím jeho. A to nám stačí.“ A farář Arský v tu chvíli pochopil, že tenhle nevzdělaný sedlák je v duchovním životě Bohu mnohem blíže než on jako farář.

Bratři a sestry, nikoho bychom neměli podceňovat, nikým bychom neměli pohrdat a neměli bychom si myslet, že my to známe nejlépe, že my jsme experti přes víru.

Takže otrokyně říká: „Znám řešení, v Izraeli je prorok.“ A Náman jde za svým pánem a říká: „Chtěl bych tam jít,“ a král říká: „Půjdeš tam, ale ne jako soukromá osoba. Já tě tam pošlu. Bude to státní návštěva a ty si při tom vyřídíš svoje záležitosti.“ A vypráví průvod. V podstatě je to taková menší vojenská jednotka. Izraelský král zpanikaří, protože oni jdou za ním. Proč jdou za králem? Protože se domnívali, že král a prorok je stejná osoba. V tom nebyl žádný záměr. Oni si mysleli, že to tak bude. Ale izraelský král zpanikaří a říká: „Hledají proti mně záminku. Chtějí vyvolat válku.“ A prorok Elizeus zůstává v klidu a říká: „Pošli ho za mnou.“ Celá ta jednotka se posune k Elizeovi. Je to skutečně velký průvod. Na konci jsme slyšeli, že nabízí potom Elizeovi dary. Přišli a měli toho hodně. Na začátku toho příběhu je to vypočítáno, na kolik si Náman cenil svého zdraví. Nesli s sebou asi tři sta kilo stříbra a asi čtyřicet osm kilo zlata plus šaty jako dary. To je hodně. I v dnešní době jsou lidé, kteří jsou ochotni za své zdraví dát všechno.

A teď si představte, on s touto výbavou přijde k Elizeovi a Elizeus nevyjde ani ven. Elizeus pošle svého žáka. To je pro Námana další velké pokoření. On, druhý po králi, a tady se s ním nikdo nebaví. Proč Elizeus zůstává vevnitř? Ne, že by se nechtěl bavit s Námanem, ne, že by jím pohrdal, ne, že by neznal slušné vychování, ale je to proto, že chce říct: „Tady neplatí síla. Na Boha neplatí síla, na Boha neplatí nátlak. Tady platí pokora, tady platí čisté srdce. Tady jsou jiná kritéria, než na která ty jsi, Námane, zvyklý.“

Takže Elizeus posílá učedníka, žáka, a ten říká: „Námane, máš se jít sedmkrát ponořit do řeky Jordánu.“ To si Elizeus nevymyslel. Toto je nařízení z třetí knihy Mojžíšovy, kdy Mojžíš takto nařídil, aby každý uzdravený se takhle vykoupal. A pro tuto chvíli je to ta důležitá věta.

Námanovi se nechce a říká: „Já jsem čekal, že vyjde, bude vzývat svého Boha, rozbálí tady nějaké věci, zapálí kadidlo, bude tancovat, bude mávat rukama... Nic. Dostal jsem radu.“ On chtěl pomoc a dostal radu.

Ti nahoře nebývají zvyklí, aby jim někdo moc radil. Oni jsou zvyklí radit těm dole a nemají sami rádi, když jim někdo radí. I tohle musel Náman překousnout. Nakonec to překousnul za pomoci těch, kteří byli s ním. Oni mu říkají: „Kdyby po tobě chtěl něco těžkého, složitějšího, určitě bys to udělal. Ale on ti říká: „Jdi se vykoupat!“ V podstatě jednoduchá věc. Tak to běž udělat.“ Hodně ho musí přemlouvat, ale nakonec jde.

Když to udělá a je uzdraven, přichází, vrací se a říká tu klíčovou větu: „Už vím, že není Boha po celé zemi, jen v Izraeli.“ V tuto chvíli se mění Námanova víra. Víra, kterou měl od svých rodičů, říká se tomu „víra pro autoritu rodičů“, tu odložil a získává osobní víru: „Já už vím. Je to moje rozhodnutí. Já si za tím stojím.“

Bratři a sestry, je potřeba, aby každý dospělý člověk měl takovou osobní víru. Když se narodí dítě, rodiče ho vychovávají, vštepují mu zásady. Dítě má víru pro autoritu rodičů. Ale jak jdou roky a dítě přestává být dítětem a stává se dospělým člověkem, tak je potřeba, aby se jeho víra proměnila ve víru osobní. Samozřejmě můžeme se setkat s lidmi, kteří mají až do konce svého života tady tu dětskou víru, ale zpravidla je to jinak. Zpravidla, pokud nedojde k přetvoření té víry, tak člověk ji odloží, protože řekne: „Já pohádku nepotřebuji.“

Osobní víra je něco, co musíme mít, abychom dokázali být skutečně dospělými křesťany. To je jeden aspekt, o kterém mluví dnešní první čtení a koneckonců i evangelium, ale nezapomeňme na úlohu proroka Elizea. Prorok, jak jsme slyšeli v komentáři, je si vědom, že uzdravuje Bůh, že on je nástroj, ale i my se můžeme dostat a dostáváme se do situace, kdy máme někomu pomoci s tou přeměnou víry, s tímto přerodem. Všimněme si, co dělal prorok Elizeus. Nezdůrazňuje sebe. Udělá to, co je nutné – řekne jednu jedinou větu z třetí knihy Mojžíšovy, jeden jediný příkaz. Nedělá Námanovi přednášku ze Starého zákona, neřekne: „Tak pojď, sedneme si, rozebereme to, já ti to tady vysvětlím.“ Ne, to jedno jediné, které je potřebné. Proč to může říct? No, protože i on má osobní víru, protože on se setkal s Bohem a ví, co je důležité v tu chvíli.

Bratři a sestry, každý z nás bude někdy v roli proroka Elizea, kdy máme pomoci někomu získat osobní víru. Ale k tomu je potřeba, abychom tuto osobní víru měli. Prosme za ni, modleme se za to, usilujme o ni a buďme si jisti, že jako Ježíš uzdravil ty, kteří ho o to prosili, že i my dostaneme tuto osobní víru.

Proč je ten příběh už ve Starém zákoně a proč je jeho aktérem cizinec? Aby bylo jasné, že Bůh počítá se všemi lidmi, že chce svoje dary dát všem. Nejenom Izraelitům, nejenom těm, kteří se k němu hlásí od začátku, ale i těm, kteří postupně přicházejí, dokonce i těm, kteří předtím byli jeho nepřáteli, protože Náman vedl syrské vojsko proti Izraelitům.

Bratři a sestry, každý může k Bohu přijít, každý se s ním může setkat a každý může říct tu větu: „Už vím!“ Kéž tedy s Boží pomocí je naše víra osobní a pevná.

Pán nikomu nestrání, Pán je spravedlivý

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.10.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

30. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sir 35,15b-17.20-22a](#); 2. čtení [2 Tim 4,6-8.16-18](#); evangelium [Lk 18,9-14](#);

Bratři a sestry, při dnešní neděli víc myslíme na to, jak hlásat evangelium a kde je třeba hlásat evangelium. Všechny ty tři texty, o kterých jsme slyšeli, mluví o hlásání evangelia. Apoštol Pavel ho hlásá z vězení, Ježíš ho hlásá vyvolenému národu a stejně tak i první čtení z knihy Sirachovcovy bylo takové hlásání evangelia, Boží zvěsti dovnitř mezi vyvolený národ.

Chtěl bych se zase u tohoto textu chvíli zastavit. V kostce bych připomněl, co už jsem tu říkal před nějakou dobou. Kniha Sirachovcova patří mezi nejmladší spisy Starého zákona. Vznikla někdy kolem roku 190 před narozením Pána Ježíše v Palestině. Napsal ji člověk, který se jmenoval Ježíš ben Sira, a jeho vnuk tuto knihu donesl do Egypta, přeložil do řečtiny a od toho momentu se stala ta kniha známější. Do toho Egypta ji přinesli asi po šedesáti letech od napsání.

O čem ta kniha je? Ta kniha zachycuje život Izraele těsně před makabejskými válkami, tedy v době, kdy vládnou v Izraeli Řekové, zavádějí tam řecké zvyklosti, staví se proti víře v Hospodina, proti zachování Smlouvy a někteří z Izraelitů jsou těmi novými pořádky fascinováni, nadšeni, někteří nevědí, co si o tom mají myslet, a mnohým se to samozřejmě zase nelíbí. A Sirachovec vybízí k tomu, aby byli Izraelité věrní smlouvě, kterou uzavřeli s Hospodinem na Sinaji. V té době mnoho lidí z Izraele přestávalo věřit a tato kniha připomíná, co všechno Izraelité získali smlouvou s Hospodinem, a píše se v té knize, jak si mají udržet víru. Mluví se tam o modlitbě, mluví se tam o bohoslužbě v chrámu a o tom, jak prožívat svoji víru.

Dneska jsme ale četli trochu něco jiného. My bychom to dnes mohli označit jako sociální učení. Ne snad přímo sociální učení církve, ale jsme v určité sociální oblasti. V době Sirachovcovy platilo v Izraeli „kdo má moc, ten má taky pravdu“. Jinými slovy, ten, kdo má moc, si může dělat, co chce. Může se chovat, jak chce, a projde mu to u lidí. Sirachovec připomíná a říká: „Bůh ale jedná jinak.“

Celý ten dnešní úryvek je zasazen v takovém rámci: Bůh je spravedlivý, nestrání nikomu a jeho činnost ve světě směřuje k tomu, aby rozsoudil spravedlivě a obnovil právo. Tím právem se také myslí zachování smlouvy. Obnovil smlouvu, kterou uzavřel Bůh s Izraelity na Sinaji.

Bratři a sestry, tady vidíme několik věcí, ve kterých nemáme jasno. Bůh soudí spravedlivě a chce obnovit právo. To je smysl Božích zásahů na tomto světě. A Bůh nikomu nestrání. Jak to vidíme my? No, my bychom chtěli, aby nám stranil. My říkáme: „No, my přece v Tebe věříme, tak něco pro nás udělej, nějak nás zvýhodni.“

A potom, co po něm chceme? No, chceme po něm zázraky: „Bože, tady mi ulehči. Tady mi trochu uber. Víš, tady trochu na to právo zapomeň. Zapomeň na tu smlouvu. A mohl by ses na mě dívat trochu lépe, než na ty, kteří do toho kostela nechodí.“ Ale Pán nikomu nestrání, Pán je spravedlivý.

Před tím úryvkem, který jsme slyšeli, byl jeden veršik, který byl moc pěkný. Nedokážu ho přetlumočit slovo od slova, ale spíš jde o ten smysl. Svatopisec tam připomíná, že není možné, když člověk jedná nečestně, špatně, není možné potom přinést oběť a myslet si, že je to v pořádku. Tedy není možné Boha podplatit tak, jako lidi.

Můžeme se tomu smát, ale já sám znám několik příkladů toho, kdy různí zlodějíčci, podvodníci, když se chystali, že něco vyloupí, vykradou, tak zašli do kostela pomodlit se, aby je nechytili, aby to pro dobře dopadlo. Eventuelně taky zapálili svíčku, aby jejich podvodné snažení mělo úspěch. Tady vidíme a tady dobře chápeme, taky je nám to k smíchu, že takhle to nejde. Ale mnoho lidí se staví před Boha podobně: „Víš, Pane Bože, já jsem tady sice něco provedl někomu, ale to bude dobrý, to se srovná.“ A Bůh říká: „Nesrovná. Mě nepodplatíš. Já od tebe čekám (a teď to jsou slova Ježíše Krista), že Boha budeš mít rád nadevšechno a bližního jako sám sebe.“ Jsme tady vlastně v tom, čemu se říká přikázání lásky k bližnímu, a nemůžeme si myslet, že Bůh jaksi zavře oči, ale Bůh řekne: „Vyrovnej to. Srovnej ty účty, dej to do pořádku a potom přijď!“

Mluví se tady o různých typech lidí, kterým je ublíženo: o sirotcích, o utlačovaných, utištěných, o vdovách. Víceméně to jsou na jedné straně životní situace, životní osudy lidí, ale také to je určitá klasifikace. Kdo to byla vdova? My tím označujeme ženu, které zemřel její muž, ale v době Starého zákona to znamenalo ještě něco svým způsobem horšího. Pohybujeme se v době, kdy společnost byla uspořádána úplně jinak. Toto je důležité mít na paměti, než budu pokračovat. V té době žena byla majetkem svého muže. Ona ho musela poslouchat. Na oplátku za tuto absolutní poslušnost také byl muž povinen se vlastně o tuto ženu absolutně postarat. To znamená zajistit obživu, zajistit šaty, zajistit bydlení, ale zajistit také to, aby té ženě nikdo neublížoval a aby byla chráněna její čest, její dobrá pověst. To znamená, že když si někdo z jeho manželky udělal legraci, tak ten muž musel jít a zjednat nápravu. Buď se ten dotyčný musel omluvit anebo to skončilo nějakým soubojem.

Tedy muž byl ten, který se o tu ženu kompletně staral, zajišťoval všechno. V okamžiku, kdy zemřel manžel, tak ta žena se vracela do svého rodného domu, kde jí toto zajišťoval její otec. Jestliže ale zemřel manžel a rodiče té ženy byly už také mrtví a její děti nebyli dospělí, pak to byla vdova. To znamená žena, která nemá zastání, žena, ze které je možné si udělat legraci, kterou je možné okrást, které je možné ukřivdit, protože tu není nikdo, kdo by se jí zastal.

Bratři a sestry, ti Izraelité v době, kdy vznikla kniha Sirachovcova, si připadali jako vdova. Tou vdovou je tady myšlen celý izraelský národ. Proč? Protože neměli krále, vládli jim cizinci, kteří znesvětili chrám, dělali si legraci z nich, z jejich náboženství, dělali si legraci z toho, jak se oblékají, co jedí, jak žijí. Oni ve své vlasti se stali lidmi druhé kategorie. Byli menšinou, opovrhovanou menšinou.

Bratři a sestry, když se na to podíváme, zjistíme, že my jsme na tom podobně. Nám taky nerozumí, dělají si z nás legraci, usklebují se nad námi a podobně. Jsme menšinou. A teď, kde čekáme nějaké zastání? Kde čekáme pomoc? A všechny ty

dnešní texty nám říkají: „Pomoc čekej tam, kde je: u Boha.“ Ale aby se to změnilo, Bůh nebude dělat zázraky. Bude připomínat, že jeho činnost vede k tomu, aby na světě byla spravedlnost. Ale také ty, člověče, musíš něco udělat. Musíš se zapojit do této mise, do toho zvěstování evangelia.

Krásně to je opravdu u svatého Pavla v tom druhém čtení, které jsme slyšeli. Pavel je ve vězení, očekává popravu a říká na jedné straně: „Při mé první obhajobě se mě nikdo nezastal,“ ale vzápětí říká: „Pán stál při mně a dal mi sílu.“ Tady je to rozuzlení. My čekáme, že Pánova pomoc se bude projevovat zázraky – zázraky, nějakými nadpřirozenými divy. Ale on nás provází jinak. Jestliže ho o to budeme prosit, každému z nás dá sílu. Každého z nás povede, abychom byli schopni hlásat evangelium.

Bratři a sestry, první církve se šířila tak rychle proto, že v první církvi nebyli žádní misionáři z povolání, ale všichni se považovali za hlasatele evangelia.

A nakonec bych tady chtěl zopakovat jednu myšlenku, kterou jsem tu už říkal před nějakými pěti, šesti lety. Když odcházíme z kostela, když končí mše svatá, tak jsme vyzváni: „Jděte ve jménu Páně.“ „Bohu díky.“ Latinsky je to: Ite Missa Est. To není doslovný překlad. Slovy „Ite Missa Est“ rozpouštěli římský senát. Doslova to znamená: „Jděte, jste posláni!“ To říkal ten, kdo vedl zasedání toho senátu, a říkal to vlastně těm senátorům: „Jste posláni, abyste doma řekli to, co jste tady slyšeli, o čem jsme se tady usnesli, na čem jsme se uradili.“ Nebyla televize, nebyl rozhlas, nebyly telefony. Vždycky bylo nutné, aby někdo přišel a buďto to řekl, nebo eventuelně přečetl, ale vždycky to záleželo na lidech.

Bratři a sestry, s těmito slovy končí každá naše bohoslužba. Jděte, jste posláni, nebo jděme, jsme posláni, abychom zvěstovali, co jsme tu viděli, co jsme tu slyšeli, čeho jsme byli svědky. Nestačí jenom se modlit za misionáře a prosit za misijní povolání někde pro Afriku a Oceánii, ale je potřeba uvědomit si, že všichni máme být misionáři, že všichni jsme od Boha posláni.

Vyznání víry jako plod modlitby i zážitek okamžiku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.10.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

31. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 11,22-12,2](#); 2. čtení [2 Sol 1,11-2,2](#); evangelium [Lk 19,1-10](#);

Bratři a sestry, jak jsme slyšeli v komentáři, dnešní první čtení bylo z knihy Moudrosti, a to je nejmladší kniha Starého zákona. Vznikla někdy mezi lety 40 až 50 před narozením Pána Ježíše. A příběh z evangelia, který jsme slyšeli, tak ten se udál, řekněme, zase nějakých třicet jedna, třicet dva let po narození Pána Ježíše. Tedy oba ty příběhy jsou myšlenkově blízké, ale staly se v rozpětí nějakých asi sedmdesáti let, což je z hlediska dějin a bible velmi krátká doba, je to velmi blízko sebe. Ty úryvky patří k sobě. Oba mluví o tom stejném. Můžeme říci, čtení z knihy Moudrosti, jak jsme ho slyšeli, mluví teoreticky o tom, jak jedná Bůh. Příběh o Zacheovi nám dává praktický příklad, jak jedná Bůh. Je to to stejné. To první bylo vyprávění, které někdo promyslel. To vyprávění z knihy moudrosti je jakýmsi plodem modlitby, uvažování, přemýšlení, rozjímání. To, co jsme slyšeli v evangeliu, to byl zážitek – zážitek okamžiku, to, co se stalo na ulici v Jerichu. Ale troufám si říct, že i to první z té knihy Moudrosti, to byl zážitek.

Krátce bych jenom chtěl připomenout, že kniha Moudrosti vznikla v Egyptě, asi v Alexandrii, ale napsal ji Žid, Izraelita, člověk, který byl hrdý na to, že je příslušníkem vyvoleného národa a že má víru. V té době kolem něho žilo spoustu lidí, kteří pocházeli z vyvoleného národa, ale víru odložili a posmívali se mu. Říkali: „Ty ještě věříš? Ty máš ještě tady ty zastaralé názory? Ty vůbec nejsi moderní!“ On odpovídá veden Božím duchem a to, co jsme slyšeli, tomu se říká vyznání víry.

Jednak je zajímavé, jak tu víru vyznává. Vyznání víry je vždycky záležitost osoby. Ve vyznání víry nejde o to rozumem něco popsat, nejde o to dát definici, která bude bez chyby, která bude vyčerpávající, ale vyznání, to je záležitost rozumu, citu a vůle člověka a je to plod nějakého zážitku a vždycky to popisuje určitý úsek.

Je zajímavé, co vyzdvihuje svatopisec, autor knihy Moudrosti. Připomíná a říká: „Bůh používá svoji moc k tomu, aby podporoval život, aby rozdával život.“ Proč to tak zdůrazňuje? I on žil v době, kdy mnoho vládců, těch, kteří byli navrchu, používali svoji moc pro to, aby utlačovali, aby nařizovali, aby brali, aby říkali: „Budete platit tyhle a tyhle daně.“ V té době bylo celkem běžné, že králové stěhovali celé národy, čili brali jim svobodu, nařizovali: „Ty budeš bydlet tady, ty budeš dělat tohle, ty budeš dělat ono,“ a často i skutečně brali život lidem, svým poddaným. A svatopisec říká: „Bůh a jeho moc se neprojevuje takto. Boží moc se projevuje tím, že Bůh dává život. Podporuje, nenařizuje, ale dává svobodu a dává odpuštění.“

Boží jednání je paradoxně pro člověka těžko pochopitelné. Člověk těžko chápe, že může získat celkem lehko toto odpuštění, že stačí uznat, že jsem udělal něco špatně, a litovat toho. Mnoho lidí si říká: „To nebude tak zadarmo, to nebude tak jednoduché,“ a nechtějí tomu věřit. Svatopisec, jak jsme to slyšeli v tom prvním čtení, připomíná, že tady to Boží jednání se vymyká naší logice.

Bratři a sestry, zijeme v době, která hodně dá na rozum. Musíme mluvit rozumně. Už po dětech to chceme: „Neříkej hlouposti. Co mi to tady povídáš? To nemá hlavu a patu.“ Chceme, aby formulovali přesně. Učíme je definice. I my sami si dáváme pozor na to, co řekneme, aby nás někdo nemohl napadnout, aby nás nemohl chytit za slovíčko. Co si budeme povídat, i já tady z tohoto místa musím velice dobře volit výrazy, abych se někoho nedoknul, aby se někdo neozval nebo aby někdo neřekl, že tady učím něco špatně. Jsme velmi stresováni tady tímto rozumovým přístupem k životu.

Jak jsem říkal, svatopisec, autor knihy Moudrosti tady nedává nějakou definici Boha a víry, ale je to vyznání. To, co nám tady píše, bylo vedeno samozřejmě Duchem svatým, ale on do toho vložil svůj prožitek, to, co získal z modlitby, ze setkání s Bohem. Když mluvím o modlitbě, nemám na mysli odříkávání naučených modliteb, ale on přemýšlel, předkládal Bohu události ze svého života, události ze svého okolí a tak to s Bohem probíral, promýšlel, uvažoval. A tato vnitřní modlitba ho dovedla k tomuto vyznání.

Bratři a sestry, abychom pochopili ty paradoxy, tak se podívejme na evangelium. Tam jsou ty paradoxy vidět víc. Jak to začíná? Začíná to tím, že Zacheus, vrchní celník, chce vidět Ježíše. Vrchní celník je někdo, kdo by odpovídal v naší době asi řediteli, představenému okresního finančního úřadu, tedy člověku, který má jisté postavení. A Zacheus se začíná chovat nelogicky vůči svému postavení – leze po stromech. Vždyť je to k smíchu, aby nějaký ředitel, já nevím, ve svých čtyřiceti letech tady lezl někde po stromech. To je první nelogičnost, už to se mu smáli. Druhá nelogičnost v tomto příběhu je ta, že Ježíš se zastaví a podívá na něho. Mnoho lidí to překvapí: „Jak to? Jak to, že ten rabi, který tak zdůrazňuje dobré chování, mravní zásady, jak to, že tento rabi se s ním vůbec baví?“

Známe to? To se takhle sejde u obchodu ráno určitá skupina, postaví si kabele a teď to začnou probírat. „Jak to, že to řekla, jak to, že ten se s tím baví a jak to, že ten udělal to nebo ono. To se přece nehodí.“ Vždyť to říkali Ježíšovi: „Rabi, to se nehodí pro tebe, aby ty ses s ním bavil, vůbec.“

„Zachee, pojď rychle dolů.“ Tady v tento moment je to logické, Zacheus rychle jde dolů, ale celý ten příběh ještě nekončí. „Musím být v tvém domě.“ „Rabi, to nemyslíš vážně? Ty se s ním vůbec bavíš, a ty k němu chceš jít domů? No, ty ses zbláznil! To uškodí tvé pověsti. Tím si odeženeš spoustu příznivců.“ A největší nelogičnost z jejich pohledu, těch, kteří stojí kolem Zachea a kolem Ježíše, se stane v okamžiku, kdy jdou do Zacheova domu. To už opravdu pochybují o tom, jestli je Zacheus zdravý. Proč? No, protože Zacheus v tu chvíli říká: „Polovici svého majetku dám chudým, a jestli jsem někoho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ Zacheus ty peníze, které pracně nakradl, teď rozdává. To už opravdu pochybují o tom, že je zdravý, a říkají si, když lezl z toho stromu dolů, jestli náhodou nespadol na hlavu. Vzdát se toho, co pracně takhle získal. Ale co on za to získává? Získává víru a získává Boha za přítele.

To, co jsme slyšeli v prvním čtení, ten krásný básnický příběh o vyznání víry, to Zacheus řekl slovy: „Polovici svého majetku dám chudým, a jestli jsem někoho o něco ošidil, nahradím to čtyřnásobně.“ Není to básnička, není to dopředu připravené, ale je to upřímné, je to praktické. Ale jde to z hloubi Zacheova srdce, a to je to důležité.

Bratři a sestry, vyznat víru přináší obtíže. Často člověk narazí na nepochopení těch, kteří jsou kolem něho, a na smích. Začnou se smát: „Ty ses zbláznil! To se sem vůbec nehodí. Ty seš někde mimo realitu. Co budeš dělat? Musíš přece žít. Musíš žít na tomto světě.“

Bratři a sestry, poslední papež, který napsal svoje vyznání víry, byl papež Pavel VI., a já bych dnes vám chtěl dát domácí úkol, abyste i vy, až přijдете domů, začali přemýšlet tak jako autor knihy Moudrosti o své víře a abyste to napsali. Proč napsali? Protože když člověk přemýšlí, tak je v nebezpečí, že ty formulace jsou takové rozplizlé, říkáme vágní, ale když člověk začne psát, vezme si papír, pero, tak začne formulovat a je mnohem preciznější, je to mnohem důkladnější a o tuto důkladnost tady jde. Nejde mi o to to pak někde ukazovat, klidně to potom roztrhejme, ale napišme to. Napišme svoje vyznání víry. Bude to mezi mnou a Bohem. Nebude to asi tak krásné jako vyznání v knize Moudrosti, mělo by to být o něco delší než to Zacheovo, ale mělo by to být určité z upřímného srdce. Proč chci, abychom to napsali všichni? Abychom si tak jako autor knihy Moudrosti uvědomili, že máme, držíme hodnotu, že jsme byli obdarováni, máme víru a na tuto hodnotu máme být hrdí. Ne nafoukaní, ne namyšlení, ne pyšní, ale hrdí a máme si jí vážit.

Autor knihy Moudrosti o tom zřejmě přemýšlel delší dobu, Zacheus to řekl rychle, byla to záležitost okamžiku. My se postavme někde doprostřed a zkusme to napsat během týdne, tohoto dušičkového týdne, kdy vzpomínáme na naše zemřelé. Říkáme o nich, že jsou to ti, kteří nás předešli se znamením víry. Proto je důležité se zamýšlet nad naší vírou, nad tím, co my předáme těm dalším, těm, kteří přijdou po nás.

Bratři a sestry, nechme se inspirovat knihou Moudrosti, nechme se inspirovat příběhem o Zacheovi a uvědomme si, že to, co v očích Božích má hodnotu, je v očích tohoto světa často nelogické a pošetilé. Ale uvědomme si, že když uděláme to, co udělal autor knihy Moudrosti, když vyznáme to, co vyznal Zacheus, vždycky budeme obohaceni a jenom a jenom získáme.

Jak by asi vypadal světec dnešní doby?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.11.2010 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Všech svatých

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Zj 7,2-4.9-14](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-3](#); evangelium [Mt 5,1-12a](#);

Bratři a sestry, kdo je to světec? Zůstaňme u této otázky a hledejme na ni odpověď. V první řadě musíme říct, že ti světci, jak známe ta jednotlivá jména, to byli lidé své doby. To znamená, jejich konkrétní chování odpovídalo té době, ve které žili. Ale co mají všichni ti světci společného mimo toho, že byli prohlášeni v Římě za svaté? Je to to, že počítali ve svém životě s Bohem. Věřili v něho, udělali Bohu místo. Je totiž mnoho lidí, kteří nepočítají vůbec s Bohem.

Každý rok bývá na Veveří několik svateb a díky tomu mám možnost se seznámit s docela velkým množstvím lidí, mladých lidí. A letos došlo k takové trošku kuriózní situaci. Ještě bych měl říct asi tolik, že ty lidi vůbec neznáte, nejsou tady odsud, a jak se to říká ve filmech, podobnost je čistě náhodná. Prvně se nevědělo, jestli je život pokřtěný. Hledalo se v matrikách různě a takhle, a nakonec se ozval jeho tatínek a říká: „No, my jsme si to asi spletli s vítáním občánků.“ No, tak dobrý.

A tak já říkám, jestli by to teda nechtěl nějakým způsobem řešit, jestli by s tím nechtěl něco dělat? A on naprosto vážně říká: „Ne. Já necítím tu potřebu. Já nemám tu potřebu. Já věřím svým rukám.“ Říkal to naprosto vážně, stál si za tím a bylo vidět, že si myslí, že s tím vydrží celý život. A já jsem si jenom říkal: „Přál bych ti, abys brzo přišel na to, že se mylíš, že k životu je potřeba ještě mnohem, mnohem víc.“

Kdo je to tedy světec? Světec je ten, který počítá ve svém životě s Bohem. Všichni ti svatí, ať dělali, co dělali, tak se snažili následovat Ježíše. Víte, dnešní oslava, to není nějaký, jak se to říká, kult osobnosti, ale my si připomínáme Ježíše, ke kterému šli, jdou a půjdou milióny lidí, Ježíše, který zve a který říká: „Nečekám, že budete všichni stejní. Každý z vás je originál a můžete každý za mnou jít po své originální cestě a já vás čekám. Máte u mě otevřeno, ale počítejte se mnou. Udělejte mi místo ve svém životě.“

Náš národ má jeden takový problém. Ne, že by neměl světce, ale ti, kteří byli v Římě prohlášeni za svaté, tak žili před dosti dlouhou dobou, většina z nich. Nám chybí takové ty vzory z devatenáctého, dvacátého století. Ne, že by nebyli, ale ví se o nich málo, a tak mnoha dnešním lidem se zdá, že ta svatost, že to je něco, co bylo před tisíci lety, že to připomíná pohádku a že už se to rozhodně nehodí do dnešní doby.

Jak by asi vypadal světec dnešní doby? Asi by byl stejně oblečený jako všichni lidé. Rozhodně by nebyl výstřední. Světci, to nejsou lidé, kteří neustále sypou citáty z Bible, jak se říká, z rukávu, ale spíše přemýšlí o tom, co říkají, a každé jejich slovo má své místo. Nemluví do větru, neplácají, ale vědí, co říkají. Světec je ten, který neodsuzuje. Světec je ten, který říká to, co jsem říkal na začátku mše svaté: „Jsem hříšný. Jsem omilostněný hříšník. Bůh mně odpustil a já stále začínám znovu.“ Světec neodsuzuje nikoho na tomto světě.

Naši předkové chápali světce jako své přátele, jako ty, které prosili o pomoc, o přímluvu. Asi jako když je třeba nějaké těžké břemeno, já jsem sám a hledám někoho, kdo mi pomůže to břemeno odnést. Tak jdu, poprosím svého souseda, kamaráda, přítele: „Prosím tě, pojď mi na pomoc.“ Takhle naši předkové vnímali světce.

My si tak ještě nejčastěji vzpomeneme na Antonína, kterého vzýváme v okamžiku, kdy ztratíme nějaký předmět, ale už asi málokdo ví, že třeba svatý Jura Tadeáš byl vzýván v okamžiku, kdy lidé začali stavět dům anebo když založili rodinu.

Bratři a sestry, jak se díváme na světce? Jako na lidi, kteří nežili na této zemi, jako na někoho, kdo se pohyboval dvacet centimetrů nad zemí a neřešil ty problémy, které máme my? Opak je pravdou. Museli zvládnout ty stejné problémy, ty stejné těžkosti jako my, ale počítali při tom s Bohem. A protože se jim to povedlo, tak my si je připomínáme a prosíme je o přímluvu.

Jeden klučina v náboženství (to se tedy nestalo mně, to se stalo jednomu kolegovi) mudroval a říkal: „Dneska být svatý, to je těžký. Svatý František s Asissi rozdál všechno, co doma měli, a šel a žebral. Když já budu žebrot, tak se na mě budou dívat, jako že se mi nechce dělat. Antonín Veliký, ten taky všechno rozdál a šel poustevničit. No, když půjdu poustevničit, tak na mě doběhnou, že neplatím sociální a zdravotní pojištění. To nejde. Dneska být svatý, to je těžké.“ Je to těžké, ono to ale vždycky bylo těžké, protože vždycky se našlo mnoho lidí, kteří se tomu smáli a říkali: „To je blázen. Co on tady dělá, to je bláznovství.“

Bratři a sestry, následovat Ježíše nebylo nikdy jednoduché, vždycky to bylo složité, ale každá doba potřebuje své světce. Každá doba potřebuje lidi, kteří se nadchnou pro Ježíše a pro evangelium. Německý teolog, jmenuje se Walter Nick, je to dokonce evangelík, není to ani katolík, říká, že církev roste tím, když se člověk setká s druhým člověkem. Někdo nevěřící se setká s věřícím, podívá se na něho a řekne si v duchu: „Takový bych chtěl být. Takhle bych chtěl žít. Podle něho bych chtěl žít.“

Stává se, že se někdo nadchne pro víru z nějaké knihy, z toho, že si něco přečte, ale většina lidí se obrátí k víře proto, že se setká s člověkem, a troufám si říct, že se setká se světcem, s někým, kdo svou víru bere vážně, kdo vážně počítá ve svém životě s Ježíšem.

Bratři a sestry, být světcem, co to znamená? To znamená v první řadě se rozhodnout a uvědomit si, že se to týká každého z nás. Ta dnešní slavnost má být jednou slavností každého z nás. Proč? Všichni chceme do nebe a v nebi budou jenom svatí. Takže tedy týká se to mě, jednoho každého z nás, jak tady jsme. Bůh od nás neočekává změnu přes noc, dává nám čas, ale očekává od nás rozhodnutí.

My bychom se měli dnes znovu rozhodnout, znovu se nějakým způsobem nadchnout a uvědomit si: „Ano, Ježíš mě čeká. Ježíš na mě čeká, nemusím se po nikom opírat, Ježíš respektuje moji originalitu a říká: „Ty ke mně můžeš dojít jako originál. Mám pro tebe místo a budu rád, když se budeš snažit ve svém životě následovat mě a evangelium.“

Kež se nám to s Boží pomocí a s přímluvou všech svatých podaří.

Já jsem s vámi, když dochází k překročení hranice

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.11.2010 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mak 12,43-46](#); 2. čtení [Řím 5,5b-11](#); evangelium [Lk 7,11-17](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, dnes prosíme za ty duše, které jsou v očistci. Dobře to vystihuje dnešní první čtení. První čtení vypráví příběh z bojů, které vedl Juda Makabejský, respektive to hnutí začal jejich otec Matatiáš, a bylo to hnutí na jedné straně opravdu vojenské, na druhé straně to bylo hnutí obrodné po stránce vnitřní, kdy šlo o obnovení Izraelského království, ale šlo také o očistění Jeruzalémského chrámu a o návrat k víře otců.

Oni bojovali proti Řekům a stalo se, že po jedné bitvě, kterou vyhráli, když shromáždili mrtvé z Izraele, tak zjistili, že pod šaty tady tito mrtví měli amulety, tedy věci, kterými se uctívají pohanští bůžci. Na jedné straně tedy bojovali za Hospodina, ale na druhé straně v kapse měli něco jiného. Písmo svaté používá pro toto chování, pro tuto rozkolísanost výraz, že někdo kulhá na obě nohy. Tedy na jedné straně se hlásím k Bohu, ale na druhé straně chci to mít dobré i „co kdyby...“ A to je ten postoj.

My všichni musíme s pokorou uznat, že aspoň někdy jsme takto rozkolísaní. Neříkám, že vždycky, ale i na nás to doléhá. Když to uviděli Izraelité, Judovi vojáci, uvědomili si, že padli jenom ti, kteří měli pod šaty tyto amulety, tak se zděsili a přemýšleli, co mají udělat. Juda nechal uspořádat sbírku, aby byla podána oběť na usmířenou, protože si uvědomovali, že to je, nechci říct přímo trest, ale že Bůh ukázal, že vidí dovnitř, vidí pod šaty, vidí do srdce člověka a ví, jaké kdo má úmysly a že Bůh se nenechá posmívat, že se nenechá oklamat tady takovýmto obojakým lidským jednáním.

Když se podíváme na dnešní evangelium o tom, jak Ježíš jedná s vdovou, které zemřel jediný syn, tak tady vidíme určitý posun. Ježíš už neřeší, proč ten syn zemřel, co se stalo nebo jak se stalo. Tady vidíme v praxi ta slova, která napsal potom Pavel Římanům: „Bůh za nás zemřel ještě když jsme byli hříšníci.“ Tedy ten mládenec z Naimu a ta vdova to dostávají jako dar, aniž by cokoli museli udělat, aniž by se cokoli od nich čekalo.

Abych to ještě lépe vysvětlil nebo abychom to lépe pochopili, je potřeba připomenout dvě věci: vdova, tento obrat, jak už jsem o tom mluvil asi před dvěma nedělemi, znamená ženu, která nemá zastání, ženu, která tady na světě nemá nikoho, kdo by obhajoval její práva. A navíc ještě ve Starém zákoně platila taková úvaha. Byla to špatná úvaha, podotýkám, ale lidé to brali dost vážně. Když měl někdo hodně dětí, byl považován za požehnaného od Hospodina. Jestliže měl jedno dítě, říkali: „No, to je tak, tak,“ a jestliže manželství bylo bezdětné, tak už říkali: „To je Boží trest!“ Znovu podotýkám, tato úvaha není opřena o žádný výrok Písma svatého, je to úvaha mylná, ale držela se mezi Izraelity.

Tedy Lukáš schválně podotýká, že to byl jediný syn. Tedy mnoho lidí, i když tu vdovu doprovázeli, tak si říkali: „Kdoví, jak ona to měla s tím Pánem Bohem, s Hospodinem, protože měla jenom jedno dítě. Tam to asi všechno v pořádku nebylo.“ A Ježíš se zastává této ženy, která nemá zastání v očích lidí. Zastává se této ženy, která nemá zastání v očích lidí. Zastává se této ženy, u které podle mínění lidí v životě nebylo něco v pořádku, protože měla jedno dítě, a to podle nich není v pořádku, a Ježíš jí takto obdarovává.

Bratři a sestry, dnešní památka nám chce připomenout: Ježíš je nám blízko. Je nám blízko, když prožíváme nějaké vypjaté situace. Ježíš je s námi, je nám blíž než kdy jindy.

To Ježíšovo jednání má několik rovin, jako vždycky. Ježíš obdarovává vdovu, vrací jí jejího živého syna, to je jedna rovina. A potom je tam rovina symbolická. To celé se stalo v městské bráně. Někdo by mohl říct: „To je náhoda, zrovna se tam sešli.“ U Ježíše není nic náhodou. Brána je hranice. Tam na jednu začíná, na druhou stranu končí město. Brána bylo velmi důležité zařízení pro bezpečnost města. Bylo to místo, kde se lidé shromažďovali, kde se dělaly důležitá rozhodnutí. A Ježíš schválně to načasoval tak, že se setkali v té městské bráně, v tom místě, které je na hranici, aby řekl: „Já jsem s vámi, když dochází k překročení hranice mezi tímto světem a věčností, mezi časem a věčností. Já jsem vám blíž než jindy. Jsem vám blízko v těchto mezních situacích.“ Potíž je v tom, že my si to málo uvědomujeme, že my se buď bojíme, nebo propadáme panice a zapomínáme, že Ježíš se nás ujímá tak, jako se ujal té vdovy a jejího syna.

On viděl její nářek, viděl její problém a přichází, aby jí pomohl. Uvědomme si, že ona ho nevolá, on přichází sám. Ona ani nedoufá, že by rabi z Nazareta mohl něco udělat. Je to první vzkříšení mrtvého, které se stalo na veřejnosti. Jairova dcera byla vzkříšena doma a Ježíš všem nařizuje, aby to nikomu neříkali. Ale toto se stalo, když kolem stál velký zástup, aby Ježíš dal jasně najevo, že ví o trápení člověka, že k němu není lhostejný a že sám přichází na pomoc.

Bratři a sestry, končil ten úryvek slovy, že Ježíš vrátil syna jeho matce. První žena se jmenovala Eva, to všichni vědí, ale už možná všichni nevědí, že Eva znamená živá nebo se to taky volně překládá jako matka všech živých. A zase toto jednání je velmi symbolické, kdy Ježíš chce říct: „Já jsem přišel, abych vás vrátil jednoho k druhému, abyste se mohli setkat jeden s druhým a abyste skutečně žili. Ne životem, který jednou skončí, ale životem věčným.“

Bratři a sestry, my dnes prosíme za duše v očistci. Scházíme se, abychom se modlili za ty, kteří už tady nejsou, aby mohli žít tímto věčným životem, věčným životem v plnosti v Boží náruči. Scházíme se, abychom posílili svoje společenství s nimi a abychom si uvědomili, že až odejdeme z tohoto světa, tak že nic neztratíme, ale naopak získáme, že dojde k tomu, že Ježíš nás přivede k otci a u našeho nebeského Otce se všichni shledáme s těmi, které jsme měli a máme rádi.

V této víře tedy se modleme jeden za druhého.

Svědectví víry

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.11.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

32. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Mak 7,1-2.9-14](#); 2. čtení [2 Sol 2,16-3,5](#); evangelium [Lk 20,27-38](#);

Bratři a sestry, v dnešním prvním čtení jsme slyšeli text, který můžeme označit jako krutý, text, ve kterém se mluví o velkém utrpení jedné celé rodiny. Smyslem celého toho vyprávění nebylo popisovat ty krutosti, ale smyslem bylo vyzdvihnout pevnost ve víře, a to svědectví víry, které ta rodina vydala. Vůbec hlavním tématem, hlavní myšlenkou dnešní neděle je zase svědectví víry.

Když se blíže podíváme na to, co jsme četli a z čeho jsme to četli. Knihy Makabejské jsou dvě, my jsme četli z druhé knihy Makabejské. Ale není to tak, jak by mnozí čekali. Často čekáme, že je první díl, ten skončí, pak je druhý díl a takhle. Ne. Knihy Makabejské napsali dva různí autoři a zřejmě se vůbec neznali. První kniha Makabejská vznikla v Izraeli, v Palestině, kdežto druhá kniha Makabejská vznikla v Egyptě. Ta první kniha Makabejská popisuje úsek asi čtyřiceti let, kdežto ta druhá kniha jenom patnácti let – od roku 175 před Kristem blíž k nám.

A co je jejím cílem nebo jaký cíl si kladl ten autor, svatopisec? On chce podat svým současníkům žijícím v Egyptě svědectví o tom, co se děje ve vlasti jejich otců. Chce vyprávět o tom, jak v zemi jejich otců propuklo velké pronásledování, jak se k tomu lidé postavili a potom následně mluví o povstání a o obnově ať už politické nezávislosti anebo o obnově náboženského života.

Ještě pro takové vysvětlení je dobře připomenout, že v Egyptě vládl jiný král než v Palestině. Palestina tenkrát patřila pod Sýrii.

Ten král tady v dnešním úryvku není jmenován, ale víme, že to byl král, který se jmenoval Antioch IV., a on si přidal ke svému jménu přídomek, příjmení Epifanes. Epifanie znamená zjevení Boha, čili tento král o sobě říkal: „Já jsem zjevení Boha.“ Je to asi nejpyšnější král v dějinách lidstva. Ani žádný římský císař, ti se také považovali za bohy, nebyl tak moc pyšný, že by si to dal i do svého jména. Tento člověk ano. A tady vidíme, že to byl člověk velmi nabubřelý, pyšný, nesnášenlivý. Chtěl, aby všechno bylo podle něho a uznával jenom ty názory, které uznával on, a chtěl, aby se všichni klaněli jemu.

Před úryvkem, který jsme slyšeli dnes, bylo vyprávění o Eleazarovi. Eleazar byl starý muž, po kterém chtěli, aby předstíral, že zachovává královo nařízení, že jí vepřové maso. Ale Eleazar říká: „Proč bych to dělal? Já jsem starý, já mám nějaké zásady a tady vzhledem ke svým šedinám a k tomu všemu já nemám důvod se zpronevěřovat svým zásadám a na něco si tu hrát, něco předstírat.“

Ten příběh Eleazara, to byl návod, jak zůstat pevný ve víře pro, řekněme, starší generaci, kdežto to vyprávění, které jsme slyšeli dnes o matce a sedmi synech, byl zase návod jak obstát ve víře pro mladší generaci, pro mladé lidi.

Když slyšíme číslo sedm, tak si říkáme na jedné straně, že to byla početná rodina, v tehdejší době to tak bylo, to nebylo nic neobvyklého, ale nesmíme zapomenout na to, že sedmička v biblickém chápání je brána jako číslo plnosti. To znamená, že my to můžeme číst také tak, že zajali matku a všechny její děti. Čili chce se tím říct, že tato zkouška postihla celou rodinu. Matka ani děti nejsou jmenovány, není tam jméno. To je záměr. To je svatopiscův záměr, protože z toho vyplývalo, že ti, kdo to budou číst, si budou vědomi toho, že on nechce popsat jenom utrpení jedné rodiny, ale chce říct: „Do té zkoušky se může dostat každý z vás. Do obtížné situace, kdy bude potřeba vyznat víru, se můžete dostat nebo spíš počítejte s tím, že se do té situace dostanete, a je nasnadě otázka, jak obstojíte.“

Tady jsou vlastně líčeny dva způsoby života. Na jedné straně je to král s jeho pýchou, s tím, že on se domnívá, že všichni jsou jeho majetkem, že jim všem může nařizovat, i to, co si mají myslet, a na druhé straně je ta matka s těmi syny, kteří mluví o tom, že dostali svůj život a berou svůj život jako dar. Mají víru, a to je vlastně všechno, co mají. Jinak nemají nic.

Při všem tom utrpení, při všem tom, co je potkalo, všimněme si, že oni tomu králi, jak se říká, nespílají. Oni se neuchýlili k nějakým nadávkám nebo k něčemu takovému. Každé slovo, které tam říkají ti, kteří trpí, má své místo. Nám to třeba tak nepřipadá, ale oni se postavili i ve svých slovech na odpor tomu králi a toho krále to muselo velmi popudit, protože říkal ten druhý: „Bereš nám přítomný život, ale král všehomíra ...“ V originále je král vesmíru, král nebe a země, čili ten druhý syn mu říká: „Ty si tu na něco hraješ. Ty si tady hraješ na nějakého pána, ale ty nejsi takovým pánem. Ale já věřím a uctívám skutečného pána a věřím, že od něho získám za tuto věrnost odměnu.“

Bratři a sestry, bohudíky žijeme v době, kdy není v naší zemi takové otevřené pronásledování, ale víme, že před nějakými šedesáti lety takové pronásledování nastalo. I my si musíme položit tu otázku, kterou si měli položit v Egyptě ti, kteří četli tento spis: „Co udělám? Jak se postavím ke své víře, když bude obtížné ji vyznávat?“ Když je plný kostel, když je nějaká pouť, církevní slavnost, není těžké hlásit se k víře, ale je těžké hlásit se k víře, když člověk zůstane sám a když jsou s tím spojené nějaké obtíže, nějaké těžkosti. Co udělám? Jak se k tomu postavím?

Mluvil se tady o matce a synech a mě v tu chvíli napadlo, jak je to třeba i ve škole, když do náboženství ze třídy chodí jeden, dva žáci, jedno, dvě děti. To je vyznání víry, to je svědectví víry. Svědectví, které je často těžce protrpěné a pro to dítě je to velmi obtížné.

Bratři a sestry, my žijeme v době, kdy je potřeba vydávat svědectví o víře, ale víc než na slova tato doba víc dá na skutky, protože slov je kolem nás spousta. Slova už vnímá málokdo, ale skutky, ty ještě svou váhu mají. A tak i my se nechme inspirovat tady tou rodinou, o které jsme četli, rodinou, která velmi vytrpěla pro svoji víru, aby i to naše vyznání víry bylo takové ryzí, pevné. Na druhé straně, abychom se neuchýlili k nějakým nadávkám, odsuzování druhých, ale abychom zůstali pevně zakotveni v tom, čemu věříme, aby i naše víra byla skutečně naší slávou.

Naše víra je naše bohatství. Hlasme se k ní, když je nám dobře, když se radujeme, ale hlasme se ke své víře také tenkrát, kdy je nám těžko a kdy je potřeba vydat svědectví.

Bůh při svém soudu chce odměňovat

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.11.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

33. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mal 3,19-20a](#); 2. čtení [2 Sol 3,7-12](#); evangelium [Lk 21,5-19](#);

Bratři a sestry, my se zastavíme na chvílečku u prvního čtení z knihy proroka Malachiáše. Tento spis je zase velmi krátký spis a je řazen mezi takzvaných dvanáct malých proroků. Co znamená jméno Malachiáš? Hebrejsky se to řekne Malea ki a není to jméno, ale je to vlastně otázka nebo takové konstatování: „Můj posel.“ Můžeme to číst ve formě otázky ve smyslu: „Kdo se stane mým poslem?“

Nějaký prorok veden Duchem svatým napsal tento spis a vlastně se ptá, vyzývá všechny Izraelity: „Budte posly Hospodinovýmil!“ Napsal ho v době, která byla poznamenána takovou velkou apatií. Ten spis byl napsán někdy kolem roku 450 před narozením Pána Ježíše. To už bylo v době, kdy se Izraelité vrátili z Babylónského zajetí, obnovili město, obnovili chrám. Vždycky, když se něco obnovuje, tak bývá velké nadšení, i v naší zemi bylo po roce osmdesát devět velké nadšení, ale to nadšení po nějaké době vyprchá. Stalo se to i v Izraeli, a teď ti lidé, kteří tam žili, říkali: „Mnoho věcí se nepovedlo, mnoho věcí je pořádkem špatných a my už nemáme sílu se proti tomu nějak stavět, my už nemáme sílu s tím zápasit. Dejte nám pokoj. Nechte nás v klidu žít, a že se tady něco špatného děje, nám už je to jedno.“ A právě tento spis byl napsán proti této apatii. Bůh skrze proroka zasahuje do tohoto, aby lidi znovu vyburcoval, povzbudil, zkrátka a dobře vytrhl je z té monotónnosti všedního dne a blíž je zase přitáhl k víře.

Celý ten spis kritizuje prožívání života navenek, děláni těch fasád. Ten spis se dá rozdělit na šest částí, je to šest výroků Božích, které pronášá prorok, a potom je k tomu vždycky přidána reakce lidí. A ty myšlenky v těch šesti oddílech jsou dvě. Jednak prorok kritizuje špatnou službu starozákonních kněží, kteří tu svoji službu v Jeruzalémském chrámě, mnozí z nich, dělali také jen tak, aby to bylo, aby se neřeklo a zase: „Nechci si komplikovat život.“

A potom kritizuje manželské poměry. Kritizuje uzavírání manželství kvůli majetku, z vypočítavosti, kvůli prestiži. Kritizuje to, když ti manželé staví manželství na něčem jiném než na vzájemné lásce, na vzájemném vztahu. Zkrátka a dobře ten prorok vybízí k větší opravdovosti – ať už v tom životě rodinném, tak v tom životě náboženském.

Dnes jsme slyšeli takový úryvek, který mluví o soudu. Je to úryvek, který má varovat, ne strašit, a znovu bych tady zdůraznil tu myšlenku, kterou jsem řekl na začátku mše svaté: Bůh při svém soudu chce odměnit, nechce trestat, chce odměňovat, a on sám je z toho nešťastný, když má trestat, a sám říká, že mu to nepůsobí nějaké potěšení.

Ten úryvek začínal slovy: „He, přijde den!“ Když se nad tím zamyslíme, tak zjistíme, že velká část různých katastrof přichází v noci, ale také velká část špatného lidského jednání se odehrává v noci – únosy, vraždy, většina válek dvacátého století začla v noci. Noc je spojena s něčím špatným, a proto se noci lidé často bojí. A proto tady Bůh skrze proroka říká: „Já přijdu ve dne.“ To je obrat. Tím se chce říct: „Nesmíte se bát. Nebojte se!“ Dne se nebojíme, nebo rozhodně ne tolik jako noci.

Víte, prorok tady nám předkládá obraz. My, tady v Evropě, jsme lidé většinou zaměřeni na techniku, myslíme technicky, a tak jsou lidé, kteří mají tendenci představit si tu pec, tady tyto věci. Ne, o to tady nejde. To je obraz, který je plný symbolů a takto my to musíme chápat. Když bych to vztáhnul k evangeliu, tak jsme slyšeli, kdy Ježíš říká: „Přijdou dny, kdy z toho, co vidíte, nezůstane kámen na kameni. Všechno bude rozbořeno.“ Ježíš mluví o Jeruzalémském chrámu a my, lidé technického věku, bychom byli ochotni Ježíše chytout za slovo a říct: „Nemáš pravdu, protože tys říkal, že to bude rozbořeno celé, všechno, ale tam jedna zeď zůstala stát. To, čemu se říká zeď nářků. Ta tam stojí.“

Ježíš dobře zná mentalitu svých posluchačů a používá ty stejné obrazy, to stejné obrazné vyjadřování, jaké nacházíme tady v prvním čtení, a my se musíme snažit ty obrazy pochopit. Takže tedy když se mluví o dni, tak se tím jednak myslí okamžik opravdu, kdy Bůh přijde, ale myslí se tím také moment, ze kterého by se všichni měli radovat.

Když čteme o Hospodinově dni, který přijde, tak také už můžeme myslet na jeden konkrétní okamžik, který už se udál, a sice na nedělní ráno o Velikonocích, kdy Ježíš vstal z mrtvých. A tady z toho zase vidíme, ty obrazy prostupují čas. Něco z toho už se stalo, něco z toho se stane a takhle. Je to mnohem složitější, než my si myslíme.

Dál je tady obraz té pece. Začne zima, teď tady prožíváme podzim, a už máme rádi, když si můžeme zatopit doma v kamnech, v nějakém kotli. Ale představme si taková kamna, teplá kamna, která dokážou proměnit atmosféru v místnosti. Všichni rádi přijímají teplo tady z těch kamen a všichni jsou dobře naladěni, potěšeni. Když je člověk v zimě, je mu zima, je mrzutý, nemá dobrou náladu, naopak, když je někde v teple, je mu dobře. Ale tato pec, o které se tady mluví, tak to nejsou taková domácká kamna, která dělají tu dobrou atmosféru. Je to pec, která je potřeba, kterou potřebuje, člověk, který zpracovává kovy. Potřebuje tu pec proto, aby z rudy, z horniny oddělil ryzí kov. Je to tedy pec, kolem které je velké teplo až vedro, a to vedro ten člověk, ten hutník musí snášet proto, aby dosáhl toho, aby ten kov začal téct. Tedy není to teplo příjemné, ale je to teplo, které odděluje. Odděluje ryzí kov (můžeme myslet na železo, ale můžeme myslet klidně i na zlato), a potom odděluje to, co se tam přimíchalo, to, co tam nepatří. Ten kov vyteče do formy, to ostatní, co tam nepatří, shofí.

Tedy je ten obraz namířen na to, abychom se ptali každý sám sebe: „Co v mém životě vydrží? Co je takové ryzí? Co neshofí?“ a naopak, co tedy spláchne jako ta sláma, která shofí velmi rychle, ale nevydá žádné teplo, a rozhodně nepomůže k tomu, aby se kov začal tavit. Máme se každý sám sebe ptát, co je v mém životě tou slámou, tím pomílejícím, a co je v mém životě tím kovem. Máme hledat, máme o tom přemýšlet.

Tento obraz chce říct ještě jednu věc. My, když něco zkažíme, když se nám něco nepovede, tak říkáme: „Příště budu chytřejší, příště to udělám lépe,“ a je to pravda, ale tento obraz chce říct: „Jsou okamžiky v tvém životě, člověče, kdy je ten proces nezvratný. To, co se stane, už nejde napravit, už to nelze změnit. A ty musíš být připravený na tyto okamžiky, abys je nepropásl.“

Já teď nemám na mysli nic hrozného. Vysvětlím vám to na příkladu, který se stal, a já, když si na to vzpomenu, tak mě to velmi, velmi varuje. Znal jsem jednoho italského kněze, byl to výborný kazatel, opravdu výborný člověk. Jednou měl přijet sem do republiky, on se hodně věnoval rodinám, a tak jsme se snažili, já ještě s několika kolegy kněžími, shromáždit takovou skupinku rodin, aby si ho poslechli, protože to bylo velmi přínosné slyšet tohoto člověka. A byla to opravdu jedinečná příležitost, protože on přijel sem. Já jsem taky mluvil s jednou rodinou, zval jsem je, a oni mně říkali: „Ne, my až příště.“ To setkání proběhlo, bylo opravdu velmi krásné, proběhlo to v srpnu, a v září toho kněze v Itálii srazilo auto a on zemřel a žádné příště už nebylo.

Takže opravdu, bratři a sestry, jsou v našem životě okamžiky, které, když je propásneme, když o ně přijdeme, bude k naší škodě, jenom a jenom k naší škodě. Jak říkám, nemám na mysli nějaké zlo, to ne, tady nešlo o nějaké zlo, ale šlo o to, že jsme mohli zažít něco hezkého, něco krásného, něco poučného, ale i příjemného, a my jsme se o to ochudili. V tomto smyslu.

A potom, už budu končit, se tam mluví o slunci, které má na svých křídlech uzdravení. Tím sluncem je Ježíš Kristus, jeho zmrtvýchvstání. A to uzdravení? To je právě ta nabídka, kdy Ježíš nabízí člověku možnost, aby poznal, oddělil dobro od zla, aby se orientoval v těchto věcech. A když člověk zjistí, že udělal něco špatného, aby přišel a řekl: „Je mi to líto. Prosim tě, odpusť mi to. Uzdrav mě.“

Bratři a sestry, chtěl bych se teď, na konci té promluvy, vrátit se na začátek. Malachiáš nebo Malea ki znamená Boží posel s tou otázkou: „Kdo půjde? Kdo se stane mým poslem?“ Buďme ochotní každý z nás stát se tímto poslem a zvěstovat to, že Bůh přijde. Bůh přijde, aby soudil. Je to důrazné poselství, ale Bůh chce v první řadě odměňovat. A na nás tedy je, aby Bůh měl co a koho odměňovat.

Začněte od vztahu k Bohu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.11.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 2,1-5](#); 2. čtení [Řím 13,11-14](#); evangelium [Mt 24,37-44](#);

Bratři a sestry, my se zamyslíme nad tím, co jsme slyšeli v prvním čtení z knihy proroka Izaiáše. Doba, ve které to Izaiáš proslovil, řekl veden Duchem svatým, byla doba neklidná. Byla to vlastně válka. Nacházíme se někdy mezi lety 730 až 700 před narozením Pána Ježíše. Minulou neděli jsme slyšeli o tom, jak kmeny přišly za Davidem do Hebronu a sjednotily se. Teď už zase byly rozdělené. Asyřané zničili severní Izraelské království a ohrožovali jižní Judské království. A tady v této neklidné době, kdy mnoho lidí se ptalo a říkali si: „Jak to s námi dopadne? Má vůbec cenu se o něco snažit, protože stejně ta válka zničí všechno?“ tak přichází prorok a říká: „Nejde jenom o tento život, ale jde o život věčný, a Bůh vás zachrání. Bůh pošle Zachránce, Spasitele.“

V té době, kdy to prorok řekl, tak to znělo neuvěřitelně. Bylo mnoho lidí, kterým se nechtělo těmto slovům věřit. Navíc potom jim prorok říká: „Jestli chcete žít v pokoji na této zemi, tak upravte, nebo opravte svůj vztah k Bohu. Pro mnohé z nich to zase bylo překvapení. Proč? Přece by měli upravit vztah člověka k člověku. On říká: „Ne. Začněte od toho vztahu k Bohu!“

My dnes začínáme v církvi období – advent – se kterým si mnoho lidí neví rady. Mnoho lidí, i když dneska nechodí do kostela, nemají vůbec nic společného s náboženstvím, s církví, tak si koupí adventní věnec a doma si ho dají na stůl, a to bude asi tak všechno. V mnohých městech už rozsvěcují vánoční stromy, ale Vánoce budou až za čtyři týdny.

Proč je tady vůbec ten advent? Je to doba přípravy. Když člověk chce něco dobře prožít, tak se na to musí nachystat, připravit a v té době přípravy má člověk přemýšlet. Ale mnoha lidem se nechce přemýšlet a považují to dokonce někteří za přepych: „Na to nemám čas,“ jiní to považují za nebezpečné: „Mohl bych přijít na něco, co by se mi nehodilo do mého života. Já jdu, je to tak nějak zaběhnuté, a proč to měnit? Co s tím dělat, proč do toho šťourat? A tak raději ne. Ať to běží tak, jak to je.“

Bratři a sestry, prorok nám dnes nabízí několik myšlenek, které bychom měli zařadit do letošního adventu. První, co tam bylo, tak mluvil o tom, že „stane se v posledních dnech“. Tím nemá prorok na mysli nějaké konkrétní datum, třeba osmadvacátého listopadu dva tisíce deset. Ne, žádné datum zatím není. Je to biblické vyjádření. Když otevřeme Písmo svaté na začátku, tak hned v první knize Mojžíšově v první kapitole na samotném začátku, se dočteme: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ To je jeden obrat, na počátku je stvoření. Na konci je vykoupení. Můžeme říct, tady ta doba, ty poslední dny začaly v okamžiku, kdy Ježíš vstal z mrtvých, začaly tou velikonoční nedělí a pořád pokračuje tato poslední doba, už dva tisíce let, a bude pokračovat tak dlouho, dokud Pán Ježíš nepřijde podruhé.

Tedy v těch dějinách světa a člověka jsou dva velmi důležité momenty – moment stvoření a moment vykoupení. Stvoření, kdy Bůh volá člověka k bytí, k existenci, k tomu, že jsme. A vykoupení k tomu, že člověka zachraňuje a dává mu věčný život.

Bratři a sestry, oba ty momenty, tyto Boží skutky, Boží slova, Boží skutky jsou obráceny k nám lidem. Není to, že by Bůh dělal něco pro sebe, ale Bůh pracuje pro nás. A i toto má být předmětem, obsahem našeho adventního zamyšlení. Jednak za toto děkovat, Boha za to chválit, ale také přemýšlet, jak ho napodobím, aspoň trochu.

„Pevně bude stát hora s Hospodinovým domem na vrcholu hor.“ Autor samozřejmě myslí Jeruzalémský chrám, který stál na kopci, chodili tam ale Izraelité. „Budou k ní proudit všechny národy.“ Prorok v tuto chvíli vzpomíná na cestu, kdy šli Izraelité z egyptského zajetí do zaslíbené země. Uvědomme si, že když šli z toho Egypta, tak oni nevěděli, kam dojdou, jak to tam bude vypadat. Ti lidé tam nikdy nebyli. Pro ně to byla cesta do neznáma, bylo v tom riziko. Na jedné straně se radovali a těšili, a na druhé straně se báli. Boží cesty nás vedou i místy, kde nevíme, kde nemáme jistotu. Jediné, co máme, je víra. Prorok ale tady chce říct, že Bůh se svou spásou se nespokojí s tím, že by zachránil jenom Izraelity, ale že to bude pro všechny, a říká: „Pojďte všichni!“

V té době, kdy prorok napsal tato slova, tak v pohanském světě mnozí pohané věřili, že jejich božstva sídlí na nějakém kopci, ale pak se říkalo: „Tam nechodte.“ Řekové věřili, že jejich bohové sídlí na Olympu, ale: „Tam nechodte. Tam jsou ti bohové, tam se nemíchejte.“ Ale Hospodin říká ústy proroka: „Pojďte! Já na vás čekám. Není tady žádná zakázaná zóna. Naopak, já jsem připravený vás přijmout. Čekám na vás!“

A teď tam říkají všichni: „Vzhůru! Vystupme na Hospodinovu horu do domu Jakubova Boha!“ A to je pasáž velmi krásná, velmi povzbudivá pro každého z nás. Proč se o Hospodinu mluví jako o Jakubově Bohu? Jakob byl třetí. První byl Abrahám, pak byl Izák, pak až byl Jákob. Proč se tedy nemluví o Abrahámově Bohu, ale zrovna Jakubově? Protože Jákob na začátku svého života nebyl zrovna nějakým vzorem k následování. Jak začíná jeho dospělá kariéra? Tím, že ukradne svému bratru Ezauovi prvorozenecká práva, musí utíkat a potom slouží svému strýci Lábanovi, aby dostal za manželku Ráchel. A pak zas podvedou Jákoba. A potom zase oni společně, když už má Ráchel i Leu, podvedou svého strýce Lábanu a se strachem se vracejí domů k Ezauovi a velmi se bojí Jákob, jak toto dopadne, a tak posílá napřed dary a snaží se Ezaua tak nějak uplatit.

Tedy Jákob je člověk velmi lstivý, člověk nevypočitatelný, člověk, který uzavírá sázkou s Bohem. Není to člověk pokorný. Je to člověk, který přesto, že se mu třeba vedlo špatně, tak si o sobě hodně myslel a měl vysoké sebevědomí. A je tady jmenován právě proto, právě pro tyto své špatné vlastnosti, ale také proto, jak to nakonec dopadlo.

Pro své špatné vlastnosti je tady jmenován proto, že Bůh chce říct skrze Izaiáše: „Človče, vím o tvých chybách. O všech tvých chybách vím. Předem mnou nemusíš nic předstírat, nemusíš si na nic hrát, ale mě ty tvoje chyby neodhánějí od tebe, naopak mě vedou k tomu, abych ti šel naproti.“

Homilie 2010

A jak to dopadlo s tím Jákobem? Když se vracel, tak u potoku Jabok bojoval s Hospodinem, a protože v tom souboji obstál, dostal nové jméno: Izrael, „Bůh je bojovník“. Tedy z Jákoba se stal Izrael.

Bratři a sestry, letošní advent je zase jednou z možností, jak se přiblížit k Bohu, jak mu být blíž. On k nám přichází, dveře jeho chrámu jsou otevřené. Zve nás a říká nám: „Jsem tady. Jsem tady pro tebe. Jsem tady proto, abych tě spasil.“ Tady to, že Bůh nás chce spasit, nám má připomínat i třeba to jméno Izaiáš, což právě znamená „Bůh spasí“.

Ať tedy letošní advent prožijeme v naději, v usebranosti a v radosti, v takovém radostném očekávání vánočních svátků, svátků narození našeho Spasitele a Zachránce.

K adventu patří také postoj děkování

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.12.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 11,1-10](#); 2. čtení [Řím 15,4-9](#); evangelium [Mt 3,1-12](#);

Bratři a sestry, v dnešním prvním čtení jsme slyšeli, mohli bychom říci, „typické prorocství“. Prorok veden Duchem Božím vidí, co se stane v budoucnosti, ale nevidí, jak se to stane. V tom, co jsme tady četli, co jsme slyšeli, my vidíme konkrétní události ze života Ježíše Krista. O Ježíši Kristu tam není řečeno ani slovo, není tam nic řečeno o těch okolnostech, ale je tam oznámeno, že se něco stane. To není žádné předpovídání budoucnosti, to je prorocství. Prorocství je něco podstatně jiného.

My, jaký máme zaujmout postoj k tomu, co tady právě jsme slyšeli? Já to ještě vysvětlím, o co tady jde. Je to postoj díků. Víte, z adventu se nám vytratil ten postoj děkování, ale i ten postoj poděkování patří do adventní přípravy. Pokusím se to teď vysvětlit.

První obraz, který nám prorok předkládá, je obraz pařezu: „Vyrazí ratolest z pahýlu (nebo tam je možné to číst „z pařezu“) Jesse.“ Asi každý z nás viděl někde na nějakém hradě obraz, kde byl nakreslený rodokmen nějakého šlechtického rodu, a je to opravdu malováno jako strom. V kořeni jsou ti dva, muž a žena, kteří jsou považováni za zakladatele rodu. Tady je to Jesse, otec krále Davida. Jeho manželka jmenovaná není. Vůbec, celý Starý zákon jmenuje hlavně muže. Tedy Jesse je zakladatel dynastie, královské dynastie. Už jeho syn byl králem, vnuk a potom se ta dynastie držela. Držela se několik staletí, až vlastně zanikla při babylonském zajetí. Potom došlo zase k tomu, že ta rodina se vrátila zpátky tam, kde byla – mezi vážené rody izraelské, ale už neměli tu královskou hodnost. A v tuto chvíli vlastně dochází k tomu, že na jedné straně je ponížení, ale na druhé straně z této rodiny přichází na svět Vykupitel, Zachránce. Je to takový jakýsi paradox, ale je to záměr, který Bůh chtěl. Ježíš se narodí z vážené rodiny, ale ta rodina žije v ponížení, aby nikdo nemohl říct: „No jo, Bože. Ty sis zase vybral ty, co jsou nahoře. Ty stráníš, ty fandíš těm, kteří mají moc.“ Ne. Když se narodil Ježíš, vládl Herodes, a ten byl z úplně jiné rodiny, z úplně jiné dynastie.

Ale zůstaňme ještě u toho pařezu. Pařez je něco málo, zbytek. Z pařezu už většinou nic moc nevyroste. Ale pařez je také znamením něčeho starého. My zpravidla, když chceme zasadit nový strom, tak řekneme: „To staré musí pryč. To je potřeba uklidit, odklidit. To staré musí udělat místo novému.“ A tímto způsobem jednají mnozí takzvaní reformátoři, političtí, já nevím, různí, všelijací: „To staré musí pryč. To je všechno špatně.“ Ježíš sám potom o sobě říká: „Nepřišel jsem zrušit zákon, ale naplnit.“ Ježíš na těch starých základech, někdo by řekl na tom starém pařezu, dokáže vybudovat něco krásného. Ježíš není ten, který by to všechno zpřevracel naruby, ale Ježíš je ten, který právě spojuje, který zapojuje, který staví na tom, co už tady bylo. Využívá to.

Ratolest, proutek, taková větvička. Větvička je víceméně náchylná k tomu, aby ji někdo zlomil, aby na ni někdo šlápl, aby ji zničil. A skutečně v Ježíšově životě to tak bylo, skoro. Zachránce světa, Vykupitel přichází na svět jako bezbranné dítě, jako ten, kdo bude potřebovat pomoc, jako ten, kdo bude potřebovat ochranu - Marie, Josefa a dalších lidí. Je to zase myšlenka, u které bychom se měli zastavit, u které bychom se měli zamyslet. Bůh se skutečně vědomě stává zranitelným, bezmocným. Proč? Protože my často si naříkáme na svoji zranitelnost, na to, že nemůžeme ledacos ovlivnit. Říkáme si: „Jak já to mám všechno zvládnout?“ Vzpomeňme na Ježíše. On do toho vstoupil!

„Spočine na něm duch Hospodinův, duch moudrosti a rozumu, duch rady a síly, duch poznání a bázně před Hospodinem.“ Sice jsem to teď na vás takhle vychrlil, ale možná si říkáte: „To od někud znám. To jsem někde slyšel, slyšela.“ No, v Novém zákoně. Jsou to dary Ducha svatého. Prorok tady sedm set let dopředu předpovídá vrchol nebo závěr Ježíšovy činnosti. Sesláním Ducha svatého končí Ježíšovo působení a začíná éra církve.

Je tam vyzdvížen ten duch poznání a bázně před Hospodinem. Co to je ten duch poznání? Když mluví Písmo svaté o tom, že někdo někoho poznal nebo že někdo někoho zná, tak se tím myslí, že se znají velmi důvěrně ti dva. Může to být muž a žena, tedy dva lidé, ale může to být třeba taky člověk a Bůh. Mluví se často o tom, že Bůh nás zná, že ví, jací jsme. Tedy důvěrně. V té době, kdy žil prorok Izaiáš, lidé měli vztah k Bohu takový trochu „raději dál“. Raději dál, raději se nepřibližovat, protože je to Bůh velký, Bůh mocný, Bůh hrozný. Tak se raději budeme držet dál. A prorok říká: „Ale změní se to. Změní se to k tomu, že ten vztah bude daleko důvěrnější, daleko bližší.“ To se zase naplnilo v Pánu Ježíši, kdy Ježíš naučil svoje učedníky modlitbu Otčenáš a řekl: „Bůh je váš otec.“

Bratři a sestry, a proč to děkování nebo takhle? Ti lidé, kteří to slyšeli od Izaiáše, tak tomu mnohdy nevěřili. Uvědomme si, že v té době tam byla válka. A oni se ptali: „Kdy se to stane? Kdy se to naplní?“ A prorok jim musel říct: „To já nevím. To není můj úkol. Já nejsem věštec, který bude říkat, co se stane zítra, za týden.“ Ale v té době války prorok byl poslán, aby jim řekl: „Bůh to má v rukou a den za dnem se přibližuje ten okamžik, kdy přijde Zachránce. I když teď prožíváte něco těžkého, nezapomeňte na to. Ať vás to posiluje, že ten den se přibližuje.“

My, kteří žijeme, řekli bychom, na druhé straně už dva tisíce let po tom dnu, kdy Ježíš přišel, tak máme děkovat. Děkovat za to, že toto všechno víme, že už ten Zachránce přišel, že jsme schopní si to poskládat a že můžeme říct: „Bože, vidíme, že co jsi řekl, co jsi slíbil, že jsi taky splnil, že ty přísliby se naplnily. A naplnily se ty přísliby, které byly řečené o Ježíšovi, a proč by se teda nenaplnily také ty přísliby, které Bůh dává každému z nás?

Jak půjde advent blíž a blíž k Vánocům, tak se na scéně objeví dvě ženy – Maria a Alžběta. Maria, když jde k Alžbětě do Aim Karim, když se setkají ty dvě ženy, tak se začnou spontánně modlit. Ale je to modlitba zaměřená jedním směrem, a sice ty ženy děkují. Děkují Bohu za všechny ty velké věci, které jim Bůh učinil. Jsou si vědomy toho, že toho mnoho dostaly.

Bratři a sestry, my v adventě se máme taky ztišit, máme si udělat čas na modlitbu, ale neprosme jenom. Často se tam totiž mluví o tom, ať dobře prožijeme Vánoce, ať se dobře připravíme a takhle. Ale podívejme se taky dozadu a děkujeme, protože myslím, že když si dáme tu práci, tak každý z nás objeví mnoho a mnoho věcí, za které můžeme a máme děkovat.

Zahrada znamená soulad

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.12.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 35,1-6a.10](#); 2. čtení [Jak 5,7-10](#); evangelium [Mt 11,2-11](#);

Bratři a sestry, příklad, který předložil Izaiáš svým současníkům v dnešním prvním čtení, je celkem jasný. Je takový snadno pochopitelný, účinný. Možná bude dobré ještě připomenout, že už to není ten první Izaiáš, ale takzvaný druhý Izaiáš, zřejmě žák toho hlavního proroka. A tady tomu, co jsme slyšeli, se říká malá apokalypsa.

Apokalypsa, to je označení pro literární útvar, který mluví o konci něčeho, ale začátku něčeho dalšího. My často máme spojení apokalypsu s nějakou katastrofou a s koncem světa, toho světa, jak my ho známe, ale prorok tady předkládá jiný konec a říká: „Narozením Ježíše Krista něco starého skončí a něco nového začne.“ A jak všichni víme, tak to narození proběhlo v klidu a míru bez žádných katastrof, bez žádných úkazů, mimo těch králů a pastýřů v Betlémě si toho nevšimli téměř nikdo. Čili proběhla tato apokalypsa téměř bez povšimnutí.

Co chce říct Izaiáš svým současníkům? Uvědomme si, že to říká pořád nějakých šest století před narozením Spasitele. On předkládá obraz – na jedné straně obraz rozkvetlé země, zahrady, na druhé straně obraz pouště. Pro úplnost a upřesnění, my jsme četli jenom tu jednu část o té rozkvetlé zahradě. O vyschlé suché poušti, to jsme nečetli. To čtení by bylo příliš dlouhé. A prorok říká: „Země, krajina, ať už rozkvetlá nebo suchá, je obrazem člověka.“ Jednotlivých lidí, ale je také obrazem celé společnosti. To, jak se ta společnost chová, jak se ti jednotliví lidé chovají, to se odráží v té krajině. Chování člověka lze připodobnit nebo i poznat zpětně právě z toho, jak to vypadá v krajině, a lze ho připodobnit ke krajině.

Jedno takové lidové přísloví říká: Pořádek kolem nás svědčí o pořádku v nás. Jestliže tedy člověk to má kolem sebe nějakým způsobem urovnané, tak se dá předpokládat, že je to člověk řádu, člověk, který ctí nějaký pořádek a tento pořádek ten člověk necítí jenom navenek, ale také ve svém vnitru. A zase naopak, jestliže je kolem něho spousta věcí, jak se tak říká, že je to uloženo metodou volného sypu, nasypané na sobě ty věci, tak asi tam nebude všechno v pořádku. Asi ten člověk se v tom úplně neorientuje.

Prorok dál rozvíjí tady tu myšlenku a zmiňuje jeden národ. Zase, my jsme to neslyšeli celé. Ten národ jsou Edomitě. Edomitě žili na jihu pod Izraelity v pohoří, kterému se dnes říká Seir, a bojovali s Izraelity, dosti dlouho. A oni se považovali za něco lepšího, za něco víc, než byli Izraelité. A prorok si tady pohrává s takovou slovní hříčkou. Jak všichni víme, v té staré hebrejštině se psaly pouze souhlásky, samohlásky se nepsaly. Takže když se napsalo Edom, tak tam v tom slově jsou stejné souhlásky jako ve slově Adam. Adam – první člověk, ten člověk, který neobstál ve zkoušce, člověk, který chtěl být jako Bůh. A prorok říká i v té době, těm současníkům, těch šest set let před narozením Krista říká: „I v naší době je mnoho lidí, kteří chtějí být jako Bůh. A co za nimi zůstává? No, ta poušť. Tyto lidi lze přirovnat právě k té poušti. Naopak, jestliže někdo s pokorou řekne: „Ano, já tomu Bohu sloužím, já jsem jeho služebník,“ tak kolem toho člověka je zahrada.“

Ta myšlenka zahrady ještě naráží na první knihu Mojžíšovu, když čteme o stvoření světa a o stvoření člověka, tak tam se dočítáme, že Bůh usadil člověka v zahradě Edenu. To slovo zahrada je důležité, protože zahrada znamená soulad – v přírodě, mezi lidmi a člověk s Bohem.

Bratři a sestry, tento příběh je docela propracovaný, složitý, ale pro Izaiášovy posluchače byl celkem srozumitelný, jasný: Bůh je ten, který dokáže i z té pouště udělat tu zahradu. Bůh je ten, který volá člověka, aby ze svého suchopáru vybudoval, vysázel zahradu. Nejenom že ho volá slovy, ale přichází mu na pomoc činem. On sám přijde a spasí nás. Ne, že by nám dal knížku Zahradníkem snadno a rychle a řekl: „Tady si to přečti a začni sázet, začni pěstovat,“ ale on přichází. Přichází fyzicky, aby tu s námi byl.

Do této chvíle je to všechno celkem jasné, srozumitelné a dobře se to poslouchá, ale teď přichází bod toho rozhodnutí – ta víra. Celé je to o víře. Už i Izaiáš se ptal: „A kdy přijde? Kdy to bude?“ A on musel říct: „Já nevím. Já nevím, ale určitě to někdy bude.“ A to je víra: já tomu věřím, že on přijde.

Bratři a sestry, když si uvědomíme, že to trvalo ještě dalších šest set let, než Kristus přišel, tak si musíme uvědomit, že pro Izraelity to byla velká zkouška víry.

To čtení nám chce říct několik těch důležitých věcí, a sice, že ten Bůh přichází, nejenom se svými radami, ale i se svou pomocí, ale od nás žádá víru. Tak, jako v době Izaiášově, i dnes je mnoho lidí, kteří chtějí být jako Bůh. I dnes je mnoho lidí, kteří jsou netrpěliví a říkají: „Kdy už? Ať už se to hýbe, ať už se něco děje!“ I dnes je těžké vyznávat svoji víru, hlásit se k víře tak, jak to bylo za časů proroka Izaiáše. Bratři a sestry, přesto nám tento úryvek chce dodat odvalu. Bylo to tam: „Vzmužte se, nebojte se!“

Další odstavec je v líčení toho, jak Bůh uzdravuje lidské nemoci. Nemoc je něco, z čeho se člověk (z vážné nemoci) sám nemůže dostat. Potřebuje něčí pomoc, něčí. A tady je to obrazem toho, že ten někdo, kdo pomáhá, je Bůh. Bůh pomáhá i v těch situacích, kdy ty už na to člověče nestačíš. Právě zase zpětně ta myšlenka je: Člověče, uvědom si, že nejsi jako Bůh, že nejsi Bůh.

A nakonec je tam takový krásný příklad: „Vrátí se ti, které vykoupil Hospodin.“ To slovíčko vykoupil je možné přeložit také „za které zaplatil Hospodin“. Izraelité (v té době jich ještě velká část kočovala) brali svůj život jako cestu, a také jako cestu k Bohu. A to je další myšlenka dnešní neděle: Jak bereme my svůj život na této zemi? Jako co? Jako cestu za nějakým cílem, jako výlet, jako cestu na nějakou slavnost? Anebo různě, to si každý odpovíme, jak to každý z nás vidí. A teď je tady ten obrat „za které zaplatil Hospodin“. Jinými slovy, že vykoupil jakoby otroky, zaplatil za ně a oni jsou svobodní. Ale můžeme si to představit i tak, že jsme v restauraci a teď naráz zjistíme, že nemám peníze. A teď nějaký náš přítel řekne: „Tak já to za tebe zaplatím.“ V tu chvíli nám spadne, jak se říká, kámen ze srdce, protože kdybychom neměli na to zaplacení, tak minimálně by to byla velká ostuda. Pokud by to bylo v nějaké restauraci, že jsme někde poblíž svého bydliště, svého domova, tak by se nám smáli a povídalo by se o tom. Bůh je ten, který nás zachraňuje z našich nesnází a

dokonce dbá o naši dobrou pověst a zachraňuje i tuto dobrou pověst, abychom neměli ostudu. Tak moc se o nás Bůh stará.

Bratři a sestry, na nás je, abychom si to uvědomili, abychom to viděli a abychom mu za to děkovali. To je to, co se od nás čeká: vidět to, věřit mu a děkovat mu za to. Ať tedy poselství té třetí neděle adventní dokážeme aspoň trošku přenést do našeho každodenního života.

Vždycky máme více možností, koho požádat o pomoc

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.12.2010, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 7,10-14](#); 2. čtení [Řím 1,1-7](#); evangelium [Mt 1,18-24](#);

Já řeknu nejprve několik slov k betlémskému světlu. Už na začátku mše jsem zmínil motto letošního roku: Vy jste světlo světa! Když se vrátíme do historie, tak zjistíme, že tato akce, rozvoz betlémského světla, vznikla v Rakousku v roce 1986. Je to světlo, které je odpálené od takzvané věčné lampy, která hoří na místě, kde se podle tradice v jeskyni narodil Pán Ježíš. Že to bylo v těch jeskyních, to víme. Nevíme, jestli to bylo úplně přesně na tom místě, ale to je celkem jedno, jestli to bylo o metr doleva nebo o metr doprava.

Takže na tom místě hoří takzvaný věčný plamen a v tom roce 1986 nadace, která se jmenuje Světlo ve tmě (je to nadace, která pomáhá zrakově postiženým) chtěla odměnit dárce, ty, kteří pomáhali po celý rok, a tak vymysleli tady toto víceméně symbolické gesto – gesto velmi krásné a přátelské. Světlo dovezli do Lince, tam ta nadace také sídlí. Jak se to začalo rozšiřovat, tato akce, tak byly k tomu rozvážení a rozdávání přizváni skauti, a jak se ta akce rozrostla po celé Evropě, tak bylo její centrum přesunuto do Vídně. K nám se betlémské světlo dostalo poprvé v roce 1989, a sice na náměstí v Českých Budějovicích je v tom roce přivítalo deset tisíc lidí.

Každý rok hledají ve spolkové zemi Horní Rakousko takzvané dítě světla. Je to dítě, které svým chováním, ochotou pomoci druhým si zaslouží připálit ten plamínek z věčného plamene v bazilice Narození Páně. Letos se tady tímto dítětem světla stal Stefan Ivatovic. Je to desetiletý chlapec, který chodí do školy františkánských sester. To město se jmenuje Vöckelabruck.

Světlo bylo zapáleno letos 23. listopadu v jeskyni Narození, a potom za pomoci letadla bylo převezeno do Rakouska. V sobotu 11. prosince ve Vídni právě bylo to dovezené světlo předáno skautským delegacím jednotlivých zemí. Mezi těmi skauty byli také skauti z Veverské Bítýšky.

Betlémské světlo letos bude svítit v třiceti evropských zemích a nejdál, kde bude, tak bude v Jižní Americe v Argentině.

Tady to betlémské světlo u nás není spojeno s žádnou sbírkou ani nějakou charitativní akcí. Je to akce, která má přinést radost a právě tady má navodit tu myšlenku, tu atmosféru toho spojení – že jsme spojení s místem, kde přišel na svět Zachránce, Boží Syn. Máme si uvědomit, že jsme spojení s Ježíšem vždycky, ať prožíváme radosti nebo bolesti.

Víte, taková silná myšlenka, na kterou by se nemělo o Vánocích zapomínat, je to, že Ježíš Kristus přišel, aby nám pomohl v našich těžkých chvílích. Obecně platí, že Bůh pomáhá člověku, když je člověk, jak se říká, v úzkých. O tom mluvilo první čtení a evangelium, jak anděl zjednal jasno Josefovi (o tom ještě budeme víc mluvit o vánočních svátcích), a já bych se chtěl zastavit u toho prvního čtení, kdy je prorok Izaiáš poslán ke králi Achazovi, aby mu dodal útěchu.

Víme celkem přesně, kdy se to stalo a co se stalo. Bylo to v roce 733 před narozením Pána Ježíše, kdy vlastně mladý král Achaz, který nastoupil v roce 734 před Kristem, tak už po roce své vlády se dostal do velkých potíží. Mezi sousedními králi začala vznikat koalice, taková úmluva, proti Asýrii, proti asyrskému králi. A tři okolní králové kolem Judska říkají Achazovi: „Přidej se k nám. Budeme bojovat proti Asýrii,“ a on nemá odvalu a říká: „To nedopadne dobře. To není dobrý nápad.“ A tak oni, protože se k nim nechtěl přidat, tak řekli: „Dobře, my ale tě svrháme. Oblehneme Jeruzalém, zničíme tvé království. Když nechceš jít po dobrém, půjdeš po zlém.“

Achaz dostává velký strach a vydává se na obhlídku opevnění Jeruzaléma. A v tu chvíli mu přichází naproti Izaiáš a říká veden Duchem svatým: „Neboj se! Neboj se, oni se sem nedostanou. Oni to město nezískají. Oni tě nesvrhnou.“ Ale on nevěří, a tak mu Izaiáš říká: „Žádej znamení od Hospodina.“ A on odpovídá slovy, která najdeme v páté knize Mojžíšově, kde je Izraelitům zakázáno pokoušet Boha.

Co je to znamení? To je nějaká událost, nějaký úkaz, který nelze vysvětlit přirozenou cestou, a který ti lidé jaksí považují za znamení Boží přízně, Božího přátelství, Božího požehnání. A Izraelitům bylo zakázáno takhle pokoušet Boha. Ale tady je ta situace jiná, protože Achaza vyzývá prorok, a tedy sám Bůh skrze proroka. Tedy říká mu: „Můžeš žádat.“ A on odpovídá právě: „Nebudu!“

Vypadá to na jednu stranu tak jaksí pokorně, ale na druhou stranu je v tom něco jiného. On si nechává otevřená zadní vrátka. Proč? Protože si říká: „No, já když budu žádat to znamení, a kdybych ho dostal, tak budu Bohu zavázán. Měl bych potom nějak projevit vděčnost.“ A my jsme neradi někomu zavázáni. Když se nám řekne: „Běž někoho poprosit o pomoc,“ říkáme: „No, mně se tam nechce. Já bych mu pak něco dlužil. A radši ne. Radši tam nepůjdu.“ Dobře si to rozmyslíme.

Na jednu stranu se Achazovi nedivíme, ale na druhou stranu (to totiž není konec toho příběhu) Achaz udělá něco, co velmi překvapuje – pošle dopis asyrskému králi. Ten dopis je zachovaný, je v bibli, je knihách Královských, ve druhé knize Královské. A tam píše: „Přijď mi na pomoc. Tvůj otrok tě prosí. Tvůj otrok je v úzkých. Tvůj služebník je na tom zle,“ a prosí ho a obrazně jakoby se před ním plazil na zemi.

To čtení nás chce upozornit na to, že je samozřejmě vždycky více možností, koho požádáme o pomoc, ke komu se obrátíme. Achaz nechtěl být zavázán Bohu a byl nakonec zavázán asyrskému králi. Myslel si, že si pomůže nebo že zvolí tu lepší variantu, tu výhodnější variantu, ale těžce se zmylil.

Bratři a sestry, on, můžeme říci, počítal, až přepočítal, nebo vybíral, až přebíral. Tady toto je asi správný výraz. Uvědomme si to i my často, že Boží pomoc i my odkládáme někde dozadu, až není jiná možnost, až není jiné východisko, a bojíme se být zavázáni Bohu. A potom jsme často zavázáni člověku, který to s námi nemyslí ani moc dobře. Asyřané pomohli, ale z naprosto zistných důvodů. Bůh pomáhá naprosto nezištně a toto bychom si měli vždycky uvědomit a za toto bychom měli dnes a potom hlavně o Vánocích děkovat.

Boží Syn a člověk se setkávají ve veliké noci narození

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.12.2010 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 62,1-5](#); 2. čtení [Sk 13,16-17.22-25](#); evangelium [Mt 1,1-25](#);

Bratři a sestry, my jsme teď slyšeli celou první kapitolu z Matoušova evangelia. Většinou se o této noční bohoslužbě čte jiné evangelium, a sice podle Lukáše. Matouš a Lukáš mluví o narození Ježíše Krista. Oba dva mluví o situaci, která předcházela narození Ježíše Krista. Lukáš, ten spíš řeší, řekli bychom, ty blízké překážky – sčítání, nával lidí v Betlémě, obtíže cesty, nemožnost najít nocleh pod střechou. Matouš, řečeno slovy jednadvacátého století, vidí tu situaci globálně, skutečně z pohledu celého světa, celého lidstva.

Možná jste si říkali, že ta první kapitola, že to byly vlastně dva takové texty. První – vyjmenovávání těch lidí, ten rodokmen. Dlouhý, nudný. Proč to? Na tom rodokmenu je vykreslen způsob, jakým Ježíš Kristus vstupuje do našich lidských dějin. Ještě se k tomu dostaneme. A potom ta druhá, kratší část, která začínala slovy: S narozením Ježíše Krista to bylo takto. Tato část vysvětluje a popisuje, jak člověk Josef, který je tady v tom místě zástupcem všech věřících, jak člověk vstupuje do Božího plánu záchranu, do Božích dějin spásy. Boží Syn a člověk se setkávají ve veliké noci narození. To je ta noc, kterou slavíme. Aby se ti dva setkali, je potřeba ujít velký kus cesty. Musel ten kus cesty ujít Ježíš a musíme ten kus cesty ujít i my.

Podíváme se teď na ten rodokmen, proč to tady je. Jak jsem už říkal, je to dlouhé vyjmenovávání jmen. Celý ten text působí stísněně. Je v něm napětí, velké napětí. Můžeme to přirovnat k napětí, které je třeba ve škole, když třída napíše písemku a teď učitel rozdává sešity už opravené. A ti žáci si říkají: „Jak jsem dopadl? No, nějak jsem to tam zvrstal. Dostanu aspoň trojku, nebo to bude úplně špatně?“ Anebo to může být situace mnohem vážnější, kdy si člověk jde k lékaři pro výsledky vyšetření a říká si: „Jsem zdravý? Jsem nemocný? Jak to se mnou bude?“ To napětí končí v tom okamžiku, kdy Matouš začíná větou: „S narozením Ježíše Krista to bylo takto ...“ Celé to mizí.

Rodokmen začíná Abrahámem. Abrahám je nazýván Otec víry. Abrahám dostal příslib: „Budeš mít syna, dostaneš zemi a v tobě budou požehnána všechna pokolení po tobě.“ Proto ten rodokmen začíná od Abraháma. Pak jsou jmenováni ti další po něm: jeho syn Izák a jeho vnuk Jákob. Těmto třem se říká otcové nebo patriarchové nebo praotcové Izraele. K nim se řadí čtyři matky izraelského národa. Proč čtyři? Protože Jákob měl dvě ženy: Leu a Ráchel. Ale ony tady jmenovány nejsou. Proč tu nejsou jmenovány? Místo nich jsou tady jmenovány čtyři jiné ženy. Všechny ty čtyři ženy, které jsou tady jmenovány, byly cizinky.

V Matoušově době mnoho lidí řešilo otázku: „A přišel pro mě Pán Ježíš? Anebo přišel jenom pro několik vyvolených? Nejsem takový cizinec? Mohu také počítat s tím, že Ježíš zachrání mě?“ A Matouš na to říká a odpovídá: „Ano, jistě. Pro Boha není nikdo cizinec. Všichni jsou jeho vlastní.“

Známe to. Na Vánoce přijde do kostela o moc víc lidí než během roku, ale ti lidé nenajdou odvahu často přijít podruhé nebo potřetí. Řeknou: „Já si tam připadám nějak cizí, jako když tam nepatřím.“ Ale Ježíš Kristus svým příchodem chce říct: „Ale patříš! Patříte ke mně všichni, nebo já patřím k vám ke všem. Já mezi vámi nedělám žádné rozdíly.“

Podívejme se teď blíže na ty ženy, které jsou tady vyjmenovány, ty cizinky. Všechny ty ženy mají něco společného: něco jim chybí. Každá z nich prožívala nějaký problém. První je jmenována Tamar. Tamar byla dvakrát vdaná, dvakrát ovdověla a vždycky byla bezdětná. Moc, moc toužila po dítěti. Aby toho dítěte dosáhla, tak se dopustila takové lsti a otcem jejího syna Fárese byl její tchán – Juda. Můžete si o tom přečíst v první knize Mojžíšově.

Druhá žena, která je tam jmenována, byla Rachab. Kdo je to Rachab? To není příslušnice izraelského národa, ale je to obyvatelka Jericha, je to jerišská nevěstka, prostitutka, která jako jediná je zachráněna, když Izraelité obsazují toto město.

Třetí ženou je Rút. V bibli najdeme celou knihu Rút, která vypráví, zase o tom, jak tato žena, která byla příslušnicí moabského kmene, si vzala Izraelitu. Ovdověla, ale následuje svoji tchýni Noemi a vrací se zpátky do Betléma. A tady se setkává se svým dalším mužem.

No, a poslední žena není ani jmenována. Jenom je řečeno, že byla manželkou Chetity Uriáše. Zalíbila se Davidovi, David ji odloučil Uriášovi, pak nechal David Uriáše zabít a vzal si ji za manželku. Tedy obrovské zločiny, obrovské neštěstí, obrovské problémy.

Bratři a sestry, za každým tím jménem, které jsme tady slyšeli, je člověk, konkrétní člověk se svou povahou, se svými osudy, se svými přáními, se svými touhami. Pro Boha nejsme lidstvo, ale pro Boha jsme každý osobností. Nás to unavovalo poslouchat ta jména, protože ty lidi neznáme a říkáme si: „Co je nám do nich. Ti lidi tady kdysi byli, ale dnes tu nejsou.“ Ale Bůh říká: „Pro mě nejste neznámí, pro mě nejste nezajímaví. Mě neunavuje se vámi zabývat. Pro mě je každý z vás osobnost. Každého z vás znám jeho jménem, ale také jeho osudem.“

Bylo tady řečeno, že vždycky těch pokolení bylo čtrnáct. My dnes dobře víme, že těch pokolení bylo víc, ale Matouš vybírá z každé té etapy čtrnáct. Dělá to schválně. Tady v tomto úryvku svou roli hrají i čísla. Izraelité jako všechny národy té doby svůj kalendář řídili podle Měsíce. Ne podle Slunce, ale podle Měsíce. A ten kalendář, když se řídí podle Měsíce, tak kalendářní měsíc má dvacet osm dnů. Polovina z toho je čtrnáct. Od začátku do čtrnáctého dne toho měsíce Měsíc roste, pak je úplněk. To naznačuje těch prvních čtrnáct lidí. To byl takzvaný zlatý věk – až do krále Davida ten národ rostl, vzrůstal, šel vzhůru. Potom to začalo upadat a babylonské zajetí, to byl úplný pád na zem, nejniž, jak to šlo. A od toho okamžiku se zase začali zvedat. A to zvednutí největší je okamžik narození Ježíše Krista. On je tím světlem, které ozařuje tuto noc. To, že se to stalo v noci, proto je tam příměr toho Měsíce.

Když je úplněk, je dobře vidět, člověk je schopný jít i v noci. Noc, která je jinak překážkou, je v tu chvíli osvětlena, člověk se přestává bát, vidí cestu. To je další poselství toho úryvku. Ale ještě se to dá říct jinak, ta čísla ještě se dají spočítat jinak. Ono je to taky šest krát sedm, to je čtyřicet dva. Sedmička je číslo plnosti, šestka ne. Tedy, kdyby to bylo plné, tak by

to mělo být sedm krát sedm. Ale je to šestkrát sedm. Co se tím chce říct? Lidské dílo, každé lidské dílo bude nedokonalé. Každé lidské dílo bude mít nějakou mouchu, nějaký nedostatek. Ale to, co tvoří Bůh, je bezvadné, je bez chyby. Proto je tam taky změna. Až do Josefa je to dílo lidské, ale potom se to mění. Jakub byl otec Josefa, muže Marie, z které se měl narodit Ježíš nazývaný Kristus. Tady končí dílo lidské a začíná dílo Boží.

Všechna ta jména tam byla dvakrát. Napřed ten člověk byl jmenován jako syn, potom jako otec, a dvakrát tam byli zmíněni bratři. Bratři byli zmíněni ve dvou takových krizových momentech: Juda a jeho bratři. Co udělali Juda a jeho bratři? Proдали svého bratra Josefa do otroctví, do Egypta. A co se stalo za Jechoniáha a jeho bratří? Šli do babylonského zajetí. To byly vztahy, které rozhodně nebyly bratrské, to byly pokroucené vztahy. A tady chce říct Matouš další důležitou věc: Ježíš přichází, aby napravil, narovnal ty pokroucené vztahy. Aby ukázal, co je pravé otcovství, pravé synovství, pravé bratrství. To všechno můžeme přeložit i do ženského rodu – pravé mateřství, pravá dcera (abych se do toho nezamotal), pravé sesterství. Ježíš přichází, aby narovnal naše vztahy.

A teď se dostáváme k člověku jménem Josef. Josef je tady na tomto místě zástupcem všech věřících. On má víru. Má pevnou víru, která ho drží. Protože jinak Josefa tady nalézáme, řečeno dnešními slovy, v duchovní krizi, v hluboké duchovní krizi. Má manželku, manželka čeká dítě, on věří manželce, on věří Bohu, ale ví, že to dítě není jeho. Nechce nikomu ublížit, chce udělat dobře, ale neví, co má udělat. A tak spoléhá na Boha a Bůh mu odpoví.

Když Josef spí, přichází k němu anděl. Proč, když Josef spí? Protože když člověk bdí, tak se člověk brání. Dává si pozor, aby mě někdo nedoběhl, aby mě nenapálili, aby se nestalo něco, co se mně nelíbí. Ale tady je to i narážka na spánek Jákobův. Jákob, když utíká od své rodiny ke svému strýci Lábanovi, protože předtím ukradl prvorozenecká práva, tak se mu ve snu zjevuje Bůh a říká mu, že bude s ním. A zrovna tak Bůh promlouvá k Josefovi a říká: „Neboj se!“ Jsou to velmi důležitá slova. První slova, která řekl první člověk Adam Bohu v zahradě po tom, co neposlechli Boha a jedli ze stromu poznání dobra a zla, tak když Bůh se ptal, kde jsou, tak Adam odpověděl: „Bál jsem se tě a schoval jsem se.“ A teď přichází Bůh, aby řekl Josefovi: „Neboj se! Neboj se vzít k sobě svoji manželku Marii, protože dítě, které počala ...“

Bratři a sestry, Josef, jakkoli má pevnou víru, jakkoli je obrazem věřícího člověka, není ušetřen krize, není ušetřen těžkostí, není ušetřen hledání, nezapomeňme na to, ale může počítat s tím, že najde, že na jeho otázky bude odpověděno, že Bůh to nenechá, že Bůh si ho všimne. „Neboj se,“ to jsou slova, která jsou adresována každému z nás.

Co je zvláštní tady na tom úryvku, tak Ježíš, který je hlavním oslavencem dnešní bohoslužby, je zde vždy zmíněn skrze matku: „Neboj se vzít k sobě matku, protože dítě ...“ Matka je jmenována první. Ježíš je spojen v tuto chvíli s matkou, s Marií. Ale Ježíš, když přijde na svět, bude pořád spojen. Bude spojen s izraelským národem, bude spojen se svými učedníky, bude spojen s církví, bude spojen s celým světem. A chce, abychom i my takhle byli spojeni. My nemůžeme nic udělat pro Boha přímo, to nejde, ale vždycky máme vedle sebe člověka, pro kterého můžeme něco udělat, a tak se to dostane k Bohu.

Bratři a sestry, nebojme se. To je důležité poselství dnešní noci: „Člověče, přestaň mít strach.“ Josef přijal za vlastní, co nebylo jeho. Přijal za vlastního Ježíše a přijal ho za vlastního tak, že když Ježíš přijde do Nazareta třicet let potom, tak oni řeknou: „To je syn tesařův.“ Tak ho přijal Josef za vlastního, že nikdo, kdo nebyl zasvěcen do té situace, netušil, že by to mohlo být nějak jinak. Za to, že přijal Ježíše, byl obdarován. Dostal právo dát mu jméno. Dostal právo pojmenovat Božího Syna. Na začátku v bibli Adam pojmenovává všechna zvířata, všechny stromy, všechny věci. Pojmenovává stvoření. Josef má právo pojmenovat Božího Syna, a dává mu jméno Bůh je spása.

Bratři a sestry, a to největší překvapení jsem si nechal na konec (už budu brzo končit). Říkal svatý Matouš, aspoň to tady čteme, že vždycky těch pokolení bylo čtrnáct. Ale když to dobře spočítáme, tak zjistíme, že v té první třetině je jich vyjmenováno třináct. Ve druhé třetině je jich vyjmenováno čtrnáct. V té druhé třetině, to jsou samí králové. Jenom dva jsou označeni v bibli jako ti, kteří dělali to, co bylo správné v Hospodinových očích. Ti ostatní jsou označeni jako ti, kteří nedělali, co je správné v Hospodinových očích, nebo dokonce, že dopouštěli se ještě horších věcí než jeho otec. Teď si vezměte, je to takhle za sebou desetkrát. Co bylo na začátku a jak to muselo být hrozné na konci. Tam je jich jmenováno čtrnáct. A v té třetí třetině je zase jmenováno jenom třináct pokolení.

Někdo by mohl říct: „Matouš neumí počítat do čtrnácti?“ Ale umí, umí velmi dobře. To je záměr. Proč? Chybí tedy dvě jména. Na začátku a na konci chybí jméno. Jaká jména tam patří? Na začátku patří jméno Boha, protože on stojí na počátku, on je Otec, otec nás všech. A na konci? Tam patří jméno každého z nás. Už Matouš, když psal svoje evangelium veden Duchem svatým, chtěl říct: „Člověče, máš své místo u Betléma. I ty jsi aktérem té noci, kdy se lidské dějiny a dějiny spásy setkávají. Bůh s tebou počítá, má pro tebe místo, ví o tobě, zná tě jménem. Přijmi to, co ti Bůh nabízí, přijmi Ježíše Krista, který přichází i do tvého života.“

Ježíš je ten, který sytí lidské potřeby a touhy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2010 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Boží hod vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 9,1-6](#); 2. čtení [Tit 2,11-14](#); evangelium [Lk 2,11-14](#);

Bratři a sestry, v noci jsme sledovali svatého Matouše, který nám odpovídal na otázky ohledně příchodu Božího Syna, ohledně příchodu Vykupitele, my bychom řekli, globálně, z pohledu celého lidstva. Svatý Lukáš se na to dívá pod jiným úhlem. Svatý Lukáš na začátku srovnává pýchu a pokoru. A potom, celá ta scéna je neustále v pohybu. A Lukášovi jde o to, aby „chytil“ svoje posluchače a dovedl je do Betléma. To je jádro, to jsou myšlenky, které se prolínají celým tím textem, který jsme teď, před chvílí slyšeli.

Když ten text více rozebereme. „V těch dnech vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl proveden soupis.“ Císař chce vědět, kolik má lidí kde, v které provincii, ale nejde mu o to, aby to věděl z nějakého důvodu, že by těm lidem pomohl, ale jde mu o to, aby z těch provincií co nejvíc vyzískal.

To sčítání se konalo na podzim, to víme, když sklídili úrodu, a bylo oznámeno rok dopředu, aby s tím všichni počítali, protože tam nešlo jenom o to, že každý má jít se nechat zapsat do svého rodného města, ale že tam má zůstat. Šlo o to, aby se lidé vrátili k půdě, kterou měli, kterou vlastnili, a aby ji začali obdělávat. Byl to určitý znak nevolnictví, otroctví – snaha určit těm lidem: „Ty budeš bydlet tady!“ Židé to dál chápali, tady toto sčítání, jako takové dovršení jejich poroby. Vládli jim Římané, cizí okupační mocnost, a Židé moc dobře věděli ty dva hlavní důvody, proč císař toto sčítání nechává dělat: aby věděl, kolik se má zaplatit daní, a aby věděl, kolik je kde lidí s toho titulu, kolik je schopen postavit legii, eventuelně tady v Judsku kolik legií tam má poslat, aby tam udržely pořádek.

Tedy toto sčítání, které, jak Lukáš připomíná, bylo první v celé Římské říši, je výsledkem nebo projevem velké Augustovy pýchy, nadřazenosti toho, kdy on říká: „Já si to mohu dovolit. Já jsem váš pán.“

Augustus byl celkem posedlý prováděním různých sčítání a máme zaznamenány zprávy, že tu a onde sčítal různé provincie, ale v tuto chvíli ta pýcha dostoupila nejvyššího možného bodu, kdy říká: „Uděláme to na celém světě“, tedy tehdejší svět celé Římské říše.

Na druhé straně tady stojí, řekli bychom, skutek Boží, příchod Božího Syna, kdy Boží Syn se stává zranitelným, smrtelným, potřebuje pomoc, stává se chudým a pokorným. O té pokoře se dost často mluví, téměř to zní jako fráze, ale je potřeba si uvědomit, že to tak skutečně bylo a že toto byl jeden z důležitých znaků, jedno z důležitých poselství, které Ježíš chce předat tomuto světu. Bůh přichází v pokoře.

První takový moment, kdy se dává Josef s Marií do pohybu, je ta zmínka právě o tom, že musí do Betléma. Všimněme si, že tady do toho Betléma je neposílá anděl. Neříká jim: „Micheáš prorokoval, že se Spasitel narodí v Betlémě. Musíte se přestěhovat z Nazareta do Betléma.“ Ne, Bůh využívá i přirozené prostředky, přirozené metody. Dokonce metody nebo spíše úmysly, které jsou nepřátelské. Myslím, to Augustovo sčítání není projevem přátelství vůči Židům, spíše naopak.

Je to pro nás upozornění, když čteme v tyto dny o tom, že se zjevují andělé, ohlašují velké Boží skutky, někoho někam posílají, je tato věta o tom, že Josef s Marií jdou do Betléma, pro nás důležitým upozorněním, že Bůh mnohem častěji využívá tyto přirozené prostředky, přirozené metody pro uskutečnění svého díla a my bychom to neměli přehlédnout, neměli bychom to podceňovat. Když se někde mluví o nějakém zjevení, tak všichni mají oči, jak se říká, oči navrch hlavy a honem poslouchají. Ale když plyne život den ze dne, tak jsme v takovém pokušení brát to automaticky a nemyslet na to, co děláme a co se děje kolem nás. Byla by to škoda a mohlo by nám něco důležitého uniknout.

Šli do Betléma. Betlém znamená „město chleba“, místo, kde je chléb. Ježíš Kristus se narodí právě v tomto místě, protože on je ten, který bude sytit.

Ještě bych se zmínil o tom, že když byli tam, naplnil se jí čas, měla porodit a porodila. V mnoha filmech, v mnoha příbězích je ta situace líčena tak, že Josef s Marií přijdou někdy odpoledne do Betléma, honem se dají zapsat, do večera hledají nocleh, který nenajdou. Ježíš se narodí v jeskyni, ve chlévě. Za dva, za tři dny přijdou mudrci od východu a Josef s Marií potom na andělův pokyn utíkají do Betléma.

Historicky to probíhalo mnohem pomaleji. Přišli do Betléma a pobýli tam asi tři měsíce, než se Ježíš narodil. Tedy nehledali nocleh jeden večer, ale tři měsíce neměli, kam by hlavu složili. Celkem pobýli v Betlémě, než odešli do Egypta, asi rok a půl.

Bratři a sestry, ta situace byla mnohem složitější, než my si myslíme. Proč to tady tak zmiňuji? Když na nás dolehne nějaká těžkost a probíhá to den, dva, tak si říkáme: „To vydržím.“ Jo, ještě ten týden se dá vydržet, ale roky, měsíce? Kdo to má vydržet? Vánoce nám připomínají: I Boží Syn, i ti jeho nejbližší to vydrželi a zvládli to. I v tomto nám chtějí být příkladem. V tom, když se má zvládnout něco nepříjemného, co trvá dlouho.

„Porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plenek a položila do jeslí.“ Slovíčko prvorozený, to je právní pojem, který nacházíme už v knihách Mojžíšových, a tento právní pojem říká, že prvorozený syn je zasvěcený Bohu. Každý prvorozený syn patřil Bohu a musel být vykoupen. To je to, co udělali za čtyřicet dnů po Ježíšově narození, když šli do chrámu a přinesli oběť na poděkování za život tohoto prvorozeného. Ježíš je víc než prvorozený podle Mojžíšova zákona. On je skutečně ten první, který přichází, aby to všechno obnovil, aby to vrátil zpět a řekl: „Můžete být zase šťastní tak, jako byli Adam a Eva v ráji, než se postavili proti Bohu.“

„Položila ho do jeslí.“ A tady už se setkáváme s tím, co Ježíš bude dělat celý život, a Lukáš to zmiňuje schválně, protože se to bude línout jako taková ta červená nit celým Lukášovým evangeliem. Ježíš je ten, který bude sytit. Bude sytit všechny lidské potřeby a všechny touhy. Přejde za ním matka a řekne mu v Káni Galilejské: „Už nemají víno. Něco s tím dělej.“ Přijdou za ním lidé a budou křičet: „Ježíši, synu Davidův, uzdrav mě! Vrať mi zrak!“ Budou za ním přicházet a budou žádat radu: „Mistře, řekni mému bratrovi!“ Budou za ním přicházet a budou křičet: „Odpusť mi moje chyby, moje

hříchů!“ A Ježíš toto všechno bude slyšet a tuto všechnu touhu bude sytit. Bude naplňovat naše očekávání a nakonec dá za pokrm sám sebe.

Bratři a sestry, Vánoce nám připomínají, že Ježíš Kristus často udělá něco, nad čím budeme muset přemýšlet, něco, co se nám nebude líbit, něco, co se nám nebude zamlouvat, a my si budeme říkat: „Já bych to neudělal, nebo bych to udělal nějak jinak.“ Každý člověk se má narodit v domě, má být položen na lůžko. Ježíš se narodil v jeskyni. Už od druhého století přicházejí věřící na to místo a říkají: „Tady se narodil Boží Syn.“ Nebyl položen na lůžko, ale byl položen do jeslí. Jesle, to je místo, odkud svoji potravu berou zvířata. Když to srovnáme s nařízením Augusta: „Jděte, přestěhujte se. Dělejte, co vám nařizují!“ tak tady skutečně vidíme tu obrovskou Ježíšovu pokoru. Nakonec se on sám stane v eucharistii chlebem pro všechny. A s tou jeskyní? V jeskyni se narodil a v jeskyni byl pohřben. Matka ho zavinula do plenek a nakonec při jeho pohřbu ho zavinuli do plátna, kterému se říká la sindone.

Bratři a sestry, Lukáš toto zmiňuje schválně. On nám nechce kazit vánoční atmosféru, ale chce říct: „Ježíš, který přináší tu radost, pokoj, záchranu, Ježíše to stálo velké úsilí a pro něho to byla velká práce, velká námaha, jeho to stálo velkou obětí. Člověče, nezapomeň na to. Když toto budeme mít na mysli, potom se můžeme radovat s Vánoc.

Blízko byli pastýři. Pastýři jsou osoby, které se starají o stádo. To stádo nebylo jejich. Za peníze se o to stádo starali. Ale když se peníze zpozdíly nebo pastýři měli hlad, tak zabili nějakou tu ovci a z toho žili. Rabíni říkali, že pastýři nemají vyjasněné majetkové vztahy, a proto nemohou být svědky u soudu. Pastýř byl nevěrohodný svědek pro izraelský soud. Pro Boha byli pastýři naprosto věrohodní a pastýři jsou ti první, kteří slyší: „Vám se narodil! Pro každého z vás se narodil Spasitel. Jděte, najděte!“ A oni jsou další, kteří se dávají do pohybu.

Mnoho lidí říká: „Proč Pán Ježíš nepřišel s větší slávou? Proč se to víc nerozkřiklo? Pak bychom tam šli taky.“ Ano, ale pak by se ztratila ta svoboda. Ježíš, Boží Syn, nepřišel organizovat nějakou manifestaci, nějaký první máj, kdy všichni museli být povinně v průvodu. On přišel dát nabídku: „Narodil se vám Spasitel. Kdo chcete, jděte. Naleznete.“ Nabízel, ale nevnucoval. Vždycky má člověk svobodu rozhodnout se: „Půjdu nebo zůstanu stát.“

Anděl začíná svoji zvěst k pastýřům stejnými slovy, jako mluvil anděl k Josefovi: „Nebojte se!“ Bojíme se, hodně se bojíme. Bojíme se mnoha věcí. Ježíš, Boží Syn, přichází a říká: „Chci vstoupit do tohoto strachu, do všech těch strachů a chci ti je pomoci, člověče, odstranit.“ Strach totiž člověka paralyzuje. Svazuje mu nohy a člověk není schopen nic dělat. Není schopen se pohnout, a to jak fyzicky, tak ani obrazně. Ježíš Kristus přichází, aby toto zlomil, aby toto zničil. Nakonec slyšíme o tom, že s tímto andělem tam bylo celé množství andělů, kteří chválili Boha.

V tuto chvíli, v tu noc toho narození se stala skutečnou jedna věta z otčenáše. My ji přednášíme jako prosbu: Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. O té betlémské noci bylo jak na nebi, tak na zemi stejně, a v Betlémě se to na chvíli vrátilo do toho stavu, jak to bylo v ráji před prvním hříchem. To bylo. Ale co pořád platí? To, co řekl ten anděl pastýřům: „Dnes se vám narodil.“ To dnes, tím není myšleno datum. Tím je myšlen okamžik, člověče, kdy se k tobě dostává tato zpráva, tato zvěst. Ti pastýři, kteří tam šli, kteří se přesvědčili, že to je pravda, tak si to nenechali pro sebe. Šířili to dál. To má být poselství Vánoc: Šířit tuto radostnou zprávu dál. Nejenom, že já se z ní budu radovat. Nejenom já můžu mít radost z toho, že Kristus přišel pro mě jako Spasitel, jako Zachránce, ale mám to říct taky těm, kteří to ještě nevědí. Vánoce je potřeba přijmout, Spasitele je potřeba přijmout a tuto zvěst o něm je zapotřebí dát dál, i těm, kteří to ještě neví, kteří to ještě nezažili nebo neslyšeli.

Bratři a sestry, Spasitel se narodil pro každého z nás. Udělejme si o těchto Vánocích čas a zastavme se mezi svátky někde v kostele u betléma a poděkujme. Řekněme mu: „Pane, děkuji ti za to, že při tom narození jsi myslel na mě, že jsi o mně věděl, že jsem ti nebyl lhostejný. Děkuji ti, že jsi přišel kvůli mně jako můj osobní zachránce, jako můj osobní spasitel.“

Bůh se dobrovolně stal závislým na člověku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.12.2010 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek Svaté rodiny

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sir 3,3-7.14-17a](#); 2. čtení [Kol 3,12-21](#); evangelium [Mt 2,13-15.19-23](#);

Bratři a sestry, dnes se znovu setkáváme se svatým Matoušem, konkrétně děj nás zavádí do druhé kapitoly Matoušova evangelia. O půlnoční mši jsme přečetli celou první kapitolu, která končí narozením Ježíše Krista. Druhá kapitola začíná tím, jak mudrci z Východu hledají Ježíše Krista. Potom jsme už slyšeli: „Když mudrci odešli...“ Ale neslyšeli jsme to všechno. Ti, kdo sestavovali lekciónář, tak nás ušetřili třech veršů. V těch třech verších bylo vylíčeno zabití betlémských dětí – nevinných dětí, které položily svůj život pro Krista a které jsou považovány na mučedníky, i když ony vlastně nevěděly, proč musely ztratit svůj pozemský život – kvůli komu nebo kvůli čemu.

Ten dnešní text mluví zase o tom, jak Josef se stará o matku a dítě. Je zvláštní, že nejsou tam uvedena jména, ani Maria, ani Ježíš, ale je tam uveden jenom Josef a je tam vylíčeno, jak o ně pečuje. Znovu bych zdůraznil to, že si všimněme, že Josef nemluví. V celém Písmu svatém není jediné Josefovo slovo. Josef je příkladem věřícího člověka. Je vzorem pro všechny, kdo se starají. Josef je vzorem pro všechny otce, matky, babičky i dědečky, pro všechny, kdo se starají. On se stará především svým činem, už ne tolik slovem. A vidíme tady znovu, jak Ježíš i Maria jsou mu vydáni. Bůh, Boží Syn o Vánocích se stal závislým. Rozhodl se, že bude potřebovat pomoc člověka. Co bude s dítětem, co bude s jeho matkou, to záleží na Josefovi.

Tak je to v evangeliu, a teď, když to převedeme do našeho života, co bude s církví, záleží na nás. Jaký obraz, jaký kredit bude mít církev v dnešní době, to záleží na nás. Bůh se nám vydal do rukou a spoléhá na naši starost, na naši péči.

Josef je tady záměrně, v tom Matoušově úryvku, srovnáván s Josefem, který žil dávno předtím, s tím Josefem, kterého jeho bratři prodali do egyptského otroctví. Ten Josef egyptský byl také veden sny. Co je to sen?

„Já mám sen.“ Několik známých projevů dvacátého století začínalo slovy: Mám sen. Nejznámější z nich je asi proslulý luteránský kazatel Martina Luthera Kinga: „Mám sen o tom, že podají lidé ruku.“ Mít sen není špatné. Sen je nějaká vize. Koneckonců my ve svém životě uskutečňujeme své vize. A tady v tom evangeliu jsou srovnány dvě vize. Vize Herodova: za každou cenu udržet moc, nepřipustit, že by někdo mě vůbec mohl ohrozit. To je vize Herodova. Rozhodně to není vize, která by byla hodna následování nebo hodna obdivu.

Pak je tu vize Josefova. Josef má také vizi: zachránit matku a dítě, postarat se, udržet je při životě, pečovat. Je to, někdo by řekl, vize mnohem skromnější, ale pro dějiny spásy velmi důležitá. A to je ta vize, kterou chceme mít před očima, na kterou se chceme dívat a z které chceme brát sílu, příklad, inspiraci pro náš život.

Když pominulo tady to akutní nebezpečí, tak se vracíme do Palestiny. Předtím žili čtyři až šest let v Egyptě, nedokážeme to přesně určit. Tím, že Boží Syn opustil hranice Izraele, Svaté země, a žil v Egyptě, tím se připodobnil celému izraelskému národu. Ježíš, až bude dospělý, až bude kázat, tak záměrně se bude představovat jako nový Mojžíš. Pro Izraelity dodneška ten kus země, zaslíbené země, je velmi drahý. Víme, že o tu zemi několikrát přišli, a vzpomínají pořád na to zaslíbení, které Bůh dal Abrahámovi: „Dostaneš syna, dostaneš zemi.“ A zase naopak neradi vzpomínají na ty roky, kdy byli v Egyptě, protože tam byli otroky.

Otrok není svobodný. Tím, že Ježíš Kristus opustil zaslíbenou zemi a žil ve vyhnanství, tak zase o něco víc na sobě naplnil větu, kterou známe: „Stal se nám podobný ve všem kromě hříchu.“ Stal se i vyhnancem. Ježíš Kristus od začátku svého života, od prvních let (do toho Egypta Ježíšovi asi rok), Ježíš je na cestě, na cestě ke všem lidem. A to bude dělat celý život. Bude cestovat. Ne proto, aby poznal krajiny, ale aby se setkal s lidmi a aby lidé se mohli setkat s ním. A přijal na sebe i tu roli vyhnance. Musíme si uvědomit, že oni tam byli, jak my lidově říkáme, na černo, odborně řečeno jako ilegální imigranti, a kdyby je tam někdo objevil, tak by z toho měli velké problémy.

Když se vrací zpátky do zaslíbené země, tak nemohou jít, kam by chtěli. Oni by chtěli jít do Betléma, protože tam mají půdu, protože tam mezitím Josef postavil dům, ale musí zase jinam. Ježíš přijal i tuto nesvobodu, tento diktát vnějších okolností a usadil se v Nazaretě. A v Nazaretě vyrůstal nebo žil až do svých třiceti let.

My dnes také chceme Bohu poděkovat za to, že jeho syn přijal to, čemu říkáme každodennost. Každodennost nás ubíjí: „Zas musím do práce. Zas tam budou ti nepříjemní lidé,“ a každodennost nám bere sílu. Těšíme se na svátky, na oslavy, ale oslav svátků je zdaleka menší část v našem životě. Nejvíce času našeho života prožijeme v té každodennosti, kde se opakují stereotypně věci, které třeba zrovna nemusíme, a my si říkáme: „A nešlo by to jinak?“ A Boží Syn do tohoto vstoupil a toto přijal. Nepostavil se proti tomu, nereptal proti tomu, ale vzal to, protože říká: „I v tomto ti chci být, člověče, příkladem. V prožívání té všednodennosti, povinnosti každého dne.“

A teď se dostáváme k tomu: „Bude nazýván nazaretským.“ Matouš píše: „Šel a usadil se v městě, které se jmenuje Nazaret, aby se splnilo, co je řečeno ústy proroků: „Bude nazýván Nazaretským.““ A tady si Matouš s námi zahrál. Hodně. U žádného proroka nenajdeme, že by se tam říkalo, že Ježíš bude nazýván Nazaretským. Není to řečeno u žádného proroka výslovně takto, ale odpovídá to tomu duchu, kdy říká třeba Izaiáš: „Doutnající knot neuhasí, nalomenou třtinu nedolomí. Bude ohlašovat právo. Bude s těmi nejposlednějšími.“

Jak to vypadalo v Nazaretě? Jakou měli Nazareťané pověst? Asi ne moc dobrou. Vzpomeňme na to, kdy Ježíš začíná kolem sebe shromažďovat první učedníky. Přijdou za Natanaelem a řeknou mu: „Nalezli jsme Mesiáše.“ A Natanael na to řekne: „Co může být z Nazareta dobrého?“ My nevíme, ale asi moc dobrou pověst neměli. A mezi ně se Ježíš nechá počítat. Vezme to jako své příjmení, aby všichni věděli, že on je z Nazaretu.

Bratři a sestry, když by na to přišlo, Ježíš Kristus by přijal příjmení každého z nás, každé naší rodiny, aby řekl: „Já se vás neštítím. Já se vás nebojím, já se za vás nestydím. Naopak, já bych vás chtěl do své rodiny.“ Tak moc Ježíš k nám přichází.

Tady s tím „bude nazýván Nazaretským“ se otvírá celé množství slovních hříček. Stará hebrejšтина totiž nepsala samohlásky, to a,e,i,o,u nepsali, takže je možné toto slovo přečíst i jinak. Jsou ještě možné další dva způsoby. Jednak je možné to přečíst, že bude nazýván Nazorejský nebo Nazirejský. Nazir, Nazorejec byl ten, kdo byl zasvěcený Hospodinu. Tedy svatopisec tím chce říct: „To, co bude dělat, bude ve shodě s Boží vůlí. Bude usilovat o plnění Boží vůle.“ A třetí – je možné vlastně tady toto slovíčko, které tam zůstane, přečíst jako zrnko, výhonek. „Vypučí ratolest z pahýlu Jesse, výhonek z Davida.“ Tedy chce se tím říct: Začne tady něco malého, něco nenápadného, ale něco, co bude mít velké důsledky, něco, co vyroste.

Bratři a sestry, jako rostl Ježíš Kristus, tak rostlo jeho dílo. I my často začínáme s něčím malým a říkáme si: „A vydrží to? Má to cenu? Může nějaká maličkost změnit běh tohoto světa?“ Celý ten úryvek nám totiž taky chtěl říct (slyšeli jsme to v komentáři), že dobro je silnější než zlo. Malý výhonek dobra má rozhodně šanci a určitě má cenu.

Už jste toho slyšeli hodně teď za ty tři dny takového vážného, tak bych chtěl zakončit jedním příběhem, který jsem včera večer narychlo našel. V příběhu vystupuje malé dítě, zřejmě chlapec, a stará babička. To malé dítě, asi to byl nějaký školák, první druhá třída, protože už něco věděl o Bohu, tak se rozhodl, že Boha najde. Vyrazil ze svého domu, bydlel ve městě. Ale ještě než vyrazil, protože věděl, že to nebude jednoduché, tak si do batůžku vzal svačinu, několik rohlíků se salámem a láhev s pitím, a chodil asi dvě hodiny po městě, víceméně bloudil.

Dostal se po těch dvou hodinách do parku. Byl unavený, sedl si na lavičku, vytáhl láhev s pitím. Když se chtěl napít, tak uviděl na lavičce proti sobě sedět starou babičku, která pozorovala holuby, kteří tam běhali po zemi, skákali. Chlapec se napil, dostal hlad, vytáhl rohlík a podíval se na babičku a napadlo ho, že babička možná má taky hlad. Tak sáhl do batůžku, vzal druhý rohlík a šel k babičce. Babička si rohlík vzala a krásně se usmála. Chlapeček si sedl vedle ní. Oba snědli každý svůj rohlík, chlapeček vytáhl láhev s pitím, nabídl babičce. Babička opět se usmála ještě víc, napila se, napil se také chlapec. Protože už začínalo být šero, tak se chlapec rozhodl, že půjde domů. Ale chtěl ještě jednou vidět babiččin úsměv, tak vstal a babičku objal. A babička se úplně rozzářila a oba odcházeli domů šťastní.

Když přišel chlapec domů, jeho matka viděla, že se něco stalo, že je šťastný, a ptá se ho: „Cos zažil? Co se stalo, že jsi takový šťastný?“ A on říká: „Mami, já jsem dnes svačil s Pánem Bohem. A víš, co mě překvapilo? On má krásný úsměv.“

Když přišla stařenka domů, tak i její syn uviděl, že se něco stalo, že jeho matka je šťastná, a tak se ptá: „Mami, co se stalo? Co tě udělalo tak šťastnou?“ A ona říká: „Víš, já jsem byla v parku a tam jsem jedla housku se salámem s Bohem. A víš, co mě překvapilo? On je mnohem mladší, než jsem čekala.“

Takže, bratři a sestry, snažme se vidět jeden v druhém Boha. Snažme se vidět jeden v druhém to dobré, a možná budeme v mnohém příjemně překvapeni.